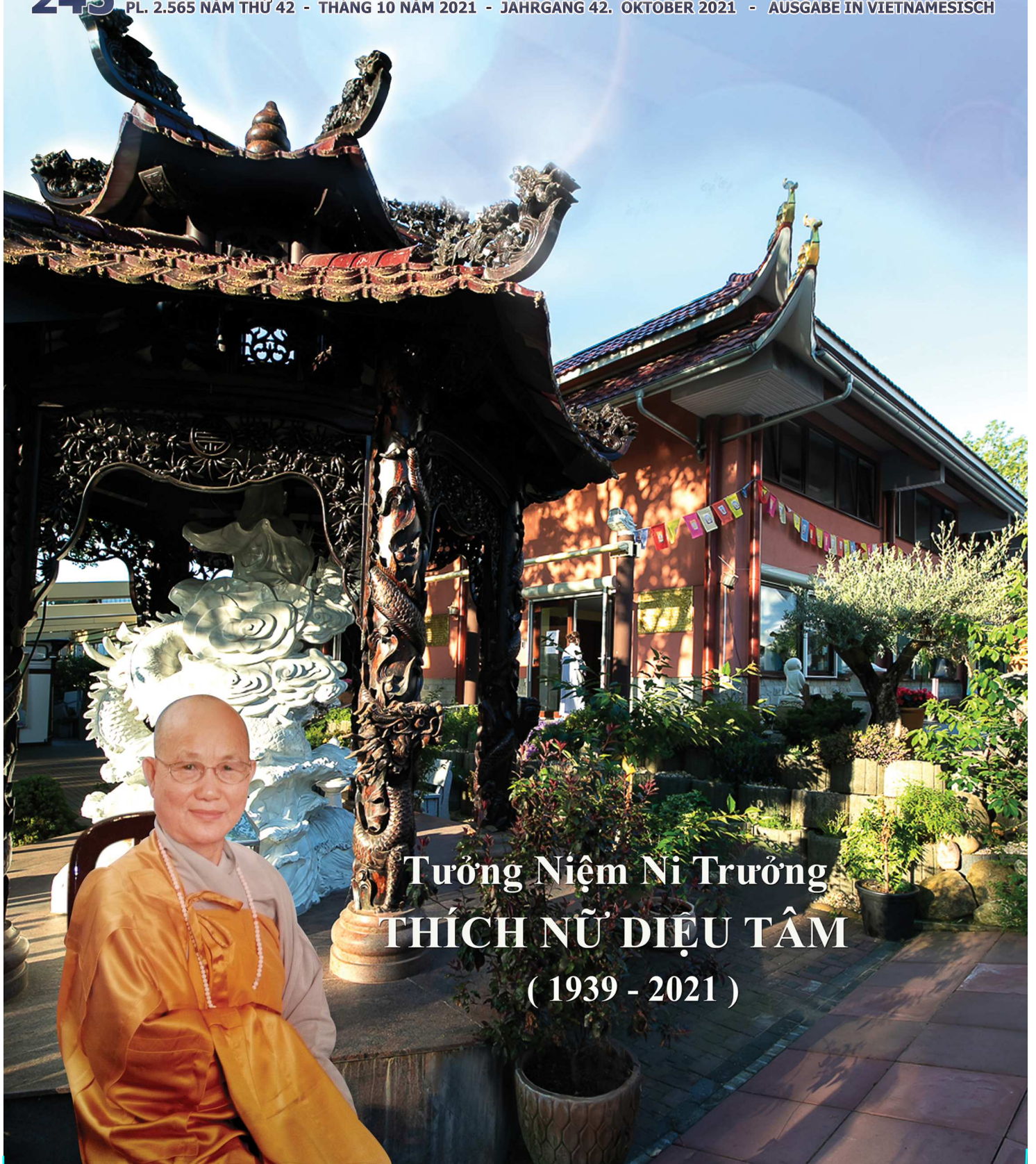

VIÊN GIÁC

SỐ NR 245 TẠP CHÍ CỦA KIỆU BÀO VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM TỰ NẠN TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC
Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnamflüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland
PL. 2.565 NĂM THỨ 42 - THÁNG 10 NĂM 2021 - JAHRGANG 42. OKTOBER 2021 - AUSGABE IN VIETNAMEISCH

Tưởng Niệm Ni Trưởng
THÍCH NỮ DIỆU TÂM
(1939 - 2021)

Nạn dịch Covid 19 xảy ra từ Trung Quốc rồi lan truyền đến khắp nơi trên thế giới cho đến nay cũng đã gần 2 năm rồi. Trong 2 năm đó có không biết bao nhiêu việc bi thương khốn khổ đã xảy ra cho loài người và muôn vạn sinh linh đang sinh sống trên quả địa cầu này. Chữ Unbeständigkeit hay Vergänglichkeit của tiếng Đức diễn tả đúng bởi nghĩa Vô Thường trong chữ Hán hay luôn biến đổi trong tiếng Việt. Điều này có nghĩa là: không có bất cứ một việc gì trên thế gian này đứng yên một chỗ, mà nó luôn thay đổi bởi nhân duyên và nghiệp lực của từng sát na, từng không gian trong hay ngoài vũ trụ này. Việc gì sẽ xảy ra và bắt đầu từ đâu? Chắc không một ai trong chúng ta có thể trả lời được câu hỏi này. Chúng ta chỉ biết rằng gây nhân nào thì sẽ gặt quả đó, và không có nhân hay quả nào tự nó sanh ra mà không có duyên do. Đạo Phật gọi đây là pháp Duyên Sanh.

Vậy nếu chúng ta đi tìm nguyên nhân vì sao mà hôm nay chúng ta phải nhận hậu quả thê thảm như thế này! Đó chẳng qua vì con người quá tham muốn ở mọi phương diện từ vật chất đến tinh thần, từ quốc gia đến thế giới. Ai cũng muốn mình làm chủ hành tinh này, làm chủ thế giới này và từ đó phát sinh ra không biết bao nhiêu là sự tác hại của môi trường sống chung quanh chúng ta. Ví dụ như mùa hè mà mưa bão, tuyết rơi. Mùa đông thì nắng ấm, có nơi nhiệt độ tăng cao giống như mùa hè. Từ đây phát sinh ra không biết bao nhiêu là khổ cảnh của thế gian này. Từ người trẻ cho đến người lớn tuổi, từ thú vật cho đến cây rừng... Tất cả đều phải chịu chung số phận bị ngăn sông, cách chợ, sống bị cô lập trong một phạm vi hằng ngày đã thu nhỏ lại, bây giờ lại càng bị trói buộc vào không gian nhỏ hơn nữa. Từ đó sinh ra nhiều chuyện bất hòa trong gia đình rồi từ từ lan ra ngoài xã hội. Người nào đó hay chính phủ nào đó muốn thống trị thế giới này; nên đã chế tạo ra những con vi trùng độc hại như thế, thì kết quả chúng ta biết ngay rằng chính cá nhân hay quốc gia của họ cũng phải chịu sự trừng phạt chung này. Họ đâu có thể thoát ra ngoài vòng cương tỏa được! Việc này cũng giống như một kẻ tự sát bằng cách mang chất nổ vào người. Cho nổ tung ra, khiến nhiều người khác cùng chết, mà bản thân họ đâu có thể sống được để hưởng phúc lợi sau khi thực hiện việc vô trí ấy. Từ đây ta phải nhìn: nhân nào quả nấy là một định đề và không thể phản biện khác đi, dầu cho đó là lý do nào đi chăng nữa thì cũng không thể tồn tại với thời gian. Hy vọng là cơn đại dịch này cũng sẽ qua đi, vì tục ngữ Pháp có câu rằng: Sau cơn mưa, trời lại sáng.

Chiến trường Afghanistan đã kết thúc và Taliban đã làm chủ tình hình đất nước sau 20 năm kháng chiến chống lại chính dân tộc mình. Do vậy ngoại bang mới can thiệp vào như Hoa Kỳ và các nước phương Tây, nhưng cuối cùng thì chủ nghĩa dân tộc cực đoan này đã trở lại nắm quyền. Khắp thế giới đâu đâu cũng đang hướng về quốc gia này ở Á Châu và trông đợi một chủ nghĩa dân tộc thực sự như họ đã hô hào chiến đấu. Tuy nhiên những dấu hiệu sau mấy tuần lễ chiếm được toàn cõi Afghanistan, chúng ta thấy họ đã muốn siết chặt lại quyền tự do của con người cũng như họ sẽ thiết lập một vương quốc Hồi giáo cực đoan như họ thường mong muốn. Đọc lại lịch sử để thẩm thấu được những việc này.

Sau khi Đức Phật thành đạo dưới cội cây Bồ Đề tại Bồ Đề Đạo Tràng gần thành Gaya ở Ấn Độ, thì giáo lý từ bi trí tuệ của Phật giáo đã lan tỏa khắp nơi tại các xứ Bắc cũng như Nam Ấn; trong đó có Afghanistan, Pakistan. Và chính những nơi này Phật giáo đã có thời là quốc giáo; nhưng khi quân Hồi giáo từ Thổ Nhĩ Kỳ tấn công vào Ấn Độ và các xứ phía Bắc Á Châu này vào thế kỷ thứ 10 cho đến thế kỷ thứ 12, thì những chính quyền cực đoan Hồi giáo được thành lập và Phật giáo bị tiêu diệt chính trên quê hương Ấn Độ cũng như các xứ Phật giáo phát triển về phương Bắc Ấn Độ ngày ấy. Cách đây chừng hơn 10 năm về trước Taliban cũng đã phá vỡ hai tượng Phật được khắc sâu vào trong lòng núi đá hằng bao nhiêu thế kỷ trước và thế giới đã động tâm; nên Singapore cũng như Thụy Sĩ và Nhật Bản đã cho phục chế lại hai tượng này như xưa cũ; nhưng không biết ngày nay thì sao, nhất là sau khi Taliban đã nắm toàn quyền cai trị trên lãnh thổ đầy khổ đau và thù hận này? Chúng ta chỉ mong làm sao là quyền con người; quyền tự do tôn giáo và nhất là quyền của phụ nữ phải được tôn trọng để mọi người có thể đóng góp công sức của mình

xây dựng nên một đất nước Afghanistan phú cường hơn. Nếu người cầm quyền biết hướng đến lợi ích của quốc gia đặt lên trên lợi ích của cá nhân hay phe nhóm và ngay cả tôn giáo của mình đang theo thì hy vọng Afghanistan sẽ không bị thế giới phương Tây quên lãng.

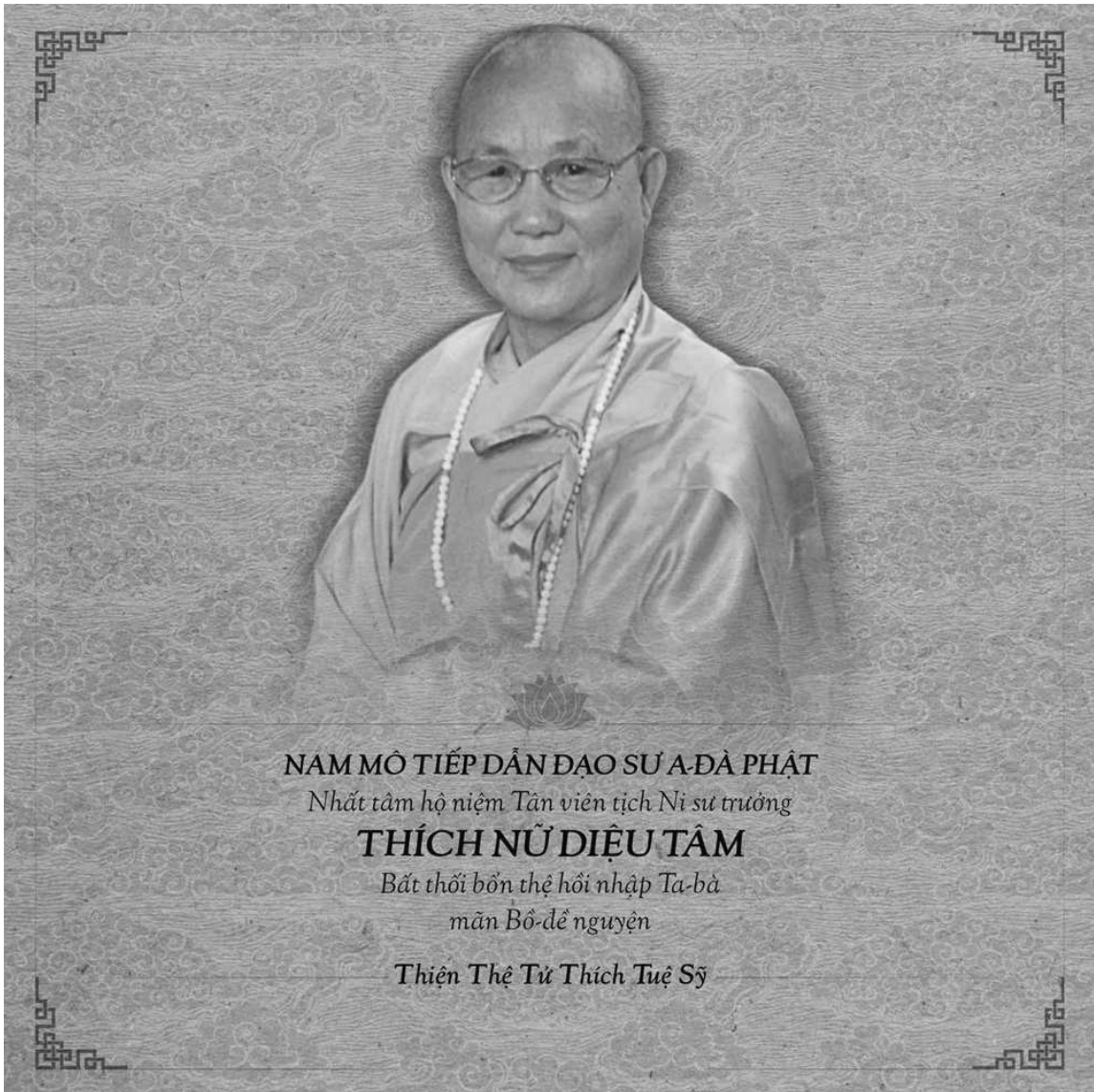
Nhìn hình ảnh dân chúng chen lấn nhau tại sân bay Kabul trong những giờ phút tuyệt vọng vào cuối tháng 8 năm 2021 vừa qua, để mong tìm hai chữ Tự Do, chúng ta cũng không quên hình ảnh này của ngày 30 tháng 4 năm 1975 khi người cộng sản miền Bắc nhân danh giải phóng miền Nam qua Mặt Trận Dân Tộc Giải Phóng, là một bình phong trá hình để cưỡng chiếm mảnh đất tự do sau ngày 20 tháng 7 năm 1954 mà hiệp định Genève đã được ký kết. Thế nhưng người cộng sản đâu có tôn trọng, khiến cho bao nhiêu triệu người đã phải bỏ nước ra đi cũng chỉ vì hai chữ Tự Do như người Afghanistan trong hiện tại đang tìm cách đào thoát khỏi quê hương của họ. Việt Nam chúng ta còn có biển dài sông rộng để tìm cách thoát nguy, còn Afganischtan chỉ có con đường hàng không và đường bộ chạy qua các nước láng giềng để xin tỵ nạn; nhưng những nước như Pakistan cũng đâu khá giả gì mà có khả năng để cứu mang cho nhiều triệu người. Do vậy Âu, Mỹ đang bàn tính nhiều kế hoạch khác nhau để giúp những người đã cộng tác với Hoa Kỳ, với các nước phương Tây của chế độ cũ để được đi định cư đến một quê hương thứ ba, có tự do dân chủ để họ có thể phát huy tiếp cuộc sống bị dở dang tại quê hương của mình.

Cách đây 46 năm về trước (1975 - 2021) người Việt Nam cũng đã gặp những thảm cảnh bị thương như vậy; nhưng người Việt Nam đã chịu khó chịu khổ ở xứ người để nuôi dưỡng cho con cháu của mình ở thế hệ thứ hai, rồi thứ ba học tập thành công ngoài sức tưởng tượng ở nhiều phương diện khác nhau như khoa học kỹ thuật, y khoa, thương mại, học đường v.v... tất cả là những liều thuốc dưỡng sinh tuyệt vời mà thế giới đã cung cấp cho người Việt Nam tỵ nạn chúng ta và nay hy vọng người Afghanistan chạy trốn chế độ độc tài Taliban đang độc chiếm quê hương của họ trong năm 2021 này cũng sẽ như người Việt Nam được thế giới tự do cứu mang từ năm 1975 đến nay. Ngoài ra các dân tộc khác của Âu Châu sau đệ nhất và đệ nhị thế chiến cũng đã hưởng được những quy chế tỵ nạn chính trị này; nên họ đã trốn thoát chủ nghĩa độc tài của Đức Quốc xã, sang Hoa Kỳ, Canada và Úc Châu tỵ nạn từ đầu thế kỷ thứ 20 đến nay, họ đã thành công vượt bực. Do vậy Tự Do là những gì đáng trân quý biết bao và hãy cố gắng gìn giữ hai chữ Tự Do này, dầu cho chúng ta đang sinh sống ở bất cứ nơi nào trên quả địa cầu hay làm bất cứ một nghề nghiệp gì, thì Tự Do vẫn là một liều thuốc trợ tử cho nhân loại.

Giữa năm 2021 Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu cũng như Chi Bộ Phật Giáo Việt Nam tại Đức đã cung tiễn Giác linh của Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Tâm; người khai sáng Bảo Quang Ni Tự tại Hamburg, Đức Quốc về với Phật và chư vị Bồ Tát ở cõi an tịnh miên viễn của một kiếp nhân sinh qua 83 năm có mặt nơi trần thế. Đây là một sự mất mát lớn của Giáo Hội; nhưng cũng là một hình ảnh tuyệt vời của một bậc Ni lưu khả kính của giới xuất gia cũng như tại gia, Tăng cũng như Ni, Cư sĩ cũng như những người khác đạo. Do vậy Ban Biên Tập Báo Viên Giác số 245 đặc biệt trang trọng cho ấn hành để tưởng niệm Ni Trưởng và mong rằng đây là một bài học vô ngôn mà tất cả chúng ta nên ghi nhớ. Vì chính lúc này, quan tài của Ni Trưởng đã được hỏa thiêu và tro cốt cũng đã được phân chia ra bốn nơi để an tang như lời nguyện của Ni Trưởng lúc sanh tiền, thì mọi chuyện tốt đẹp cần được tán dương cho đại chúng am tường. Đó cũng là cơ hội để chúng ta học hỏi và lưu giữ mãi trong tâm khảm những nét đẹp của người xưa. Muốn vậy, xin quý vị hãy tự lần giở trong từng trang báo của số này để đọc và chiêm nghiệm về những bài viết, mà ít ra những tác giả cũng đã cố gắng thể hiện cái nhìn, cái nghe, cái thấy và cái nhận biết của mình về một bậc Trưởng phu của Ni giới ở đầu thế kỷ thứ 21 này, đã có một người thị hiện ra bằng xương, bằng thịt và đã mang giáo lý Phật Đà vào cõi nhân sinh ô trược này để góp phần tạo dựng cho xã hội ngày càng được thăng tiến hơn về nhiều phương diện của Đạo cũng như Đời.

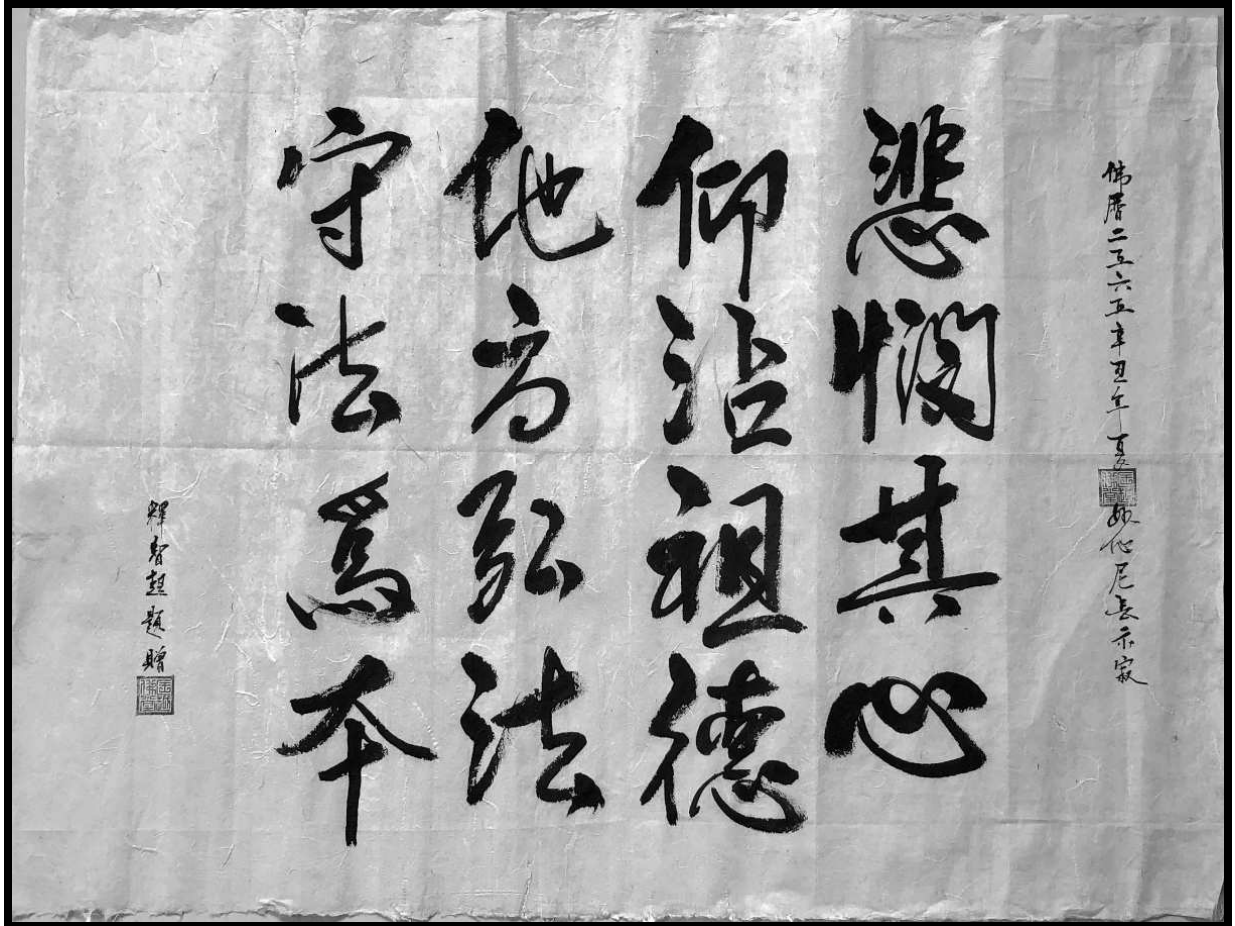
Chúng tôi xin đại diện cho Ban Biên Tập báo Viên Giác có lời niệm ân đến tất cả chư tôn Hòa Thượng, chư Thượng Tọa, chư Ni Trưởng, Ni Sư, chư Đại Đức Tăng, chư Đại Đức Ni đã có bài vở đóng góp trong số báo Viên Giác đặc biệt này. Xin chân thành niệm ân tất cả chư Tăng Ni cũng như Phật tử khắp nơi đã âm thầm cầu nguyện, tham dự tang lễ của Ni Trưởng trong thời gian từ tháng 6 cho đến cuối tháng 7 năm 2021 khi Ni Trưởng thị tịch cho đến khi an táng tro cốt tại nghĩa trang Oejendorf Hamburg kể nhân tuần thất 49 ngày vừa qua. Tất cả đều là nhân duyên và phước báu mà Ni Trưởng đã tạo ra lúc sanh tiền nên mới được như vậy. Dầu cho bệnh dịch Covid 19 có hoành hành đó đây, nhưng tang lễ của Ni Trưởng lại xảy ra đúng vào thời điểm không bị chi phối nhiều về sự giãn cách xã hội nên số người về tham dự rất đông. Đây là quả mà Ni Trưởng tử độ chùa Bảo Quang gặt hái được và đây cũng là một động lực để chúng ta tu niệm khi hướng đến việc tự lợi và lợi tha, thì kết quả đương nhiên sẽ được tương tác như thế.

Hòa Thượng
THÍCH TUỆ SỸ
HỘ NIỆM

THÍCH TRÍ SIÊU
(Giáo Sư LÊ MẠNH THẮT)
đề tặng

*Phật lịch nhị ngũ lục ngũ Tân sửu niên hạ
Diệu Tâm Ni tướng thị tịch*

**Bi mẫn kỳ tâm,
Ngưỡng triêm Tổ đức.
Tha phương hoằng pháp
Thủ pháp vi bản.**

*Thích Trí Siêu
Đề tặng*

**Trải tâm bi mẫn,
Nhuận đức Tổ gia.
Pháp truyền phương xa,
Vấn giữ gốc nhà.**

*Nguyễn Minh
dịch Việt*

**Thích Thiện Niệm
chép Hán tự**

TIỂU SỬ SƯ BÀ THÍCH NỮ DIỆU TÂM

Viện Chủ Khai Sơn
Chùa Bảo Quang
Hamburg, Đức Quốc

(1939 – 2021)

Thân thế

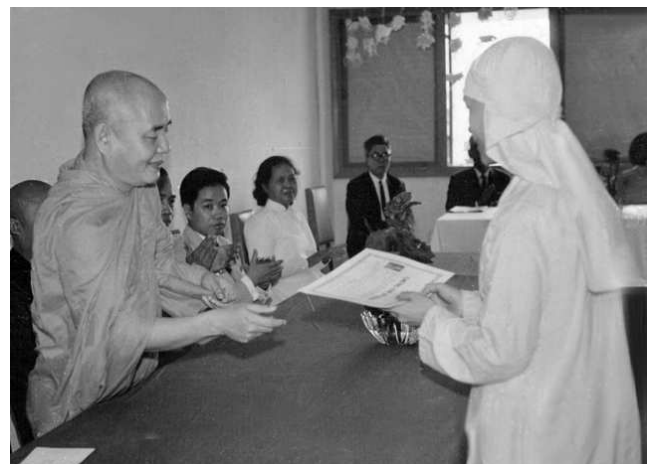
Sư Bà Diệu Tâm thế danh là Văn Thị Mai, pháp danh Nguyên Từ, sinh năm Kỷ Mão (tức 1939) tại xã Xuyên Mỹ, quận Duy Xuyên, tỉnh Quảng Nam Việt Nam. Sư Bà là người con thứ hai trong gia đình có bốn chị em, thân phụ là cụ ông Văn Công Thiều pháp danh Thị Châu và thân mẫu là cụ bà Nguyễn Thị Liễu pháp danh Diệu Ngộ.

Đấng thân sinh của Sư Bà tuy theo tân học nhưng một mực thâm tín Phật Pháp. Ngay từ thuở nhỏ Sư Bà vẫn thường theo cha mẹ đi chùa tụng kinh lễ Phật. Và từ đó hạt giống bồ đề đã nảy nở trong mảnh đất tâm của Sư Bà. Đến năm 15 tuổi Sư Bà phát khởi tâm xuất gia. Thân mẫu của Sư Bà thấy các chùa viện với đời sống khổ cực, cho nên không nỡ để con chịu cực khổ khi còn quá non dại. Nhưng vì

thấy tinh thần ý chí xuất gia mãnh liệt của Sư Bà, cho nên song thân phải đưa Sư Bà đến Chùa Bảo Thắng ở Hội An, với ý định là tìm hiểu hoàn cảnh sống của nhà chùa như thế nào? Nhưng nói chung mọi ngôi chùa ở miền Trung Việt Nam vào thập niên 50 của thế kỷ 20 cũng đều chung một hoàn cảnh cơ cực như nhau. Với tâm mong cầu xuất trần quyết liệt, Sư Bà đã khiến cho song thân chiều lòng theo ý. Sau đó Sư Bà đã được Ni Trưởng Thích Nữ Đàm Minh trụ trì chùa Bảo Thắng từ bi làm lễ thể phát xuất gia, đặt pháp danh là Nguyên Từ. Ngày 19.06.1959 (Kỷ Hợi) Bỏ Sư cho Sư Bà thọ Sa Di Ni và hai năm sau đó, ngày 17.11.1961 (Tân Sửu) thọ Thức Xoa Ma Na Ni. Đến năm 1965, nhận thấy đạo hạnh đã đầy đủ, Bỏ Sư cho Sư Bà thọ Tỳ Kheo Ni, Bồ Tát Giới tại Đại Giới Đàn Vạn Hạnh tổ chức ở Tổ đình Từ Hiếu, Huế (17.-18.07.1965 Ất Tỵ) do cố Đại Lão Hòa Thượng thượng Giác hạ Nhiên, đệ nhị Tăng Thống GHPGVNTN làm đàn đầu.

Tu học

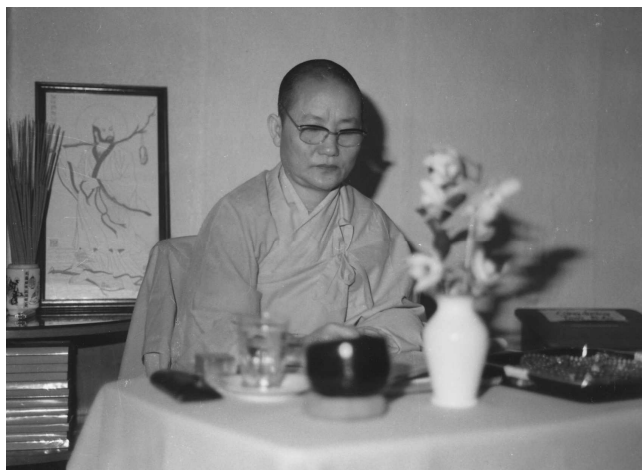
Ngoài việc tu học với Bỏ sư và chư Tôn Đức Ni thân cận khác như quý Ni trưởng Diệu Không, Ni trưởng Cát Tường, Ni trưởng Diệu Trí v.v... Sư Bà còn được Sư phụ gửi đi học các chương trình Trung Cấp Phật Học tại Phật Học Ni Viện Nha Trang và học Chuyên môn Xã Hội theo Chương Trình An Sinh Xã Hội của Viện Đại Học Vạn Hạnh.

H.T Minh Châu, Viện Trưởng Viện Đại Học Vạn Hạnh trao Chứng chỉ tốt nghiệp Chương trình An sinh Xã hội cho Sư Bà Diệu Tâm (1967)

Khi quê hương Việt Nam rẽ sang bước ngoặt mới sau mùa Xuân 1975 hàng triệu

đồng bào Việt Nam đã có mặt khắp thế giới, tìm cầu không khí tự do khắp bốn châu lục. Kể từ đó, những bậc Sứ Giả Như Lai từ Việt Nam đã hòa cùng dân tộc trên xứ người với sứ mạng hoằng hóa lợi sanh. Tại Tây Đức Hòa Thượng Thích Như Điển (lúc bấy giờ là Đại Đức) đang hành đạo. Trong tình quê hương xứ Quảng, Hòa Thượng mong muốn thỉnh Sư Bà sang Đức giúp Phật sự, nhưng nhiều lần Sư Bà đã từ chối, vì muốn ở tại quê hương phụng hầu Thầy Tổ và Phật sự tu tập, nhất là thời gian này Sư phụ đã già yếu. Nhưng Ni Trưởng Bốn Sư của Sư Bà nhiều lần chỉ dạy nên Sư Bà đã y giáo phụng hành rời khỏi quê hương đất tổ sang xứ Tây Đức vào mùa hè năm 1984. Từ đó đến nay xứ Đức đối với Sư Bà là quê hương thứ hai với nhiều tình nghĩa bên cạnh quê hương Việt Nam.

Lễ Quy Y Tam Bảo cho Phật tử lần đầu tiên tại Tịnh Thất Bảo Quang Hamburg (1984)

Hoạt động xã hội

Sư Bà từng đảm nhận các nhiệm vụ: Giám đốc Cô Nhi Viện Diệu Định Đà Nẵng, điều hành các Ký Nhi Viện Bảo Quang, Ký Nhi Viện Thanh Khê Đà Nẵng và trực tiếp trách nhiệm trưởng mẫu giáo chùa Bảo Thắng Hội An. Tại hải ngoại Sư Bà tiếp tục nhiều năm làm Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Xã Hội GHPGVNTN Âu châu, sáng lập và điều hành Chương trình Học bổng cho Tăng Ni du học sinh tại Ấn Độ, Đài Loan và một vài trường hợp tại Hoa Kỳ. Sư Bà vẫn thường trực tiếp lãnh đạo các công tác từ thiện hay hỗ trợ các chương trình xã hội như xây cầu, phát cháo cho người bệnh... hay cứu trợ

thiên tai tại Việt Nam và các nơi trên toàn thế giới.

Kiến lập đạo tràng

Ngay từ khi mới xuất gia, vì là người đệ tử đầu nên Sư Bà đã luôn hết mình phụ giúp Sư Phụ kiến lập các ngôi già lam Bảo Thắng Ni Tự ở phố cổ Hội An và Bảo Quang Ni Tự ở thành phố Đà Nẵng. Nối tiếp công hạnh ấy của Sư phụ, ngay sau khi đến Đức Quốc vào mùa hè năm 1984, Sư Bà đã kiến lập ngôi Chùa Ni mang tên Bảo Quang tại thành phố cảng Hamburg. Sư Bà đã cố gắng vượt qua bao nhiêu chướng ngại ban đầu để xây dựng đạo tràng và ni chúng trên mảnh đất lạ xứ người này, nơi mà trước kia Sư Bà thường nói đùa là: *khó khăn như kẻ đi gieo hạt bồ đề trên nền xi măng.*

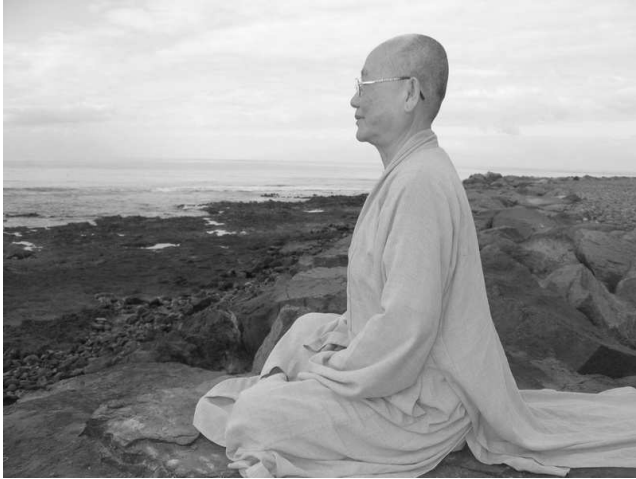
Sư Bà trước chùa Bảo Quang Hamburg-Billstedt (1992)

Bên cạnh việc giáo dục đồ chúng, giảng dạy Phật pháp cho Phật Tử, Sư Bà cũng đã rất quan tâm và giúp đỡ đàn hậu học. Sư Bà đã cố vấn sáng lập và trực tiếp hướng dẫn tinh thần nhiều cơ sở đào tạo Ni chúng khắp nơi. Đó là các ngôi già lam Bảo Vân và Hoa Đàm tại Việt Nam, Linh Thụ ở Berlin, Bảo Thành ở Koblenz, Bảo Đức ở Oberhausen tại Đức quốc và Bảo Liên ở Odense tại Đan Mạch. Ngoài ra, Sư Bà vẫn luôn hỗ trợ các chương trình xây dựng hoặc trùng tu các ngôi tổ đình, tự viện tại Việt Nam, thường cúng dường các chùa và Phật Học Viện trên toàn thế giới.

Hành Hương Chiêm Bái

Để gieo trồng niềm tin vững chắc với Phật pháp cho hàng Phật tử, Sư Bà thường tổ chức các chuyến hành hương sang chiêm bái Phật tích, Thánh tích tại Ấn Độ, Tích Lan, Thái Lan, thăm Tứ đại Thánh tích Danh sơn ở Trung Hoa cũng như các danh lam cổ tự trên thế giới. Sư Bà cũng thường lui tới các Tự viện trên các châu lục để thăm viếng và lễ bái, thăm hỏi, vấn an chư Tôn Đức Tăng Ni đồng đạo.

*Sở thích đặc biệt của Sư Bà:
Yêu thiên nhiên (2007)*

Quan hệ xã hội

Sư Bà luôn chú trọng mối quan hệ và giúp đỡ các tổ chức Phật Giáo bạn tại tỉnh nhà Hamburg, như các Hội Phật tử người Đức, Tây Tạng, Tích Lan... Sư Bà cũng quan hệ với những tổ chức văn hóa giáo dục khác tại địa phương như Viện Đại Học, Viện Bảo Tàng thành phố Hamburg hay các tổ chức tôn giáo bạn tại địa phương như Tin Lành, Thiên Chúa Giáo... Qua nếp sống giản dị khiêm tốn, tinh cần tu học, tịnh giới trang nghiêm, Sư Bà thường được chư Tôn Thạc Đức Tăng Ni trên toàn thế giới quý mến. Khi có dịp đến Đức quốc các Ngài thường ghé Hamburg viếng thăm Chùa Bảo Quang, mặc dù có khi Chùa còn trong giai đoạn rất chật hẹp. Pháp tòa Chùa Bảo Quang Hamburg từng được vinh dự đón tiếp các Cao Tăng Thạc Đức như Hòa Thượng (H.T.) Thích Tâm Châu (Canada); H.T. Thích Mãn Giác, H.T. Thích Tịnh Từ, H.T. Trí Chơn, H.T. Thích Tín Nghĩa, H.T. Thích Nguyên Siêu (Hoa Kỳ); Thiền Sư Thích Nhất Hạnh, H.T.

Thích Minh Tâm, H.T. Thích Tánh Thiệt (Pháp); H.T. Thích Như Huệ, H.T. Thích Bảo Lạc (Úc); H.T. Thích Minh Tuyền (Nhật Bản); H.T. Thích Quảng Bình (Đan Mạch); H.T. Thích Như Điển (Đức)... và còn rất nhiều bậc tôn túc khác. Những giảng sư nổi tiếng ngoại quốc như Thiền Sư Ajahn Brahm (Úc) cũng đã từng đến thuyết giảng tại đây. Những Tăng Ni trẻ khắp nơi cũng rất thường xuyên thăm viếng Sư Bà, có khi để bàn bạc, trao đổi một vài ý kiến hay một lời khuyên trong thâm tình đạo vị. Đối với các Phật tử tại gia, Sư Bà thường quan tâm thăm hỏi sức khỏe người lớn tuổi, theo dõi những sinh hoạt của người trẻ, khuyên răn sống sao cho hợp đạo lý. Cũng có khi Sư Bà đi xa cả hàng mấy trăm cây số đến tận nơi khuyên nhủ góp ý cho một gia đình có những mâu thuẫn. Đến đâu Sư Bà cũng được hàng Phật tử kính trọng và thương mến.

Những ngày cuối cùng

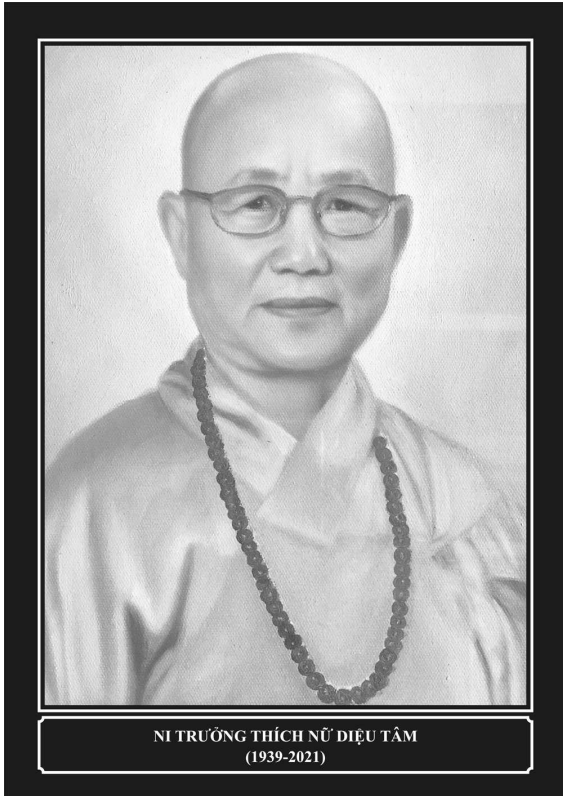
Dù thân mang nhiều bệnh duyên nhưng lúc nào Sư Bà vẫn luôn tươi cười hoan hỷ mỗi khi gặp các Phật tử trong ngoài gần xa, và thường xuyên thăm hỏi các đạo tràng, cũng như hướng dẫn hàng đệ tử và đồ chúng huân tu, sách tấn tu tập.

Tâm nguyện của Sư Bà là nhất tâm trì chí với sứ mạng "tác Như Lai sứ, hành Như Lai sự" mà không mong người đời nhắc đến. Những năm tháng cuối đời Sư Bà thường giáo huấn nhắc nhở hàng đệ tử xuất gia và tại gia hãy ***Tinh Tấn Tu Hành, Nghiêm minh Giới Luật, Vui sống Lạc Hòa, Từ bi với mọi loài chúng sanh.***

Thuận thế vô thường, vào lúc 18 giờ 59 phút chiều thứ bảy, ngày 12 tháng 6 năm 2021 (nhằm mùng 3 tháng 5 âm lịch Tân Sửu), Sư Bà đã xả báo thân tứ đại tại phương trượng của chùa Bảo Quang – Hamburg – Đức Quốc, về với chư Phật chư Tổ để lại bao nhiêu nỗi tiếc thương cho Tăng Ni, Phật tử.

NAM MÔ TỪ LÂM TẾ CHÁNH TÔNG, TỨ THẬP TỨ THỂ, KHAI SƠN ĐỨC QUỐC BẢO QUANG NI TỰ, HÚY THƯỢNG NGUYÊN HẠ TỪ, TỰ DIỆU TÂM HÒA THƯỢNG NI GIÁC LINH THUY TỬ CHỨNG GIÁM.

NI TRƯỞNG DIỆU TÂM TRỞ VỀ

• HT Thích Bảo Lạc

Đọc qua tựa đề, quý vị chắc nghĩ sư Diệu Tâm từ Đức trở về lại Việt Nam sau nhiều thập niên xa quê hương xứ sở để thăm thú những ngôi Tổ đình, trong số có Ni viện Bảo Thắng (Hội An) nơi mà Sư đã một thời tập sự tu luyện tâm. Và rồi nêu hỏi về đâu khi Người không còn tồn tại nơi trần thế? Hỏi đáp xưa nay đã trở thành vấn đề thiết cốt trong đời sống nhân loại. Một đứa bé lên 3 tuổi hỏi Cha Mẹ nhiều câu, nhiều vật, những việc trước mắt, có cái trả lời được, cái trả lời chẳng được thông suốt. Trong trường hợp trả lời không được, người lớn thường lấy quyền áp đảo trẻ nhỏ bằng luận điệu: mày im đi, biết gì mà hỏi. Hẳn quý độc giả còn nhớ câu chuyện xưa Hạng Thác hỏi nhà hiền triết Khổng Tử đủ mọi vấn đề về nhân sinh, thiên văn, địa lý, triết học, khoa học, không gian, vũ trụ, địa cầu, hành tinh, thế giới v.v... làm cho Khổng Tử chưa nghĩ kịp nên trả lời không hợp lý, chú bé không chịu, ông bực mình hỏi thêm: sao không nhắm gằm lại hỏi xa, những việc ở đâu trên trời

dưới đất? Nó nói nếu vậy, con xin hỏi việc trước mắt vậy, xin hỏi lông mày mấy sợi. Không trả lời được, Khổng Tử quay sang nói với môn đệ "hậu sanh khả úy" (kẻ sanh sau đáng nể), như lời khuyên bảo khéo để sách tấn lớp người sau.

Sư Diệu Tâm sanh bất phùng thời, vào đầu cuộc thế chiến thứ hai (1939) do phe trục gồm: Đức – Ý – Nhật với phe đồng minh: Mỹ – Anh – Pháp đọ sức phe Cộng sản Nga – Tàu, khiến cho thế giới thêm một lần nữa lâm cảnh điêu linh thống khổ, cửa nát nhà tan, người chết nhan nhản, vô số người bị thương tật, con mất cha, vợ mất chồng, bà con ly tán. Hồi đó cô bé mới lên 6 tuổi thì cuộc chiến chấm dứt (1945). Tuổi trẻ Cô ít nhiều bị nhiễm độc chiến tranh, cướp đi một phần hồn nhiên thuần khiết, nhưng nhờ ảnh hưởng gia đình, hai cụ thân sinh đều là những Phật tử tín thành, trưởng dưỡng con những việc thiện như tích phước, bố thí, ăn chay, đi chùa lễ bái, quy y, học đạo. Đó là nhân lành giúp cô tiến xa trên đường thoát ly gia đình vào Chùa học đạo năm lên 15, độ tuổi vừa mới lớn trong trần hồng trần, được thể phát xuất gia thọ giáo với vị chân Ni đức hạnh, sư Thầy Đàm Minh ở Chùa Bảo Thắng – Hội An; là đệ tử đầu Cô được Sư Phụ trông cậy nhất và cũng thương yêu nhất mực.

Ngoài tu học Phật Pháp, Sư Diệu Tâm còn được Thầy khuyến khích đôn đốc Cô học chuyên ngành xã hội theo chương trình An sinh Xã hội của Viện Đại Học Vạn Hạnh, an ủi những nạn nhân chiến tranh trong thập niên 60, nhất là sau đợt tổng công kích của CS miền Bắc vào dịp Tết Mậu Thân (1968). Sư Diệu Tâm ra làm việc đảm nhận các chức vụ hợp khả năng và sở nguyện như: Giám đốc Cô nhi viện Diệu Định Đà Nẵng; điều hành các Ký nhi viện Bảo Quang, Thanh Khê tại Đà Nẵng. Do sở học cộng thêm tinh thần tháo vác, một mặt Sư dốc lòng phụng sự xã hội để đền ơn giáo dưỡng của Thầy Tổ, mặt khác cùng phụ lực với Bốn Sư kiến tạo các ngôi già lam Bảo Thắng (Hội An), Bảo Quang (Đà Nẵng).

Khi ra nước ngoài định cư Sư một mặt kiến tạo Chùa Ni Việt Nam đầu tiên tại Hamburg, Đức Quốc, lúc đầu gặp rất nhiều khó khăn, nhưng Sư vẫn nhẫn nại kiên trì, đồng thời đảm

nhận Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Xã Hội Giáo Hội PGVN Thống Nhất Âu Châu qua vài nhiệm kỳ, sáng lập điều hành Quỹ Học Bổng Tăng Ni du học tại Ấn Độ, Đài Loan, Hoa Kỳ. Sự quan tâm đặc biệt của Sư qua việc tài trợ "nồi cháo tình thương" đến những người bệnh hoạn, neo đơn; cũng như hỗ trợ các chương trình từ thiện: xây nhà tình thương, xây cầu, cứu trợ thiên tai Việt Nam và nhiều nơi khác.

Như ta thường nghe câu: "mang chuông đi đánh xứ người" cổ đức dạy, Sư Diệu Tâm khi vừa định cư tại Đức năm 1984 liền nghĩ tới việc lập chùa Bảo Quang tại Hamburg làm nơi tu học và hoằng pháp lợi sanh theo công hạnh Thầy Tổ. Chùa Bảo Quang ban đầu thuộc khu dân cư không thích hợp với sinh hoạt Phật sự, sau nhiều lần trần trở Sư tìm phương cách thích ứng đối địa điểm, nhưng nhìn lại khả năng tài chánh hãy còn rất eo hẹp, không đủ sức với tới một nơi tiện nghi và đủ điều kiện hơn. Trong hoàn cảnh khó khăn ấy, hẳn Sư suy tư nhiều tới tương lai của Bảo Quang nói riêng và Phật Giáo Việt Nam tại Đức nói chung. Sau cùng Sư hạ quyết tâm tìm kế hoạch tài chánh bằng cách mượn Hội Thiện (không lãi suất) và kêu gọi Phật tử phát tâm cúng dường. Do Viện Chủ cảm nên sự đáp ứng dự án dời chùa của Phật tử lên rất cao, mạnh mẽ nên được thuận duyên và chùa Bảo Quang đã được dời về vùng Billbrookdeich, Hamburg, sát cạnh dòng sông nước trong xanh biếc rất nên thơ, hữu tình. Đây cũng là nơi di dưỡng cuối cùng của Ni Trưởng sau bao năm làm việc vất vả, mệt mỏi; bên cạnh Sư còn có các đệ tử hiếu thảo chăm sóc Sư Phụ tận tình như các sư Tuệ Đàm Nghiêm, Tuệ Đàm Châu, Tuệ Đàm Hương v.v...

Ni Trưởng rất quan tâm đàn hậu học và tận tình giúp đỡ đào tạo Ni chúng tại Bảo Quang (Đức) hoặc hướng dẫn tinh thần các cơ sở Ni như chùa Bảo Vân, Hoa Đàm (Việt Nam), Linh Thứu, Bảo Thành, Bảo Đức (Đức), Bảo Liên (Đan Mạch), Thảo Đường (Nga). Ngoài ra Ni trưởng còn quan tâm giúp đỡ trùng tu các Tổ đình, cúng dường các học viện đào tạo Tăng Ni sinh không chỉ riêng Việt Nam mà còn giúp đào tạo nhân tài Phật giáo nói chung không phân biệt giáo phái, truyền thống.

Tựa đề trên biết chắc khó được mọi người đồng thuận, dù vậy tác giả vẫn viết tự nhiên như là một chút kỷ niệm sau cùng với người đồng xã (cách một bờ mương), đồng quê, đồng thời, đồng đạo, đồng tông, đồng Phật, đồng lý tưởng giải thoát, xem Qui Sơn Cảnh Sách như Kinh Nhật tụng mà tăng ni theo truyền thống Đại thừa phải học thuộc nằm lòng ngay từ những ngày còn ở chung với huynh đệ, Thầy Tổ. Tổ Qui Sơn Linh Hựu (711-853) Thiên sư dạy: "Phù xuất gia giả, phát túc siêu phương, tâm hình dị tục, thiêu long Thánh chủng, chấn nhiếp ma quân, dụng báo tứ ân, bạt tế tam hữu" nghĩa là luận người xuất gia phát tâm cao thượng, tâm hình khác người thế tục, nổi dõng Phật, hàng phục ma quân, đền đáp bốn ân, cứu giúp ba cõi (Qui Sơn Linh Hựu thiên sư). Đoạn văn 6 câu mỗi câu 4 chữ như mở ra một phương trời cao rộng nhằm nung chí kẻ xuất tục gánh vác việc lớn, việc trọng đại, là những hồi trống giục bốn phận trách nhiệm họ phải đảm đương. Bởi vậy, sắc tướng đầu tròn áo vuông (viên đánh phương bào) cần phải nghiêm túc, râu tóc cạo bóng láng không chừa một cọng; áo quần thô sơ gai bố, ăn uống đạm bạc không cao lương mỹ vị, không nằm ngồi giường cao sang. Kỷ luật quân sự sít sao thứ tự, ngăn nắp chỉnh tề, liêu phòng Tăng xá, Phật điện Tổ đường, vườn cảnh sân chùa,... đâu đâu cũng phải cho gọn gàng, sạch sẽ. Việc hầu như bắt buộc mỗi ngày hai thời công phu bái sám nên phải thức khuya dậy sớm không còn chọn lựa nào khác. Mỗi mỗi cung cách đi đứng, nằm ngồi đúng oai nghi phép tắc

Học từng phép tắc oai nghi

Nói năng cử động, đứng đi ngồi nằm.

Mặc dù vậy, tuổi trẻ vẫn ham chơi, tập khí đan kết sâu dày, lòng tham như núi... đâu theo nổi Nội Quy của thiên môn, có hôm ngủ nướng bỏ cả thời công phu khuya, sáng ra Thầy cả hỏi Chúng Trưởng những ai không lên chánh điện hồi khuya, đưa ra quỳ hương giữa chúng. Thế là bị ít nhất cũng một vài mạng! Từ "mạng" dùng hơi bạo một chút, vì quý chú đầu ngón quỳ hương, quỳ xơ mít còn chưa sao, nữa là! Nơi đây tôi nhắc lại thời hành điệu, đầu còn để chỏm. Chắc bên Ni chúng thoát khỏi cảnh này? Đó là một vài chi tiết áp dụng ở

thiền môn, học viện đông chúng thời thập niên 50 của thế kỷ trước. Còn ngày nay thì khác, chùa viện không thể áp dụng kỷ luật nghiêm khắc như vậy được, hễ trừng phạt người vi phạm Nội Quy đúng mức thời chúng bỏ đi hết, còn lại duy nhất chỉ Ngài Viện Chủ! Thật đúng như lời Kinh nói thời kỳ mạt pháp, Phật pháp suy vong...

Câu chuyện còn dài không sao nói hết được tôi chỉ nêu vài việc cụ thể cho những Thầy Cô sau này có dịp so sánh giữa hai thế hệ: tiền và hậu bối trong vai trò lãnh đạo của mỗi giai đoạn. Bên trên tôi dùng từ "trở lại" cõi Ta Bà độ thoát chúng sanh, trở về trong sứ mạng thiêng liêng giải thoát ít ra cho non trăm triệu người Việt thoát khỏi ách thống trị của các thế lực vô minh quốc tế trên quê hương chúng ta. Trở về bản thể chân như, Phật tánh, Niết Bàn tịch tĩnh... Những phẩm tính cao thượng cho ta hình dung lại những ngày Ni Trưởng Diệu Tâm được các đệ tử chăm nom săn sóc sức khỏe, giờ đây nhìn lên Tổ đường chùa Bảo Quang chân dung người uy nghi tọa vị trên án thờ, rồi nhìn ra phía sau sân chùa dòng sông xanh vẫn lững lờ trôi như mang theo hình bóng người quá cố khiến hàng tử đệ tủi thân và cũng mong trở về nơi chốn bình yên tịnh lạc.

Trước khi Ni Trưởng về hầu Phật, tác giả có đến thăm vào đầu tháng 7 năm 2019, lúc đó sắc diện Ni Trưởng vẫn sáng ngời, tâm trí còn minh mẫn, biết phân biệt người quen kẻ lạ, và cũng thích nghe những văn thơ đạo ngọt ngào nhẹ nhàng thanh thoát. Nhắc lại nơi đây hình ảnh mới ngày nào để hồi tưởng lại cuộc chia tay nơi sân chùa Bảo Quang hôm đó gồm 8 người: chúng tôi (Thích Bảo Lạc), Ni Trưởng Diệu Tâm, Sư cô Tuệ Đàm Nghiêm, Phù Vân, Phương Quỳnh, bác sĩ Trâm, Nguyên Đạo và Nội tướng của anh. Lúc đó tâm hồn nhẹ lâng, tôi đề nghị ngâm thơ, mọi người hưởng ứng liền, vì rất hiếm cơ hội thế này. Thế là tôi được đề nghị mở đầu, nhưng từ chối và nói chỉ biết tụng kinh chứ không biết ngâm thơ. Mấy anh không chịu nói: Hòa Thượng không ngâm thơ, nhưng Thầy làm thơ với bút hiệu Sông Thu, xin cho đại chúng được nghe một bài ứng ý nhất. Thơ rằng; Thu đã sang rồi ai có hay, cỏ cây thay áo đáng thân gầy, lá vàng lác đác lia

rơi rụng, tiếc nuôi vờn lên thoảng gió bay... và đọc tiếp khổ thơ áp chót bài " Thu Sang"

*Thu đã sang rồi Muội có hay
Tổ Thầy trông cậy những ai đây
Này huynh, này đệ, này tử muội
Đạo pháp chung lòng quyết dựng xây...
(Sông Thu)*

Cảnh sắc thu trầm mặc yên lặng thích hợp với tâm hồn thi nhân, qua tứ thơ gợi hình cỏ cây tiêu điều gầy đét, lá vàng rơi lả tả theo từng cơn gió thoảng; chúng còn lơ lững như nuôi tiếc điều gì chưa chịu lao nhanh xuống đất... Ý thơ chuyển tải hai khía cạnh: đạo pháp và môn phong pháp phái. Đạo pháp do Thầy Tổ khéo duy trì phát huy Phật pháp và môn phong gồm chung bốn chúng đệ tử Tam Bảo xiển dương sâu rộng công hạnh độ sanh như hương chiên đàn lan tỏa khắp muôn nơi. Đó là sứ mạng của sứ giả Như Lai, huynh đệ, tử muội cùng nhau chung sức gánh vác cơ đồ cho ngọn đèn chánh pháp sáng mãi đem lại lợi lạc hữu tình chúng sanh.

Quý độc giả chắc còn nhớ lời cổ nhân dạy: sống gởi thác về, có nghĩa là người sống nương thân nơi cõi tạm trần gian hay cõi ta bà kham nhẫn này; thác là qua đời, lìa cõi tạm như nói thác sanh, thác hóa tức sang qua thế giới bên kia, nơi đó có Bồ Tát, Thánh Chúng, Phật tiếp dẫn về cõi Tây Phương Cực Lạc, ai chẳng hoài mong? Chỉ trừ bậc thượng thiện nhân phát đại nguyện diên trì thọ mạng nơi cõi tục trần gian này để đưa vớt người qua biển trầm luân sanh tử. Khi nào xong bốn nguyện các Ngài liền trở về chốn tịch tĩnh vô tung...

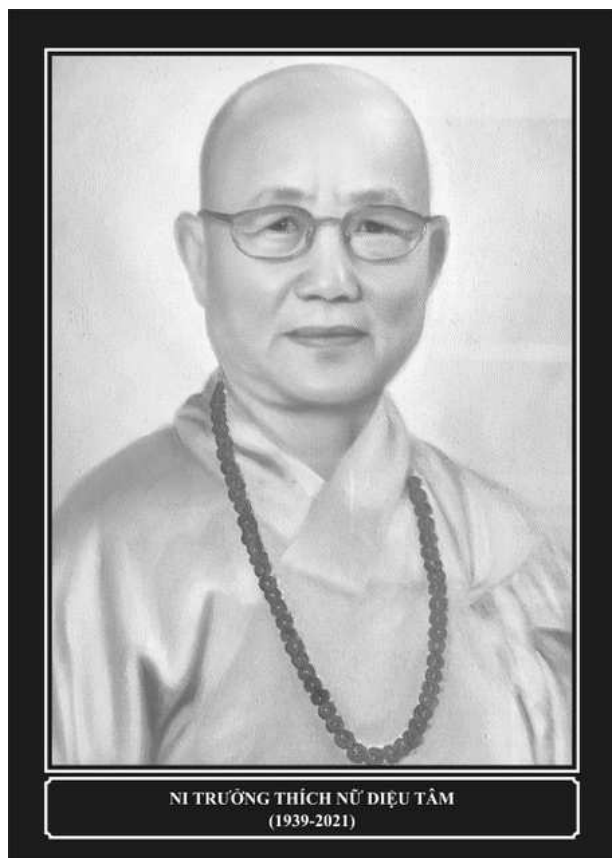
Lời cuối:

*Dàn bao trận chiến trong Tâm
Ác bại, thiện thắng Diệu âm công đầu
Như Lai tạng hằng thâm sâu
Pháp thân thanh tịnh nhiệm mầu viên dung.*

Thích Bảo Lạc
*Thiền Lâm Pháp Bảo,
Sydney 16.7.2021 Tân Sửu*

C Ồ I T Ạ M

• Thích Như Điển

Trước khi cha mẹ sinh ta ra, ta chẳng biết mình là ai và từ đâu đến; nhưng ta biết chắc chắn một điều rằng: Khi ta đã được đầu thai làm người chính là một phước báu không nhỏ đối với các cõi trong Dục giới. Bởi lẽ khi làm người chúng ta dễ tu hơn là chư Thiên ở các cõi Sắc. Vì những cõi này có tuổi thọ dài lâu và nhận nhiều phước báu hơn ở cõi người nên dễ mấy ai bỏ được niềm hỷ lạc ở những cõi tiên ấy. Nếu chẳng may sa vào ba cõi ở dưới là: địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh thì lại càng khó tu hơn nữa. Vì những nơi đó không có ánh sáng trí tuệ được soi rọi đến nên chúng ta vẫn mãi phải chịu vô minh sanh tử trong nhiều đời làm thú, chẳng biết bao giờ mới được làm người. Do vậy làm người được trong kiếp này là một phước báu không nhỏ.

Cũng có người đến rồi đi ngay khi còn trong bào thai của Mẹ. Cũng có nhiều người sinh ra tứ chi không đầy đủ, hay đui mù, câm,

điếc v.v... Tất cả đều do những nhân mà đời trước họ đã tạo ra và hiện đời chỉ là những gì chúng ta gặt hái được mà thôi. Cha mẹ không thể gánh thế nghiệp của con cái được, mà giữa cha mẹ, con cái chỉ là nhân duyên hội tụ trong một thời gian dài ngắn khác nhau để trả nợ hay đền ơn đáp nghĩa cho nhau mà thôi. Cho nên gọi đây là cõi tạm. Sở dĩ gọi như thế bởi vì nó không chắc chắn. Do vậy Đức Phật dạy rằng: "Ba cõi không yên, như trong nhà lửa". Chúng ta đang sống trong nhà lửa của ba cõi Dục Giới, Sắc Giới và Vô sắc Giới, mà những cõi này nào có an vui! Thế mà có khi chúng ta lại cho rằng những cõi ấy có thật. Tuy nó có đó nhưng chỉ trong thoáng chốc, trong từng sát na nó đã bị thay đổi bởi vô thường và do sự giả hợp của đất, nước, gió, lửa tạo thành. Rồi khi bốn yếu tố ấy không còn gắn liền được với nhau nữa thì chúng ta, con người cũng như vạn vật đều bị lôi cuốn theo. Bởi thế, tuy rằng thấy như thật đấy; nhưng đó chỉ là giả tướng, nếu chúng ta dùng tuệ giác để nhìn thấu qua, để khám nghiệm cuộc đời này.

Lâu nay chúng ta vẫn cho rằng cái này thuộc về ta, người này là của ta, của cải này là của ta v.v... nhưng trên thực tế khi hai tay buông xuôi rồi thì chẳng có cái gì là của mình cả và cũng chẳng có cái gì thuộc về mình. Ngoại trừ cái NGHIỆP nó đeo đuổi theo ta hoài không dừng nghỉ. Đây là một sự thật mà có rất ít người nhận chân ra được. Nếu ai rõ được điều này, người ấy sẽ rõ biết giáo lý của Đạo Phật là một giáo lý chân thật, dạy cho con người nhận chân ra sự thật của vô thường. Cũng chính vì nhận thấy rõ được sự không thật có này mà Thái Tử Tất Đạt Đa đã rời cung cấm để xuất gia tầm đạo khi Ngài 29 tuổi. Ở lứa tuổi thanh xuân, đầy hoa và mộng đẹp ấy Ngài đã bỏ lại hết sau lưng, đi vào rừng sâu núi thẳm, cốt tìm cho ra con đường diệt khổ. Đó chính là Tứ Diệu Đế, là 37 phẩm trợ đạo để cứu độ chúng sinh.

Rồi chư Tổ Sư truyền thừa cũng đã tiếp tục con đường thoát ly cõi tạm ấy để đến với Đạo Phật suốt hơn 25 thế kỷ qua. Dầu có nguồn gốc là người Ấn Độ, người Trung Hoa, người Đại Hàn, người Nhật Bản, người Việt Nam,

người Thái Lan, người Anh, người Pháp, người Đức, người Mỹ, người Úc v.v... tất cả những vị xuất gia này tuy có khác nhau về nguồn gốc; nhưng khi đã vào Tăng Đoàn rồi thì đều lấy giới luật giống nhau làm căn bản; sống trọn vẹn một đời sống phạm hạnh của người xuất gia, không phân biệt giai cấp giàu nghèo, sang hèn, địa vị cao thấp v.v... Tất cả đều bình đẳng trên tinh thần giới luật của Phật chế; nhưng kết quả sự thực hành thì mỗi người khác nhau, không ai giống với ai cả. Có người thành tựu quả vị nhanh hơn và cũng có nhiều người lâu hơn hay giậm chân tại chỗ. Đây là do nhân duyên và nghiệp lực của mỗi người; chứ không phải do cha mẹ hay Thầy Tổ.

Ở một làng xã Xuyên Mỹ xa xôi; nơi quận Duy Xuyên thuộc tỉnh Quảng Nam Việt Nam ngày ấy có một người con gái tên Mai, sinh năm 1939, xuất thân trong một gia đình thâm tín Phật Pháp. Ông Nội là một võ quan đã về hưu (ở quê tôi gọi ông là Ông Quản Thiệu). Người cha là Ông Diên Trình đang làm việc ở Sở Công Chánh, sau khi vợ bị bạo bệnh và mất tại quê nhà đã nghỉ việc quay về quê mở trường dạy học, dành thời gian để thường lui tới các chùa, viện. Cô thiếu nữ này đã ý thức được sự vô thường sanh diệt; nên năm 15 tuổi xin phép gia đình xuất gia tầm đạo. Cô đã đến phố cổ Hội An tìm đến ngôi Chùa Sư Nữ Bảo Thắng. Thuở ấy đất nước Việt Nam tuy mới bị chia cắt Bắc Nam; nhưng đời sống hiền hòa tử chôn thôn quê dân dã đến phố cổ Hội An vẫn còn là nếp sống thanh bình an lạc. Khung cảnh an lạc chốn thiền môn đã giúp cho người Sư Nữ trẻ này lắng lòng làm bạn với tiếng kinh lời kệ, vui với sớm hôm chuông mõ muối dưa. Đời sống người xuất gia tuy đạm bạc nhưng nhờ ơn giáo dưỡng của sư phụ là Sư Bà Đàm Minh, người thiếu nữ ấy sau này đã trở thành một pháp khí của Thiền môn khi bắt tay thực hiện các chương trình từ thiện xã hội của Giáo Hội. Đó là lúc điều hành Cô Nhi Viện Diệu Định ở Đà Nẵng, đặc trách trường mẫu giáo của chùa Sư Nữ Bảo Thắng Hội An hay Ký Nhi Viện Bảo Quang và một vài nơi khác.

Rồi một ngày quê hương bị binh biến, bao nhiêu cảnh cũ người xưa bắt đầu từ tháng 4

năm 1975 đã hoàn toàn bị thay đổi. Từ ngày đó hàng triệu người Việt Nam đã lưu lạc khắp nơi trên toàn cầu để tìm cầu không khí tự do. Đến đầu những năm 1980 tình hình chính trị trong nước càng căng thẳng hơn, người em của Sư là Bác Sĩ Thị Minh Văn Công Trâm đã làm giấy bảo lãnh Sư sang Đức theo diện đoàn tụ gia đình nhưng Sư vẫn nấn ná chưa chịu đi vì muốn ở lại quê hương phụng hầu Thầy Tổ, nhất là thời gian này Sư phụ đã già yếu. Trong khi đó làn sóng người tỵ nạn đến Đức ngày càng dồn dập, nhu cầu hướng dẫn và chăm sóc đời sống tinh thần của Phật tử trên xứ người ngày càng bức thiết hơn. Giữa năm 1981 tôi đã viết hai lá thư gửi về Việt Nam; một gửi cho Sư Diệu Tâm để hối thúc Sư đi làm giấy tờ xuất cảnh, một lá thư khác gửi trực tiếp đến Sư phụ của Sư là Sư Bà Đàm Minh ở Đà Nẵng đề nghị Sư Bà khuyên Sư Diệu Tâm nên sang Đức nhanh để cùng hợp lực với chúng tôi trong những Phật sự gian nan này. Do vậy, mùa hè năm 1984 Sư Diệu Tâm đã đặt chân đến Hamburg. Bước đầu nào mà không đầy ắp khó khăn: từ ngôn ngữ, khí hậu, phong tục, tập quán v.v... mọi thứ đều lạ lẫm. Có lần Sư bảo rằng: "Làm việc Đạo tại xứ Đức này khó khăn giống như người đi gieo hạt Bồ Đề trên nền xi măng". Quả thật vậy! làm việc Đạo ở xứ Âu Mỹ này nó chẳng đơn thuần là vậy; chính cố Hòa Thượng Thích Minh Tâm cũng đã có lần thổ lộ nỗi khó nhọc này là: "trồng sen trên xứ tuyết". Và đây là một đề tài mà Thượng Tọa Thích Nguyên Tạng ở Úc đã viết một bài khảo luận rất hay và trọn vẹn với ý nghĩa của những nhận định ấy.

Tôi được quen biết vị Sư Nữ ấy từ khi quê hương còn chinh chiến. Có lúc tôi gọi Sư bằng Chị cho thân mật, lúc gọi bằng Cô, lúc gọi bằng Sư, rồi Ni Sư, Sư Bà v.v... nghĩa là tất cả các cách gọi khác nhau; nhưng tựu chung vẫn là người cùng quê hương Xuyên Mỹ thuở nào. Mỗi khi tôi đến thăm Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm, kể từ khi Niệm Phật Đường Bảo Quang mới được thành lập tại Hamburg vào năm 1984 tính đến nay cũng đã 37 năm rồi, mỗi lần như thế chúng tôi đều kể cho nhau nghe về quê hương xứ Quảng, ai còn ai mất cũng như bàn về các công việc Phật sự đó đây. Có lần Sư nói

với tôi rằng: "Sao có kẻ thấy người khác phát tâm đi làm Phật sự mà lại cứ lời ra tiếng vào. Bởi vậy Sư đã khuyên những kẻ ấy là: *Chớ nên cản duyên thiện sự*. Người ta làm chùa, đúc tượng, tô chuông để cúng dường Tam Bảo, phục vụ nhân sinh chứ họ đâu có tội tình gì mà mình cản trở việc làm thiện lương này. Nếu ta không đóng góp được gì thì cứ chọn thái độ lặng thinh. Còn bàn ra tán vào, khiến cho kẻ khác nản chí cũng là một cái tội đấy". Khi nghe những lời phân tích tình lý như vậy, có nhiều người trước kia thường phê phán này nọ thì nay không còn phê bình nữa. Đồng thời những vị trước kia đã nản lòng, nay phấn chấn tiếp tục lên đường để lạc quyền và tạo cơ hội cho nhiều người khác gieo duyên với Tam Bảo.

Nhiều khi Sư tâm tình với quý Thầy trẻ rằng: "Tôi thấy quý Thầy cái gì cũng được, cũng giỏi; nhưng nhiều Thầy rất yếu lòng với nữ sắc". Điều này hẳn thật có! Bởi lẽ suốt cuộc đời tu hành của Sư với 57 năm hạ lạp và bao nhiêu năm học đạo với Tiểu Ni, Sa Di Ni, rồi Thức Xoa Ma Na Ni đến Tỳ Kheo Ni; trải qua không biết bao nhiêu là thử thách để được nhận giới thể Tỳ Kheo Ni, Sư đã phải chiến đấu với tự thân, với chính mình và với tha nhân; nên Sư mới còn trọn vẹn cho đến ngày hôm nay sau 83 năm có mặt nơi trần thế và 68 năm trong đạo như vậy. Chúng ta có thể tuyên dương Sư với câu: "*Đồng Nữ Thanh Tịnh Đại Trượng Phu*" hay "*Một bậc Ni Lưu Khả Kính của Giới Xuất Gia*" cũng không ngoa chút nào. Người xưa nói rằng: "Chiếc áo không làm nên Thầy Tu"; nhưng trên thực tế nếu người Tu Sĩ mà không mặc chiếc áo người Tu thì cũng không thể gọi là một nhà Tu hành được. Nhờ chiếc áo mà phạm hạnh của một người Tu có thể giữ tròn được. Ở ngoài đời kia có biết bao nhiêu người cạo tóc; nhưng không cạo tâm và không mặc chiếc áo nhà tu thì cũng chẳng thể gọi họ là Tu Sĩ được.

Hôm lễ tang của Sư tôi đã nhắc lại hai điều quan trọng này rồi; chỉ có thiếu một việc là ngâm bài thơ: "*Bao giờ nhĩ tôi về thăm xứ Quảng*" của nhà thơ Trần Trung Đạo cho Sư nghe vì tôi biết sinh thời Sư cũng rất thích bài thơ này. Chương trình Đêm Tâm Tình trước khi

di quan Sư hôm đó thời gian quá khít khao nên tôi đã không ngâm tặng Sư được và hẹn đến tuần 49 ngày. Nhưng rồi lại cũng một lần nữa không ngâm được vì thời gian Lễ Tuần 49 ngày cũng không cho phép. Cuối cùng tôi đã ngâm trong căn phòng của Sư từng ở, có sự hiện diện của Hòa Thượng Thích Tách Thiệt và Hòa Thượng Thích Trí Minh nghe và chắc chắn hôm đó Sư cũng đã nghe rồi. Như vậy món nợ này tôi đã trả và mong rằng Sư hãy ở yên nơi cõi Tịnh, dõi mắt về nơi Ta Ba này để mừng cho Tử, Đệ của mình - cả tại gia lẫn xuất gia - ai ai cũng quý mến Sư nên đã đến, đi, chia xẻ, ngâm ngùi tiễn biệt Sư lần cuối khi xác thân cát bụi của Sư được chôn vào lòng đất vào ngày 30 tháng 7 năm 2021 vừa qua, kết cuộc một cuộc đặng trình dài 83 năm nơi trần thế, với 57 hạ lạp và 68 năm xuất gia hành đạo.

Bây giờ thì đến lúc mà người xưa thường nói là: "蓋棺論定 - cái quan luận định". Bốn chữ này có nghĩa là khi nắp quan tài được đặt lại thì người đời mới có thể luận định đúng sai. Lúc này chính là lúc: "cái gì là sự thật, xin trả về cho sự thật". Mà sự thật trên thế gian này là gì? Là chẳng có cái gì cả! Tất cả đều trống không. Tất cả đều vắng lặng như tinh thần của Kinh Đại Bát Nhã Ba La Mật Đa mà Ngài Huyền Trang đã cho phiên dịch từ tiếng Sanscrit sang chữ Hán từ ngày mừng một tháng giêng năm 661 đến ngày 23 tháng 10 năm 663, ròng rã suốt hơn 34 tháng trường. Kinh văn có 600 quyển, gồm 24 tập; mỗi tập dày độ 500 đến 700 trang và ý nghĩa cuối cùng chỉ là một chữ KHÔNG. Không đây là: không đến, không đi, không còn, không mất, không tăng, không giảm, không một mà cũng chẳng phải khác một.

Đó là một chấm câu và cũng để kết thúc một chuyến đi về của Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm trên cõi tạm này.

Thích Như Điển

Viết xong vào lúc 13:00 ngày 3 tháng 8 năm 2021 nhằm ngày 25 tháng 6 năm Tân Sửu tại thư phòng của Tổ Đình Viên Giác Hannover, Đức Quốc.

**VĂN TƯỜNG NIỆM
PHÁP TỬ KHẢ KÍNH**
(ĐẠI DIỆN HUYNH ĐỆ MÔN
PHONG TỔ ĐÌNH BẢO QUANG
SƯ NỮ VIỆT NAM)

*Đức Quốc trời tây Người nhẹ gót
Bình triều quê mẹ phủ mây tang
Sông Chợ Được đường như ngừng chảy
Bảo Quang Tổ Đình tứ chúng ngẩn lệ rơi*

*Nhớ linh xưa!
Quảng Nam đất thiện hiện đời
Bảo Thắng Hội An phát tâm đầu Phật
Sư Cụ thượng ĐÀM hạ MINH từ bi tiếp độ
Trở thành Thích tử của Như Lai
Chốn tông lâm sớm khuya kính kệ
Vâng lời Thầy giới luật tinh nghiêm
Bốn tâm tính nét hiền hòa
Thầy thương bạn mến đàn na thân kẻ
Trải bao khó nhọc chẳng than
Một lòng tin Phật đạo mẫu nương theo
Đến năm 1965 duyên đã chín muồi
Giới Đàn Vạn Hạnh thọ Tỳ kheo ni
Tam đàn cụ túc ba y đủ đầy
Cảm ân hóa độ của Thầy*

*Lo cho tử muội không chừa một ai
Thế rồi nguyện ước bấy lâu
Ngày lành đã tới chị xa quê nhà
Trời Tây một thoáng xa dần
Chúng em vẫn tưởng chị đi vài ngày
Nhưng rồi một thoáng mấy mươi năm
Thầy trông em ngóng bà con thương chờ
Tin qua thư lại thăm chừng
Biết chị vui khỏe bình yên xứ người
Bảo Quang Hamburg tạo thành
Tiếp Tăng độ chúng rạng ngời Tổ tông
Ngày ngày vui hạnh lợi tha
Năm qua tháng lại giúp người tha hương
Hạnh tu Sư giữ vuông tròn
Giúp em Diệu Phước vững chân xứ người
Bao nhiêu công hạnh tuyệt vời
Làm sao tả hết công lao của Người
Đã là sứ giả Như Lai
Ai ai cũng phải hy sinh chính mình
Tu thân lợi đạo ích đời
Công thành quả chứng trở về quê xưa
Chị ơi nhẹ bước lên đường
Tây phương chín phẩm ngời đài liên hoa
Bao nhiêu phiền muộn cuộc đời
Trôi theo mây gió để lòng thông dong.*

*Chúng em một dạ chí thành
Hương về Giác linh Sư tử
Khấp bái tiễn biệt
Lăn chia tay này không biết bao giờ gặp lại
Kính nguyện Sư tử nhớ lời thệ xưa
Sớm trở lại ta bà tùy duyên hóa độ
Chốn Tổ xưa kết tình huynh đệ
Xưa nay chúng em vẫn giữ một dạ kính thương
Chị ơi! Giờ còn đâu nữa
Huynh đệ ngậm ngùi tiễn đưa.
Xin vĩnh biệt Người.*

(Em Diệu Cảnh kính bái)

**Nam Mô Tự Lâm Tế Chánh Tông Tứ
Thập Tứ Thế Tường Vân Pháp Phái Bảo
Quang Tổ Đình Môn Hạ Khai Sơn Bảo
Quang Hamburg Đức Quốc Húy Thượng
NGUYÊN Hạ TỬ Tự DIỆU TÂM CỐ NI
Trưởng Giác Linh Thùy Từ Chứng Giám**

Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Cảnh
Trụ trì Tổ Đình Bảo Quang Đà Nẵng

SƯ CHỊ... MỘT NHÂN DUYÊN ĐẸP

• TKN. Thích Nữ Diệu Nghi

Một nhân duyên đẹp hay còn gọi là Kỳ duyên đưa đẩy tôi được gặp Cổ Ni Trưởng Diệu Tâm.

Tôi sinh ra và lớn lên tại Huế, đến năm 18 tuổi tôi được song thân cho phép xuất gia tu học tại Chùa Bảo Quang Sư Nữ Đà Nẵng. Sư phụ chúng tôi Pháp danh Tâm Quang, Pháp tự Đàm Minh, đắc Pháp với Hòa Thượng Thích Tịnh Khiết, Đệ nhất Tăng Thống đời thứ 43 dòng Lâm Tế, Môn phái Tường Vân Huế.

Sư Phụ tôi là Vị khai sơn Chùa Bảo Quang Đà Nẵng, chùa Bảo Thắng Hội An. Ngài là Ni Trưởng Ni bộ Bắc Tông thời bấy giờ. Ngài có 31 vị đệ tử xuất gia, cổ Ni Trưởng Diệu Tâm là đệ tử đầu, lúc tôi vào chùa hành Diệu thì Sư chị chúng tôi đã xuất gia được 19 năm. Người từng học tại Phật học viện Nha Trang, tham dự học chương trình An sinh Xã hội tại Đại học Vạn Hạnh Sài Gòn. Sau khi tốt nghiệp các khóa học trở về, cổ Ni trưởng được giao trách nhiệm điều hành Cô nhi viện Diệu Định và Ký nhi viện Thanh Khê, bên cạnh đó với trách nhiệm Trưởng chúng, phụ giúp Sư Phụ chúng tôi chăm sóc tinh thần của chúng Diệu.

Lúc đó chúng tôi (chúng Diệu trong chùa) thường gọi cổ Ni Trưởng là Sư cô Diệu Tâm bằng một sự kính nể vừa thương vừa sợ, bởi sự trang nghiêm đức hạnh, chuyên tâm tu tập giữ giới miên mật và cũng bởi tình thương của

Sư chị dành cho các Sư em, một tình thương vừa là một người chị cả vừa là một người Thầy.

Một hôm nọ, sau bữa dùng chiều 5 chị em chúng tôi: Sư Diệu Tĩnh, Sư Diệu Từ, Sư Diệu Tu, Sư Diệu Lễ ngồi trên bộ phản gỗ tại chùa để cùng nhau chia sẻ ưu khuyết điểm đời sống hằng ngày của người xuất gia. Mãi mê nói chuyện, lúc nhìn lên thoáng thấy Sư cô Diệu Tâm với dáng đi nhẹ nhàng trên đôi guốc gỗ nhìn 5 Sư em với ánh mắt từ bi mà không nói gì cả. Chị em chúng tôi lúc đó với phản xạ tự

nhiên nhanh chóng rời khỏi chỗ của mình và ẩn mình dưới gầm. Sau khi Sư cô Diệu Tâm đi khỏi nơi đó, chúng tôi mới dám trở về chỗ ban đầu.

Năm ngày sau, khi họp chúng, Sư cô nói: „Tôi có la rầy gì đâu mà các em phải sợ“. Thưa Sư Cô chị em chúng con vừa sợ vừa lại rất kính phục những oai nghi và đạo hạnh của Sư Cô.

Thân giáo uy nghiêm của Sư Cô thể hiện cho chúng con bài học lễ phép. Lễ phép không phải là rụt rè, sợ sệt, mà chính là sự kính trọng, sự thương kính. Người biết lễ phép bao giờ cũng cư xử với nhau thật hay, khéo hòa vui để sống. Ở trong chốn Thiền môn, nếu thiếu những điều trên thì sẽ không có trật tự trên dưới, thứ tự trước sau, mọi việc trở nên rối loạn và phức tạp.

Từng bước đi oai nghi của Người, dạy cho chúng con phép tắc hành xử trang nghiêm về thân tướng cũng như những mực thước của người tu đạo giải thoát trong tất cả sinh hoạt thường nhật nơi chốn Già lam. Khi oai nghi đã được điều phục thì thân tướng sẽ trang nghiêm viên mãn, có thể không dùng lời mà chúng ta cảm hóa được chúng sanh. Bài học thân giáo của Sư Cô là những nấc thang của nền tảng căn bản mà thiếu thời khi chúng con chập chững từng bước học đạo và tình thương của Sư Cô mang lại cho chúng con

cuộc sống từ hòa, yên vui, bao dung và tha thứ để chúng con làm tư lương trên bước đường tiến tu đạo nghiệp ngày một thấm nhuần ngũ hầu lợi lạc như sanh.

Đạo hạnh thanh khiết của Sư cô được xông ướp bằng hương thơm của giới vì lẽ đó sức cảm hóa của Người thật kỳ diệu, không ngừng lan tỏa và tưới mát cho chị

em chúng con, từ thế hệ này sang thế hệ khác... trở thành một dòng sông đạo hạnh chảy mãi trong đời sống những người xuất gia. Đạo hạnh của Sư Cô được truyền tải qua những lời nói nhẹ nhàng, những hành động hướng thiện cũng như những suy nghĩ tích cực làm tăng nét đẹp phạm hạnh của Người trong tâm trí chúng con.

Người có một cách dạy chúng rất tâm lý, mỗi khi chúng Điệu phạm một lỗi lầm gì đó, Sư chị không bao giờ chỉ lỗi trước đông người mà nhẹ nhàng gọi vào phòng riêng khuyên bảo. Sư chị thường theo dõi quan sát những tâm tư suy nghĩ của chúng tôi rồi từ đó tìm cách hướng dẫn trợ giúp chúng tôi tu học.

Sư dạy chúng Điệu cách điều tâm, chế ngự bản năng, dừng lại tâm tham muốn, sống theo tinh thần trung đạo. Ví dụ nếu ai thích đi ra đường nhiều thì phải ở nhà, những người thích ở nhà thì Sư khuyến khích thỉnh thoảng phải đi ra đường.

Như trong câu chuyện Người ngu ăn muối. Thuở xưa, có một người ngu. Một hôm, đi thăm người bà con ở rất xa. Đến nơi, chủ nhà nấu những món ăn ngon để tiếp đãi; nhưng khi nấu thức ăn, chủ nhà quên nêm muối nên các món ăn đều bị nhạt. Hẳn vừa nếm liền nói với chủ nhà:

- Hôm nay, anh nấu thức ăn đều là những món đắt tiền, tiếc là hơi nhạt nên mất ngon.

Chủ nhà vội vã đáp:

- Ồ, xin lỗi! Tôi quên nêm muối.

Chủ nhà liền xuống bếp đem muối lên nêm vào các món ăn rồi trộn đều; sau đó mời

khách nếm thử, mỗi món ăn đều rất vừa miệng, ngon tuyệt vời. Hẳn hỏi chủ nhà:

- Anh nêm thứ gì mà làm cho thức ăn ngon tuyệt vời thế?

Chủ nhà đáp:

- Tôi nêm muối.

Muối là gia vị chính trong các loại gia vị, cho nên nó làm cho thức ăn ngon. Hẳn nghĩ: "Muối là món ăn ngon, khi trở về ta mua muối ăn ngon hơn, khỏi phải nấu nhiều món ăn". Vì thế, trên đường về hẳn mua một bao muối, vừa về đến nhà hẳn vội vàng mở ra, bốc một nắm bỏ vào miệng. Chao ôi! Mặn chát không chịu nổi. Hẳn cho rằng mình bị người bà con chơi xỏ.

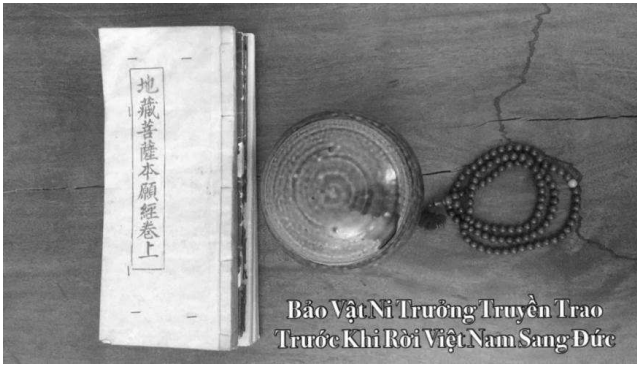

Câu chuyện trên là bài học ngụ ngôn để truyền tải một thông điệp: Muốn sự ở thế gian cần phải ở mức độ vừa phải; nếu quá mức hoặc quá thấp thì có thể làm hỏng sự việc.

Ni Trưởng hướng dẫn chúng tôi thực hành theo lời Đức Phật dạy, không sống với chủ nghĩa hưởng thụ quá mức và cũng không sống theo chủ nghĩa khổ hạnh ép xác, tu tập theo trung đạo, cân bằng tâm thức.

Thời gian cứ vậy trôi, chúng tôi đã được Người Chị lớn dành cho không biết bao nhiêu sự yêu thương lân mẫn, dạy cho chúng tôi những bài học đạo lý vô cùng ý nghĩa. Những tháng ngày hành điếu là quãng thời gian rất đẹp trong ký ức của tôi. Một hôm Sư phụ chúng tôi dạy: „Tôi đã lớn tuổi rồi, Tôi cho Điệu làm đệ tử Chị Diệu Tâm.“ (đây là cách gọi của người xưa, Sư phụ tôi thường gọi đệ tử bằng chị).

Vào năm 1975 Ni Trưởng Diệu Tâm gọi tôi ra mà bảo rằng: "Hãy nương Đức Sư Bà

lãnh Giới Pháp mà tu học" (Sư Bà là Sư Phụ của tôi).

Sau này Người mới nói lý do tại sao không nhận tôi làm đệ tử: Người làm vậy là sẽ tốt cho tôi hơn khi được xuất gia làm đệ tử một bậc Thầy trưởng lão đức hạnh công phu tu tập sâu dày như Sư phụ chúng tôi. Tôi thật xúc động trước tấm lòng của Cố Ni Trưởng.

Năm 1984, cố Ni Trưởng rời xa Việt Nam đến Đức hoằng dương chánh pháp. Trước khi ra đi, Người đã đưa cho tôi Cuốn kinh Thủy Sám, chiếc bình bát và một chuỗi hạt rời ân cần dặn chúng tôi tinh tấn tu học, và thay thế Người hầu cận Sư Phụ.

Ni Trưởng là vị đệ tử có hiếu bậc nhất trong tất cả huynh đệ chị em chúng tôi. Cho dù bước đầu hoằng pháp nơi đất khách biết bao nhiêu khó khăn vất vả, nhưng lúc nào Ni Trưởng cũng hướng về Vị Thầy khả kính tại Tổ Đình Bảo Quang Đà Nẵng, luôn lo lắng đến sức khỏe của Thầy, và viết thư an ủi động viên sách tấn tinh thần tu học cho tất cả Ni chúng tại bốn tự.

Sư Phụ chúng tôi sức khỏe càng lúc càng yếu dần, ngày đêm mong chờ người đệ tử từ phương xa, một nỗi mong chờ với vợ. Thịnh thoảng Ngài lại hỏi: "Chị Diệu Tâm đã sắp về chưa?". Ngài bảo rằng chỉ muốn truyền trao dặn dò đôi điều với Ni Trưởng trước khi về với Phật.

Thời gian đó đi lại rất khó khăn, dầu biết rằng Sư Phụ tại quê nhà mong ngóng, nhưng Ni Trưởng vẫn không về được.

Vào đầu tháng 05.1992, Sư Phụ chúng tôi gọi tôi lại và dạy rằng: „Không xong rồi Diệu Nghi ơi!". Tôi bàng hoàng !

Bởi vì Sức khỏe của Sư phụ chúng tôi không cho phép chờ đợi thêm lâu, Ngài biết là sắp sửa ra đi cho nên Sự chờ đợi người đệ tử trở về chỉ là vô vọng. Vào ngày 20.05.1992

(18.04. Nhâm Thân) Sư phụ chúng tôi đã nhẹ nhàng xả báo thân về với cõi Tịnh.

Sư Phụ chúng tôi viên tịch. Ni Trưởng quên đi nỗi đau mất mát của chính bản thân mình. Từ một người chị cả bây giờ phải đóng vai một người Thầy lúc mạnh mẽ, lúc ấm áp dịu dàng dang tay che chở cho đàn em vượt qua bao sóng gió trên bước đường tu tập.

Năm 2000, đầy đủ duyên lành tôi đã được hội ngộ Ni Trưởng tại Chùa Bảo Quang Hamburg. Người vẫn như xưa, bình dị khiêm cung, trang nghiêm, đức hạnh. Thân giáo của Ni Trưởng là vô vàn bài học, có lẽ suốt đời chúng tôi cũng không học hết.

Năm 2008 Ni Trưởng tạo dựng cơ sở mới khang trang hơn tọa lạc trên đường Billbrookdeich 307 Hamburg. Trong dịp Đại lễ Hoàn nguyện và lễ an vị Tôn tượng Bốn Sư, Ni Trưởng đã mời quý huynh đệ sang Đức tham dự. Sau mấy chục năm xa cách đây là cuộc tương phùng ấm tình đạo vị. Mùa hè năm đó, tôi đã được Ni Trưởng giao cho trách nhiệm đưa quý Sư huynh đệ đi tham dự Khóa tu học Phật pháp Châu Âu được tổ chức tại Pháp, mọi người ai cũng rất hoan hỷ.

Vào năm 2015 trong lần chia tay Ni Trưởng để trở về Việt Nam, cho dù lúc đó chân Người đã rất yếu, nhưng vẫn xuống đưa tôi ra tới đường. Khi tôi bước lên xe, thì Ni trưởng vẫy tay chào và nói lớn: „Sư Diệu Nghi đi về bình an, rồi thu xếp trở lại đây nghe". Tôi dạ và xe bắt đầu lăn bánh, tôi thấy Người vẫn nhìn theo cho đến lúc khuất. Bước lên máy bay, lòng tôi vẫn còn đau nhói và đau biết rằng đây là lần cuối tôi được bên Người.

Về đến Việt Nam tôi có giấy tờ đi Mỹ và sống định cư ở đó luôn. Cho đến bây giờ tôi vẫn nợ ánh mắt nhìn của Ni Trưởng lúc đưa tôi ra xe trong buổi chiều năm ấy, và ân hận một điều là không giữ lời hứa trở lại Đức thăm Ni Trưởng trong những ngày cuối đời.

LỜI DẠY ĐẦU TIÊN

• Quang Huệ

Vài ngày trước khi Ni Trưởng viên tịch tôi đã có một giấc mơ kỳ lạ, tôi thấy Ni Trưởng đến vẫy tay chào tôi và nói rằng: „Tôi đến để chào Sư, tôi đi đây, Sư chú ở lại giữ gìn sức khỏe“. Giật mình thức giấc, tôi linh tính Sư sắp rời khỏi cõi Ta Bà. Tôi tin rằng, giữa Ni Trưởng và tôi có một cảm ứng đạo không thể nghĩ bàn. Đúng như thế, ba ngày sau thì nhận nhận được tin Ni Trưởng viên tịch. Chắc hẳn Ni Trưởng đã mong tôi rất nhiều, nên trước lúc ra đi Ni Trưởng đã gặp tôi để chào tạm biệt.

Ni Trưởng kính! Vì dịch bệnh nên con không về được trong những ngày tang lễ, nhưng với sự quyết tâm, lòng tha thiết con tìm mọi cách để có visa cho kịp ngày về Tổ Đình Bảo Quang Hamburg Đức Quốc được đánh lễ nhục thân Người lần cuối trong Lễ nhập Tháp.

Nhờ sự gia trì của Chư Phật, trưa ngày 29.07.2021 con đã có mặt tại Giác linh đường. Quỳ trước Di ảnh Cố Ni Trưởng với bao nhiêu thương tiếc, lòng con quặn thắt trước chia xa này. Ôi hình bóng Người

con luôn giữ mãi, hạnh nguyện Người con nguyện cố gắng noi theo.

Sáng ngày 30.07.2021 con được tháp tùng cung tiễn một phần tro của cố Ni Trưởng đến Nghĩa trang Phật giáo tại Öjendorf thành phố Hamburg để làm Lễ nhập Tháp.

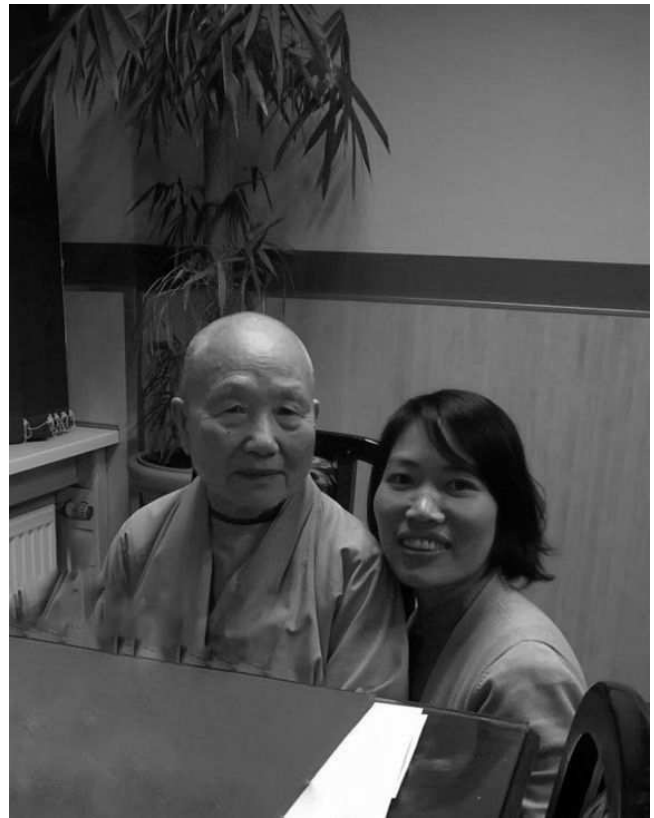
Cám ơn Một nhân duyên đẹp... để tôi có một vị Sư chị, một Người Thầy tuyệt vời!

Nhất tâm cầu nguyện Từ Lâm Tế Chánh Tông tứ thập tứ thế, Liễu Quán Pháp Phái, Tường Vân môn hạ, Khai sơn Bảo Quang Hamburg ni tự Hòa Thượng Ni Giác linh Cao đẳng Phật quốc.

Kính nguyện.

TKN Thích Nữ Diệu Nghi

Viết tại liêu phòng Tổ Đình Bảo Quang, Hamburg 08.09.2021

Ngày ấy cách đây khoảng 15 năm, một buổi sáng đủ duyên lành con về chùa lễ Phật, bỗng ngỡ không biết lạy Phật sao cho đúng. Trước chánh điện trang nghiêm con chắp tay quỳ xuống cúi đầu, khi con chuẩn bị đứng lên thì có một tà áo vàng đứng bên cạnh, con thật sự lo lắng và hồi hộp. Khi đứng hẳn lên, bên con là Sư Bà với ánh mắt hiền từ, giọng nói nhỏ nhẹ: „Để Sư bà dạy con cách lạy Phật“ và từ đó con biết thế nào là lạy Phật đúng ý nghĩa.

Nhân duyên kết nối nhân duyên, con được về chùa Bảo Quang tu tập. Nhưng một bước ngoặt lớn trong cuộc đời mà con chưa bao giờ nghĩ tới, chắc có lẽ do những kiếp trước con đã được kết duyên lành với Tam Bảo hay sao mà kiếp này về chùa Bảo Quang con được hầu Sư Cổ¹. Những ngày đầu tiên Sư Cổ dạy, con không thể hiểu được vì ngăn cách bởi ngôn ngữ vùng miền, nhưng với thời gian con làm

¹ Sư Cổ là Thầy của Thầy con

quen dần ngôn từ hằng ngày của Sư Cổ. Nhờ những tháng ngày hầu cận Sư Cổ mà tâm trí con được mở mang, chí nguyện xuất gia của con ngày một thêm lớn.

Hạnh phúc thay duyên lành đã đến, con được xuất gia với Thầy con là Sư Cô Tuệ Đàm Nghiêm dưới sự chứng minh của Sư Cổ và được thọ Sa di ni giới. Từ đó con được thuận duyên hầu cận Sư Cổ con nhiều hơn.

Những lần hầu Sư Cổ đi dạo, hay làm một việc gì đó, Sư Cổ con thường nói ít, nhưng những cử chỉ hành động của Người đã dạy cho con bài pháp vô giá trên con đường tu tập chuyển hóa tâm thức.

Viết đến đây bao nhiêu kỷ niệm dưới ngôi Già Lam Bảo Quang-Hamburg khi được hầu Sư Cổ gọi lại trong trí tưởng của con, không sao ngăn được dòng nước mắt, dù con đã cố gắng.

Con nhớ lắm, từng cử chỉ ánh mắt, từng nụ cười lời nói, đáng đi khoan thai. Con nhớ mãi, có một lần 4 giờ sáng con phải về cho kịp giờ làm, khi con sắp rời khỏi khuôn viên chùa, bỗng nhiên giọng Sư Cổ vang vọng từ hướng cầu thang. „Con ơi! Nhớ lạy Phật xong rồi hãy về“. Lúc bấy giờ nhờ nương vào lời chỉ dạy của Sư Cổ mà con chợt nhận ra rằng, dù là ở thế gian, trước khi rời khỏi nhà cũng phải thưa với ba mẹ, vậy tại sao trong chốn Thiên môn con không thực hiện được việc này. Con thật sự thấy có lỗi với chính bản thân. Bởi lời dạy lạy Phật của Sư Cổ năm xưa vẫn còn vang vọng bên con: “Con biết không? Đức Phật đã đầy đủ mọi công đức, trí tuệ từ bi viên mãn”. Còn bản chất của chúng sanh là tự cao, tự đắc, ngạo mạn. Vì lẽ đó, chúng ta cần lạy Phật để thấy tâm mình sao nhỏ hẹp đồng thời lễ Phật là để ta dẹp bỏ ngã mạn cho chính mỗi người, nhờ đó mà mọi công đức được phát sanh và trí tuệ tăng trưởng. Lời chỉ dạy thâm tình đó của Sư Cổ, Người mà con đã được nghe về đạo hạnh cao cả và tình thương bao la Sư Cổ dành cho hàng Phật tử tại gia khắp bốn phương, nghĩa cử cao đẹp này con nguyện khắc dạ ghi tâm.

Những lúc hầu Sư Cổ con đọc sách, hoặc nhiều việc khác v.v... Sư Cổ luôn nhẹ nhàng chỉ dạy cho con. Một hôm Sư Cổ gọi con đến bên cạnh và nói:

“Sư Bà không có gì cho con ngoài chữ Nhẫn để con làm hành trang tu tập cho những ngày sắp tới”. Lúc bấy giờ con cảm nhận được tình thương bao la mà Sư Cổ đã dành cho con. Sư Cổ đã chấp thêm cho con đôi cánh, để con bay cao, bay xa hơn nữa vào bầu trời trí tuệ. Trước thâm ân này con thầm hứa với mình, hãy nỗ lực trong mọi hoàn cảnh để đáp đền ơn đức cao vời này.

Thế rồi Sư Cổ không còn khỏe như xưa nữa, đi lại khó khăn nhưng Sư Cổ luôn khắc phục nhằm chia sẻ với chúng con việc hầu cận và thể hiện cho chúng con thấy Sư Cổ là nguồn năng lượng từ bi vô bờ bến, con nhận ra rằng, thế nào là người từ bi đức độ, đạo hạnh cao cả. Sư Cổ sẽ luôn là tấm gương sáng cho con vững bước trên con đường tu tập mà con đã chọn. Con nguyện sẽ cố gắng khắc phục mọi khó khăn noi gương đại hạnh của Người. Nghiêm trì giới luật tiến tu đạo nghiệp, không phụ công ơn giáo dưỡng cao dày của Sư Cổ.

Cơn vô thường lại đến, Sư Cổ nhẹ bước ra đi, dẫu con biết cái gì đã có sinh phải có diệt, có tụ phải có tán cũng như nước chảy xuôi đi không bao giờ trở lại, hoa tàn lá rụng là định luật tự nhiên. Nhưng đau xót thay trước sự mất mát to lớn này con không ngăn được nỗi niềm thương tiếc, con cố gắng không để giọt nước mắt tuôn chảy, ôi khó làm sao! Vì Sư Cổ là bậc Tôn sư giáo dưỡng tác thành cho con giới thân huệ mạng, dìu dắt cho con từng bước trên nấc thang tìm về chánh pháp, trở về với Phật tánh như lời dạy thuở ban đầu của Sư Cổ. Sư Cổ ra đi không trở lại nữa rồi. Phải chăng Sư Cổ muốn tròn hạnh nguyện là người cho đi không nhận lại bao giờ!...

Trong ý nghĩa cao thượng này, con thành kính đảnh lễ và tiễn biệt Giác Linh Sư Cổ, nguyện Giác linh Sư Cổ Cao đăng Phật Quốc.

Kính bái biệt Sư Cổ.

Con: Sa di ni Thích Nữ Quang Huệ

Tại Giác Linh Đường Chùa Bảo Quang,
ngày 02.09.2021

HÌNH ẢNH XA XƯA

• TN Như Viên

Qua những dòng Mail chú Phù Vân đề nghị tôi viết bài Tưởng Niệm Về Sư Bà Bảo Quang Hamburg để đăng trong số báo Viên Giác tới. Lúc đầu tôi nghĩ chẳng biết viết chi vì khi ở Việt Nam, Sư Bà tu ở chùa Bảo Quang Đà Nẵng còn tôi thì tu ở Saigon, chỉ thỉnh thoảng về Huế thăm Sư Bà tôi ở chùa Hồng Ân và vào Hội An thăm Thầy Bốn Sư ở chùa Viên Giác, ít khi đến Đà Nẵng vì không quen chùa Thầy Sư nào ở đó, chỉ quen biết quý Thầy Sư các chùa ở Hội An thôi.

Nhưng nay viết về Sư Bà tôi lại có một hình ảnh xa xưa vẫn còn nằm trong ký ức, để tôi kể cho quý vị nghe nhé: Tôi và Sư Bà là người cùng xã Xuyên Mỹ, Quận Duy Xuyên, tỉnh Quảng Nam. Sư Bà đi tu rất sớm, còn tôi thì lúc đó tuổi còn quá nhỏ. Có một hôm tôi đang đi học lớp ba trường xã thì nghe mấy đứa bạn cùng lớp rủ nhau đi xem đám tang, tôi chạy theo đến đó đứng chen vào xem đang lúc hạ huyệt thì đột nhiên thấy một vị Sư Cô đắp y vàng có mấy người che dù màu vàng cho Sư Cô, vì lúc đó tôi còn quá nhỏ độ 9 – 10 tuổi chẳng biết chi Sư Cô tụng kinh, nhưng hình ảnh của Sư Cô mặc áo vàng che dù màu vàng đã in vào đầu óc bé nhỏ của tôi, tôi cũng không biết sau này tôi đi tu là do ơn duyên của hình ảnh này hay không. Lúc vào xem đám tang diễn ra tôi không biết Sư Cô tên gì chỉ nghe được người mất đó là ông Thiều (hình như hôm đó là đám tang ông cụ thân sinh của Sư Cô) và sau đó nghe người ta nói Sư Cô tên là Diệu Tâm tức Sư Bà chùa Bảo Quang Hamburg bây giờ vậy. Đây là hình ảnh lúc tuổi thơ mà cho mãi đến hôm nay trải qua hơn sáu mươi năm tôi vẫn còn nhớ và viết lại để gọi là một kỷ niệm giữa tôi và Sư Bà.

Sau này sau 1975 Sư Bà vào Saigon ở tôi mới có duyên gặp gỡ và quen biết mấy năm trước khi Sư Bà qua Đức. Khi Sư Bà tạm ở chùa Pháp Hội để chờ giấy tờ bảo lãnh của cậu Trâm và chờ có chuyến bay, chiều chiều tôi thường đạp xe qua chùa Pháp Hội chơi với Sư Bà và Sư Cô Hạnh Tường cùng ở chung với Sư Bà lúc đó. Tôi còn nhớ hôm tiễn đưa Sư Bà ra phi trường Tân Sơn Nhất, tôi có nói là Sư Bà qua đến bên Đức nhớ gửi thư về em nhé vì em nghe người ta nói ai ra nước ngoài khi lên máy bay được tặng một đóa hoa hồng, Sư Bà có được như vậy cho em biết với nhé. Sư Bà đi rồi tôi chờ thư, sau Sư Bà gửi về nói không nhận được hoa hồng nào cả. Có lẽ

tùy theo mỗi hãng máy bay và thời điểm khác nhau.

Sư Bà qua Đức vào năm 1984, sáu năm sau tôi cũng được Hòa Thượng Phương Trượng chùa Viên Giác bảo lãnh qua Đức vào năm 1990. Lúc mới qua Đức tôi được Thầy và Sư Bà bảo về chùa Bảo Quang ở. Tôi ở được gần hai năm thì tôi về lại chùa Viên Giác, sống tại đây thời gian sau về miền Nam lập Niệm Phật Đường Tam Bảo sinh hoạt mãi cho đến bây giờ mới mua được ngôi nhà mới đổi tên thành chùa Viên Quang.

Chùa chiến Tăng Ni ở nước Đức chẳng có bao nhiêu, mỗi lần có lễ Phật Đản Vu Lan tại chùa Viên Giác quý Thầy Cô về dự lễ mới gặp nhau, và vui lúc các chùa còn được HT Phương Trượng cho về Viên Giác dựng lều nấu bán các món chay phục vụ ăn uống cho số lượng Phật tử đông đảo về tham dự lễ. Thường vào những lễ như vậy Sư Bà lúc còn khỏe cũng có mặt cùng quý Sư Cô đệ tử và Phật tử tháp tùng. Đáng người Sư Bà mảnh khảnh nhẹ nhàng, có lúc tôi tưởng như Sư Bà dễ bị gió xua bay lắm.

Nhơn duyên cuối cùng gặp Sư Bà hôm giới đàn tổ chức tại chùa mới Khánh Anh nhân lễ Tiểu tường của Sư Ông 2014, Sư Bà làm Yết Ma cho đàn giới bên Ni, lúc đó Sư Bà đã yếu rồi nhưng Sư Bà vẫn cố gắng vì quý Thầy trong giáo hội đã gửi thư cung thỉnh Ban Giới Sư từ lâu rồi.

Sau tôi có lần về thăm Sư Bà nhưng lúc này Sư Bà không còn nói được nữa chỉ ngồi xe lăn đệ tử đẩy đi. Tôi còn nhớ hôm chùa Bảo Quang tổ chức Ba Mươi Năm có mặt trên nước Đức, Sư Bà còn khỏe còn mời quý Thầy Sư quý Phật tử về tham dự đông đảo, thế mà sau đó không lâu thì Sư Bà bị yếu hẳn không nói được không đi được. Ôi ! sự vô thường chi phối con người cho đến mọi vật trên thế gian này thật kinh khủng.

Hai năm gần đây cơ thể tôi cũng không mấy khỏe, do vậy mà lễ tang của Sư Bà vừa qua tôi không về tham dự, đưa tiễn Sư Bà lần cuối, lòng cũng thấy ngậm ngùi.

*Chùa còn đó bao người thân luyện tiếc
Bóng dáng Sư Bà biệt nơi đâu
Còn lại đó dư âm ngày xưa cũ
Hương thời gian còn vẫn vũ quanh đây*

*Bảo Quang Đà Nẵng Bảo Quang Hamburg
Gót chân Người còn in dấu hai nơi
Nay đất khách chôn vùi thân tứ đại
Chưa một lần về thăm lại quê hương.*

Viên Quang hạ về, 20.07.2021
TN Như Viên

LỜI TƯỜNG NIỆM NI TRƯỞNG THÍCH NỮ DIỆU TÂM CỦA MÔN PHÁI TỔ ĐÌNH TƯỜNG VÂN

(do Thượng Tọa Thích Lương Nguyên đọc tại Tổ Đình Tường Vân Nhân Lễ Tưởng Niệm vào ngày mùng 7 tháng 5 năm Tân Sửu (16/6/2021))

Nam mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật.
Nam mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật.
Ngưỡng bạch chư tôn Hòa Thượng chứng minh.

Kính bạch chư Tôn Hòa Thượng, chư Thượng Tọa, Quý Ni Trưởng, Ni Sư, chư tôn Đại Đức Tăng Ni.

Kính thưa Quý thiện nam tín nữ Phật tử gần xa.

Khi hay tin, Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Tâm, do niên cao lập trường, đã thu thần viên tịch vào lúc 6 giờ 59 phút chiều giờ Âm Châu, ngày 1.06.2021 (tức mùng 3 tháng 5 năm Tân Sửu) tại chùa Bảo Quang, Hamburg, Đức Quốc. Tăng Ni Phật tử Môn phái Tổ đình Tường Vân không khỏi buồn ngùi xúc động, ai ai cũng kính tiếc một bậc Ni Trưởng đáng kính, trọn cuộc đời thanh tịnh chơn tu, suốt một kiếp phụng sự đạo pháp, và luôn quan tâm đến Môn phái Tổ đình.

Hôm nay, ngày mùng 7 tháng 5 năm Tân Sửu (nhằm ngày 16.6.2021), tại chốn Tổ thân thương này, Môn phái Tổ Đình Tường Vân đã trang nghiêm tổ chức buổi lễ tưởng niệm, để tưởng nhớ công đức và đạo hạnh của Cố Ni Trưởng, đồng thời nhất tâm cầu nguyện Giác Linh cố Ni Trưởng CAO ĐĂNG PHẬT QUỐC. Trong giờ phút trang nghiêm, hương trầm quyện tỏa này, thay mặt Môn phái Tổ Đình Tường Vân, xin có đôi lời tưởng niệm, dâng lên Cố Ni Trưởng.

Kính thưa Giác linh Ni trưởng.

Nhớ thuở sanh tiền Ni Trưởng luôn đồng hành với Bổn sư thượng Đàm hạ Minh trở về chốn Tổ đình, nơi quê hương thân yêu để thăm viếng, làm các Phật sự, mà giờ đây Ni Trưởng đã lìa xa Tăng Ni tín đồ Phật tử để trở về thế giới Niết Bàn vô sanh tịch tĩnh. Những tưởng, bánh xe cứu trụ, vạn kiếp vẫn xoay. Nào ngờ, cơn lốc vô thường, một thân tạm biệt. Dầu biết rằng tức sắc tức không, nhưng không tránh khỏi sự xót xa khi vô thường ập đến!

Cố Ni Trưởng nay hóa duyên đã hết, xả bỏ báo thân, dứt dây phiền não, lìa xa dương thế, vui đạo chốn liên bang. Nhưng công đức, đạo hạnh của Người, vì đạo pháp quê hương, vì tông môn pháp phái mãi mãi vẫn còn, in đậm trong tâm khảm của những người huynh đệ chúng tôi.

Nhớ Giác linh xưa!

Đất Quảng Nam thác chất, Dòng họ Văn thọ sanh, Người bảm tánh hiền lương, sống trong môi trường thuần tín Tam Bảo. Thuở thiếu thời thường theo mẹ lên chùa lễ Phật, tụng kinh, cảm hình bóng uy nghiêm thanh thoát của các vị cao đức, sớm liễu ngộ giáo lý chân thường, Người đã nuôi chí lớn xuất trần. Năm 15 tuổi, được sự đồng ý của song thân, Người đã cắt ái từ thân, chánh tín xuất gia, đầu sư học đạo với Sư cụ thượng Đàm hạ Minh tại chùa Sư nữ Bảo Thắng, Hội An.

Kể từ đó,

*Chốn thiền môn hôm sớm chuyên tu,
Rèn giới đức tháng năm mài miệt.
Quyết trau dồi kinh kệ,
Thấm mùi thiền tâm thể ôn nhu.*

Từ những ngày đầu xuất gia học đạo, Ni Trưởng đã luôn tinh cần tinh tấn tu tập, giữ gìn phạm hạnh, trau dồi Giới - Định - Tuệ. Với đức hạnh trên kính dưới nhường nên Ni Trưởng được thầy thương bạn mến.

Năm 1959, được Bổn sư cho thọ Sa Di thập giới, nhập vào hàng xuất thế. Hai năm sau được truyền thọ Thức Xoa Ma Na giới, bắt đầu học pháp.

Năm 1965, tròn 26 tuổi, tại Tổ Đình Từ Hiếu, Đại Giới Đàn Vạn Hạnh, được Đức Đệ nhị Tăng Thống truyền trao Cụ túc giới, giới thể tròn đầy.

Rồi nhân duyên hội đủ, Ni Trưởng được thân cận học hỏi với quý Hòa Thượng: Hòa Thượng Đôn Hậu, Hòa Thượng Mật Hiển, Hòa Thượng Thiện Siêu, và quý Sư Bà thể hệ đi trước như Sư Bà Diệu Không, Sư Bà Viên Minh, Sư Bà Thể Quán, Sư Bà Cát Tường. Ngoài ra, Ni Trưởng còn được Bổn sư cho tham dự các lớp Phật học để trau dồi kiến thức.

Ni viện Diệu Quang Nha Trang, lớp Trung cấp Phật học, ngày đêm chuyên cần

Đại học Vạn Hạnh Sài Gòn, chương trình An sinh xã hội, hôm sớm tinh tấn.

Kể từ đây:

*Đường giải thoát lằng lằng nhẹ bước,
Vượt trần gian siêu thoát thường tình.*

*Bỏ ngoài ngàn dặm lòng tham dục,
Để lẽ huyền vi mãi trong tâm.*

Với tâm nguyện tiếp dẫn hậu lai, báo Phật ân đức, Ni Trưởng luôn là vị giáo thọ sư đầy lòng từ ái bao dung, truyền trao kiến thức cho Ni chúng và Phật tử khắp nơi trong và ngoài nước.

Không những thế, với lòng từ bi vô lượng, cố Ni Trưởng đã phát tâm đảm nhiệm quản lý nhiều cơ sở Cô Nhi viện và các lớp mẫu giáo tình thương, để san sẻ và ươm mầm những mảnh đời bất hạnh.

Với sứ mạng "Tác Như Lai sứ, hành Như Lai sự", Ni Trưởng đã phụ giúp Bốn sư tôn tạo, trùng kiến và khai sơn nhiều ngôi già lam trong và ngoài nước, từ Bảo Thắng Ni tự ở Hội An, Bảo Quang Ni tự tại thành phố Đà Nẵng, cho đến các chùa Bảo Vân, Hoa Đàm tại thành phố Hồ Chí Minh, đều có bàn tay cống hiến của Ni Trưởng. Khi ra nước ngoài để thừa hành Phật sự, dù điều kiện những năm đầu nơi đất khách quê người còn khó khăn, như lời Ni Trưởng từng nói, "*Khó khăn như kẻ đi gieo hạt bồ đề trên nền xi măng*", nhưng với ý chí kiên cường, đạo tâm dũng mãnh, Ni Trưởng đã vượt qua bao nhiêu chướng duyên, khai sơn chùa Bảo Quang tại Đức Quốc, để tiếp Ni độ chúng, truyền đăng tục diệm, mở mang chốn Tổ.

Dù hành đạo ở đâu, Ni Trưởng đều làm tròn trách nhiệm của hàng sứ giả Như Lai, tiếp nhận nhiều đệ tử xuất gia và tại gia quy y.

Với đời sống phạm hạnh và nghiêm trì giới luật, hương giới hạnh lan tỏa muôn phương. Ni Trưởng được cung thỉnh làm Giáo thọ, Yết ma, Đường đầu Hòa Thượng cho nhiều Đại Giới đàn.

Tại Giới đàn Liễu Quán tổ chức tại Lyon, Pháp Quốc năm 1990, Ni Trưởng được cung thỉnh làm Giáo Thọ A Xà Lê.

Tại Đại Giới Đàn Vĩnh Gia, năm 2005 và Đại Giới Đàn Pháp Chuyên năm 2008, tổ chức tại Chùa Viên Giác, Đức Quốc, Ni Trưởng được cung thỉnh vào ngôi vị Đường Đầu Hòa Thượng.

Đối với Môn phái Tổ đình Tường Vân, Ni Trưởng luôn quan tâm và lo lắng. Mỗi khi có dịp trở về chốn Tổ, Ni Trưởng luôn cùng với quý Thầy chung tay chăm lo các Phật sự của Tổ Đình. Với giới đức tinh khiết, với đạo phong giản dị khiêm cung, ngôn hành mẫu mực. Mỗi lời nói của Ni Trưởng là thí pháp khai tâm, mỗi bước đi của Ni Trưởng là dấu chân của Đạo Pháp, mỗi việc làm của Ni Trưởng đều xuôi dòng bản thể thuận lý chân thường. Trong cuộc sống thường nhật, Ni Trưởng luôn trì kinh niệm Phật, miên mật tu tập.

Ni Trưởng thường huấn thị chúng đệ tử: "*Để có đời sống an lạc thì phải biết sống tỉnh thức*", Ni Trưởng luôn quan tâm đến sự nghiệp giáo dục, đào tạo tăng tài của Giáo Hội. Ni Trưởng là bậc Ni lưu xuất chúng, bậc đáng trọng vọng, là bậc thầy khả kính, làm nơi quy ngưỡng của Ni chúng cùng Phật tử gần xa, ai ai cũng tỏ lòng kính ngưỡng.

Thời gian ra nước ngoài hành đạo, Ni Trưởng cũng không quên hạnh nguyện của mình, tiếp tục thừa hành Phật sự không ngừng nghỉ, để tăng trưởng đạo nghiệp, làm sáng ngời Tông môn.

Những tưởng:

Tình pháp lữ trọn đời chung hạnh nguyện,

Nào ngờ đâu:

Trần gian lặng bóng, Tịnh độ hồi quy

Quả thực:

Tám mươi ba năm hiện hữu ở Ta bà,

Hiện huyền tướng độ sanh như trăng lồng đáy nước.

Năm mươi bảy năm tùy cơ duyên hóa độ,

Tìm chân thân như bóng hiện trong gương.

Sự ra đi của Ni Trưởng đã để lại cho hàng thất chúng bao ngậm ngùi kính tiếc. Đây không chỉ là mất mát cho Ni chúng cùng môn đồ tứ chúng, mà còn cho cả tông phong pháp phái Tường Vân.

Thôi từ đây,

Đất Quảng Nam hiu quạnh,

chốn rừng thiền tịch tịch,

bóng hình hài huyền ảnh lẳng xa.

Nơi Đức Quốc êm đềm,

chốn lan nhã vắng không;

tiếng pháp nhủ thanh âm cách tuyệt.

Môn phái Tường Vân mất đi một vị chân tu đạo hạnh, Bảo Quang Ni viện thiếu hẳn bậc thầy khả kính, Tăng Ni tứ chúng bùi ngùi thương tiếc, Phật tử gần xa ngậm ngùi tiễn biệt.

Giờ đây trước linh đài trầm hương nghi ngút, tưởng niệm giác linh cố Ni trưởng, toàn thể chư Tôn đức Tăng Ni Môn phái Tổ đình Tường Vân, thành kính bái biệt Giác linh cố Ni trưởng. Kính nguyện cầu Giác linh Ni trưởng Cao đẳng Phật Quốc, và thù từ gia hộ cho Môn phái Tổ đình luôn phát triển xương minh.

**Nam mô Lâm Tế tông tứ thập tứ thế,
Tường Vân Pháp phái, Khai sơn Đức Quốc
Bảo Quang Ni tự, húy thượng Nguyên hạ
Tử, tự Diệu Tâm Giác Linh Ni Trưởng thù
từ chúng giám.**

SƯ BÀ XỨ TRỜI ÂU

• Thích Hoàng Khai

Một buổi hoàng hôn. Chút nắng vàng còn sót lại giữa trời hè Hamburg, vào lúc 18 giờ 59 phút của ngày 12 tháng 06 năm 2021 (nhằm mồng 3 tháng 5 năm Tân Sửu), một cành liễu lục đã tàn tại cõi tạm, một đóa sen vàng vừa nở ở trời Tây. Đó là Kiều gia cao lạp Ni Trưởng thượng Diệu hạ Tâm, nguyên Tổng Vụ Trưởng Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội kiêm Cố Vấn Chứng Minh Ni Bộ Bắc Tông thuộc Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu – Khai Sơn Viện Chủ chùa Bảo Quang và chùa Bảo Đức tại Đức Quốc. Ngài thường quán ta bà vô thường bức bách, với phước dày nghiệp mỏng Ngài đã quay dẹp về Tây trong an tường tịch lặng.

Sư Bà Diệu Tâm là một Cao Ni của xứ Âu Châu, là điểm tựa cho hàng Ni Giới trời Âu. Sư Bà tướng tuy mảnh khảnh với dáng vẻ như một tiểu thư, nhưng tâm thái thì cao vời vợi.

Sư Bà Diệu Tâm đã dương cao ngọn cờ Chánh pháp nơi xứ Đức Âu Châu, bằng cách đem tinh thần từ bi trang trải qua tấm lòng tình thương nhân hậu đến với dân bản xứ và mọi người trong cộng đồng. Đúng như hai câu thơ mà Ban tổ chức đã ghi kèm các hình ảnh kỷ niệm về Sư Bà ở sân chùa Bảo Quang trong những ngày Tang lễ:

*Ta Bà nghìn dặm người du hóa
Đức Quốc dùng chân tỏa ngát hương.*

Tình thương của Sư Bà luôn chan hòa bao la đến với những mảnh đời cơ nhỡ không chỉ

riêng cho đồng bào bất hạnh tại quê hương Việt Nam mà còn lan tỏa khắp các quốc gia khi gặp cơn hiểm nghèo đại nạn. Sư Bà đã tìm mọi cách và khuyến tấn hàng đệ tử xuất gia và tại gia phát tâm ủng hộ trợ giúp cứu nguy trong cấp thời hoạn nạn vì thiên tai lũ lụt động đất hỏa hoạn. Tình thương của Sư Bà đã không dừng lại nơi con người mà còn luôn cứu mang đến vạn loài sanh vật khác, đó là công hạnh phóng sanh những loại phi cầm tẩu thú và thủy tộc. Đây là công hạnh dưới cứu độ muôn loài của Sư Bà.

Còn đối với trên báo bốn ân trọng, Sư Bà trọn vẹn lòng hiếu đạo thế gian cũng như Đạo Pháp. Sư Bà luôn tích góp từng đồng tịnh tài của thập phương bá tánh cúng dường, để gởi về quê hương góp phần trùng tu chùa Tổ, chùa Thầy, nuôi dưỡng những bậc kỳ tài từ thuở còn là tăng sinh hàn vi đến lúc thành bậc trưởng lão tôn túc lãnh đạo giáo dục Tăng Ni Phật Tử Việt Nam. Cho nên những bậc tôn túc tại quê hương đã ban tặng Sư Bà những câu liễn đối để tưởng niệm Sư Bà, mà giáo sư Trí Siêu – Lê Mạnh Thát ban tặng Sư Bà như sau:

*Bi miễn kỳ tâm
Ngưỡng triêm Tổ Đức
Tha phương hoằng đạo
Thủ pháp vi bốn.¹*

Cư sĩ Nguyễn Minh Nguyễn Minh Tiến đã dịch ra Việt ngữ như sau:

*Trải tâm bi miễn
Nhuận đức Tổ gia
Pháp trường phương xa
Vấn giữ gốc nhà*

Pháp âm của Sư Bà là dùng thân giáo để nhiếp hóa chúng sanh. Đối với đàn hậu học dù Tăng hay Ni, Sư Bà luôn quan tâm trong tình thương yêu và sách tấn. Ngôn từ tuy đơn giản nhưng đã khắc sâu trong tim gan của hậu học. Sư Bà thị hiện nữ thân đúng nghĩa với vai trò người Mẹ Hiền của đàn hậu học xuất gia lẫn tại gia của xứ Âu Châu.

¹ Giáo sư Trí Siêu – Lê Mạnh Thát để tặng 4 câu thơ này, được ghi trên bia ở Tháp tại nghĩa trang Tổ đình Tường Vân, Huế.

Sư Bà đã thuyết một bài pháp dài trọn vẹn 83 năm trụ thế đời người. Mười lăm năm đầu đời, kể từ lúc còn nằm trong bụng mẹ cho đến khi chào đời và suốt cả tuổi thơ, Sư Bà đã làm người con gái ngoan hiền hiếu thảo với ông bà cha mẹ cùng dòng tộc thân quyến. Sáu mươi tám năm cuộc đời làm bậc Ni lưu Thích Tử, chí xuất trần kiên cố, niềm tin Đạo quyết trạch và tinh nghiêm giới thân huệ mạng. Tuy là kiên cố quyết trạch và tinh nghiêm khắc kỷ tự thân, nhưng Sư Bà cũng rất nhu nhuyễn uyển chuyển trong sự đối nhân xử thế tuyệt vời với hậu học tông môn và thập phương bá tánh. Có lẽ do tính chất tử bi đầy ắp trong biển tâm thức sâu xa của Sư Bà cho nên từ Tăng Ni cho đến hàng Phật tử tại gia chưa hề ai có một lời phiến hà về Sư Bà.

*Diệu âm thẳng thẽ
gian âm tu thường niệm
Tâm không trực vắng
Phật Quốc Tịnh Độ quang*²

Bởi vậy sáu năm cuối đời, Sư Bà đã thị hiện thân bệnh để đóng lại hai cánh cửa nghiệp của thân và khẩu, chỉ còn lại ý nghiệp duyên với niệm tâm sở chuyên tâm *Nhất Cú Di Đà Vô Biệt Niệm* như niềm tin kiên cố lòng thành tha thiết *Cầu Sanh Tịnh Độ* trong cuộc đời sứ giả hoằng pháp độ sanh của Sư Bà. Sự ra đi từ bỏ *Ta Bà Trú Tạm* 83 năm của Sư Bà để trở về với *Quê Hương Chân Thật* trong sát na sanh diệt cuối cùng bằng một hơi thở ra nhẹ nhàng dường như không một ai biết được. Không một tín hiệu đau đớn bởi xác thân tứ đại, không một tín hiệu với những hơi thở dồn dập như bao nhiêu sinh mệnh hấp hối lâm sàng.

Quả đúng là:

*Diệu trí phá vô minh mãn duyên quy bốn
quốc
Tâm chơn tu giới định xả báo vắng tây
phương*³

Thế xác tứ đại của Sư Bà giờ đây chỉ còn lại những năm tro tàn. Nhưng những năm tro

² Câu đối liền được chư Tôn Đức thuộc môn phái Tường Vân ca ngợi công đức của Sư Bà, được khắc lên Bảo Tháp của Sư Bà trong khuôn viên Nghĩa trang Tổ Đình Tường Vân Huế.

³ Như Chú thích 2.

tàn ấy Sư Bà cũng không để trở thành vô nghĩa. Như di chúc Sư Bà dạy; thì một phần tro tàn rải dưới dòng sông quê hương Chợ Được để cảm tạ dòng sông và những loài thủy tộc đã nuôi dưỡng Sư Bà từ thuở còn trong bụng mẹ cho đến khi lớn lên với tuổi mười lăm vào chùa thế phát xuất gia. Một phần, Sư Bà xin được nằm sâu trong lòng đất Tổ Tường Vân của xứ Kinh Đô Huế, để được gần gũi phụng thờ hầu hạ các Bậc Thầy Tổ tỏ chút lòng "Ân Giáo Dưỡng Một Đời Nên Huệ Mạng, Nghĩa Ân Sư Muôn Kiếp Khó Báo Đền". Một phần nữa Sư Bà muốn về xứ Phật, lên đỉnh Linh Thú Sơn để chí thành đánh lễ Đức Từ Phụ Thích Tôn và chư Thánh Chúng, với lòng thành kiên cố phát đại nguyện rằng: "Nguyện đời đời kiếp kiếp được làm con Phật, được phát Bồ Đề Tâm với thượng cầu hạ hóa". Và phần cuối cùng xin được an trí tại xứ Đức thành phố Hamburg quê hương thứ hai của Sư Bà, để gọi là chút kỷ niệm và tri ân xứ sở đã chở che Sư Bà suốt ba mươi bảy năm là y báo một đời còn lại Sư Bà hoằng dương đạo pháp tại nơi đây.

Ôi thật cảm động biết bao! Với tấm lòng tử bi trí tuệ tỉ mỉ của một Ni Lưu Thích Tử con cháu của Kiều Đàm Thánh Ni.

*Hamburg gió hè bỗng nhớ thương
Ánh nắng chiều vàng vượn in bóng
Trượng thất im hơi tự thuở nào
Bảo Quang mái ấm bao đau xót
Ân Thầy cao cả tận trời xanh
Thầy đi rồi Thầy lại trở về
Bổn nguyện hoằng truyền tuyên Phật pháp
Ta Bà giáo hóa độ quần sanh.*

Thành kính tưởng niệm Sư Bà Diệu Tâm! Dù Sư Bà đang ngự tòa cao Liên Đài Thánh Cảnh hay hiện thân nơi bất cứ cảnh giới nào chẳng nữa, chắc chắn Sư Bà không bỏ hàng con Phật Âu Châu, nơi mà cuối đời Sư Bà để lại tấm thân tứ đại giả huyền.

Mong sớm hội ngộ Sư Bà với một Chánh Báo rực rỡ trang nghiêm và Trí Tuệ nhị đế dung thông.

Thích Hoàng Khai
Na Uy, Mùa An Cư 2565 (DL.2021)

CÂU CHUYỆN TRÁI QUÝT

• Thích Hạnh Tấn

Nhận được gợi ý của chú Phù Vân tôi muốn gửi đến quý vị một mẩu chuyện nhỏ nhưng đối với cá nhân chúng tôi là một bài học tuyệt vời đồng thời cũng là một kinh nghiệm quý báu.

Trong những năm tháng khi mới vào chùa làm Sa Di tôi thường theo Thầy tôi đi đến những Chi Hội Phật Tử trên nước Đức để học hỏi, khi Thầy làm lễ và hướng dẫn cư sĩ Phật tử tu học trong các kỳ thọ Bát Quan Trai. Lúc bấy giờ chùa còn có xe "Đại Thừa" chín chỗ hiệu Mitsubishi màu đỏ sậm của Nha sĩ Hòa ở Norddeich cúng dường, nên đôi khi đi rất nhiều vị trong xe. Lần đó do bác Thị Tâm Ngô Văn Phát lái xe, Thầy tôi ngồi bên ghế phụ, phía sau có Sư Bà Diệu Tâm, vài vị trong chùa và tôi. Đi cũng được hơn một tiếng đồng hồ và trời trưa mùa hè với xe không có máy lạnh nên trong xe rất hong nóng. Phía sau đưa lên trái quýt để dâng lên Thầy, tôi mau mắn vươn người ra trước định chuyện tiếp. Nhưng tay vươn chưa thẳng thì Sư Bà Diệu Tâm đã kéo tôi lại và kể cho nghe một mẩu chuyện, Sư Bà nói: "chú Thiện Phước (đệ tử đầu tiên của Thầy tôi đến từ Phần Lan, chú là người Việt gốc Quảng Đông, khi tôi vào chùa được hơn hai năm thì chú xin về lại Phần Lan) thì không được tỉ mỉ, chẳng cẩn thận cũng như chú vậy! Cứ để nguyên trái mà đưa lên trước! Chú Thiện Thành (người đệ tử sau đó của Thầy tôi, nhưng chú đi học bên ngoài không thường ở

chùa) thì rất chu đáo, mỗi lần chú đều lột quýt cẩn thận, lấy cả những chỉ quýt rồi để lên giấy ăn mới dâng lên Thầy, nhưng tôi thấy cũng không ổn. Chú cứ liệu mà làm!" Khi nghe Sư Bà nói vậy tôi rất phân vân, đối với một chú "tiểu" mới hai mươi ba tuổi không sành chuyện đời, không thạo chuyện cửa thiền thì câu chuyện xuất hiện như là một "công án" vậy. Suy tới nghĩ lui, tôi chọn trung đạo thể là cũng lột ra, nhưng để nguyên phần trái quýt bên trong ở trong vỏ và dâng lên cho Thầy. Sư Bà không cản lại nữa.

Đến hôm nay tôi cũng không biết là lúc đó Sư Bà có đồng ý với việc làm của tôi không? Tôi cũng không biết là tôi làm như vậy là đúng đắn? Nhưng tôi đã học được một điều quý giá từ sự kiện đó là phạm làm gì cũng nên học hỏi từ những người đi trước, cân nhắc, suy xét rồi đưa ra giải pháp cho riêng mình.

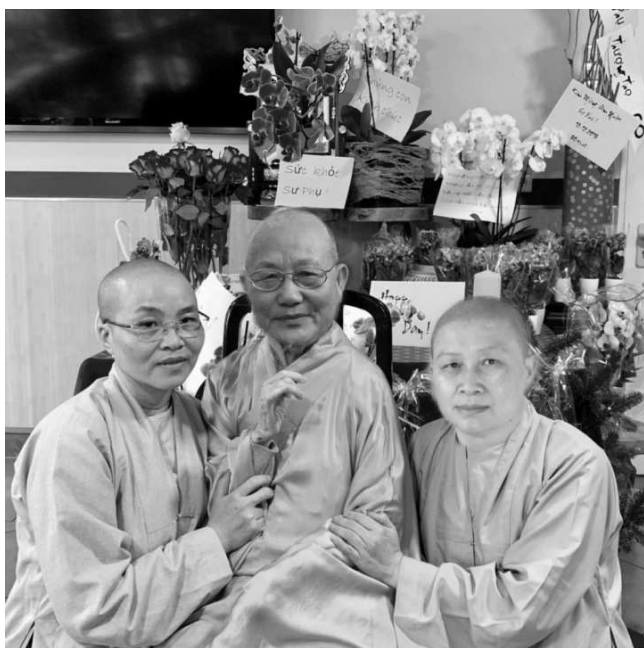
Khi tôi vào chùa, Sư Bà thân thiện như một người mẹ, Sư Bà mặc dầu có Phật sự riêng ở Hamburg những mỗi khi về Hannover đều quan tâm đến những chú Sa Di trẻ chúng tôi. Khi biết chúng tôi (lúc bấy giờ là chú Thiện Phước, chú Thiện Sơn – ở chùa trong 3 tháng hè, chú Thiện Thành và tôi) ngủ dưới hầm vừa ẩm, vừa lạnh vừa tối, Sư Bà liền kiến nghị với Thầy tôi phải chú ý điểm này! Vừa may ngôi nhà nhỏ dùng làm cửa hàng bán len vừa đóng cửa, Thầy tôi đã thuê lại nơi ấy để sửa lại làm phòng ở cho chúng tôi. Đúng lúc có thêm một chú người Đức – Thiện Nam vừa đến xin tu tập.

Những kỷ niệm về Sư Bà rất nhiều mẩu vụn vặt, dường như không quan trọng, nhưng ráp lại thì thành một bức tranh vô cùng sống động đầy thương yêu và khéo léo. Mỗi khi nghĩ về Sư Bà là mẩu chuyện "Trái Quýt" đều sống lại trong đầu và nhắc nhở tôi về bước chân đầu tiên trên con đường giải thoát của mình gắn liền với sự học hỏi và tư duy.

Hôm nay giã biệt Sư Bà, nhưng chắc chắn nhân duyên giữa Sư Bà và tôi vẫn còn kết nối.

*Nam Mô thượng Nguyên hạ Từ, hiệu Diệu Tâm
Ni Trưởng chi Giác Linh.*

BÊN THẦY

• TKN-TN Tuệ Đàm Châu

Thầy đã ra đi tính đến hôm nay đã 79 ngày, lúc con ngồi viết những dòng chữ này hình ảnh Thầy ùa về đây ắp trong ký ức của chúng con.

Cách đây 39 năm, từ quê hương Việt Nam Thầy đặt chân đến nước Đức để hoằng dương chánh pháp, hóa độ chúng sanh. Hòa Thượng Phương Trượng Tổ Đình Viên Giác Hannover đã nói: Ni Trưởng xứng đáng giữ vị trí hàng đầu của Bậc xuất gia mẫu mực tại Châu Âu. Đúng vậy, Thầy là biểu tượng cho đức hạnh và trang nghiêm nhưng lại rất giản dị và khiêm cung. Thầy dạy cho chúng con về sự bố thí, trì giới, tinh tấn, sự nhẫn nại, thiên định bằng chính thân giáo uy nghiêm của Thầy. Mỗi lời nói, mỗi nụ cười, mỗi bước đi của Thầy là những bài học vô lượng nghĩa.

Rồi vô thường của cuộc sống cùng những khó khăn thử thách trên bước đường hành đạo

nơi đất khách quê người đã làm cho tóc Thầy thêm bạc và sức khỏe yếu dần theo năm tháng.

Những ngày tháng con làm thị giả bên Thầy là những giây phút quý giá. Cho dù lúc đó sức khỏe của Thầy không còn như xưa nhưng Thầy vẫn tỏa một sự bình an đến lạ, con đã hưởng một trời ân đức bao dung.

Tháng 05.2016, trong một lần té nặng Thầy phải nhập viện để phẫu thuật sắp lại xương tay. Trước giờ vào phòng mổ, chúng con ai cũng căng thẳng những ánh mắt nhìn nhau đầy lo lắng, riêng Thầy vẫn bình an cười nhẹ. Khi cánh cửa phòng mổ đóng lại, chỉ còn nghe tiếng niệm Phật của Thầy, sau đó nhỏ dần và im lặng. Thời gian chầm chậm trôi... rồi cửa phòng bật mở Bác sỹ thông báo ca mổ đã xong, chúng con thở phào nhẹ nhõm.

Y tá đưa Thầy trở về phòng. Do thể trạng của Thầy quá yếu và do thuốc gây mê vẫn còn nên rồi một ngày, hai ngày, ba ngày trôi qua Thầy vẫn chưa tỉnh lại, những ánh mắt lo lắng lại nhìn nhau như thăm hỏi không biết Thầy có vượt qua được lần này không?

Chúng con chia phiên niệm Kinh bên cạnh Thầy. Khi tụng đến đoạn: Thượng lai hiện tiền thanh tịnh chúng, Phúng tụng Lăng Nghiêm chư phẩm Chú... thì thấy Thầy khẽ cử động đưa cánh tay lên và môi mấp máy. Con rất mừng vì Thầy đã tỉnh.

Con vội thưa Thầy, „Thầy muốn dạy điều gì?“:

Thầy dạy: “Đưa tang và linh cho Thầy” (pháp khí tang và linh được dùng ở đoạn Kinh *Thượng lai hiện tiền thanh tịnh chúng...* trong thời trì tụng Thần chú Thủ Lăng nghiêm). Lúc đó chúng con rất ngạc nhiên và thực sự chấn động trước sự cảm ứng linh thiêng của Thần chú Thủ Lăng nghiêm.

Năm đệ Thần Chú trăm hùng, những lời kinh như còn vang vọng:

*Phục hình Thế tôn vị chúng minh
Ngũ trước, ác thế, thế tiên nhập
Như nhất chúng sanh vị thành Phật
Chung bất ư thử thủ Nê hoàn.*

Nghĩa là: Kính thỉnh Đức Thế Tôn chúng minh cho lời đại nguyện của con: “Trong đời tội ác, năm trước này, con thề vào trước để cứu độ chúng sanh. Nếu còn một chúng sanh nào chưa thành Phật, thì con nguyện không chứng đạo quả Niết Bàn”.

Phải chăng những lời phát nguyện năm xưa của Tôn giả Ngài A-nan còn vang vọng mãi đến ngàn sau, mà con cảm nhận lời phát nguyện này đối với Thầy là ngọn đuốc soi đường là kim chỉ nam suốt đời Thầy học và thực hiện lời nguyện ấy. Bởi thế dù năm thêm tiếp mê man sau ca mổ, Thầy đã tỉnh dậy.

Tháng 10.2016, Thầy phải vào bệnh viện một lần nữa. Chúng con đã rưng rưng nước mắt chứng kiến Thầy nỗ lực rất nhiều vượt qua cơn bệnh để Y Bác sỹ ký giấy xuất viện. Về đến Chùa Thầy dạy rằng, từ đây về sau Thầy không muốn có sự can thiệp của Y Khoa, Thầy sẽ thuận theo sự vô thường của cuộc sống để cuối đời ra đi một cách tự nhiên.

Năm 2017, vào những ngày tháng này, Thầy sống nhiều hơn với thế giới nội tâm. Rất nhiều Phật tử quý kính Thầy, mong được thăm Thầy và đánh lễ nhưng Thầy đều từ chối. Có Phật tử cúng dường tịnh tài, Thầy không nhận và nói rằng: Tôi không còn lo việc cho Tam Bảo nữa.

Có lần Thầy tâm sự với chúng con: Thầy rất hiểu và thương tấm lòng quý Phật tử. Khi Thầy còn có sức khỏe Thầy đã cống hiến cuộc đời cho đạo Pháp bây giờ Thầy cần được an tĩnh để niệm Phật. Những Phật tử không được vào thăm Thầy vào lúc này có thể họ rất buồn, nhưng lòng Thầy vẫn luôn hướng về và đồng hành cùng với họ trên bước đường tu tập niệm Thánh hiệu Đức Phật A Di Đà chuyển hóa tham sân si để có cuộc sống an lạc trong hiện tại, sau khi mạng chung phát nguyện sanh về với thế giới Tịnh độ.

Năm 2018. Sức khỏe Thầy yếu hơn chân đi lại khó khăn. Trong một lần Sư chị Tuệ Đàm

Hương về thăm Chùa, chúng con quanh quần kể bên hầu Thầy. Thầy ngồi nhắm mắt và im lặng, cứ tưởng là Thầy nghỉ ngơi, nên chúng con thì thầm nói chuyện với nhau về những khó khăn vất vả khi làm Phật sự và kèm theo là những tiếng thở dài cho dù rất là nhỏ, nhưng Thầy đã nghe và bật lên cười. Chúng con cũng phải bật cười theo và chợt nhớ lời Thầy đã từng dạy: "Mượn cảnh huyền để độ người mê."

Ngày 12.06.2021 một buổi chiều định mệnh. Trong lúc đang lo Phật sự tại Chùa Bảo Đức, thì con nhận được tin buồn Sư em Tuệ Đàm Nghiêm báo Thầy ra đi. Con vội vã trở về để kịp đánh lễ Tôn dung Thầy lần cuối. Con không khóc nhưng trái tim như bị ai bóp chặt, từ đây chúng con vĩnh viễn mồ côi Thầy. Thầy năm đó, bình yên đến lạ, trên môi hé nở một nụ cười như thềm bảo: "Sống như đắp chăn mùa Đông, Chết như cởi áo mùa hạ". Nhớ những lúc làm thị giả bên Thầy, Thầy thường dạy: „Cái chết là một phần của cuộc sống, con phải thường quán chiếu về cái chết, điều này giúp cho con sống trọn vẹn từng khoảnh khắc của cuộc đời mình".

Lời dạy của Thầy đã giúp cho chúng con bớt đi phần nào khổ đau, mất mát lớn lao của tình nghĩa Thầy trò.

Trong suốt những ngày Tang lễ, chúng con cảm nhận một năng lượng tử bi, không khí Thiên vị phủ khắp không gian. Phải chăng đó là sự gia trì của Chư Phật, chư Bồ Tát Chư Thiên, Chư Long thần Hộ pháp, Ân Đức của Lịch đại Tổ Sư. Chúng con vô cùng biết ơn Nhị vị Hòa Thượng Chủ tịch, Chư Tôn Đức trong GHPGVNTNCA, Chư Tôn Đức trong Môn Phái Tường Vân hải ngoại. Quý Ngài không ngại cơn dịch bệnh Covid 19, đường sá xa xôi đã

quang lâm chứng minh, tổ chức, lo từng chi tiết nhỏ cho Tang lễ. Chư Tôn Đức trong Môn Phái Tường Vân Huế, Sài Gòn, Tổ Đình Bảo Quang Đà Nẵng, Chùa Bảo Vân Sài Gòn cũng tổ chức lễ tưởng niệm Thầy đầy tình Đạo vị.

Xúc động trước thâm tình Linh Sơn cốt nhục Chư Tôn Đức đã dành cho Thầy, ngôn ngữ đời thường không thể diễn đạt được, con chỉ cảm nhận bằng trái tim. Tình cảm lắm! Tinh khôi lắm! Thiêng liêng lắm!

Quý Phật tử, chư quan khách người bản xứ, các tôn giáo bạn, người Việt đồng hương hải ngoại tề tựu về rất đông, tất cả đều tham dự các thời khóa tụng kinh niệm Phật, vào các phân ban làm việc trong chánh niệm hướng tâm về Thầy. Nghi lễ trang nghiêm màu nhiệm, những lời kinh những câu niệm Phật vang vọng... màu Huỳnh Y oai nghiêm, những chiếc áo tràng khói lam. Xe Tang kết đầy hoa ... cờ phướn, phan, lọng... cả bầu trời xanh, nắng vàng, gió nhẹ, cũng đến cùng với chúng con tiễn đưa Thầy với tất cả kính thương.

Sau khi tiễn Kim quan đến Lễ trà tỳ, con trở về Liều phòng của Thầy, chiếc ghế Thầy ngồi còn đó, tách trà còn đây, tràng hạt Thầy lần mỗi ngày vẫn còn trên bàn, ở đâu cũng nhìn thấy bóng dáng Thầy. Thầy vẫn mãi bên cạnh

chúng con. Hôm con và Sư em Tuệ Đàm Nghiêm sửa soạn phòng tưởng niệm, hai chị em tìm lại Chiếc vali màu xanh thường theo Thầy trong những chuyến Phật sự xa, chạm tay vào cây viết, cuốn sổ Thầy thường ghi chép, cuốn Kinh Thầy thường hay trì tụng, những chiếc khăn, chiếc áo cũ... một cảm giác nghèn nghẹn dâng trào....

Giờ phút chúng con lo sợ nhất lúc Thầy nhập tháp, đặt tro cốt của Thầy xuống lòng đất, chúng con đã tự dặn mình không khóc nhưng nước mắt cứ tuôn trào! Muốn giữ thời gian ngưng lại, vô thường không tiếp diễn để được mãi bên Thầy.

Chúng con đâu biết có sanh thì phải có chết, sanh diệt là lẽ thường tình của cuộc sống. Nhưng ngoài kia còn rất nhiều chúng sanh cần Thầy hóa độ, như Thầy đã từng đùm bọc chúng con không những bằng đức độ của bậc Thầy mà còn bằng tình thương của người mẹ, tác thành cho giới thân huệ mạng, dìu dắt chúng con từng bước ra khỏi sanh tử luân hồi. Cho nên một bậc Thầy ra đi như vậy làm sao không khỏi tiếc thương. Chắc hẳn Thầy đã biết chúng con sẽ yếu lòng trong giây phút này nên trong tờ di chúc Thầy đã ghi:

"... Các con đừng lo buồn khi không còn Thầy. Tinh tấn tu hành nghiêm minh giới luật, vui sống lạc hòa, tử bi với mọi loài chúng sanh, làm được những hạnh nguyện đó là Chư Tổ và Thầy đang có mặt bên cạnh các con rồi".

Vâng, chúng con xin „Y giáo phụng hành” đùm bọc dìu nhau tinh tấn tu hành, giữ gìn giới luật, phụng sự chúng sanh đền đáp công ơn Thầy Tổ.

Giờ đây Sắc thân Thầy thì đã trả về cho tứ đại sanh diệt nhưng Pháp thân Thầy vẫn ở trong Giới Thân Huệ mạng, trong sự hành trì tu tập của chúng con.

Chúng con xin hướng về Thầy đê đầu dâng lễ ngưỡng nguyện Giác Linh Thầy cao đẳng Phật Quốc, sớm hội nhập Ta bà hóa độ chúng sanh.

Kính nguyện.

Con,

TKN-TN Tuệ Đàm Châu

BẠC THẦY TÔN KÍNH CỦA CON

• TN Tuệ Đàm Vân

Ngược dòng thời gian hai mươi sáu năm trước, khi con mới vào Chùa Bảo Quang xin Thầy tập sự xuất gia, lúc đó Chùa tọa lạc tại đường Schiffbeker Weg 177 Hamburg, Thầy nói với con: “Thầy rất nghiêm khắc về oai nghi và phẩm hạnh của một người xuất gia, con ở đây tinh tấn tu tập, thì sau này con có đi đâu cũng có thể thích nghi được với môi trường mới”. Cũng nhờ sự chỉ dạy nghiêm minh của thầy mà sau này con qua Đài Loan tu học, con dễ dàng hòa nhập với cuộc sống kỷ luật ở Phật học viện nơi đây.

Lúc mới xuất gia con như một đứa trẻ mới tập bước đi, Thầy đã chịu khó chỉ dạy cho con từng bước một, từ pháp học cho đến pháp hành, có những lúc con làm việc nhưng không để ý, Thầy thấy được và dạy ngay, con nhớ có một lần con để ly nước cúng Phật, mà con không để ý đến bông của cái ly không cùng một hướng, Thầy dạy con làm việc gì cũng phải để tâm đến, tu không phải chỉ lúc lên Chánh điện tụng kinh niệm Phật mới là tu, mà tu trong lúc làm việc cũng phải chú tâm, như vậy mới diệt trừ các vọng niệm.

Mỗi năm vào ngày Tự Tứ, Thầy thường dạy huynh đệ chúng con: “Người xuất gia không phải chỉ có học và làm việc giỏi, mà còn phải tu giỏi nữa, phải luôn sống trong tình thân lục hòa, trên kính dưới nhường, huynh đệ cùng nhau sách tấn, mới tăng trưởng đạo nghiệp và phẩm hạnh của mình”.

Thầy luôn dùng thân giáo để chỉ dạy chúng con, Thầy sống cần kiệm và khiêm tốn. Thầy dùng cây lúa để dẫn dụ: “Khi lúa chín vàng, sắp đến mùa gặt, hạt lúa no tròn, ngọn lúa cong mình hạ xuống, người tu cũng vậy, phải học hạnh ôn hòa khiêm nhường, thì mới trừ được bản ngã cao ngạo”.

Khi có chư Tôn Đức viếng thăm, Thầy dạy chúng con phải đón tiếp chu đáo, kính Tăng thì mới có phước, và tăng trưởng trí tuệ.

Năm 2013, được Thầy hứa khả cho con về Đan Mạch làm Phật sự. Những khi con về thăm Thầy, Thầy quan tâm hỏi thăm sinh hoạt tu tập ở Tịnh Thất, Thầy nhắc nhở khi ra làm Phật sự, nhớ giữ tâm thanh tịnh, đừng để ngũ dục lôi cuốn, nhất là “danh vọng và lợi dưỡng” đó là vùng đá ngầm, là nước xoáy, nó lôi cuốn người tu vào biển tham dục, Thầy dạy: “Khi nào vô quan tài rồi, mới chắc là mình đi hết đoạn đường xuất gia này”.

Những khi con về thăm Thầy và đẩy xe đưa Thầy đi kinh hành niệm Phật, gặp lúc Phật tử về Chùa làm công quả, vừa làm vừa nói chuyện cười, Thầy nghe được Thầy rầy, Thầy muốn Phật tử phải giữ gìn ba nghiệp thanh tịnh, thì mới tăng trưởng được công đức và trí tuệ.

Vì ở xa con không gần Thầy nhiều, để sớm viếng tối thăm như các huynh đệ con, giờ đây Thầy đã viên tịch, chúng con còn đâu nghe được những lời khuyên dạy của Thầy! Bạc Thầy khả kính của chúng con.

Thầy như ngọn đèn sáng, dẫn dắt người ra khỏi mê mờ, như người thuyền trưởng thiện xảo khéo đưa người vượt qua biển khổ.

(Xem tiếp trang 32)

VĂN TÁC BẠCH LỄ TRAI TẶNG CHUNG THẤT

• Thích Nữ Tuệ Đàm Hương

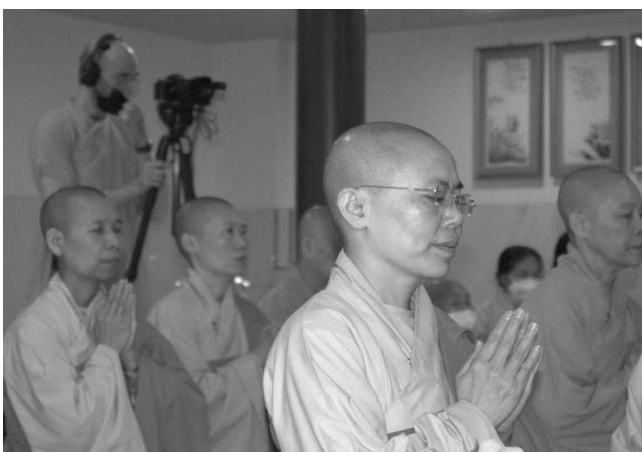
Nam Mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật.

Ngưỡng bái bạch: Chư tôn Hòa Thượng Giáo Phẩm chứng minh.

Kính bái bạch: Chư tôn Hòa Thượng chư Thượng Tọa, Đại Đức Tăng,

Kính bái bạch: quý Ni Trưởng, quý Ni Sư, Chư tôn Thiền đức Ni.

Hôm nay, toàn thể môn đồ Pháp quyến chúng con có duyên sự đầu thành đánh lễ xin tác bạch.

Nam mô A Di Đà Phật.

Kính bái bạch Chư tôn Thiền đức Tăng Ni.

Thật là một phước duyên lớn cho toàn thể môn đồ pháp quyến chúng con được cung đón Chư tôn

Thiền đức Tăng Ni, vì tình Linh Sơn cốt nhục, Pháp lữ Đại Thừa, đã không quản ngại đường xá xa xôi, thời giờ hiếm quý, đáp lại lời thỉnh cầu của môn đồ pháp quyến chúng con, chấn tích quang lâm chùa Bảo Quang chứng minh cầu nguyện cho Lễ Chung Thất của Sư phụ chúng con là Ni Trưởng thượng Diệu hạ Tâm, đã viên tịch vào ngày 12.07.2021, nhằm ngày mồng 03.05 năm Tân Sửu.

Ngưỡng bái bạch Chư tôn Thiền đức.

Thời gian thấm thoát qua mau, mới ngày nào đó thầy trò của chúng con hội ngộ nơi ngôi chùa Bảo Quang nhỏ bé này. Hình ảnh một người Thầy với đời sống giản dị mộc mạc, hiền dịu, nhưng ý chí kiên định, lòng vị tha rộng lớn của một đấng trượng phu. Cả một đời hy hiến cho Đạo Pháp.

Tuy đã nhiều năm sống trong cảnh tha hương đất khách, nhưng Thầy chúng con lúc nào cũng nhớ nghĩ về quê cha đất tổ, vọng hưởng về môn phái Tường Vân với một niềm hiếu kính, mong mỏi được báo đáp thâm ân. Với huynh đệ đồng môn, Thầy con luôn gắng sống trọn với trách nhiệm một người chị cả trong tình pháp lữ, nâng đỡ các huynh đệ đồng môn, dìu dắt đàn hậu học ni chúng.

Cuộc đời Thầy chúng con chính là bài học thân giáo vô giá, là kim chỉ nam cho chúng con suốt đời noi theo tu học. Thầy đã sống một cuộc sống giản dị mộc mạc, một đời phụng hiến cho Đạo Pháp, lợi ích tha nhân, mà không một niệm cầu tri danh lưu thế.

*Chốn Ta Bà tâm hạnh thầy viên mãn,
Chí nguyện tròn Thầy nhẹ gót trời Tây,*

Kính bạch Chư tôn Thiền đức.

Biết rằng sinh tử là lẽ thường nhiên, nhưng... thật khó ngăn nổi được niềm đau xót khi nghĩ đến bậc Thầy Ân Sư của chúng con đã vào chốn vô cùng.

May phước thay! Giữa những mất mát lớn lao ấy, chúng con đã được chư Tôn Hòa Thượng, chư Thượng Tọa, Đại Đức Tăng Ni khắp nơi, quang lâm đạo tràng chứng minh Lễ Chung thất, Nhập tháp của Sư phụ chúng con, quý Ngài đã chia sẻ, an ủi và tiếp sức chúng con tiếp tục con đường hoằng hóa lợi sanh kế thừa sự nghiệp mà bậc Ân sư khả kính đã dày công xây dựng.

Ân đức ấy chúng con nguyện suốt đời tạc dạ ghi lòng, nguyện luôn tinh tấn tu tập, ngõ hầu báo đáp trong muôn một.

Giờ đây, pháp sự đã châu viên, toàn thể môn đồ pháp quyến chúng con thành kính thiết lễ trai nghi dâng lên, trước cúng dường mười phương chư Phật, chư Đại Bồ Tát, chư Hiền Thánh Chúng, thứ đến cúng dường hiện tiền chư Tôn Thiển Đức Tăng Ni. Ngưỡng mong các Ngài từ bi chứng minh nạp thọ và nhất tâm cầu nguyện Giác linh Ân sư của chúng con CAO ĐĂNG PHẬT QUỐC, TỐC CHÚNG VÔ SANH PHÁP NHÃN, HUỒN ĐÁO TA BÀ, HÓA ĐỘ CHÚNG SANH, MẶN BỒ ĐỀ NGUYỆN.

Nam Mô Chúng Minh Sư Bồ Tát Ma Ha Tát.

• **Thích Nữ Tuệ Đàm Hương**
Thay mặt môn đồ Pháp quyến

[Ghi chú của Toàn Soạn báo Viên Giác:

Ni Sư Thích Nữ Tuệ Đàm Hương, hiện trụ trì Chùa Phật Giáo Thảo Đường tại Moskow, thủ đô Liên Bang Nga. Ni Sư là đệ tử của Ni Trưởng Tân Viên Tịch thượng Diệu hạ Tâm. Bản Văn Tác Bạch này đã được Ni Sư thay mặt Môn đồ Pháp quyến đọc trong Lễ Trai Tăng ngày 30.07.2021, nhân Lễ Chung Thất và Nhập Tháp của Ni Trưởng]

BẠCH THẦY TÔN KÍNH CỦA CON

(Tiếp theo trang 30)

Thầy yên tâm! Con xin ghi nhớ những lời Thầy dạy, và tiếp tục theo dấu chân Thầy chèo lái chiếc thuyền vượt trùng khơi biển khổ.

*"Ân giáo dưỡng một đời nên huệ mạng
Nghĩa ân Sư muôn kiếp khó đáp đền"*

Kính Đảnh Lễ Giác Linh Thầy

Mùa Vu Lan Năm Tân Sửu PL.2565
Đệ tử Quảng Vân Tuệ Đàm Vân
kính bái

THẦY ƠI! CON CỐ GẮNG, DẤU BIẾT LÀ KHÓ

• **TN Tuệ Đàm Phương**

Mùa Thu năm 2013, tại Tịnh Thất Bảo Liên long trọng tổ chức lễ an vị Phật. Thầy cùng Ni Sư Diệu Như, Sư Cô Tuệ Đàm Châu, Sư Cô Tuệ Đàm Nghiêm, Sư Cô Tuệ Đàm Giác về tham dự buổi lễ An Vị Phật tại Tịnh Thất Bảo Liên.

Trong không khí trang nghiêm của buổi lễ, Phật tử vân tập đông đủ, dưới sự chứng minh của Chư Tôn Đức Ni, Sư Bà đã thể phát xuất gia cho con và sau đó, Sư Bà dạy con tiếp tục ở Tịnh Thất Bảo Liên để phụ giúp Sư Cô lo việc Phật sự tại địa phương. Lúc được Thầy xuống tóc, con thấy mình thật hạnh phúc khi được bước vào hàng ngũ của người xuất gia.

Bấy giờ con bắt đầu tu tập và sống cuộc đời xuất gia và Thầy đã đưa quyển luật Sa Di & Sa Di Ni bảo con học. Thầy có lá thư kèm theo, trong thư Thầy ghi chú: „Từ trang... đến trang... là Tỳ Ni Nhật Dụng thiết yếu. Từ trang... đến trang... là Thiên Oai Nghi“.

Thầy dạy cố gắng học thuộc. Cứ mỗi tối chủ Nhật hằng tuần con đều trả bài và Thầy dạy rằng: "Con hãy học tùy theo sức của mình". Có lần con thưa: "Thầy ơi ! Sao con học trước quên sau quá", Thầy bảo: "Để quá đi thôi chỉ cần con cố gắng là được". Vâng con biết mình tuổi cao, trí nhớ kém dần nhưng con cố gắng thì sẽ đạt được.

(Xem tiếp trang 34)

TƯỢNG NHỚ SƯ BÀ

• Pt. Nhuận Như Ý

Đầu tháng 9, tiết trời đang chuyển mình sang thu, một vài cơn gió se lạnh với những chiếc lá vàng rơi, con ngồi trong một góc nhỏ Thư Viện Chùa Bảo Quang- Hamburg, nơi Sư Bà đã khai sáng, hồi tưởng lại những khoảnh khắc đầy nhân duyên khi con được gần gũi Sư Bà và những hình ảnh tận tụy đóng đầy tình Thầy trò của quý Sư khi hầu cạnh Sư Bà.

Kể từ khi biết đi Chùa, được thân cận Chư Ni, cứ mỗi năm vào dịp nghỉ lễ con được về Chùa Bảo Quang để thăm và vấn an sức khỏe Sư Bà, thăm Quý Sư. Con còn nhớ mãi giây phút duy nhất con được hầu Sư Bà trên chiếc xe đi dọc hành lang trong khuôn viên Chùa và được niệm hồng danh Bồ Tát Quan Thế Âm cùng Sư Bà. Rồi một lần con đi ngang qua, Sư Bà vẫy tay gọi con, con ngồi quỳ bên cạnh Sư Bà và được Sư Bà xoa đầu. Lúc bấy giờ con cảm nhận ra: con đã tìm lại được bậc Tôn sư khả kính trong đạo, dù con chưa được hầu chuyện với Sư Bà nhiều, nhưng con đón nhận được một bầu trời ấm áp qua thân giáo của Sư Bà. Những khoảnh khắc tuy ngắn ngủi đó là những phút giây quý báu nhất lưu lại trong tâm trí con một bài học vô giá. Dạy cho con hiểu thêm về chữ hiểu trong đạo Phật. Vì hình ảnh của Sư Bà như người mẹ hiền che chở đàn con thơ dại, ánh mắt nhẹ nhàng của Sư Bà tỏa một năng lượng từ bi bao la khi con được gần kề.

Sư Bà đã mượn thân tứ đại giả hợp để làm thuyền chở mình, chở người qua bến giác, lấy đức

tính nhẫn nại siêng năng, từ hòa khiêm tốn để sách tấn hàng Phật tử tại gia chúng con trên bước đường tìm về chân như Phật tính. Trước đạo hạnh cao cả của Sư Bà con nguyện tinh tấn tu tập đúng chánh pháp và triển khai tâm đạo con ngày một thêm lớn ngõ hầu không phụ công ơn giáo dưỡng thâm ân của Sư Bà.

"Tâm hiểu là tâm Phật

Hạnh hiểu là hạnh Phật."

Câu thơ này con liên tưởng đến tâm hiểu hạnh ở chốn thiền môn của quý Sư Ni đối với Sư Bà viện chủ chùa Bảo Quang khi còn sinh tiền. Mặc dù Phật sự đa đoan nhưng quý Sư, quý Sư cô và quý Cô luôn chu toàn việc chăm sóc người Thầy khả kính của mình. Kể từ khi sức khỏe Sư Bà yếu dần, bệnh duyên mỗi ngày thêm lớn, Quý Sư luôn thay phiên túc trực 24/24 ở bên cạnh hầu Thầy mình cho dù đó là những ngày Lễ lớn truyền thống của Phật giáo, khóa tu Bát quan trai, Lễ vía và những ngày có Phật sự bên ngoài v.v... Quý Sư luôn dành thời gian cho Thầy mình, tạo một không gian ấm áp, đầy tình yêu thương dâng lên Sư Bà không hề mỏi mệt. Có những lúc tưởng Sư Bà sắp đi về cõi Phật nhưng nhờ những kiến thức về y khoa đã được học của Sư Cô trụ trì cùng sự tận tụy chăm sóc của quý Sư Ni mà Sư Bà ở lại với chúng con. Đêm hầu Sư Bà, ngày làm việc Phật sự, nhưng con chưa bao giờ thấy quý Sư Ni than thở một lời. Con thật sự cảm phục tâm phụng sự của quý Sư. Có lẽ quý Sư đã được thấm nhuần qua những lời dạy từ người Thầy của mình cũng như đức hạnh của Người khi còn tại thế. Mặc dù con không có phước duyên được gần gũi hay được nghe pháp âm của Sư Bà nhưng con được ở bên Người khi Người rời cõi Ta Bà vân du về cõi tịnh thật an nhiên, tự tại! Gương mặt người ánh hồng như đi vào giấc ngủ hằng ngày. Hạnh phúc thay con được cùng quý Sư thâm niệm Phật tiếp dẫn và cầu nguyện cho Sư Bà. Lành thay! Sư Bà đã lựa chọn thời điểm ra đi khi quy luật giãn cách xã hội được tháo gỡ, mọi sinh hoạt của cuộc sống trở lại bình thường. Chư Tôn Thiền Đức Tăng, Ni trong và ngoài nước đã nhanh chóng vượt qua bao khó khăn của mùa dịch trở về ngôi Già lam Bảo Quang hướng về Giác Linh Sư Bà và cầu nguyện. Lòng con đau xót trước sự ra đi mãi mãi

của Sư Bà, con không sao ngăn được dòng nước mắt và ngậm ngùi cầu nguyện cho Giác Linh Sư Bà sớm trở lại cõi Ta Bà, tùy tâm mãn nguyện, lợi lạc chúng sanh.

*Hương các loại hoa thơm
Không ngược bay chiều gió
Nhưng hương người đức hạnh
Ngược gió khắp tung bay
Chỉ có bậc chân nhân
Tỏa khắp mọi phương trời.*
(Kinh Pháp Cú - Phẩm Hoa)

Con cúi đầu thành kính dâng lễ bái biệt Giác Linh Sư Bà.

Kính bái,

Con: Phật tử Nhuận Như Ý
Hamburg, 03.09.2021
tại Thư Viện Chùa Bảo Quang

THẦY ƠI! CON CỐ GẮNG, DẤU BIẾT LÀ KHÓ

(Tiếp theo trang 32)

Những lần về thăm Thầy, lúc ấy Thầy còn khỏe được dịp hầu Thầy đi dạo quanh chùa hoặc đi kinh hành trong chánh điện con thấy mình như đứa trẻ con theo sau mẹ, thấy bình an, yên tĩnh. Có lần Thầy nắm tay con đi kinh hành một lúc rồi đến trước bàn Tổ và chỗ thờ Sư Cỗ, Thầy đứng ở đấy thật lâu, con yên lặng đứng cạnh, con thầm nghĩ: chắc Thầy đang thưa chuyện về mình? Lúc đi ra cửa Chánh điện Thầy nói: "Con xuất gia muộn nên phải cần cố gắng nhiều hơn!", con im lặng theo Thầy đi ra.

Giờ đây Thầy đã về với Phật, những lời Thầy dạy: "Tinh tấn tu hành, nghiêm minh giới luật, vui sống lục hòa, từ bi với mọi loài chúng sanh". Con xin khắc ghi trong tâm, cố gắng hành trì để không phụ ân Thầy chỉ dạy.

Kính Đảnh Lễ Giác Linh Thầy

Đệ Tử Tuệ Đàm Phương
Kính Bái

KÍNH TIỄN GIÁC LINH SƯ BÀ THÍCH NỮ DIỆU TÂM

*Qua Sư Phụ nghe hung tin đưa đến
Sư Bà Bảo Quang kính mến ra đi
Về cõi Phật A Di Đà Từ Bi
Nơi thanh tịnh Ao Liên Trì tươi mát*

*Tám mươi ba năm, Chư Phật phó thác
Sư Bà Diệu Tâm đã đạt tâm nguyện trao
Nào Sư Muôi, quý Đệ Tử đạo hạnh cao
Xây dựng Ni Tự thật công lao tuyệt vời.*

*Chúng con nhớ đến những thời gian trước
Khi Sư Bà chân ướt, chân ráo đến đây
Với tâm nguyện hoằng dương Đạo Pháp
tại trời Tây*

*Sư Bà cùng đệ tử ra sức dựng xây Ni Đường
Phải nói đến sự tín tâm quý thương của nhiều
Phật tử*

*Từ Kiel, Hannover, Hamburg, Bremen, Berlin...
trụ xứ gần xa*

*Đã, đang và sẽ góp công góp của khó nhọc
trải qua*

*Nay ngôi Ni Tự nguy nga được hoàn mãn.
Đúng thời điểm mọi Phật tử khắp nơi
đều tán thán*

*Công hạnh Sư Bà bao năm tháng khắc ghi
Chúng con Phật tử cầu Đức Từ Phụ A Di Đà
Từ Bi*

Xin tiếp dẫn Giác linh Sư Bà vô nghi khắc tâm.

- Thành kính cầu nguyện Đức Từ Phụ A Di Đà phóng quang tiếp dẫn Giác Linh Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm về miền Cực Lạc.

- Thành kính phân ưu cùng Môn Đồ Pháp quyến và thế quyến về sự mất mát lớn lao này.

**Nam Mô Tây Phương Cực Lạc Thế Giới
Đại Từ Đại Bi Tiếp Dẫn Đạo Sư
A Di Đà Phật**

TUN. BCH Hội Phật Tử VNTN tại CHLB Đức
Thị Thiện Phạm-Công Hoàng

MỘT ĐỜI NGƯỜI, MỘT CHUYẾN ĐI...

• TKN. Thích Nữ Tuệ Đàm Nghiêm

Vào một ngày nắng ấm đẹp trời của mùa hè vùng Bắc nước Đức, tại thành phố cảng Hamburg, Sư Bà Viện Chủ Chùa Bảo Quang Thầy chúng con đã rời xa cõi ta bà về cảnh giới an nhiên tự tại.

Nơi mà ba mươi bảy năm về trước Thầy đã rời xa Sư Phụ, các Sư đệ, rời khỏi gia đình trong tình yêu thương của người chị Văn Thị Anh (Sư Cô Hạnh Mẫn) cùng chư Phật tử thân thương dưới mái chùa Sư Nữ tại thành phố Đà Nẵng, Việt Nam, với chí nguyện cao cả của một Nữ tu sĩ thời bấy giờ là „Trồng sen trên xứ tuyết“. Dẫu Thầy chưa từng trải nghiệm „cái lạnh giá buốt“ của mùa đông xứ Bắc Âu như thế nào, nhưng ý chí phát huy đạo pháp mạnh mẽ đã tạo cho Người một năng lượng tích cực để hành đạo nơi tha hương, ngõ hầu báo Phật ân đức, đền đáp công ơn giáo dưỡng của Tôn Sư trong muôn một.

Tuy đã nhiều năm sống trong cảnh ly hương nơi đất khách, nhưng Thầy lúc nào cũng nhớ nghĩ về quê cha đất tổ, vọng hướng về môn phái Tường Vân với một niềm hiếu kính, mong mỗi được báo đáp thâm ân. Với huynh đệ đồng môn, Sư Bà luôn cố gắng sống trọn với trách nhiệm một người chị cả trong tình Pháp lữ, nâng đỡ, dìu dắt đàn hậu học ni chúng.

Suốt quãng đời xuất gia hành đạo, Thầy con luôn là một người đệ tử hiếu đạo đối với bậc Tôn sư, Thầy con không quên chu toàn việc về lại

Vinh nơi mà Sư Cụ con xuất thân và phát nguyện xây Từ Đường tại đó. Để các bậc Tổ tiên cũng như nhiều thế hệ sau này quy hướng và nương về Tam Bảo. Với ý chí phát huy lòng hiếu đạo của Thầy đã lưu lại trong tâm thức chúng con một bài học vô giá, một tình thương bao la của Thầy dâng lên Sư Cụ như nước lan tràn biển cả. Thầy một bậc Ni lưu khả kính!

Với Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu nói chung và đối với Cố Trưởng Lão Hòa Thượng Viện Chủ hai chùa Khánh Anh Every và Bagneux nói riêng Thầy con luôn một lòng hướng về chung lo, gánh vác Phật sự và chia sẻ những khó khăn của Giáo Hội.

Những ngày giá lạnh đầu tiên của nước Đức Thầy được sưởi ấm dưới ngôi Già Lam Viên Giác đầy tình Linh sơn cốt nhục, tình quê hương của người con xứ Quảng. Ngôi Chùa Viên Giác đồng thời là một cơ sở Trung ương Phật giáo tại Đức nơi mà Thầy đã gắn bó với bao nhiêu công việc hoằng hóa lợi sanh trong suốt thời gian qua. Cho dù thân nữ nhi nhưng Thầy đã không ngại gian lao vất vả đến các tỉnh thành trên nước Đức khai mở các đạo tràng, Chi Hội hướng dẫn quý Phật tử tu học. Thầy là một trong những bậc Tôn túc đầu tiên mang đạo Phật đến với người Việt tại Đức Quốc.

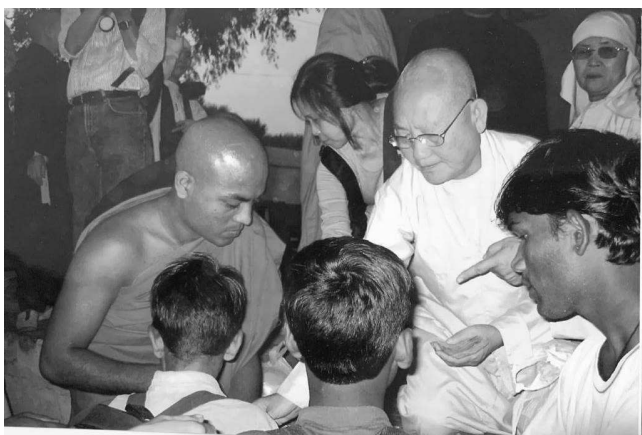
Ngoài những hoạt động giáo dục, hoằng pháp tại xứ người, Thầy đã tham gia vào những sinh hoạt của các Tôn giáo bạn, sinh hoạt văn hóa và tham gia các tổ chức của Hội Người Việt TNCS tại Hamburg nói riêng và các thành phố lân cận trong nước nói chung.

Đặc biệt cuộc đời Thầy còn gắn bó tha thiết với nhiều Tăng Ni sinh trẻ qua những suất học bổng tại Việt Nam, Ấn Độ, Trung Quốc và Đài Loan.

Vào những thập niên 60 và 70 Thầy từng đảm nhiệm chức vụ Giám Đốc 2 cơ sở Ký ni viện và Cô nhi viện tại Đà Nẵng. Cho đến bây giờ dẫu biết rằng Phật sự rất nhiều nhưng Thầy vẫn không quên và tiếp tục dành cho đồng bào nghèo khó, yếu đau, những trẻ em hiếu học tại khắp mọi miền đất nước những món quà tinh thần lẫn vật chất. Với tinh thần cao cả hướng về quê cha đất tổ Thầy đã giúp đỡ nhiều nơi để khôi phục lại những cơ sở giáo dục (trường học), cầu đường cũng như xây dựng nhiều ngôi nhà „Tình Thương“.

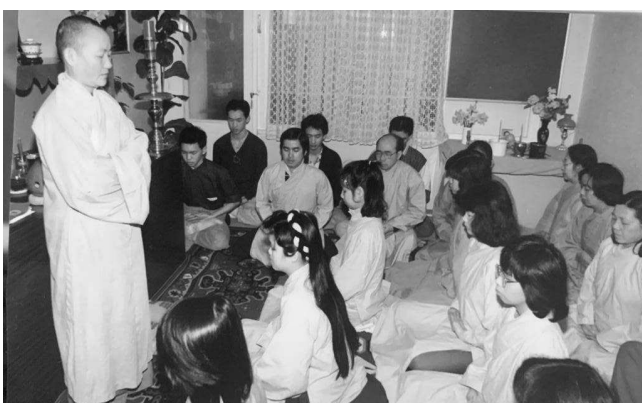
Ôi, dẫu biết rằng sinh tử là lẽ thường nhiên, nhưng... khó ngăn nổi được niềm đau xót khi nghĩ đến bậc Thầy ân sư chúng con sẽ rời xa chúng con mãi mãi. Cho dù đau xót như thế,

nhưng với trách nhiệm là người đệ tử chúng con mong muốn ngày Thầy ra đi được chuẩn bị trang nghiêm. Thầy đã từng dạy chúng con, Tang lễ Thầy thật đơn giản và chúng con đã cố gắng làm những điều cần thiết mà Tang Lễ phải cần.

Với những suy nghĩ này nhiều năm về trước con đã bắt đầu vào việc sắm sửa, từ việc như mua vải, khăn trải bàn, in các tượng Phật trang trí v.v... Thiết Long vị, làm Di ảnh, Áo quan đến những khám thờ cũng được làm xong và lưu giữ tại chùa sẵn. Những chiếc lều lớn hình nóc chùa màu vàng thể hiện nét đẹp truyền thống Việt đã được chuẩn bị trước hai năm.

Về việc xin phép các cơ quan y tế, vệ sinh, bác sĩ gia đình, và quan trọng hơn nữa là nhà An táng Schlüler Stödter cùng đồng hành trong việc xin phép để Kim quan Thầy được tôn trí tại chùa Bảo Quang từ khi viên tịch cho đến ngày Lễ trà tỳ được chu toàn 4 năm về trước.

Kính bạch Giác Linh Thầy,

Tiết trời đang chuyển sang thu vào giữa tháng 08 năm 2020 bệnh duyên trở lại với Thầy vào buổi chiều sau khi Thầy dùng cơm xong. Thầy đang vui cười với chúng con trên bàn cơm bỗng chốc lát nét mặt tươi hồng của Thầy chuyển dần sang màu xanh lợt và trắng hăn đi, song đó nhịp tim Thầy đã đập loạn lên như không kiểm soát được, hơi thở của Thầy đang rời khỏi thân tứ đại. Trước sự bàng hoàng chúng

con Tuệ Đàm Châu, Tuệ Đàm Nghiêm đã nhanh chóng đưa Thầy ra khỏi phòng ăn nơi có cửa sổ để lấy thêm khí trời và hỗ trợ thở cũng như đo đường khí trong máu và liên tục kiểm tra. Bác sỹ Thị Minh Văn Công Trâm cùng vợ Diệu Liên Hồ Nguyệt Hà kịp thời đến và tiếp tục theo dõi. Toàn thể Ni chúng và hai cháu Tonny, Timmy đồng nhất tâm hướng về Bồ Tát Quan Thế Âm và liên tục niệm hồng danh Ngài để cầu nguyện cho Thầy được ở lại với chúng con đến mùa hoa nở Thầy sẽ đi. Sau 3 giờ đồng hồ phép mầu của Bồ Tát Quan Thế Âm đã cho chúng con niềm tin mãnh liệt là Thầy đã tỉnh lại và bắt đầu dùng tí nước trà ấm và sữa như thường ngày. Mỗi lần như vậy Thầy chỉ dùng vài muỗng trong sự hồi phục, sáng hôm sau Thầy khỏe hẳn lên nhiều. Thâu đêm chúng con và em Thầy, Nguyễn Đạo Văn Công Tuấn ở lại chùa tụng kinh cầu nguyện cho Thầy.

Nửa đêm hôm đó vào khoảng 03:45 sáng con nhận được tin nhắn từ Thầy Hạnh Tấn: „A Di Đà Phật, Sư Bà có khỏe không SC? Vừa rồi mơ thấy Sư Bà nên hỏi thăm”.

Quả thật! Giữa Thầy và Thầy Hạnh Tấn đã có một cảm ứng đạo không thể nghĩ bàn cho nên báo hiệu cho Thầy Hạnh Tấn biết được trong giấc ngủ là „Sư đang bệnh nặng”. Những sự giao cảm đã nói lên việc trải nghiệm tu học cũng như đức hạnh cao cả của Thầy.

Một lần nữa chúng con được thở nhẹ nhàng vì biết Thầy còn ở lại với chúng con! Sau những ngày Thầy khỏe lại, con thường xuyên xin Thầy một điều: „Thưa Sư Phụ, Sư phụ cố gắng lên để vượt qua mùa đông này! Và hãy chờ mùa hè tiết trời ấm áp Thầy đi về với Phật. Bởi vì mùa đông trời giá lạnh, tuyết rơi mọi việc đi lại của chư Tôn Đức không thuận tiện cũng như việc tổ chức Tang lễ sẽ không như con mong chờ. Vài giây lát sau Thầy ừ và hứa khả, chị em chúng con rất vui mừng. Hằng ngày bên Thầy chị em chúng con luôn cố gắng không làm Thầy buồn, chúng con cảm nhận được một trời ân đức bao dung, cho dù sức khỏe yếu nhưng Thầy luôn tỏa một sức bình an đến với chúng con.

Thu qua Đông về, tiết trời thay đổi là bao nhiêu nỗi lo lắng lại trở về với chúng con, nhưng hạnh phúc thay chúng con luôn được Hòa Thượng đệ nhất, Hòa Thượng đệ nhị Chủ tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN/AC và quý Thầy trong môn phái, T.T Thiện Niệm, T.T Hoảng Khai, T.T Nguyễn Lộc và Thầy Hạnh Giới v.v... gọi điện thoại và nhắn tin quan tâm, vẫn an sức khỏe Thầy con, đồng thời động viên tinh thần

cho Ni chúng, chúng con thêm nhiều nghị lực để báo đền ân đức Tôn Sư trong hiện tại.

Sau khi Thầy hứa khả sẽ đi vào mùa hoa thơm cỏ lạ khoe sắc trong khuôn viên chùa, con nhanh chóng lo việc tài chánh để triển khai và sửa chữa các phòng ở tầng dưới của Chùa để việc tôn trí kim quan Thầy được trang nghiêm. Và những phòng ốc còn lại cũng cố gắng thu xếp để cho thuận việc tổ chức Tang Lễ. Suốt thời gian tu bổ tầng dưới của chùa là một áp lực lớn nhất, vì kề cận ngày Thầy ra đi. Nỗi lo không sao diễn tả được bằng ngôn từ, lời nói. Vì trong cuộc sống con chưa trải nghiệm một lần nào tang lễ, kể cả trong gia đình. Cứ mỗi lần Thầy lên cơn suyễn nặng và khó thở chúng con như quỵ theo nhịp tim của Thầy.

Được trưởng thành trong pháp nhũ từ hòa, từ thân giáo uy nghiêm của Thầy, bởi Thầy là bậc Ni trưởng đức hạnh tôn nghiêm của xứ sở trời Âu đã cho chúng con thêm nhiều nghị lực để sớm vượt qua việc tu sửa, trang nghiêm ngôi già lam mà Thầy đã khai sáng và sau cùng ước nguyện của chúng con nhờ năng lực tu tập của Thầy đã cảm ứng được mười phương chư Phật, được sự gia bị của Thầy việc sửa chữa đã hoàn thành đúng ngày tiếp nối của Thầy (12.12.2020).

Đầu tháng 03 năm 2020 Đại dịch Covid-19 lan tràn khắp nơi trên thế giới, làm ảnh hưởng đến sức khỏe hàng bao triệu người, trong đó có sự lo lắng về sức khỏe, bệnh trạng của Thầy trong từng giây phút.

Với ý chí cố gắng muốn Thầy đi qua mùa tâm dịch chúng con lại tiếp tục cầu nguyện và xin Thầy thêm một lần nữa: „Thưa Sư Phụ, bên ngoài đang dịch nhiều lắm! Sư phụ cố gắng dùng bữa thật tốt và có giấc ngủ an để được khỏe chờ bớt dịch rồi Sư phụ mới đi.“

Lúc bấy giờ con đã nhìn và nhận ra được sự cố gắng của Thầy, Thầy cũng đã thể hiện cho chúng con biết là Thầy rất cố gắng và hứa khả.

Những khó khăn thử thách trong thời gian Thầy bệnh đã kéo dài thêm vài tháng nữa, sức khỏe Thầy yếu dần, Thầy không còn khỏe như ngày xưa nữa. Thầy đi lại khó khăn, những lần cuối cùng Thầy cười với chúng con trên chiếc giường bệnh để vơi đi sự đau nhức, chúng con thấu hiểu được Thầy... và chúng con vô cùng diễm phúc vì Thầy, tuy sức khỏe yếu ở những ngày cuối cuộc đời, nhưng Thầy luôn cho chúng con một niềm tin vững chãi trong mọi hoàn cảnh của sự tu tập.

Sáng thứ bảy ngày 12.06.2021 như thường lệ sau khi thay phiên hầu Thầy, cậu Tuấn và cô Hà rời khỏi chùa. Thầy vẫn khỏe và không có một dấu hiệu gì nói lên Thầy sẽ ra đi. 16:00 giờ cùng ngày con vẫn bên cạnh Thầy với ly trà đầy vị thơm ngon mà Thầy đã dùng trong an lành và đặc biệt nhanh hơn mọi khi, dùng xong Thầy nghỉ ngơi. 18:00 giờ Sa di ni Quang Huệ hầu Thầy dùng chiều, sau khi dùng xong nửa phần cháo Thầy trở nên mệt và không dùng tiếp phần Joghurt, nước trà và thuốc. Lúc bấy giờ Thầy đã mệt hơn nhiều và hơi thở thật yếu, thấy vậy vị Thị giả gọi điện thoại và hoảng hốt nói to: „Thưa Sư phụ qua nhanh đi giúp con, Sư Cố con mệt lắm và không muốn dùng nữa“. Nghe xong con liền chạy thật nhanh với niềm hy vọng sẽ kịp thời trợ giúp Thầy con qua khỏi cơn mệt. Khi lên đến phòng nhìn thấy nét mặt Thầy đã mệt thêm nhiều và có xu hướng không cứu được nữa, dù vậy con vẫn nuôi niềm hy vọng và bắt tay vào trợ đỡ nhanh chóng cho Thầy, sau vài phút trợ đỡ dưỡng khí liều cao nhất như bác sỹ cho phép xử dụng bình Oxy tại nhà, con cảm nhận rằng sự việc không tốt hơn. Lúc bấy giờ con mạo muội giữ tâm thật bình tĩnh và thưa với Thầy rằng:

“Thưa Sư Phụ mệt lắm hả? Sư phụ có muốn về với Phật không? Con niệm Phật cầu nguyện nhé. Lúc bấy giờ Thầy đồng ý và cho tín hiệu là Thầy sẽ ra đi...“.

Khi hiểu được ý nguyện của Thầy, con liền gọi điện về bên chùa và gọi sa di ni Quang Viên cùng em Phật tử Nhuận Như Ý nhanh chóng trở về phòng Thầy cùng với chúng con để niệm Phật. Sau vài phút trợ niệm Thầy đã thân an nhiên thị tịch vào lúc 18:59 phút (giờ Âu Châu) thứ bảy, ngày 12.06.2021, nhằm ngày mùng 3 tháng 05 năm Tân Sửu tại Phương trượng chùa Bảo Quang-Hamburg Đức Quốc; trụ thế 83 năm, 57 hạ lạc.

Thầy đã lựa chọn cho sự ra đi đúng vào lúc luật quy định về dịch Covid được tháo gỡ. Các sinh hoạt xã hội trở lại nhịp sống bình thường.

Sáng chủ nhật ngày 13.06.2021 môn đồ pháp quyến chùa Bảo Quang kính báo tin đến Hòa Thượng Phương Trượng Tổ Đình Viên Giác, Hòa Thượng nhanh chóng gửi thông tin đến các ngôi tự viện trong GHPGVNTNAC và khắp nơi trên thế giới.

GHPGVNTNAC đã đứng ra tổ chức và cung thỉnh chư vị Trưởng Lão Hòa Thượng các châu và thành lập Ban Tổ chức Tang Lễ.

12:00 giờ cùng ngày TT Thiện Niệm đại diện môn phái Tường Vân-Huế đã lấy chuyến bay sớm nhất về lại Chùa Bảo Quang, bắt tay vào lo phần tổ chức, đảm nhiệm từng chi tiết chuẩn bị cho Tang lễ.

Ban Tổ chức Tang Lễ Cố Ni Trưởng Chứng minh Tang Lễ:

- Hòa Thượng Đạo hiệu Thích Bảo Lạc – Úc Châu
- Hòa Thượng Đạo hiệu Thích Tín Nghĩa – Hoa Kỳ
- Hòa Thượng Đạo hiệu Thích Tánh Thiệt – Pháp Quốc
- Hòa Thượng Đạo hiệu Thích Như Điển - Đức Quốc
- Hòa Thượng Đạo hiệu Thích Bổn Đạt – Gia Nã Đại
- Ni Trưởng Đạo hiệu Thích Nữ Như Tuấn - Thụy Sĩ

Trưởng Ban Tổ Chức:

- Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu

Phó Ban Tổ Chức:

- Thượng Tọa Thích Thiện Niệm
- Thượng Tọa Thích Hạnh Tấn
- Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Phước
- Ni Sư Thích Nữ Minh Hiểu

- Ni Sư Thích Nữ Tuệ Đàm Châu
- Sư Cô Thích Nữ Tuệ Đàm Nghiêm

Ban Nghi Lễ:

Đệ Nhất chấp lệnh:

- Hòa Thượng Đạo hiệu Thích Quảng Hiền

Đệ Nhị chấp lệnh:

- Thượng Tọa Thích Đồng Văn

Sám chủ:

- Thượng Tọa Thích Hoảng Khai

Công Văn:

- Thượng Tọa Thích Thiện Niệm

Ban Kinh Sư:

- Thượng Tọa Thích Tâm Huy
- Thượng Tọa Thích Hạnh Vân
- Thượng Tọa Thích Viên Duy
- Đại đức Thích Thiên Giới
- Đại Đức Thích Chúc Thành
- Đại Đức Thích Tâm Nhật

Kinh cổ:

- Đại Đức Thích Pháp Nhẫn

Ban Xướng Ngôn Viên:

- Thượng Tọa Thích Hoảng Khai
- Đại Đức Thích Hạnh Giới

Và các Ban chuyên môn:

Ban Thư ký, Ban Tiếp tân, Ban Thủ quỹ, Ban Tiếp lễ, Ban Trần thiết xe hoa, Ban Hầu Kim quan, Ban Hương đăng, Ban Trai soạn, Ban Âm thanh-Ánh sáng, Ban Trật tự, Ban Quay phim và Nhiếp ảnh, Ban Dâng hoa, Ban vận chuyển, Ban Y tế.

Được sự hướng dẫn của Ni Sư Thích Nữ Tuệ Đàm Châu, chư Phật tử tại đạo tràng chùa Bảo Đức đã gác lại tất cả các công việc cá nhân, nhanh chóng trở về chùa Bảo Quang để chung tay gánh vác, chia sẻ, đảm nhận nhiều phần hành trong suốt những ngày Tang lễ. Chư Phật tử khắp nơi trong nước Đức kịp thời quay về lo công quả trong tất cả các công việc thiết yếu để Tang Lễ được hoàn mãn tốt đẹp.

Đặc biệt hơn bao lần Lễ lớn khác là nhiều Nhà Hàng, Quán ăn, Imbiss, Chợ Á Châu, Chợ rau Công Ty Đổ tại Großmark, Cộng đồng người Việt tại Hamburg và toàn thể Chư Phật tử chùa Bảo Quang, đã bắt tay vào lúc 09:00 giờ sáng chủ nhật. Chuẩn bị toàn khâu phòng ốc, trang trí, hương đăng, trai soạn, ẩm thực, hành đường, vệ sinh, vận chuyển v.v..., quý vị đã toàn tâm công phu, toàn lực công quả, quên đi sự mệt nhọc của thân, ngõ hầu đem công đức có được

hồi hướng, cầu nguyện Giác Linh Sư Bà Viện Chủ.

18:00 giờ cùng ngày, khuôn viên Chùa và Tăng xá trở thành các phòng trang nghiêm để đi vào sinh hoạt tổ chức Tang lễ. Quả thật! Đây là sự nhiệm mầu, những ân đức, phước duyên mà Sư Bà Viện Chủ đã tạo nên lòng từ ái rộng lớn đã phủ trùm tất cả không gian và đi vào lòng Đại chúng Đồng hương, Phật tử. Nhờ lực của Thầy mà chúng con đệ tử xuất gia và tại gia vượt trên dịch bệnh Covid 19, không ngại thời gian và không gian cách trở, một niệm hướng về Thầy, rồi từ đó lộ trình trở về dưới mái chùa Bảo Quang để kính bái biệt Thầy không còn xa nữa...

Để tránh sự lây lan cho cộng đồng và giữ gìn sức khỏe đến đại chúng trong lúc dịch bệnh vẫn còn tăng cao, cũng như tuân thủ quy định phòng chống dịch, Ban tổ chức đã kịp thời bố trí 3 màn hình lớn, các hệ thống âm thanh trực tiếp truyền hình các buổi lễ để chư Quan khách, quý Phật tử bên ngoài khuôn viên chùa cùng theo dõi hộ niệm các thời khóa tụng kinh.

20:00 giờ cùng ngày, bác sỹ gia đình đã đến tận phương trượng chùa Bảo Quang để lo chu toàn những công việc quan trọng theo quy luật yêu cầu của nước Đức đưa ra trước khi lễ nhập Kim quan.

Thứ hai, ngày 14.06.2021 (nhằm mùng 5 tháng 5 năm Tân Sửu) vào lúc 10:00 giờ Thượng Tọa Thích Thiện Niệm, Đại Đức Thích Hạnh Giới và môn đồ pháp quyến cử hành nghi lễ nhập Kim quan Cố Ni Trưởng Viện Chủ Chùa Bảo Quang-Hamburg, Kim quan được an trí tại Giác linh đường. Tiếp theo đó là lễ Bạch Phật khai Kinh, Lễ thành phục thọ tang trong môn đồ pháp quyến, thể quyến và toàn thể chư thiện nam tín nữ Phật tử khắp nơi quy tụ về cung kính đánh lễ Giác Linh Cố Ni Trưởng. Chiếc tang vàng trên ngực chúng con đánh dấu từ thời điểm này và mãi về sau bóng hình hài huyền ảnh Thầy không còn nữa.

Thầy ơi!

Cỏ cây rơi lệ, đất trời cũng nhỏ giọt, làm sao chúng con ngăn được dòng nước mắt khi nghĩ đến lá phải lìa cành. Nhịp tim như ngừng đập, không còn cảm nhận bao nhiêu việc đang chờ đợi phía sau. Nhưng không biết làm sao hơn vì luật vô thường hễ có sanh thì có tử. Nhưng sinh tử trong chánh pháp thực là một điều hết sức cao cả.

Trưa thứ hai, ngày 14.06.2021 Bốn tự chúng con cung đón Hòa Thượng Phương Trượng, Chư Tôn đức Tăng chùa Viên Giác, T.T Hoằng Khai-Na Uy, T.T Nguyễn Lộc chùa Vạn Hạnh-Pháp

Quốc, tiếp theo sau chúng con hân hạnh cung đón Hòa Thượng Đệ Nhất Chủ Tịch GHPGVNTNAC, quý Hòa Thượng, quý Thượng Tọa, chư Tôn đức Tăng, quý Ni Trưởng, quý Ni Sư, quý Sư Cô từ các quốc gia: Pháp, Hòa Lan, Đan Mạch, Thụy Điển, Na Uy, Phần Lan, Đức, Áo, Thụy Sĩ, Bỉ v.v... đã vượt qua bao nhiêu khó khăn trong mùa dịch, không ngại tuổi cao sức yếu, đường xá xa xôi, gác lại bao nhiêu Phật sự tại bốn tự, tìm mọi phương tiện phù hợp trong hoàn cảnh dịch bệnh Covid, hoan hỷ chấn tích quang lâm chứng minh, tham dự, cầu nguyện và tổ chức Tang lễ cho Thầy chúng con. Sự hiện diện của Chư Tôn Thiên Đức Tăng Ni nhị bộ trong và ngoài nước vô cùng cao cả cho chúng con thấy lòng thương kính của quý Ngài dành cho Tôn Sư chúng con.

15:00 giờ cùng ngày, thời tụng kinh Kim Cang đầu tiên dưới sự hướng dẫn của chư Tôn Đức Ni và tiếp theo là thời khóa Kinh Di Giáo, Kinh Thủy Sám, Kinh A Di Đà được liên tục trì tụng trong suốt thời gian Tang lễ. Ngoài những thời khóa trên chư Tôn Đức Ni thay đổi nhau mỗi lần 4 vị Ni hầu Kim quan, niệm Tiếp Dẫn không gián đoạn thật trang nghiêm và ấm lòng bậc Tôn Sư khả kính.

Chiều thứ hai nhị vị Thượng Tọa Thích Thiện Niệm thuộc môn phái Tường Vân-Huế, T.T Thích Nguyên Lộc với tấm lòng thương kính Tôn Sư chúng con, cùng quý Phật tử tại bốn tự đã chung tay, tận lực góp sức trang trí 2 xe hoa chuẩn bị ngày lễ Di quan trà tỳ tại Nghĩa trang Öjendorf-Hamburg.

Cùng thời gian này tại Việt Nam, chư tôn Trưởng Lão Hòa Thượng, chư Thượng Tọa Đại Đức Tăng, quý Ni Trưởng, Ni Sư, Sư Cô đã vận tập về Tổ Đình Tường Vân-Huế long trọng tổ chức lễ Truy Niệm Cố Ni Sư Trưởng chúng con thật trang nghiêm giữa Đại Hồng Bảo Điện. Những nghĩa cử chư Tôn Thiên Đức Tăng, Ni tại

Tổ Đình Tường Vân đã cho chúng con hiểu nhiều thêm về hạnh trạng của Tôn Sư con khi còn sinh tiền đã luôn hướng vọng về môn phái.

Cùng ngày này, Chư Sư Đệ của Thầy con tại Việt Nam cùng trở về lại Tổ Đình Bảo Quang Đà Nẵng, Chùa Bảo Vân-Sàigòn, Thành kính hướng về Giác Linh Tôn Sư chúng con trân trọng tổ chức lễ truy niệm. Chúng con cảm nhận được sự chia sẻ, an ủi sự mát mát lớn lao này và tiếp sức cho chúng con tiếp tục con đường hoằng hóa lợi sanh kế thừa sự nghiệp mà bậc Ân sư khả kính chúng con dày công xây dựng.

Hình bóng Thầy bao trùm lên hoàn vũ, hành trạng Thầy tràn khắp muôn phương, để tưởng niệm đến công hạnh Thầy, sự gắn bó, chia sẻ Phật sự của Giáo Hội, chúng con môn đồ pháp quyến thành kính tri ân và tiếp nhận:

- Lễ phúng điếu của GHPGVNTN Âu Châu
- Lễ phúng điếu Môn phái Liễu Quán dòng Lâm Tế
- Lễ phúng điếu Chi Bộ GHPGVNTN Đức Quốc, Chùa Viên Giác
- Lễ phúng viếng đại diện Môn phái Tường Vân-Huế
- Lễ phúng điếu Đại diện các Chùa, Tự Viện tại Âu Châu
- Lễ phúng điếu Gia Đình Phật Tử Việt Nam tại Âu Châu
- Lễ phúng điếu của Đại diện các Hội Đoàn và Tổ Chức tại địa phương Hamburg; Cộng đoàn Công giáo Hamburg, Hội Xây Dựng Tượng Đài Thuyền Nhân Hamburg, Hội Người Việt Tỵ Nạn Hamburg, Hội Chúng Tôi Vì Hòa Bình Thế Giới, Hội Cảm Tạ Nước Đức.
- Và các phúng điếu từng cá nhân quý Phật tử cũng như quý đồng hương Việt Nam.

Lễ phúng điếu diễn ra thật trang nghiêm, đầy tình đạo vị, thâm ân này chúng con nguyện tinh tấn tu hành và noi theo tấm gương sáng của Ân sư chúng con.

Lễ Thắp Nến tưởng Niệm Môn Nhon bắt đầu vào lúc 19:00 giờ thật trang nghiêm dưới sự chứng minh, gia bị của chư Tôn Thiên Đức Tăng, Ni. Với tất cả lòng thành kính chúng con hàng đệ tử xuất gia, cũng như tại gia quỳ trước Giác Linh Thầy, nhớ về 68 năm một chặng đường xuất gia hành đạo của Thầy. Cuộc đời Thầy là bài học thân giáo vô giá đối với chúng con, Thầy luôn sống đơn giản, ánh mắt hiền từ của Thầy, nụ cười nhẹ nhàng thật dễ thương. Thầy đã đi vào lòng mọi người không ít, từ tư duy và lắng nghe sâu, hiểu thấu đáo, chỉ chừng đó cũng đã đủ để chúng con an tâm âm thầm nương tựa dưới

bóng mát từ bi của Thầy để trau dồi giới thân huệ mạng của chúng con.

Vào lúc 06:00 sáng ngày 17.06.2021 môn đồ pháp quyến chúng con tác lễ cúng dường Trai tăng với lý do sau khi Lễ Trà tỳ tại Nghĩa Trang một phần chư tôn đức vì Phật sự tại bốn tự phải chia tay để trở về trụ xứ.

07:00 giờ sáng cùng ngày, 100 Chư Tôn Đức vân tập tại Giác Linh Đường cử hành các nghi Lễ khiển điện, Lễ Truy Niệm Giáo Hội Âu Châu, Lễ Phát trần và Lễ Di quan phụng tống Kim quan.

Đúng 10:00 giờ Đạo tràng đã trang nghiêm, đoàn cung nghinh chư Tôn Thiên Đức Tăng, Ni cũng như đoàn cung tống Kim quan Giác Linh Cổ Ni Trưởng chúng con đã được di chuyển từ Giác Linh Đường tiến dẫn ra khỏi khuôn viên chùa khoảng 200 mét trong sự lắng đọng đầy thương tiếc tiễn biệt bậc Thầy khả kính của chúng con.

Các em GDPT hướng về Giác Linh Cổ Ni Trưởng nghẹn ngào, buồn rơi những giọt nước mắt kính bái biệt. Đoàn xe phụng tống Kim quan phía trước là Chư tôn Hòa Thượng chứng minh, Ban Kinh Sư, tiếp đến là xe hoa Phật Di Đà phóng quang và sau là xe hoa tôn trí Di ảnh, Long vị Giác Linh Cổ Ni Trưởng trang nghiêm và xúc động giữa đường phố. Người người đi lại trên đường phố ai cũng vô cùng ngạc nhiên và dừng lại chiêm ngưỡng sự cung kính trong lúc phụng tống Kim quan đến Nghĩa trang Öjendorf-thành phố Hamburg.

Tiếp theo sau xe hoa Di ảnh từng đoàn xe chư Tôn Đức Tăng, Ni và toàn thể chư Phật tử tuần tự nối theo nhau tạo thành một không gian đầy ấn tượng tại đường phố Hamburg.

Khuôn viên nghĩa trang Öjendorf với 100 Tăng, Ni trong những chiếc Y vàng như hiển hiện một cảnh giới vô cùng an lành đầy năng lượng

tích cực, các Phật tử với những chiếc áo tràng trang nghiêm tất cả hòa chung vào tiếng niệm Phật Tiếp dẫn, tạo nên một không khí trầm hùng như đang ở cảnh giới Tây Phương Tịnh Độ.

Trong hoàn cảnh dịch bệnh, và theo quy định của nơi trà tỳ chỉ được phép 10 vị tiếp tục phụng tống kim quan Giác Linh Cố Ni Trưởng. T.T Thích Hoằng Khai, T.T Thích Thiện Niệm, Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Phước, Ni Sư Thích Nữ Minh Hiếu, Ni Sư Thích Nữ Tuệ Đàm Châu, Ni Sư Thích Nữ Tuệ Đàm Vân, Ni Sư Thích nữ Tuệ Đàm Hương, Sư Cô Thích Nữ Tuệ Đàm Nghiêm và thế quyến. Sau vài phút hộ niệm thân tứ đại của Thầy được đưa vào trà tỳ và trở về với cát bụi. Chúng con từ đây mãi mãi không còn được nhìn thấy hình dáng Thầy nữa. Chúng con đã cố gắng giữ không để cho nước mắt rơi nhưng trái tim thì bóp nghẹn. Chúng con hết sức đau lòng quỳ trước những bậc thang của lò thiêu, thông thường khi đi đấm cầu nguyện cho cả hàng trăm người chúng con chưa cảm nhận được sự sâu sắc của ngày vĩnh biệt chia xa. Nhưng giờ đây cũng những bậc thang đó đôi chân của con không muốn bước lên, vì mỗi bước như là mỗi bước xa Thầy. Lòng quặn thắt trước sự tiễn biệt Thầy lần cuối cùng vào trà tỳ, biết kể sao cho hết công ơn Thầy, nói sao cho vừa nỗi niềm thương tiếc của chúng con. Cuộc đời của Thầy

khi ở trần thế hay trong chốn Thiên môn đều là tấm gương về lòng hy sinh tận tụy, một sự hy sinh vô bờ bến ít ai có được. Nhờ nguồn sữa pháp ngọt ngào ấy mà chúng con trưởng thành trong cuộc sống và có được thiện căn hôm nay. Trong ý nghĩa Thiên vị đó, chúng con kính bái biệt đưa Thầy về cõi chân không, mong rằng với bi nguyện độ sanh Thầy sớm quay lại cõi Ta-bà tùy duyên hóa độ chúng sanh.

Sau cùng là lễ thỉnh Giác Linh an vị, dùng trưa và hoàn mãn. Hôm đó, thời tiết thật đẹp cho dù dự báo trước đó là mưa, thời gian rơi vào lúc dịch bệnh đã giảm dần, bao nhiêu lo lắng của ban tổ chức Tang Lễ, cũng như sự quan tâm giúp đỡ từng chi tiết lớn, nhỏ bằng tấm lòng tha thiết của T.T Thích Thiện Niệm hướng về Giác Linh Cố Ni Trưởng đã tạo một không gian phủ trùm khuôn viên chùa Bảo Quang-Hamburg vô cùng trang nghiêm, thiên vị. Phải chăng chúng con đã đón nhận được sự màu nhiệm cả trời đất, không gian, thời gian và con Người như cùng với chúng con chung lo Tang lễ.

Chúng con hàng Môn đồ đệ tử Cổ Ni Trưởng húi thượng Nguyên hạ Tử tự Diệu Tâm Cổ vấn Ni Bộ Bắc Tông, viện chủ chùa Bảo Quang Hamburg-Đức Quốc cùng thế quyến thành kính đê đầu đánh lễ và tri ân Chư Tôn Giáo Phẩm GHPGVNTN Âu Châu đã quang lâm chứng minh, tham dự, cầu nguyện Giác Linh Tôn Sư chúng con Cao Đăng Phật Quốc.

Chúng con kính chúc quý Ngài Pháp thể khinh an, tuệ đăng thường chiếu, Phật sự viên thành.

Chùa Bảo Quang, Hamburg ngày 31.08.2021
Đệ tử: TKN Thích Nữ Tuệ Đàm Nghiêm
Trụ trì Tổ Đình Chùa Bảo Quang-Đức Quốc

VĂN TẾ
TƯỢNG NIỆM SƯ BÀ
THÍCH NỮ DIỆU TÂM
VIỆN CHỦ
CHÙA BẢO QUANG
HAMBURG

Trước linh sàng ngậm ngùi thăm gọi
Sư Bà ơi! Sư Bà đã đi rồi sao?

Đất rộng, trời cao
Tiếng kêu gào nghe sao thống thiết,
Lòng dạ nao nao
Tiếc thương này kể sao cho xiết!

Dòng sông Bille trước chùa
phiêu linh chảy vào ảo giác
Mây trên trời cao Billbrook
ngậm ngùi bỏ cuộc tiêu dao...
Con Thuyền Từ Sư Bà từng đưa người
về bến giác
Từ đây cũng vắng bóng Người
đức độ thanh cao.

Nhưng tâm cứu độ vẫn thơm hương ngào
ngạt,
Và lòng từ vẫn vắng vặc tựa trăng sao!

Nay,
Ngôi Già Lam được chinh trang khoáng đạt,
Vườn Hoa Nghiêm hoa rực rỡ vào hè
Sư Bà đi trong hương hoa ngào ngạt
Mà thần thức một nửa hướng về quê.

Nhớ linh xưa!
Thọ nghiệp đất Quảng Nam,
sinh trong dòng Văn thị.
Mười lăm tuổi xuân xanh
khi túc duyên hội đủ,
theo thân mẫu đăng trình
đến ngôi chùa Bảo Thắng
xin thí phát xuất gia,
cùng Sư Bà Đàm Minh...

Khi tròn đầy đạo hạnh,
Sư theo học tại Phật Học Viện Nha Trang
Rồi phát tâm dũng mãnh,
học chương trình Xã hội An sinh
tại Viện Đại Học Vạn Hạnh
để phụng hành Phật sự.

Sư đảm nhận chức vụ:
Giám Đốc Cô Nhi Viện Diệu Định Đà Nẵng,
Điều hành Ký Nhi Viện Bảo Quang,
cùng Ký Nhi Viện Thanh Khê Đà Nẵng
và Trường Mẫu Giáo Bảo Thắng Hội An...

Khi đất nước thay ngôi đổi chủ,
Sư cũng theo mệnh nước nổi trôi
„Theo dòng Mekong đến đàu bến Elbe“¹
sống đời pháp lữ.
Nơi miền đất mới, ngõ ngành tưởng bị bơ
vơ

Nào ngờ được Phật Tử địa phương yểm trợ
kiến lập ngôi Tịnh Thất Bảo Quang
để đáp ứng nhu cầu Phật sự.
Sau thuê được ngôi nhà mới khang trang
Đổi tên thành Bảo Quang Ni Tự.

Sau gần thập niên,
nơi này cũng chẳng thuận duyên,
Chủ đòi nhà, hợp đồng hết hạn
Sư di tản, Phật cũng theo Sư di tản.

Khổ ải trăm chiều, khổ nạn triền miên
Nhưng Phật và Sư luôn nở nụ cười hiền.
Nên được phước duyên,
Mới dựng nên ngôi Già Lam hoành tráng!

...

Dù sức già, tuổi trọng
Sư vẫn đảm đang:
*Điều hành Chương trình Học bổng cho Tăng
Ni du học tại Ấn Độ, Đài Loan,
Tổng Vụ Trưởng Tổng Từ Thiện Giáo Hội
Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu...*

Thế mà,
Mấy năm vất vả bệnh duyên
Sư vẫn an nhiên thanh tịnh
Vẫn thường xuyên chăm sóc đạo tràng
Sách tấn tín đồ huân tu thiền định.

Khi môn đồ, pháp quyến
thành đạt thành nhân,
Sư bình an ngủ một giấc ngàn thu tịnh mặc
Xả báo thân tâm
Theo chư Tổ về Tây phương Phật...

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

** Thành kính bái biệt Sư Bà Thích Nữ Diệu
Tâm, Viện chủ Bảo Quang Ni Tự tại Hamburg,
Đức Quốc. Ngưỡng nguyện Giác Linh Sư Bà
cao đăng Phật Quốc, hồi nhập Ta Bà cứu độ
chúng sanh.*

Hamburg, ngày 14.6.2021

Tùy Anh

(Phật tử Nguyên Trí Phù Vân)

¹ *Tác phẩm song ngữ Việt-Đức của Nguyên
Đạo Văn Công Tuấn và Dr. Olaf Beuchling.*

LỜI SƯ DẶN

*Hỡi những ai đam mê chưa tỉnh
Lẳng nghe lời phân định của Sư
Bụi trần che lấp chơn như
Nhớ đem chổi tuệ quét trừ tạp nhân*

*Ngưỡng mong chư Phật thiện thần
Hộ trì Phật tử bỏ dần tham sân*

*Lá ngã nhân chuyên cần quét sạch
Cỏ ưu phiền nhổ quách quăng xa
Vui chi trong cõi Ta Bà
Chẳng qua một giấc Nam Kha mơ màng*

*Mạng người chớp nhoáng sương tan
Như hoa sớm nở tối tàn lộ chi*

*Chữ Từ Bi gắng ghi tấc dạ
Giữ cho tròn chớ khá lãng xao
Vun trồng cội phúc thanh cao
Ngõ hầu trừ hết biết bao lỗi lầm.*

*Cửa thiền gởi nhẹ tấm thân
Trong khi đàm bạc mà thành thánh thơi*

*Sân quét rồi lại ngồi nghỉ mát
Lá hết rồi chổi gác lên cao
Một bầu thanh khí thanh tao
Trông ra vạn vật một màu tốt tươi*

*Ước chi nguyện được như lời
Thuyền Di Đà Phật thẳng khơi giữa dòng.*

*Hỡi những ai còn trong bể khổ
Phải nường thuyền tế độ mà qua
Sông mê vượt khỏi Ái hà
Cực lạc mới là bến bờ an vui!*

Chí tâm đánh lễ kính thương nhớ Sư

Phật tử Giác An - Hannover
Mùa thong thu buồn

SƯ ĐI TỰA VẰNG TRĂNG KHUYẾT ...

• **Phù Vân**

(*Tưởng niệm Giác Linh Sư Bà
Thích Nữ Diệu Tâm*)

*Khi Sư đến, tựa vầng trăng cứu độ
Ánh vân quang soi rạng cõi u minh.
Khi Sư đi, phiêu linh như cánh hạc
Giữa trời cao bàng bạc cả tâm linh.
(Thơ: Tỳ Anh)*

Khi Sư Bà đến, 37 năm trước từ 1984 đến nay, tựa như vầng trăng tròn soi sáng ánh từ quang cho bầu trời Hamburg đang khát khao nguồn mạch từ bi của Phật; nơi hơn ngàn thuyền nhân Phật tử đang cần một vị Sư lãnh đạo tinh thần để làm chốn nương tựa trong buổi đầu bơ vơ trên xứ lạ quê người, để được xoa dịu những thương đau mất mát trong cuộc đời từ năm 1975, được nghe những lời an ủi dịu dàng, độ lượng bao dung để quên đi kinh hoàng trong những chuyến vượt biển và để sớm tìm lại niềm

tin yêu nhân ái nuôi dưỡng nguồn mạch sự sống mới.

Chúng tôi, Ban chấp hành Chi Hội Phật Tử địa phương, được thành lập 2 năm trước, 1982, dưới sự chứng minh của Hòa Thượng Thích Như Điển (hồi đó còn là Đại Đức) cứ 2 tháng một lần từ Hannover lên Hamburg giảng pháp cho bà con Phật tử. Cố Chi Hội Trưởng Đạo hữu Thiện Quang Trần Văn Quý, huynh trưởng Nguyễn Ngọc Đường và tôi đã hân hoan đón Sư vào một buổi chiều mùa hạ nhuộm nắng hanh vàng. Sư đi cùng em trai là Nguyên Đạo Văn Công Tuấn đang là sinh viên Đại học ở Kiel. Cái cảm nhận đầu tiên của chúng tôi, dù Sư đang buổi đầu bỡ ngỡ, ngại ngùng, nhưng nụ cười của Sư thật từ hòa dễ mến.

Thật tình, hồi đó chúng tôi không rõ và cũng không rành về hàng giáo phẩm, chỉ đơn giản gọi là „Cô” một cách thân kính. Và chính Sư cũng không bao giờ xưng là Sư Cô hay Ni Sư trong cách xưng hô với mọi người. Chữ „Cô” vẫn là sợi dây tình cảm gắn bó giữa chúng tôi trong 5, 6 năm làm việc với Tịnh Thất và sau này là Chùa Bảo Quang Hamburg. Với tôi chữ „Cô” vẫn là tiếng gọi thân thương từ đó cho đến bây giờ không bao giờ phai trong tâm khảm.

Căn nhà của Sư chỉ có 2 phòng, một phòng ngủ và một phòng khách thuộc một chung cư cao bốn tầng tại đường Kreuzburger vùng Jenfeld đông dân cư Việt Nam.

Người Việt hàng xóm của Sư ở tầng trên là Bà Nuôi, một tín hữu Thiên Chúa, nhưng là người thường đến thăm, giúp Sư trong tuần khi chúng tôi đang làm việc ở công sở. Một lần Bà Nuôi nấu bún bò Huế, sai con xuống mời Sư lên nhà cùng ăn. Sư cười vui vẻ cảm ơn và từ chối vì người tu theo đạo Phật là ăn chay, không ăn mặn... Hai vị trở nên thân thiết. Những năm sau, dù Tịnh Thất đã dời đi nơi khác, nhưng mỗi lần nghe Bác Nuôi bệnh Sư đều chịu khó trở lại thăm. Cuối cùng, Bác Nuôi được Chúa gọi về, Sư cũng đến chia buồn cùng tang quyến. Tình cảm của Sư dành cho mọi người là như vậy, không phân biệt tôn giáo. Mà ngay từ những ngày đầu, Sư cũng tìm đến từng nhà người Việt trong vùng để thăm viếng làm quen.

Sau khi ổn định chỗ ở, Sư lập thành Tịnh Thất Bảo Quang. Đây là cơ sở Phật giáo đầu tiên cho số Phật tử tín tâm thường xuyên đến lễ bái. Phòng khách của Sư trở thành chánh điện, tuy nhỏ nhưng nhờ sự sắp xếp khéo của huynh trưởng Nguyễn Ngọc Đường đã thiết trí một bàn thờ Phật trang nghiêm. Cố huynh trưởng Vân

Hùng vẽ trên vách sau lưng bàn thờ Phật một tàng cây bồ đề thật sống động.

Từ đó lễ Phật định kỳ được Sư tổ chức hàng tháng và lễ sám hối vào 14 và 30 âm lịch. Ban đầu chỉ có một mình huynh trưởng Nguyễn Ngọc Đường phụ Sư gõ mõ, hoặc khi vắng anh thì Sư phải một mình chuông mõ. Do vậy, Sư mới mở ra khóa Chuông Mõ để „đào tạo” cho các vị Duy Na (thỉnh chuông) và Duyệt Chúng (gõ mõ) trong khi tụng kinh.

Sư giải thích rất rành mạch về Nghi thức Chuông Mõ. Tiếng chuông là hiệu lệnh của buổi lễ, giúp cho đạo tràng hòa hợp, thanh tịnh và nhất tâm hướng Phật. Tiếng mõ là duy trì sự nhịp nhàng đều đặn, tạo ra cảm giác hân hoan, phấn chấn giúp cho người tụng niệm khỏi rối trí loạn tâm để chuyên nhất vào tiếng kệ lời kinh... Như vậy người Duy Na, Duyệt Chúng cần phải hiểu rõ ý nghĩa khi thỉnh mỗi tiếng chuông, hay gõ mỗi tiếng mõ.

Nghĩ rằng mình là người trong Ban Chấp hành Chi Hội, thường xuyên về chùa „công quả”, nên khóa đầu tiên tôi hăng hái ghi tên tham dự để „làm gương”; nhưng lại đố „thủ khoa” và được Sư trao giải thưởng là cuốn Kinh Nhật Tụng, với lời khuyến tấn là phải cố gắng thuộc lòng kinh điển. Đây là món quà quý báu, vì kinh sách trong giai đoạn này rất hiếm. Sư Bà còn tặng cho tôi chiếc áo tràng- hời đó cũng ít ai có. Chiếc áo này do Bác Quảng Hiền Đào Hữu Chí may. Lòng tôi cảm thấy ấm áp mỗi khi mặc, thấy được tấm lòng yêu mến của Sư đã dành cho tôi.

Học xong là phải thực hành ngay. Tôi và huynh trưởng Nguyễn Ngọc Đường từ đó phải đảm trách vai trò Duy Na, Duyệt Chúng. Thỉnh chuông gõ mõ đều chi. Nhưng với tôi, dấu ấn kỷ niệm khó quên, là lúc tôi „thủ vai Duy Na thỉnh chuông”. Lần đầu tôi hơi lúng túng, làm sao đếm được số lần khi niệm nhiều lần hồng danh một vị Phật, 30 lần Ai Di Đà Phật chẳng hạn, tôi phải đếm từng lóng tay để thỉnh một tiếng chuông cho đúng nhịp. Sư Bà nhìn thấy. Sau buổi lễ, Sư ân cần thân mật dạy rằng „...là người Duy Na khi thấy vị chủ lễ vái xuống thì anh thỉnh một tiếng chuông. Hay trong thời kinh khi vị chủ lễ ngưng để lấy hơi thì anh cũng thỉnh một tiếng chuông tiếp sức... đại khái như vậy anh cần chú ý dần dần sẽ quen”.

Sau này, Sư còn mở thêm mấy khóa chuông mõ nữa. Các cháu Diệu Hiền, Mỹ Liên được đào tạo đã thay thế chúng tôi giữ vai Duy Na, Duyệt Chúng rất tốt cho tất cả các buổi lễ Phật.

Ngoài niềm vui đến Tịnh Thất để thử hòa điệu sống với những bạn đạo, rèn luyện tín tâm,

khuyến khích nhau tu học; chúng tôi còn phải quan tâm đến sự sống còn của ngôi Tịnh Thất. Số chi phí đời sống và chi phí sinh hoạt, chi phí hành chánh thường vượt quá khả năng của anh em trong Ban chấp hành; nên chúng tôi trình bày với Sư kế hoạch vận động bà con Phật tử đóng góp định kỳ. Ban đầu chương trình „khất thực” này không được Sư hoan hỷ mấy vì Sư „sợ tai tiếng, sợ bà con Phật tử trong giai đoạn đầu cũng khó khăn”. Tôi hiểu tấm lòng từ ái vị tha của Sư luôn quan tâm đến đời sống của mọi người. Sư bảo rằng: „Đa số bà con theo chương trình nhân đạo đến Đức trước Sư chưa đầy 5 năm, họ chưa có công việc làm vững chắc, con cái còn nhỏ, đang theo học, các cơ sở buôn bán cũng chưa phát triển, mình đi quyên tiền e bà con sợ không dám đến chùa nữa!...”. Nhưng tôi và bác Thiện Quang cố gắng thuyết phục Sư và hứa giữ gìn thanh danh và uy tín cho Sư, cho Tịnh Thất và danh dự cho cả cộng đồng Phật giáo nơi đây. Cuối cùng Sư cũng ký tên đóng dấu vào Ủy Nhiệm Thư để chúng tôi kêu gọi bà con ủng hộ.

Từ đó bác Thiện Quang và tôi, hằng ngày sau giờ làm việc, chở nhau đi từng vùng, hện đến từng nhà, giới thiệu sinh hoạt của Tịnh Thất Bảo Quang và xin bà con ủng hộ định kỳ hoặc ủng hộ một lần. Công tác này tương đối cũng có kết quả giúp giải quyết khó khăn trong những năm đầu của Tịnh Thất Bảo Quang.

Trong thời gian đó chúng tôi tổ chức vài lần hành hương thập tự tại Pháp, Thụy Sĩ..., bà con tham dự rất đông. Vì thế trong những ngày lễ Phật, bà con đến chùa ngày càng đông, chánh điện không đủ chỗ cho bà con lễ bái phải tụ tập đông đảo ngoài sân. Điều này cũng làm phiền hàng xóm không ít. Tôi lại trình bày với Sư chương trình mua nhà để „cải gia vi tự” theo kế hoạch mượn hội thiện và xin cúng dường để lập chùa theo kế hoạch của chùa Viên Giác thuở đó. Nhưng Sư sợ chuyện này sẽ gây trở ngại cho chương trình xây ngôi chùa Tổ Viên Giác, nên Sư đề nghị chúng tôi tìm kiếm thuê nhà mới. Ngẫm lại tôi thấy Sư có cái nhìn thâm tình, sâu sắc và chí lý hơn...

Khi dọn đến ngôi nhà mới rộng rãi và khang trang hơn đường Rennbahnstrasse, Wandsbek, Tịnh Thất Bảo Quang được đổi tên lại là Chùa Bảo Quang Hamburg. Tôi và Bác Thiện Quang vẫn phải tiếp tục công tác „ăn xin” vận động bà con phát tâm bồ-đề rộng rãi hơn chút nữa để chúng tôi có đủ điều kiện trang trải tiền thuê nhà mới cao hơn và chi phí sinh hoạt cũng lớn hơn. Dù hầu hết bà con đều quen tên biết mặt anh

em chúng tôi- những người quen bây giờ có „da mặt dày” hơn hồi trước vì la lết những buổi chiều „đi ăn xin” trong các vùng Hamburg. Nhưng việc „đi ăn xin” lòng từ bi của bà con không phải lúc nào cũng thuận duyên, không phải lúc nào cũng được bà con vui vẻ „bổ-thí” cả. Chúng tôi cũng đã gặp phải một vài câu hỏi „gay gắt”, „hóc búa” của một số bà con „... Bà con giúp chùa, còn chùa giúp lại những gì cho bà con đây?”. Nhờ học được từ Sư Bà chữ Nhẫn, về sự mềm mỏng, vui vẻ dịu dàng, hòa ái... nên chúng tôi giải thích về ý nghĩa về „khất thực”, về „bổ-thí” và lợi ích cho họ trong kiếp này hay kiếp khác; bởi vì „cho là sẽ nhận lại”... Chúng tôi cũng vui vẻ mời họ dành thì giờ đến chùa để biết „chùa đem lại cho họ những lợi ích gì”.

Nhân tiện, tôi xin trích dẫn bài viết mở đầu của Sư Bà đăng trong bản tin song ngữ Việt-Đức „Bản Tin BẢO-QUANG – Informationsblatt” mùa Vu Lan năm 1986 do tôi chủ trương để trả lời cho số ít bà con chưa rõ ý nghĩa của việc đến chùa:

„... Người Việt Nam ta đến chùa trong mọi cơ hội: có thể là dịp Tết Nguyên Đán, lễ Vía Phật, Tết Thanh Minh Tảo Mộ, hay những dịp lễ quan trọng khác. Ngày thường cũng có thể đến chùa hay đặc biệt là vào ngày rằm, mừng một lễ Phật cầu nguyện. Cũng có thể đến chùa trong những trường hợp riêng của gia đình như tang chế, giỗ kỵ hay cả việc cưới hỏi... Nói chung đa số người Việt Nam ta „sống thường hay lui tới chùa để tìm những giây phút an ổn cho tâm hồn. Khi chết cũng xin thờ cúng tại chùa để vong hồn người chết cũng nghe câu kinh tiếng kệ hầu sớm tiêu diêu miền Cực Lạc”...[...]

Với hoàn cảnh hiện tại (1986) ở hải ngoại của chúng ta, với cuộc sống mới hoàn toàn xa lạ- xa lạ từ những sinh hoạt nhỏ nhất vật chất đến cuộc sống tinh thần, xa lạ đến độ có những giờ phút chúng ta tự cảm thấy, hoặc có lúc sẽ cảm thấy mình không còn đủ sức để bơi lội hụp lặn giữa dòng đời hỗn độn xô bồ này nếu không có một điểm tựa, một chiếc phao. Và lúc đó chỉ có hình ảnh „một ngôi chùa” với bao tình cảm thiêng liêng, nơi có những người đồng hương, đồng cảnh ngộ, có những người „như mình”, „hiểu mình” lại đến với chúng ta. Bởi vậy ngôi chùa trở thành một sinh hoạt tinh thần không thể thiếu được trong cuộc sống của chúng ta. Và không chỉ có Phật tử mới đến chùa, mà cả những người tôn giáo khác cũng đến chùa nữa, bởi vì chùa ở hải ngoại là điểm hẹn của mọi người. mọi giới, mọi lứa tuổi.”⁽¹⁾

Bản Tin Bảo Quang chỉ ra được một số, nên Sư Bà không có cơ hội viết tiếp cho chúng ta học hỏi thêm.

Sau đó, chúng tôi đã trình bày cho Sư tường tận về kết quả vận động và đề nghị thêm một số công tác mới, sau khi đã tham khảo ý kiến với một số anh chị em Phật tử hữu tâm để thành lập: Ban Xã hội - Ban Giáo dục - Lớp Việt ngữ - Tủ sách - Văn nghệ - Thảo luận luân phiên tháng một lần nhằm trao đổi về Phật học... Chương trình này nếu được Sư duyệt thì chắc chắn sẽ cho bà con thấy niềm tin và sự hữu ích khi họ đến chùa hay gọi con cháu đến chùa sinh hoạt.

Từ đó khá đông các cháu thường đến viếng cảnh chùa vào những ngày cuối tuần. Đa số là con cháu của những gia đình Phật tử và bạn học của chúng lại là con em của những gia đình tín hữu Thiên Chúa. Thường các cháu khi đến chùa cứ hỏi thăm tôi, vì tôi thường xuyên ở đó. Có tôi, các cháu mới dám vào chùa, có lẽ các cháu sợ bị Sư rầy hay thấy Sư nghiêm trang quá chẳng? Vì ngại điều này làm phiền lòng Sư, và tôi cũng sợ Sư hiểu lầm, nên tôi dặn dò các cháu. Sư là người xây dựng cảnh chùa này để cho mọi người đến đây lễ Phật. Vậy mỗi khi đến chùa, trước tiên các cháu phải tìm đến chào kính Sư và khi ra khỏi chùa các cháu cũng phải đến chào từ giã. Đó là kính lễ tựa như phép lịch sự mà bố mẹ đã dạy. Sư là người hiền lành dễ thương, các cháu phải làm quen với Sư, vì Sư rất thương người và thương các cháu nhỏ...

Các cháu làm theo lời tôi hướng dẫn, nên Sư rất vui. Thường Sư hay bảo các cháu lên chánh điện lễ Phật. Nhiều cháu ngẩn ngơ đứng nhìn vì các cháu là tín hữu; vài cháu lóng cọng lạy Phật, cuốc như cuốc đất, vì chưa rõ ý nghĩa lạy 3 lạy là lạy Phật, lạy Pháp, lạy Tăng... Nhưng chính các cháu sau này lại tích cực tham gia trong Ban Văn nghệ hay Ban Vũ của Chi Hội Phật Tử. Ban Vũ đã từng trình diễn cho Hội Hồng Thập Tự. Ban Văn Nghệ hằng năm cũng đã „đem chuông đi đánh ở xứ... Hannover” trước hàng ngàn khán giả trong những buổi lễ Phật Đản, Vu Lan của Chùa Viên Giác.

Sẵn đà tôi đề nghị với Sư tổ chức Văn nghệ Vu Lan cho cộng đồng Hamburg, Sư Bà giục mình lo lắng bảo: „mình có tiền mô để chi phí cho buổi lễ?”. Tôi trình bày chi tiết và xin Sư „bật đèn xanh” để triệu tập buổi họp phân công phân nhiệm anh em trong từng ban, tìm những mạnh thường quân yểm trợ... Và buổi Văn nghệ cúng dường Vu Lan lần đầu tiên được tổ chức tại Hội trường nhà thờ Tin Lành Wandsbek thành công mỹ mãn. Sư thật hoan hỷ khi báo chí địa phương

đưa tin, hình ảnh và tán thán công đức của Sư là người khai sơn ngôi chùa Bảo Quang, người đầu tiên mang ánh sáng chân lý Phật giáo cho cộng đồng người Việt tại Hamburg. Những năm sau, Chi Hội Phật Tử tiếp tục tổ chức Văn nghệ cúng dường đại lễ Vu Lan tại hội trường Trường Gesamtsschule Steilshoop vì số khán giả ngày càng đông...

Cũng trong thời gian này, tôi đầu quân cho Báo Viên Giác, ở Hannover để sinh hoạt về văn học nghệ thuật hợp với sở thích của tôi hơn. Sau 5, 6 năm hộ đạo, chung sức với Sư Bà, với chùa Bảo Quang trong giai đoạn đầu khó khăn, tôi chỉ thực hiện được 2 trong 3 tâm nguyện của mình là (1)- quy tụ cho Sư Bà nhiều, thật nhiều Phật tử tín tâm đến với chùa. (2)- thuê được ngôi nhà lớn hơn làm ngôi chùa có chánh điện khá rộng lớn đủ chỗ cho bà con đến lễ Phật. (3)- tạo dựng một ngôi chùa dù là „cải gia vi tự“ để Sư an tâm khỏi lo vấn đề về tài chánh. Nhưng tâm nguyện này ngoài khả năng của tôi. Tôi thật buồn, xin sám hối. Nhưng vài năm sau, tôi rất mừng thấy cái tâm niệm thứ 3 của mình được những đạo hữu tín tâm thực hiện. Ngôi nhà 177 Schiffbekkerweg đã được „cải gia vi tự“ như ý nguyện của mình. Chỉ hơi buồn là tôi không được góp chút công sức nào cả. Nhưng cũng từ cái đà này, vài năm sau nhờ thuận duyên chùa bán cơ sở này để xây dựng ngôi chùa hùng vĩ tráng lệ như ngày nay ở Billbrook...

Hôm nay, viết ra những kỷ niệm vui buồn này cũng là dịp để tôi cũng sám hối. Sám hối vì trong thời gian sinh hoạt, có lúc tôi không thuận theo ý của Sư. Sư muốn chúng tôi dành hết tâm lực để chuyên tu. Tôi thưa với Sư „chúng con là người Phật tử, cũng là người Việt tỵ nạn nên không thể đứng ngoài sinh hoạt cộng đồng, không thể đóng khung trong bốn bức tường chùa được“.

Tôi nghĩ, Sư chắc cũng buồn tôi, nhưng tôi lắm; vì có lần Sư cũng tâm tình, Sư ước mong có một ngôi chùa bên dòng sông giống ở quê hương. Sư nguyện làm người lái đò đưa khách sang sông, mong sao khách sớm tìm được con đường giác ngộ. Rồi Sư lại đón khách trở về thân thang đạt đạo. Khách mang Phật đạo vào đời gieo hạt bồ-đề, gieo mầm từ bi hỷ xả... Vàng, Sư và con đò đã sớm tối dãi nắng dầm mưa trên 30 năm để thực hành đại nguyện cứu khổ độ sanh. Sư bảo, đây chỉ là sự tiếp nối sứ mệnh hoằng pháp, là nhịp cầu hiện tại nối liền những công tác quá khứ của Sư, là vòng tay ôm ấp che chở cho những trẻ mồ côi không nơi nương tựa trong những Cô Nhi Viện, Ký Nhi Viện và Trường

Mẫu Giáo tại Đà Nẵng, Hội An Quảng Nam trước năm 1975...

Khi ngôi chùa đã trụ vững, đã có đông Phật tử thuần thành, tôi xin phép Sư Bà cho tôi từ chức Chi Hội Trưởng. Tôi cũng đã xin tạm ngưng hoạt động trong Ban Chấp Hành Trung Tâm Văn Bút Châu Âu, đồng thời cũng từ nhiệm việc điều hành tờ báo VietHamb- tiền thân của tờ báo Dân Việt của Hội Người Việt TNCS Hamburg, để cộng tác với tờ báo Viên Giác như đã hứa với Thầy Thích Như Điển. Tôi biết điều này sẽ làm cho Sư Bà hụt hẫng, phiền trách tôi.

Có lần khi biết tôi vẫn còn tiếp tục cộng tác với tờ báo Viên Giác, Sư cười trách khéo tôi „vớ bất cứ hội đoàn nào anh cũng chỉ cộng tác năm, bảy năm mà thôi. Sao với Thầy Như Điển anh làm việc chung với Thầy lâu rứa?“. Tôi chỉ cười trừ và bạch với Sư rằng „đó là tại cái duyên văn chương gắn chặt với nhau!“. Sư cũng cười xòa. Tôi biết, Sư lúc nào cũng quý mến tôi, ngay cả những lúc trước đây tôi không làm đúng theo ý của Sư...

Bây giờ Sư Bà đã vĩnh viễn đi về cõi Phật.

Hôm 14.6.2021, chúng tôi xuống thiền đường chùa Bảo Quang, tiễn biệt Sư Bà mấy lay, lòng thật ngậm ngùi. Sư đi rồi, đi thật nhẹ nhàng êm ái, giải thoát bệnh duyên sau khi thấy được những đệ tử đạo hạnh tròn đầy; ngôi chùa do Sư khai sơn xây dựng cũng uy nghiêm tráng lệ hơn bao giờ hết; hai bào đệ là Bác sĩ Thị Minh Văn Công Trâm và Kỹ sư Nguyên Đạo Văn Công Tuấn cũng đã thành nhân, thành công từ lâu như ước nguyện của Sư trước đây.

Lại nhớ trong ngày lễ kỷ niệm 30 năm xây dựng chùa Bảo Quang 02.8.2014, tôi có viết một đoạn văn „Ngôi chùa bên dòng sông – Con đò trong trí tưởng“ để tán thán công đức của Sư Bà và những đệ tử của Sư Bà. „...*Đồng thời nhắc nhở cho Phật tử- dù kỳ cựu như anh em chúng tôi, cũng như anh chị em Phật tử mới làm quen với chùa sau này-, biết rằng chúng ta được thông dong an nhiên đến lễ bái nơi ngôi chùa trang nghiêm này, chúng ta đừng quên chấp tay kính cảm niệm công ơn của Sư Bà và của quý Sư Cô- đặc biệt với Sư Cô Tuệ Đàm Nghiêm, đã quên thân nữ và ngay cả thân bệnh của mình tham gia trong nhiều công tác xây dựng. Đồng thời chúng ta cũng phải biết ơn những Phật tử và bạn hữu Thiên Chúa đã nhiệt tình ủng hộ tịnh tài hay đến làm công quả trong quá trình hình thành và xây dựng ngôi Phật đường này...“.*

Sư Bà đã có đôi mắt thật tinh tường khi chọn vị đệ tử út là Sư Cô Tuệ Đàm Nghiêm làm trụ trì thay thế Sư Bà xây dựng được „một ngôi chùa bên dòng sông” đúng như tâm nguyện ban đầu.

„... Sau buổi lễ tôi đứng trong sân chùa, trước chánh điện, nhìn những chiếc lá vàng êm đềm trôi theo dòng sông, và cảm nhiệm tuổi đời của mình cũng trôi nổi theo dòng đời, 30 năm từ ngày đánh lễ một vị nữ tu đến lãnh đạo tinh thần Phật tử Hamburg. Tôi đã trôi lăn vào đời, vật lộn với sinh kế, chưa biết nhiều về cuộc sống ở chốn Thiền môn; rồi tôi lần theo bước chân của vị nữ tu để tìm vào cửa Phật. Cửa Phật luôn rộng mở như tâm lượng bao dung của chư tôn đức, như lòng từ bao la của những bậc chân tu. Như con sông đào Bille chảy từ sông Elbe đến Bergedorf. Như ngôi chùa Bảo Quang rộng lớn được tiến hành xây dựng từ năm 2006 cho đến năm 2008 mới hoàn thành, đúng như tâm nguyện ban đầu của Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm: một ngôi chùa bên cạnh dòng sông.

Buổi lễ chấm dứt từ lâu, nhưng lòng tôi vẫn còn sâu lắng. Tiếng hát „Chuyện một con đò” của hai nữ Phật tử Thanh Trì (Na Uy) và của Thiên Hương (Hamburg) êm ấm kể lễ. Tiếng hát ngọt ngào gợi nhắc tôi một thời kỳ niệm buồn vui. Tôi chợt nhớ đến người lái đò đón đưa lũ khách sang sông tìm đến một tương lai rực rỡ phía trước. Bao nhiêu trẻ em cô cút trong chiến tranh đã sang sông và hẳn đã có một cuộc đời an lạc vững chắc. Hình ảnh người lái đò, hình ảnh của Sư Bà Bảo Quang đã hòa nhập trong ánh đạo từ bi. Hình ảnh con đò, hình ảnh của Cô nhi viện Diệu Định và Ký nhi viện Thanh Khê lại ẩn hiện trong tầm nhớ của tôi một thời gian khá dài khi tôi công tác ở Đà Nẵng. Cả hai bây giờ vẫn còn rạn vỡ trong tình thương yêu bảo bọc chất chứa tình người. Dòng sông trong tâm thức tôi vẫn còn trôi chảy, ngày nào trước đây khi Sư Bà Diệu Tâm đến Hamburg, ước mong dựng một ngôi chùa bên một dòng sông. Hồi đó tôi vẫn nghĩ rằng rất khó thực hiện. Thế mà,... bây giờ 30 năm sau- niềm hân hoan như một phép nhiệm mầu, Phật tử chúng tôi đã thấy: „**Một ngôi chùa bên dòng sông**” và „**Một con đò trong trí tưởng**” đã hiện hữu để đưa chính tôi nói riêng sang bến bờ giác ngộ.”...⁽²⁾

Sư Bà ơi,

Khi Sư đến, tựa như vàng trăng tròn
Khi Sư đi, tựa như vàng trăng khuyết.

Trăng tròn rồi trăng khuyết, nhưng trăng không bao giờ biến mất mà trăng xuất hiện mãi

mãi theo chi kỳ của tạo hóa. Trăng khuyết rồi lại tròn.

Sư Bà đi, bây giờ đã an nhiên tự tại nơi cõi A Di Đà, nhưng anh linh của Sư Bà vẫn hiện hữu mãi mãi ở thế gian này, trên vùng trời Billbrook, nơi dòng sông Bille tịnh mặc âm thầm đưa chúng sanh về bến giác.

Mỗi lần ngắm trăng- trăng tròn hay trăng khuyết, chúng con cũng dành những phút giây tưởng nhớ đến Sư Bà để tâm niệm „sống giản dị khiêm tốn, tinh cần tu học, tịnh giới trang nghiêm”. Như vậy chắc chúng con sẽ đem lại cho Sư Bà nụ cười thanh thoát nơi cõi Phật.

Trong hương khói trang nghiêm thanh tịnh của Thiền đường chùa Bảo Quang- nơi đang tôn trí Linh cữu của Sư Bà, hương linh của những Phật tử đã có một thời gian dài, gần gũi với Sư Bà, với chùa Bảo Quang cũng phiêu hưởng về đây bá biệt: đó là hương linh của cựu huynh trưởng Vân Hùng, Bác Thiên Quang Trần Văn Quý, Bác Hai Quảng Hiền Đào Hữu Chí, Bác Ba Nhựt Đạo Lưu Minh Thành, Bác Tư Trần Ngọc Thạch, Bác Diệu Thiện Phạm Thị Đào,... Ôi:

...
Những người muôn năm cũ
Hồn ở đâu bây giờ...?⁽³⁾

Thành kính đánh lễ tưởng niệm công hạnh Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm, vị khai sơn thành lập chùa Bảo Quang Hamburg, Đức Quốc.

Ngưỡng nguyện Giác Linh Sư Bà Cao đẳng Phật Quốc, hồi nhập Ta bà để làm nơi quy hướng cho hàng Phật tử và những người hữu duyên.

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật.

Hamburg, 14.6.2021

Cựu Chi Hội Trưởng Chi Hội Phật Tử Hamburg

Phù Vân

Diễn đọc **Tường Dinh**

Phật tử Úc Châu

(1) TN Diệu Tâm – Mái chùa che chở hồn dân tộc (Die Pagode Regugium des Geistes des Volkes) – Bản Tin Bảo Quang – Informationsblatt

(2) Trích đoạn văn: Ngôi chùa bên dòng sông – Con đò trong trí tưởng - Phù Vân, 02.8.2014.

(3) Ông đồ già – Thơ Vũ Đình Liên

HAI PHƯỚC DUYÊN TRÒN ĐẦY

• Thị Minh Văn Công Trâm

Ai cũng nói, tôi có phước duyên lớn mới được làm bào đệ của Sư Bà Diệu Tâm. Tôi cũng cảm thấy như thế, tuy không may mắn ít khi được sống gần Sư Bà. Thì quả đúng vậy, tuy là chị em cùng cha cùng mẹ nhưng làm sao có thể sống gần gũi với nhau trong cùng một mái nhà khi Sư Bà là tu sĩ phải sống trong chùa với ni chúng còn tôi lại là người thế tục.

Ngày Sư Bà còn ở Hội An thì tôi lại ra Huế học trường Bồ Đề Hàm Long. Khi tôi quay về Hội An đi học trường trung học Trần Quý Cáp thì lúc ấy Sư Bà đang chuẩn bị dọn đến Đà Nẵng, trước để cùng Sư phụ lập Chùa Sư Nữ Bảo Quang và sau đó trực tiếp lo chăm sóc cho hơn 200 trẻ em trong Cô Nhi Viện Diệu Định. Chỉ một năm học đệ nhất trường Phan Châu Trinh là tôi trú ở Thanh Khê vùng ngoại ô Đà Nẵng. Nhưng như vậy cũng không phải là được ở gần chùa Sư Bà. Lúc đó tôi lại phải dồn mọi nỗ lực cho một kỳ thi quyết định của một thanh niên trong hoàn cảnh chiến tranh leo thang dồn dập sau Tết Mậu Thân. Sau khi thi đỗ tú tài toàn phần thì tôi lại du học sang Tây Đức ngay.

Ba má chúng tôi qua đời rất sớm, gia đình bốn chị em lưu lạc mỗi người mỗi ngã, nên từ bé chúng tôi ai cũng phải tự lập. Khi mới chỉ 10 tuổi tôi đã xa quê. Lúc ở Hội An có khi phải đi kèm trẻ ở nhờ nhà người để được cho ăn ở miễn phí. Sư Bà Diệu Tâm thì trước đó, từ khi 15 tuổi đã đi xuất gia và trong thời gian hành điệu không dễ gì được phép về thăm gia đình.

Trong những ngày cơ cực khó khăn ấy, mỗi khi có cơ hội gặp nhau Sư Bà vẫn thường khuyên bảo anh em chúng tôi phải biết chấp nhận kham khổ để tự vươn lên, không nương bước cho số phận định đoạt cuộc đời mình. Sư Bà thường nhắc cho anh em chúng tôi nghe về câu chuyện lúc má chúng tôi trên giường bệnh. Bà đã không lo lắng vì bệnh tật hành hạ mà chỉ sợ hai đứa con trai còn bé quá sau này chắc sẽ bị thất học, không làm được gì lợi ích cho đời. Và như vậy chúng tôi đã níu chặt vào lời khuyên ấy của Sư Bà mà cố đứng lên sau nhiều lần vấp ngã, để đi tiếp phần còn lại của đời mình.

Ngay cả từ năm 1984, sau khi bảo lãnh Sư Bà đến định cư ở Hamburg, Đức quốc; do hoàn cảnh nghề nghiệp tôi đã phải đi làm việc ở một bệnh viện xa cách chùa Bảo Quang gần 500 cây số. Dù lúc này đang ở xứ người có nhiều phương

tiện nhưng chúng tôi cũng chỉ có thể gặp nhau chừng 7, 8 lần trong một năm. Nhưng bù lại - và là một may mắn cho tôi - thời gian cuối đời của Sư Bà tôi được cơ hội gần gũi và được chăm sóc sức khỏe Sư Bà, trong vai trò một người em trai mà cũng là cương vị của một Bác sĩ. Đó là khoảng thời gian bắt đầu từ cuối năm 2013 đến khi Sư Bà viên tịch vào năm 2021, từ lúc vợ chồng chúng tôi đã hưu trí dọn hẳn về Hamburg. Đây chính là phước duyên lớn thứ hai cho tôi.

Có lần vào năm 2015, sau khi đi Bác sĩ khám bệnh về, vị Bác sĩ của Sư Bà có nhờ tôi tiếp tục làm một số khám nghiệm tại nhà, để khỏi phải phiên dịch qua lại mất thì giờ cả hai bên. Lúc nắm tay Sư Bà thấy tay Sư Bà run run vì đã quá ốm, tôi hơi buồn và lo. Nhận thấy nỗi lo của tôi Sư Bà mới với tay lấy cuốn kinh trên kệ sách và nhờ tôi đọc giúp, nói là vì không có chiếc kính lão ở đó (Sư Bà vẫn thường như vậy, người thường già bộ nhờ ai đó đọc giúp cho một câu, một đoạn sách báo gì đó nhưng thật ra là để cho chính họ hiểu và tự suy ngẫm.

Đó là một câu chuyện ngày nào ở nước Xá Vệ, rừng cây Kỳ Đà.

Ngài An Nan quan sát thân Như Lai, lấy hai tay sờ chân Như Lai, rồi nói như vậy: "Thân thể của đấng Thiên Tôn vì sao thế này? Thân nhân quá vậy! Thân Như Lai không như xưa."

Thế Tôn bảo: "Thật vậy, A-nan, đúng như những gì ông nói. Nay thân Như Lai, da thịt đã nhăn, thân thể hiện tại không như xưa. Sở dĩ như vậy là vì, phạm có thân thể là bị bệnh thúc ép. Đáng bệnh, chúng sanh bị bệnh vây khốn; đáng chết, chúng sanh bị chết bức bách. Nay Như Lai tuổi đã suy vi, đã hơn 80."

A-nan nghe những lời này, buồn khóc nghẹn ngào không tự nén được liền nói lời này: "Than ôi! Sự già đã đến đây rồi!" (...)

Ngay lúc đó tôi cũng đã thật sự có cảm nhận như vậy. Tôi mơ hồ nhận ra rằng, đã sắp đến ngày chị em chúng tôi sẽ phải chia tay nhau. Lúc đó Sư Bà mới giải thích thêm cho tôi. „*Đã mang thân tứ đại này thì ai cũng bước qua ngưỡng cửa sanh già bệnh chết. Cậu là Bác sĩ thấy hoài cảnh ấy mà suy nghĩ làm chi. Tôi đã sắp tám mươi rồi chứ ít gì!*" (lúc đó là 2015, giống như đa số người Việt Nam mình Sư Bà cũng nói ăn gian vậy, chứ thật ra năm đó người mới 77 tuổi ta)

Y Khoa Đức đào tạo đám sinh viên chúng tôi bảy năm thành Bác sĩ. Suốt bảy năm đó, từ một học sinh vừa hết bậc trung học, chưa hề có ý niệm gì về khám và chữa bệnh sinh viên phải học để trang bị đầy đủ cho mình các kiến thức để chữa trị và săn sóc bệnh nhân, như xã hội kỳ

vọng ở một người thầy thuốc. Y học Tây phương đã dạy cho chúng tôi, là những Bác sĩ đứng cùng phía với bệnh nhân để chiến đấu hầu đánh gục bệnh tật. Trong cuộc tranh đấu kẻ mất người còn này, chúng tôi hoặc dùng thuốc, hoặc dùng phương tiện mổ xẻ hông đê bẹp được những căn bệnh nan y. Cuộc tranh đấu gay go ấy tôi đã làm hằng ngày suốt hơn 30 năm trường; kết quả lúc này lúc kia, tưởng chừng như bất phân thắng bại. Nhưng nghiệm cho cùng, sao có nhiều người ra đi về bên kia thế giới và dịch bệnh vẫn cứ tràn lan? Sao bệnh viện vẫn cần nhiều Bác sĩ miệt mài chiến đấu với bệnh tử thể hệ này sang thế hệ khác? Ai thắng ai thua?

Nhưng ngược lại, trong bảy năm gần gũi với Sư Bà tôi đã học được cả khối việc, những việc mà trường Y không dạy cho tôi được. Phải chăng, cũng vì lý do ấy mà Bác sĩ Kỳ Đà ngày xưa đã có được bao nhiêu niềm hỷ lạc khi được có cơ hội hầu hạ chúng Tăng và đức Phật. Nói lời như thế chắc cũng không ngoa!

Trong quá trình hành nghề, tôi đã tiếp xúc nhiều bệnh nhân. Thông thường khi họ quá đau đớn, khi xin thuốc giảm đau thì họ nhăn nhó, có khi bực dọc, hò hét, la chửi... Bác sĩ ở Đức với tất cả những phương tiện tân tiến trong tay, dùng thuốc không hạn chế nhưng nhiều khi cũng phải bó tay nếu bệnh nhân không cùng hợp lực để chữa trị cho mình. Việc hợp tác chữa bệnh có khi không dễ chịu, phải đau đớn, cần nhiều nghị lực. Nói vậy, có nghĩa là các bác sĩ chúng tôi thường chỉ chăm lo cái thân vật lý của con bệnh. Nói theo ngôn ngữ nhà chùa là cái thân tứ đại. Giờ thì tôi mới ngộ ra rằng, cái thân của một con người có thể rất yếu, rất bệnh; nhưng nếu tinh thần đủ mạnh, ý chí và tâm đạo vững vàng, thì họ có thể đủ sức tự vượt qua những khúc quanh ngặt nghèo, những hoạn nạn trong cuộc sống, kể cả bệnh tật. Sư Bà Diệu Tâm, dưới mắt nhìn y khoa của tôi là một trường hợp như vậy.

Hơn ai hết, tôi biết rất rõ: Sư Bà lọt lòng mẹ sớm, chỉ mới hơn 7 tháng cư mang. Chữ thông thường giới y khoa Đức nói với nhau, tuy không ghi trong văn bản, là „Frühchen“. Thống kê y tế cho biết những đứa bé này dễ bị bệnh tật và khó có tuổi thọ như những trẻ em cư mang đủ 9 tháng 10 ngày trong bụng mẹ. Nhưng nếu so với tuổi thọ của người Việt Nam thông thường thì đến ngày viên tịch Sư Bà đã thọ đến 83 tuổi, tức là được xếp vào hàng „thọ“ rồi.

Thời trẻ còn ở Việt Nam Sư Bà đã mang bệnh tim mạch và suyễn với triệu chứng thường phát nặng vào những mùa đông lạnh mưa bão ở miền Trung. Chính vì lý do đó trước khi xin phép vào

chùa xuất gia, ba má chúng tôi rất lo lắng là không biết Sư Bà có chịu đựng nổi đời sống cơ cực nhà chùa trong thời gian hành điều hay không. Nhưng rồi mọi việc đều cũng vào đó. Lúc bấy giờ ni chúng chùa Sư nữ Bảo Thắng Hội An ngoài các thời công phu khuya sớm còn phải tự chăm sóc, canh tác ruộng vườn. Các điều thường mỗi ngày luân phiên gánh rau, hoa quả lên chợ Hội An, cách chùa độ 4, 5 cây số để bán cho có thêm nguồn thu nhập. May thay khi các điều gánh lên đến chợ thì thường đã có những Phật tử đón mua trọn cả gánh và các điều không cần ngồi ngoài chợ bán lẻ từng bó rau, từng củ bắp... như người thường.

Nhìn vào hồ sơ bệnh lý thì có lẽ năm 2016 là năm có các triệu chứng y khoa quyết định đời sống Sư Bà:

- Tháng 2/2016 Sư Bà bị sưng phổi nặng phải đưa vào bệnh viện điều trị 2 tuần lễ.

- Tháng 5 sau đó bị tai nạn gãy tay phải và phải giải phẫu đặt vào một miếng kim loại và 3 con vít.

- Tháng 11 bị đột quỵ và hầu như bị tê liệt nửa người.

- Sau đó tuy độ nghẹt động mạch tim tăng lên, nhưng bác sĩ giải phẫu cân nhắc và khuyên không nên giải phẫu nữa mà chỉ chữa trị bằng thuốc loãng máu.

Nhìn chung tình trạng sức khỏe của Sư Bà từ cuối năm 2016 đã bước hẳn vào một giai đoạn vô cùng khó khăn. Vậy mà ai cũng ngạc nhiên, kể cả vị Bác sĩ nhà, không hiểu vì lý do gì mà Sư Bà còn sống vui và an nhiên tự tại mãi đến tháng 6 năm 2021, khi mọi Phật sự đã viên mãn mới an lòng ra đi?

Theo ý kiến của tôi thì có 3 lý do:

1. Việc đầu tiên là **tinh thần**:

Là một người tu nên Sư Bà luôn hướng tâm về chư Phật, chư Tổ. Từ ngày còn trẻ hành điều ở chùa Sư Bà đã luôn tâm nguyện cứu độ chúng sinh, xông xáo trong các hoạt động từ thiện xã hội của Giáo hội.

2. Thứ hai là việc **đinh dưỡng**:

Tuy trường trai chay tịnh đã bảy mươi năm nay, nhưng Sư Bà ăn theo lối dinh dưỡng, có đầy đủ chất cho cơ thể và rất nhiều rau quả. Sư Bà không chạy theo thời trang chỉ ăn chay một chất thôi như phong trào chỉ ăn gạo lức... Quan trọng nhất là Sư Bà luôn cố gắng không bao giờ bỏ bữa ngay cả những lúc bệnh hoạn hay rất bận rộn. Ni chúng chùa Bảo Quang ai cũng biết về việc đúng giờ giấc của Sư Bà.

Ngày nay y khoa đã xác nhận về phương pháp dinh dưỡng để chữa bệnh này. Hiện nay có

một chương trình truyền hình y tế ở Đức rất được ưa chuộng là chương trình „Ernährung Docs“ nói về dinh dưỡng để chữa bệnh mà ít hay không dùng thuốc.

3. Thứ ba là việc **vận động**:

Ngày Sư Bà chưa bị liệt bán thân thì Sư Bà rất siêng năng lạy Phật. Khi nhập thất Sư Bà chỉ chuyên cần lạy Phật nhiều thời trong ngày. Trong sáu bảy năm cuối đời, sau khi bị đột quỵ thì Sư Bà luôn chấp nhận vận động tập thể dục ít nhất 3, 4 lần mỗi tuần. Tuy có khi rất đau đớn nhưng vẫn luôn cố gắng vượt qua. Nhiều lúc đau quá thì Sư Bà cũng nhăn nhó than phiền, nhưng cho đến những ngày cuối đời Sư Bà vẫn cố vượt qua mọi đau đớn cơ thể để tập luyện vận động.

Tóm lại, với tôi sau bảy năm gần gũi chăm sóc sức khỏe Sư Bà tôi đã học được những gì?

Bài học thứ nhất: sự vận hành của thân và tâm. Là Bác sĩ Tây y chúng tôi thường rất (hay chỉ) quan tâm về thân bệnh. Đó là điều chúng tôi đã học từ trường đại học. Giờ đây tôi mới cảm nhận được và hiểu thêm rằng, chỉ dùng thuốc, phẫu thuật, phương tiện y học... thì chưa đủ. Phải săn sóc, rèn luyện phần tinh thần – tức phần tâm của con người. Khi tinh thần đủ mạnh thì bệnh tật sẽ dễ vượt qua. Chính nhờ vào sức mạnh tinh thần này mà Sư Bà đã sống thọ đến tuổi 83, cũng để trả lời cho câu hỏi nêu bên trên.

Bài học thứ hai: Thuận thế vô thường. Sau hơn 30 năm làm việc trong Khu Săn Sóc Đặc Biệt (Intensivstation) tại các bệnh viện ở Đức, nơi mà xác suất tử vong cao nhất trong mỗi bệnh viện, chúng tôi đã chứng kiến không biết bao nhiêu ca tử vong. Trong giờ phút chót từ giã cõi đời ai cũng cố đem chút sức tàn chiến đấu với tử thần. Và thông thường thì thua nhiều hơn thắng. Nhưng chưa thấy ai, lúc rời cõi trần lại ra đi một cách an lạc, ung dung và bình yên như trường hợp Sư Bà Diệu Tâm. Trong giây phút cuối cùng, lúc nghe một đệ tử hiểu ý vọng lên câu hỏi: *Sư Phụ muốn đi theo Phật?* Sư Bà gạt nhẹ đầu rồi hai mắt từ từ bắt đầu nhắm chặt lại. Trên môi nở nụ cười tươi và hơi thở nhẹ đi rồi tắt dần giữa tiếng niệm Phật „Nam mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật“ của đại chúng liên tục vang lên. Với cung cách ấy người đã ra đi. Không một cử chỉ nhăn nhó đau đớn hay luyến tiếc.

Trong suốt thời gian tang lễ, khi nghe chư tôn đức đọc đi đọc lại tiểu sử Sư Bà với câu: *Thuận thế vô thường Sư Bà đã thị tịch vào giờ, ngày, tháng, năm ấy* tôi mới giật mình nghĩ lại. Thật vậy, chuyện gì suốt cả đời Sư Bà cũng đều tính toán sắp xếp chặt chẽ tình lý phân minh cả. Xưa kia là việc của Giáo hội, rồi đến việc Chùa,

TIỀN NGƯỜI ĐI

*Một đóa Ưu Đàm rụng xuống rồi
Thương sao, nhớ quá Sư Bà ơi!
Cung tiễn Người trở về cõi Tịnh,
Nghẹn ngào thốn thức, lệ tuôn rơi.
Dấu biết Ta Bà đây cõi tạm,
Bốn nguyện hoàn viên, Người sẽ rời,
Y báo đời nay, giờ mục rách,
Về thay áo mới, lại dạo chơi,
Chia tay vẫn quyến luyến bồi hồi,
Khoảng trống để lại tựa biển khơi,
Phật Tử bốn phương lòng huyệt hăng,
Bảo Quang Ni Tự giờ vắng Người.
Đóa Ưu Đàm ngàn năm mới nở,
Hương Từ Bi mãi mãi rạng ngời
Từ nay tuy không còn hình sắc
Trong "Diệu Tâm" Người mãi ở bên đời.*

**Kính dâng Giác Linh Sư Bà Diệu Tâm
Cung tiễn Sư Bà cao đẳng Phật Quốc
Nam Mô A Di Đà Phật
• Tâm Tịnh**

việc chúng. Từ năm 2012 Sư Bà đã lo ghi lại di chúc để lại. Từ năm 2013 đã giao chùa cho đệ tử trụ trì. Rồi Sư Bà đã hỗ trợ tinh thần cho môn đồ, pháp quyến các nơi kiến lập, phát triển các ngôi Già Lam, các Ni chúng tu tập như Bảo Thành, Bảo Liên, Bảo Đức, Thảo Đường, Linh Thụ... Việc gì Sư Bà cũng dạy: *Phật sự thuận duyên thì làm dù khó cách mấy, dù bao nghịch cánh vẫn không nên chùn chân bước.* Chính năng lượng ấy đã hỗ trợ để Sư Cô kế vị Chùa Bảo Quang phát triển thêm cơ sở của Chùa qua việc mua ngôi nhà kế bên làm Tăng xá. Rồi lúc vô thường đến thì Sư Bà vui bước ra đi. Không biết do vô tình hay hữu ý mà người đã chọn ngay giữa hai thời điểm dịch bệnh Covid đã giảm và chính quyền các nước Âu Châu đã nới rộng các biện pháp phòng ngừa.

Do cách sống giản dị, hòa đồng ấy mà Sư Bà được tất cả chư Tôn Đức và Phật tử khắp nơi kính mến thương yêu. Hàng trăm chư Tôn Đức Tăng Già trên cả Âu Châu đã đến Bảo Quang Hamburg đưa Sư Bà về với chư Tổ chư Phật.

***

Bây giờ Sư Bà đã đi xa. Người không còn đó để nhờ tôi đọc Kinh sách cho người nghe nữa. Nhớ hình bóng Sư Bà với cánh tay hơi run run và cặp mắt thiếu chiếc kính lão ngày xưa, tôi đã tự tìm đoạn Kinh cũ ấy rồi tự mình đọc tiếp. Ở đoạn kế tiếp theo đó, đức Phật dạy thêm cả Hội Chúng Tỳ Kheo:

Bấy giờ, Thế Tôn bảo các Tỳ-kheo:

"Có bốn pháp được người thế gian ái kính. Thế nào là bốn? Tuổi trẻ tráng niên được người thế gian ái kính; không có bệnh đau được người ái kính; tuổi thọ được người ái kính; ân ái tụ hợp được người ái kính. Tỳ-kheo, đó gọi là có bốn pháp được mọi người thế gian ái kính.

"Lại nữa Tỳ-kheo, lại có bốn pháp không được người thế gian ái kính. Thế nào là bốn? Tỳ-kheo nên biết, tuổi trẻ tráng niên đến lúc già bệnh, người đời không thích; người không bệnh sau lại mắc bệnh, người đời không thích; được tuổi thọ mà sau lại mạng chung, người đời không thích; ân ái hội hợp sau lại chia lìa. Đó là những điều người đời không thích. Tỳ-kheo, đó gọi là có bốn pháp cùng đời xoay chuyển. Chư thiên, người đời cho đến Chuyển luân Thánh vương, chư Phật, Thế Tôn cùng có pháp này.

(Kinh Tăng Nhất A-hàm, Bốn pháp, phẩm 25-31, Kinh số 6. Dịch giả: Thích Đức Thắng và Thích Tuệ Sỹ).

Tôi ghi ý Kinh thêm lần nữa cho chính mình.

Bốn ái kính là: trẻ khỏe, không bệnh, tuổi thọ, gần gũi người thân. **Bốn ái kính** là: già nua, bệnh tật, mạng chung, chia lìa. Phật dạy rõ ràng: ai mà chẳng sống với bốn pháp ấy, dù muốn hay không.

Nhưng nghiêm cho cùng, cái phước duyên thứ nhất, cùng là thân tộc chị em với Sư Bà là do nghiệp lực từ bao nhiêu kiếp trước nên tôi may mắn nhận được phước báu ấy. Nhưng phước duyên thứ hai được gần gũi chăm sóc sức khỏe Sư Bà quả là một món quà lớn mà Sư Bà đã từ bi ban phát riêng cho tôi. Xin đề đầu đánh lễ và cầu chúc Sư Bà vui với cuộc ra đi về Phật quốc và sớm quay trở lại cõi Ta Bà này để cứu giúp chúng sinh như tâm nguyện của Sư Bà lúc sinh tiền.

Nam Mô Đại Từ Đại Bi Linh Cảm Ứng Quán Thế Âm Bồ Tát Ma Ha Tát.

(Nhân Lễ Chung Thất Sư Bà thượng Diệu hạ Tâm 30/08/2021)

SƯ BÀ DIỆU TÂM: "NGƯỜI GIEO HẠT BỒ ĐỀ TRÊN NỀN XI MĂNG"

• Nguyễn Hữu Huân

*Sư Diệu Tâm tại Tịnh Thất Bảo Quang
đường Kreuzburger Jenfeld Hamburg*

Có lẽ ít ai biết rằng, thành phố Hamburg đã được giới truyền thông Đức coi là thành trì Phật Giáo của các quốc gia Á châu tại Âu Châu với hơn 50 trung tâm, chùa chiền và các nhóm Phật Giáo từ nhiều tông khác nhau với nhiều pháp môn khác nhau nhưng trong cùng một nỗ lực truyền bá tư tưởng và giáo lý Phật Giáo. Nổi bật nhất phải nói đến ngôi chùa nữ Bảo Quang tại Hamburg-Billbrook, thuộc Thiền phái Lâm Tế Liễu Quán của Việt Nam, có nguồn gốc từ Phật Giáo Lâm Tế Bắc Tông, kết hợp thiền-tịnh song tu, đồng thời cổ xúy việc dẫn thân trong các công tác từ thiện xã hội và hội nhập với cuộc sống hiện tại. Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm đã kiến lập từ một „Tịnh thất Bảo Quang“ khiêm tốn vào mùa hè năm 1984 chỉ vài tháng sau khi Sư Bà đặt chân lên mảnh đất Hamburg/Đức.

Tôi được con tàu nhân đạo Cap Anamur cứu sống, sau đó định cư tại Hamburg từ năm 1980 đến nay, nên tôi đã có nhiều cơ hội trực tiếp với Sư Bà ngay từ những ngày tháng đầu tiên khi Bà còn là một Ni Sư 45 tuổi, hiền hậu, sống đạm bạc một mình trong căn phòng nhỏ của một

chung cư vùng Jenfeld, Hamburg. Ban đầu, khi nghe tin có một Ni Sư từ Việt Nam sang, tôi hơi ngạc nhiên vì Ni Sư không phải thuyền nhân được con tàu Cap Anamur cứu sống như đại đa số chúng tôi, cũng không phải là người từ Đông Đức trốn sang, vì thời gian đó hầu như rất hiếm hoi. Sau này tôi mới biết Sư Bà có 2 người em trai là Bác sĩ Văn Công Trâm và Kỹ sư Văn Công Tuấn. Bác sĩ Văn Công Trâm là sinh viên du học bên Tây Đức trước năm 1975 đã đứng đơn bảo lãnh chị mình theo diện đoàn tụ gia đình. Sư Bà đã nhiều lần từ chối không muốn rời quê hương Quảng Nam của mình, nhưng sau những giải thích và kêu gọi của Hòa Thượng Thích Như Điển (lúc bấy giờ là Đại Đức), cộng thêm lời chỉ dạy của Ni Trưởng Bốn Sư của Sư Bà là cố Sư Cụ Thích Nữ Đàm Minh (sáng lập chùa Sư Nữ Bảo Quang, tại quận Hải Châu, Đà Nẵng), Sư Bà (lúc này còn là Ni Sư) đã y giáo phụng hành rời quê hương đất tổ sang Đức hoằng pháp độ sanh tại Hamburg vào mùa hè năm 1984. Ngày ngậm ngùi chia tay với Sư Cụ Bốn Sư, tâm nguyện của Sư Bà là nhất tâm với sứ mệnh „tác Như Lai sứ, Hành Như Lai Sứ“, nguyện làm chiếc cầu nối, làm sứ giả Như Lai đem Pháp Phật vào đời. Ngược lại, Sư Cụ Bốn Sư tại quê nhà cũng hết lòng tin tưởng và yêu thương Sư Bà, trước khi viên tịch vào năm 1992 cũng nhắc đến người đệ tử đầu tiên rằng: „... Nhân duyên chúng ta đến đây tạm mãi ...Đệ tử xuất gia của tôi tuy đông, nhưng Diệu Tâm và Diệu Cảnh là lớn, nay Diệu Tâm ở xa, tôi biết rất yêu thương tôi...“

Tôi là một tín đồ Thiên Chúa Giáo, đã có thời gian đi tu để mong có ngày trở thành một Linh Mục Công Giáo nhưng „Chúa không gọi“ nên không thành „ông Cha nhà thờ“, đành ra đời lấy vợ rồi trở thành „ông cha bầy trẻ“, có con có cháu nội ngoại đầy đàn. Ấy thế mà cuộc đời đầy đưa sao lại có nhiều „nhân duyên“ với Phật Giáo. Vợ tôi là tín đồ Phật Giáo nhưng chưa „quy y“, cũng chẳng có Pháp danh, nên khi lấy tôi thì theo đạo chồng, đúng theo quy luật của đạo Công Giáo thời đó (bây giờ thì đạo ai nấy giữ). Bà mẹ vợ thì ăn chay trường cho đến mãn đời, một bà chị em bạn dì của vợ tôi lại là một vị Sư trong một ngôi Chùa nữ bên Pháp. Ấy là chưa kể đến bà nội vợ tôi trước đây đã hơn một lần phát tâm „cúng dường Tam Bảo“ hiến đất cất Chùa mà mãi đến nay Chùa vẫn còn sinh hoạt.

Riêng tôi lại rất có „duyên“ với các tín đồ Phật Giáo, đặc biệt là với các vị tu sĩ. Có một lần gia đình tôi xuống Koblenz, tiện dịp ghé thăm chùa Bảo Thành, lúc đó đang được tu sửa. Cậu con rể vào ngay chánh điện lạy Phật, còn tôi đi vòng vòng viếng cảnh bên ngoài chùa. Tôi biết Ni Sư Minh Hiếu đang trụ trì ngôi chùa này. Sư là đệ tử của Sư Bà Bảo Quang, mà Sư cũng biết tôi. Không hiểu tại sao khi đứng trước một vị nữ tu, lòng tôi luôn có cái gì e dè, ngại ngùng trong cách xưng hô. Lần đầu gặp Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm, lúc đó còn là một Ni Sư 45 tuổi, tôi chẳng biết thưa gởi ra sao. Gặp các Thầy, dù nhỏ tuổi hơn, tôi cũng đều xưng „con“ một cách tự nhiên. Bây giờ đối diện với một Ni Sư chỉ hơn tôi 9 tuổi, mà lại xưng „con“, nghe nó sao sao ấy! Nhưng chẳng nhẽ lại xưng „chị chị em em“? Ban đầu tôi cố gắng xưng hô...„chung chung“ rồi miễn cưỡng xưng „tôi“ cho phải phép. Về nhà, sức nhớ mình đã đọc một bài viết của Hòa Thượng Thích Như Điển từ lâu lắm rồi, trong đó Hòa Thượng tự đặt câu hỏi rằng: „*Tại sao có nhiều Phật tử gặp quý Thầy, quý Cô xưng bằng cháu hoặc em?*“ - *Vì họ nghĩ rằng mình đóng vai cháu hoặc em của các vị Thầy này. Nghĩ như thế là nghĩ theo „thế gian pháp“ mà „Phật pháp“ không như „thế gian pháp“ được. Một thí chủ nam, nếu xưng „em“ với một Tăng sĩ thì nghe còn tạm được, mặc dù hơi chướng tai. Nhưng nếu một thí chủ nữ mà xưng „em“ với một vị Thầy thì nên coi chừng sẽ bị tai tiếng hoặc sự dòm ngó bên ngoài. Nhiều bà xưng với Sư Cô hoặc Sư Bà bằng „em“, điều này cũng có thể tạm được. Nhưng nếu một thí chủ nam không lẽ lại xưng với Sư Cô nhỏ tuổi hơn mình bằng „anh“ hay „bác“ sao? Và để kết luận, Hòa Thượng ghi rằng: „Do đó, xưng „con“ vẫn là hay hơn cả.“* Từ đó về sau, tôi luôn xưng „con“ với Sư Bà, không cư xử theo „thế gian pháp“, mà làm theo đúng „Phật pháp“ như Hòa Thượng đã viết.

Khi Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm bắt đầu định cư tại Hamburg vào năm 1984, thì người Việt tại đây đã có một „Cộng Đoàn Công Giáo Việt Nam“ được thành lập vào tháng 12 năm 1980 và một „Hội người Việt tỵ nạn CS“ được thành lập vào tháng 8 năm 1981 và do ông H.T. vừa là „Cộng đoàn trưởng“, vừa là „Chủ tịch Hội“. Đây là „Hội người Việt tỵ nạn CS“ đầu tiên trên nước Đức được thành lập và có ghi danh hoạt động với tòa án Hamburg. Qua năm 1982, Ban Liên Lạc Phật Giáo đã nhờ Hội Người Việt tỵ nạn CS Hamburg

sắp xếp phòng ốc và viết thư kêu gọi các Phật tử tham dự „Lễ cầu an, cầu siêu và thuyết pháp” do Hòa Thượng Thích Như Điển (hồi đó còn là Đại Đức) đến giảng pháp trong một hội trường lớn của giáo hội Tin Lành của Đức vào ngày 07 tháng 8 năm 1982 với đề tài „Bổn phận người Phật tử đối với Đạo Pháp”. Chính trong dịp này, Ban Liên Lạc Phật Giáo chính thức được đổi thành Chi Hội Phật Tử Việt Nam tại Hamburg dưới sự chứng minh của Đại Đức Thích Như Điển. Điều thú vị là...”một ông cộng đoàn trưởng Công Giáo đi kêu gọi một ông Mục sư Tin Lành cho mượn hội trường của nhà thờ, để một ông Đại Đức thuyết pháp về Phật Giáo!” Một hình ảnh rất đẹp và hiếm có, vẫn còn giữ được cho đến ngày nay. Hamburg vẫn luôn là mảnh „đất lành chim đậu”, ít nhất đối với người Việt tỵ nạn tại đây. Chính vì thế, khi Sư Bà đến Hamburg đã được Chi Hội Phật Tử và toàn thể người Việt tỵ nạn tại đây hân hoan đón tiếp rất nồng hậu.

Thuở ban đầu năm 1984, Sư Bà cư ngụ trong một chung cư 4 tầng nằm trên đường Kreuzburger Str. tại khu phố Jenfeld, vón vẹn 77 thước vuông gồm 1 phòng ngủ và 1 phòng khách. Phòng khách trở thành chánh điện của Tịnh Thất Bảo Quang- là chỗ dựa tinh thần rất đơn sơ cho các Phật tử và cũng là nơi Sư Bà tổ chức những buổi lễ Phật định kỳ cho Phật tử tại Hamburg. Nơi đây cũng là khởi điểm cho ngôi Chùa Bảo Quang nguy nga to lớn đầy nét quê hương nằm bên bờ sông nên thơ yên bình sau này. Những ngày ấy, Sư Bà đã lặn lội đeo theo từng chặng xe buýt đi thăm hỏi, làm quen từng gia đình tại Hamburg, khuyến khích và cổ võ Phật sự, không phân biệt tôn giáo hay chính kiến và luôn nhận được lòng mến mộ kính trọng của mọi người, kể cả các tín đồ Công Giáo. Người hàng xóm thân thiện nhất của Sư Bà lúc đó lại là một bà Công Giáo Bắc Kỳ di cư năm 1954. Người tầng 2 kẻ tầng 1, hàng ngày đi lên đi xuống quẩn quýt thăm hỏi nhau. Thoạt đầu, bà Công Giáo Bắc kỳ cứ than phiền là... ”Cái bà Sư sao nói thứ tiếng gì mà câu hiểu câu không?”. Vài tuần sau bà vừa cười vừa nói: „Thế mà nghe mãi bây giờ cũng hiểu hết đấy chứ!”. Một bà „Công Giáo Bắc kỳ di cư”, một bà „Ni Sư con dân xứ Quảng” lại là một cặp bài trùng thân thiện cho tận đến ngày bà Bắc Kỳ Công Giáo di cư „về với nước Chúa”. Bây giờ đây, một bà đã „lên Thiên Đàng hưởng dung nhan Thánh Chúa”, một bà đã „về

cõi Niết Bàn cao đẳng Phật Quốc”. Hai bà còn có cơ hội gặp lại nhau chăng???

Người ta thường nói: „Ba lần dọn nhà bằng một lần cháy nhà”, điều này không ngoa. Thế nhưng Sư Bà đã „Ba lần dọn Chùa” nhưng mỗi lần „dọn Chùa” thì Chùa lại càng khang trang, rộng rãi, bề thế hơn. Lần thứ nhất vào năm 1988, từ ngôi „Tịnh Thất Bảo Quang” nhỏ bé, Sư Bà dọn đến một căn nhà riêng rộng gấp 2 gấp 3 lần, lại có thêm mảnh vườn nho nhỏ tại vùng Wandsbek Markt. Tại đây „Tịnh Thất Bảo Quang” đã trở thành „Chùa Bảo Quang” với số Phật tử ngày càng tăng. Sư Bà dần dần tạo được rất nhiều uy tín và lòng ngưỡng mộ không những từ các Phật tử Hamburg mà còn từ các vùng phụ cận, và cùng với sự đóng góp rất tích cực của các Phật tử. Lần thứ hai vào năm 1991, do các Phật tử đóng góp, Sư Bà đã mua được một ngôi nhà riêng, rộng lớn hơn nữa, có vườn cỏ, đất đai trồng hoa trái, có sân đậu xe hơi, có hàng rào sắt bao quanh với hai mặt tiền ngay ngã tư đường Schiffsbeker Weg và Manshardt Str. vùng Bildstedt. Và lần thứ ba vào năm 2008, Chùa Bảo Quang chính thức chuyển đến khu công nghiệp Billwerder tại Hamburg. Đây là một xưởng sửa chữa ghe tàu nhỏ được tu sửa thành một ngôi Chùa lớn, nằm bên nhánh sông nhỏ chảy vào sông Elbe nổi tiếng tại Hamburg. Chùa có cổng Tam Quan theo lối kiến trúc Phật Giáo Bắc Tông. Và mới đây, Chùa lại được nối rộng thêm nữa với một tòa nhà lớn nằm sát bên cạnh. Công đức và sự khôn ngoan khéo léo của Sư Bà cộng với thiện tâm đóng góp nhân lực, tài lực và trí tuệ lớn lao của các Phật tử đã tạo nên ngôi Chùa Bảo Quang, Hamburg nổi tiếng ngày nay. Ở đây không quên nhắc đến công lao rất lớn của các vị Ni Sư, Sư Cô đệ tử của Sư Bà cũng như hai người em trai của Sư Bà là Bác sĩ Thị Minh Văn Công Trâm, Kỹ sư Nguyễn Đạo Văn Công Tuấn và Cư sĩ Phù Vân Nguyễn Hòa, Chủ bút báo Viên Giác tại Đức, cùng với một số đạo hữu khác đã luôn cận kề sát cánh bên Sư Bà ngay từ những tháng ngày đầu tiên cho đến nay.

Những ngày còn tại thế, Sư Bà đã từng tâm nguyện xây dựng được một ngôi già lam rộng rãi khang trang cho các Phật tử gần xa ngày càng đông đảo tìm đến lễ bái và tu học. Với 83 năm tuổi đời, 57 năm tuổi đạo và gần 40 năm trời trôi qua từ ngày đặt chân đến Hamburg, với biết bao khó khăn gian truân và thử thách như Sư Bà

thường nói: "Khó khăn như kẻ đi gieo hạt bồ đề trên nền xi-măng". Sư Bà đã toại nguyện để tận mắt thấy được thành quả của mình. Sư Bà đã làm trọn sứ mạng „tác Như Lai sứ, hành Như Lai sự" của mình. Sư Bà đã đạt được mục đích tối thượng của một Ni Trưởng là „thượng cầu Phật Đạo, hạ hóa chúng sinh", khiến chúng sinh quý trọng, thân cận, tin tưởng và học hỏi. Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm, thế danh Văn Thị Mai, đã thực sự thanh thản an nhiên thị tịch về với chư Phật lúc 18,59 phút, ngày 12.6.2021 trong ngôi già lam Bảo Quang tại Hamburg nước Đức, do chính Sư Bà kiến tạo.

Sư Bà sinh năm Kỷ Mão 1939, tuổi con Mèo. Vợ tôi sinh năm Tân Mão 1951, cũng là con mèo, sau Sư Bà đúng một con Giáp. Chẳng biết có phải hai con mèo hội ngộ nên hợp nhau hay không, mà sau lần đầu gặp gỡ Sư Bà, vợ tôi về nhà cứ khen Sư Bà hiền từ nhưng thẳng thắn, phúc hậu nhưng cương nghị, mà càng lớn tuổi lại càng thêm phúc hậu. Vợ tôi nhận xét không sai, Sư Bà đã „hạ hóa chúng sinh" qua những cử chỉ gần gũi, khoan thai với giọng nói miền quê hương xứ Quảng, tạo nên cái đẹp hiền hòa của một vị Ni Trưởng đáng kính. Tôi đã tiếp xúc nhiều với các nữ tu Công Giáo và sau này với các nữ tu Phật Giáo. Tất cả các vị nữ tu chân chính, Ma Sơ hay Ni Cô, Ni Sư đều trong sáng, hiền lành và dịu dàng đáng mến, trong đó còn tiềm ẩn những nét thông minh. Cũng vì „cái hiền", „cái dịu dàng đáng mến" ấy mà ông thi sĩ Nguyễn Tất Nhiên đã sáng tác bài thơ „Em hiền như Ma Sơ" và sau đó được ông nhạc sĩ Phạm Duy phổ nhạc. Dịu hiền như các Ni Cô/Ni Sư thì hai ông chẳng nhắc đến. Có phải là một thiếu sót chăng??

Có điều lạ là hình như đa số các Tăng Ni trong hàng giáo phẩm tại Đức đều có cội nguồn cùng một quê hương xứ Quảng. Người ta gọi mảnh đất nghèo nàn này là „địa linh nhân kiệt" cũng không phải là quá đáng, vì chính nơi xứ Quảng đã sinh ra lắm danh nhân, người tài như: Phan Chu Trinh, Hoàng Diệu, Trần Quý Cáp, Trần Cao Vân, Huỳnh Thúc Kháng, Phạm Phú Thứ... Có nhạc sĩ Vũ Đức Sao Biển, nhạc sĩ Trần Quảng Nam... Có thi sĩ Hà Nguyên Thạch, thi sĩ Đinh Trầm Ca... mà cũng không ít các vị Cao Tăng nổi tiếng như quý Hòa Thượng Thích Như Vạn, HT Thích Long Trí, HT Thích Chân Phát, HT Thích Như Huệ, HT Thích Bảo Lạc... Tại nước

Đức, Hòa Thượng Thích Như Điển và Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm cũng đều có cùng một quê hương xứ Quảng. Điều làm tôi ngưỡng mộ Hòa Thượng Thích Như Điển với chủ trương Tăng Ni dù có đức hạnh vẫn chưa đủ, mà cần phải đi đôi với trí tuệ và học lực. Tôi nhớ mãi một lần trò chuyện trong thư phòng, Hòa Thượng chân tình nói với tôi rằng:

„Các Linh Mục Công Giáo bên anh, ai ai cũng có trình độ học vấn rất cao, thấp nhất phải có trình độ đại học. Phật Giáo trước đây lại không mấy quan tâm đến việc này, đây là điều rất thiếu sót. Do đó tôi buộc các đệ tử của tôi phải cố gắng học hành, mà phải đỗ đạt điểm cao mới được..."

Tính đến nay Hòa Thượng có trên dưới hơn 50 đệ tử xuất gia, đa đa số tốt nghiệp Cử nhân, Cao học, Thạc sĩ, Tiến sĩ tại các đại học danh tiếng Âu châu, Mỹ châu và Á châu với trên 20 ngôi chùa tại nước Đức. Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm cũng cùng một đường lối với Hòa Thượng Thích Như Điển: Ngoài việc giáo dục đồ chúng, giảng dạy Phật pháp cho Phật tử, Sư Bà đã đào tạo được 10 đệ tử, đa số đều có học vị bằng cấp cao và đang trụ trì những ngôi già lam nữ như Chùa Bảo Quang (Hamburg), Chùa Bảo Đức (Oberhausen), Chùa Bảo Thành (Koblenz), Chùa Bảo Vân tại Việt Nam, Chùa Bảo Liên tại Đan Mạch và thậm chí tại Nga với Chùa Thảo Đường.

Sau 83 năm tuổi đời trong đó là 57 năm tuổi đạo với đức tính „Tứ Vô Lượng Tâm", Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm đã ra đi thanh thản vào ngày 12.6.2021, sau mấy năm bệnh duyên, nhưng những công hạnh và gương sáng của Sư Bà vẫn còn miên viễn. Sự ra đi của Sư Bà- một bậc Ni Trưởng từ hòa đức độ, là một mất mát lớn cho Giáo Hội PGVNTN Châu Âu. Phật tử thương tiếc Sư Bà vì mất đi chỗ dựa tâm linh vững chắc và đáng tin cậy, người Việt Nam trong và ngoài nước xúc động sâu xa vì mất đi một tấm gương sáng và mẫu mực.

Riêng tôi và gia đình cũng xin kính gởi đến quý Ni Sư, Sư Cô TN Tuệ Đàm Nghiêm và quý Phật tử Chùa Bảo Quang, Hamburg lời chia buồn sâu sắc nhất trước sự mất mát lớn lao này.

Nguyễn Hữu Huân
Tháng 7 năm 2021

GIỌT LỆ TIẾC THƯƠNG SƯ BÀ BẢO QUANG

• Phương Quỳnh – Diệu Thiện

Hôm 14 tháng 6 năm 2021 tôi và nhà tôi về chùa Bảo Quang đánh lễ lần cuối để tiễn biệt Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm- Viện Chủ chùa Bảo Quang Hamburg vừa viên tịch chiều này 12.6. Kim quan của Sư Bà được đặt tại Giác Linh Đường sau bàn thờ Phật. Sau khi lễ Phật xong, chúng tôi đến đánh lễ Sư Bà. Hai bên Kim quan có 4 Sư Cô thay phiên từng toán đứng hầu và niệm kinh.

Lòng tôi chùng xuống, không muốn trở ra vội, còn nấn ná quỳ lại đưa mắt nhìn lên di ảnh của Sư Bà, với nụ cười hiền từ đôn hậu làm tôi nhớ lại đâu đây còn vang vọng những lời pháp nhủ tử hòa của Sư Bà cho hàng Phật tử vừa tròn 37 năm. Tôi khóc trong uất nghẹn âm thầm tưởng nhớ đến Sư Bà, không dám thốt lên thành lời sợ làm mất thanh tịnh của quý Sư Cô đang trì kinh nguyện cầu...

Lúc trở ra, gặp Sư Cô trụ trì Tuệ Đàm Nghiêm với gương mặt xanh gầy u sầu nặng nề nhớ thương. Sư Cô đang kết tràng hoa dài toàn màu vàng-trắng-tím thật đẹp để đặt trên Kim quan của Sư phụ. Chúng tôi đứng lại để vấn an và chia sẻ nỗi mất mát to lớn của Sư Cô và quý Sư đệ tử của Sư Bà. Sư Cô tâm tình: *„Sư Bà ra đi một cách nhẹ nhàng thanh thản. Nét mặt của Sư Bà rất an nhiên tự tại. Suốt 24 năm Sư Cô luôn hầu cận bên cạnh Sư Bà. Thật ra Sư Bà đã muốn xả báo thân vào mùa Xuân năm nay, nhưng vì quý Sư đệ tử và hai cậu Trâm & Tuấn xin Sư Bà nán lại chờ đến mùa Hè thời tiết tốt, bệnh dịch với dẫn thì rất thuận tiện cho mọi người hơn. Sư Bà*

gật đầu đồng ý. Và đúng như ý nguyện, Sư Bà viên tịch đúng với thiên thời – địa lợi – nhân hòa...”.

Ra khỏi Giác Linh Đường, tôi đến ngồi trên ghế đá sát hàng rào bên nhánh sông nhỏ của dòng sông Elbe trước mặt chùa. Tôi ngồi lặng lẽ một mình, nhìn những chiếc lá rơi theo từng cơn gió nhẹ, lòng tôi cũng xao xuyến theo từng nỗi u hoài. Chung quanh Quan Âm Các nhiều loại hoa xinh đẹp đang nở rộ. Cảnh vật vẫn còn đây mà bóng dáng Sư Bà đã dày công xây dựng ngôi chùa nay không còn nữa!

Trầm ngâm yên lặng ngồi đây, hồi tưởng lại, Sư Bà ơi, con sống nơi đây gần gũi với Sư Bà cũng đã 36 năm. Hai mươi năm trước đây với tuệ giác sáng ngời Sư Bà đã thấu hiểu những thị phi mà con cam chịu. Sư Bà thường cầm tay con an ủi, những lời khuyên từ ái, ánh mắt dịu hiền đã xoa dịu nỗi muộn phiền và giúp con thêm nghị lực để sống, vượt qua những ngày tháng âm u của đời mình. Âu đó cũng là nghiệp duyên mà con phải trả. Đúng như lời người ta thường bảo: *„Ở đời có hiểu mới có thương”.* Sư Bà đã tiếp nhận và thấu hiểu từ trong sâu thẳm bản chất và tấm lòng của con; nên Sư Bà nhắn nhủ con: *„Cô hãy sống tốt, đừng quan tâm người khác nghĩ gì về mình; cũng không nên phản ứng trước những lời xúc xiểm ta. Khi người khác xúc xiểm miệt thị ta, đó là họ không ngờ chỉ cho ta thấy bản chất thật con người của họ, chứ không phải bản chất của ta. Thế nên bình tĩnh, yên lặng là cách tốt nhất. Mỗi người đều có nghiệp riêng không ai tránh khỏi. Mà khẩu nghiệp, theo Phật giáo, là một trong những nghiệp nặng nề nhất. Nó còn nguy hiểm hơn gươm dao súng đạn”.* Đó là lời dạy của Sư Bà.

Từ đó, những điều gì không tốt đến với tôi, tôi đều xem đó là KHÔNG, mà ngược lại tôi rất mãn nguyện vì học được chữ NHẪN của Phật dạy; nhờ vậy mà tôi mới có một cuộc sống an nhiên tự tại hầu mong làm được điều gì tốt đẹp và có ý nghĩa hơn trong đời sống tha hương của mình.

Trong buổi lễ phúng điếu chiều ngày 16.6 của môn đồ pháp quyến, Huỳnh Trường Diệu Hiền, đại diện cho GDPT Pháp Quang, tác bạch với những dòng cảm tưởng kính thương Sư Bà- vị Thầy đã giáo dưỡng trong mấy mươi năm. Vị Thầy suốt đời luôn vì Đạo pháp và Dân tộc.

Trong dịp này, trong tình đạo và tình đồng hương xứ Quảng- Hòa Thượng Thích Như Điển, Đệ nhị Chủ tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu châu, nhắc lại những nhân duyên đầu tiên khi Sư Bà xin xuất gia... Hòa Thượng cũng nhắc lại, khi chùa Viên Giác đang khởi công xây dựng, Sư Bà về thăm có nhắc nhở mọi người trong một buổi sinh hoạt rằng: „Chúng ta không nên cản duyên Thiện sự, như xây chùa, kiến lập tự viện chẳng hạn. Điều đó sẽ gây tai hại về sau. Với quý Thầy điều gì cũng giỏi cũng hay cả, nhưng rất tiếc nhiều Thầy bị nữ sắc quyến rũ...”.

Pt. Diệu Thiện (phái) và Như Lộc đến chùa Bảo Quang vấn an Sư Bà

Vâng, Sư Bà nhắc nhở Chư Tăng cần giữ giới đức trang nghiêm để giữ gìn mỗi đạo. Với Chư Ni thì phải giữ giới từ thân với tâm không nên phạm vào dục nhiễm và luôn giữ giới thanh tịnh mới có thể vững bước trên đường tu.

Hòa Thượng cũng cho biết, trong làng Xuyên Mỹ, Quận Duy Xuyên, tỉnh Quảng Nam có gần 100 vị đi tu, qua 60 năm chỉ có 1, 2 người xin hoàn tục mà thôi. Đa phần hiện nay đều lên phẩm vị Hòa Thượng, Thượng Tọa, Sư Bà...

Hòa Thượng Thích Tánh Thiệt, đệ nhất Chủ tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu cũng có lời tán thán công hạnh, đạo đức, tác phong của Sư Bà. Hòa Thượng kết luận Sư Bà là một tấm gương sáng của Chư Ni. Sư Bà không để lại tài sản, lầu đài, tiền của; nhưng Sư Bà đã để lại Pháp, truyền Pháp rất quan trọng cho Ni chúng. Trong Di chúc của Sư Bà còn dặn dò các đệ tử khi không còn Sư Bà, thì phải tinh tấn tu hành, nghiêm minh giới luật, vui sống lạc hòa, từ bi với mọi loài chúng sanh.

Sau lời giáo huấn của nhị vị Hòa Thượng, Âu châu, tất cả môn đồ pháp quyến đều xin Y giáo Phụng hành.

Đại Đức Thích Hạnh Giới cũng nhắc lại những kỷ niệm đáng nhớ với Sư Bà mỗi lần Thầy về Bảo Quang dự lễ hay giảng pháp. Hình ảnh Thân Khẩu Giáo của Sư Bà vẫn luôn hiện hữu trong tâm trí. Giới hương, Định hương, Huệ hương, Giải pháp tri kiến hương một đời Sư bà 83 năm tại thế, 57 hạ lạp. Có thể nói Hương Giới Đức của Sư Bà bay xa và luôn lưu lại ngàn đời.

Sư Bà Thích Nữ Diệu Phước là Sư muội của Sư Bà Bảo Quang, hiện là Viện Chủ chùa Linh Thú tại Berlin và Tu Viện Lộc Uyển tại Rostock, phía Đông nước Đức. Trước linh cữu của Sư tỷ, Sư Bà Linh Thú ngậm ngùi thì thầm kể lể:

*„Người nằm xuống như nghìn thu vắng bóng
Nhưng hình hài vẫn in mãi trong tâm con”*

„Trên đường tu cũng nhờ sự trợ duyên đáng quý của Sư Bà dành cho từ lúc còn ở Đà Nẵng cho đến khi vào Sài Gòn đi học; và sau đó cũng được Sư Bà thương yêu bảo lãnh sang Đức Quốc. Thân huệ mạng này được Sư Bà lo cho đủ thứ. Tiếc rằng trong thời gian xây dựng chùa Linh Thú ở Berlin, đôi khi con cũng đã làm vài điều trái ý với Sư Bà.

Hôm nay con xin đánh lễ sám hối với Sư Bà và nguyện cầu Sư Bà sinh về thế giới Cực Lạc A Di Đà...”

Nhắc đến Sư Bà Linh Thú, tôi nhớ đến một kỷ niệm khó quên. Trong lễ Vu Lan, năm nào đó tôi không còn nhớ rõ, vì không thuê được hội trường, nên buổi lễ được tổ chức trong khuôn viên Chùa Bảo Quang đường Schiffbeker Weg, Hamburg-Billstedt. Lúc ấy hai vị còn là Ni Sư và buổi lễ có Thầy Thích Như Điển và một số Chư Tăng Ni chứng minh. Phật tử về chùa tham dự lễ không đông lắm chỉ khoảng 200 người. Lần đó tôi được Ni Sư Bảo Quang giao nhiệm vụ quyền tiền cúng dường Trai Tăng. Tôi quyền được 2030 EUR dâng lên Ni Sư trụ trì, lúc đó có sự hiện diện của Ni Sư Linh Thú. Cả hai đều ngạc nhiên về số tiền khá nhiều trong khi số Phật tử lại rất ít. Ni Sư Linh Thú vui vẻ khen „Có lẽ kiếp trước cô Diệu Thiện bố thí nhiều, nên kiếp này cô xin thì ai cũng cho!”. Sư Bảo Quang cũng cười gật đầu: „Đúng vậy!”. Tôi thưa: „Nhờ ơn phước của hai Sư, nên con xin không ai từ chối cả. Có người trước khi về còn trút hết hầu bao cho con nữa!”.

Sư Bà Diệu Tâm (phái) và Sư Bà Diệu Phước

Ni Sư Tuệ Đàm Châu, trụ trì chùa Bảo Đức tại Oberhausen, đại diện cho môn đồ pháp quyến trong buổi lễ thắp nến tưởng niệm, đã dâng lời tác bạch:

„Bạch Thầy!

Cuộc đời vô thường, thân tứ đại là mộng huyễn. Dù biết vậy, nhưng nỗi đau buồn thương tiếc vẫn day dứt khôn nguôi. Giây phút tưởng niệm trước Giác Linh Thầy- Bậc Thầy đáng kính, chúng con xin có đôi lời tiễn biệt:

„*Ta-bà ngàn dặm Người du hóa
Đức Quốc dừng chân tỏa ngát hương*”

Thầy là vị Tôn Sư khả kính, một trời ân đức bao dung, dày công giáo dưỡng, hóa độ chúng con.

Bạch Thầy! Quỳ chung quanh con là Tuệ Đàm Vân, Tuệ Đàm Hương, Tuệ Đàm Nghiêm, Tuệ Đàm Giác, Tuệ Đàm Phương và Tuệ Trung... Chúng con nguyện khắc ghi những lời nghiêm huấn dạy dỗ của Thầy để vẫn thương yêu đùm bọc lẫn nhau, tinh tấn tu hành hầu viên thành đạo nghiệp. Kính mong Giác Linh Thầy phù trợ cho các con đầy đủ nghị lực để vượt qua những chướng duyên...

Ni Sư Tuệ Đàm Hương cũng không cầm được nước mắt xót thương khi kể vài kỷ niệm và xin sám hối với ân Sư đã không gần gũi chăm sóc Thầy trong thời gian Thầy nằm bệnh.

Những lời tác bạch tiếc thương tha thiết ướm lệ nói trên cũng làm Chư Tôn Đức và môn đồ pháp quyến đều mủi lòng. Giác Linh của Sư Bà chắc vẫn còn ẩn hiện đâu đó trong Giác Linh đường cũng mỉm cười mãn nguyện.

Trong dịp này Ni Sư Thích Nữ Minh Hiếu cũng ngậm ngùi nước mắt, bọc bạch lòng ăn năn sám hối với Sư Bà, đã không thể hầu hạ Thầy trong những ngày cuối cùng trước khi viên tịch. Ni Sư cũng cảm ơn các huynh đệ đã săn sóc cho Thầy và làm luôn cả bổn phận của Minh Hiếu nữa... Ni Sư cũng khóc và tiễn biệt Thầy:

„*Bóng tùng đã ngã về Tây
Bao nhiêu đau xót dâng đầy lòng con...*”

Bác sĩ Thị Minh Văn Công Trâm, em trai lớn của Sư Bà, sau khi hưu trí đã dọn từ miền Trung Đức về Hamburg. Thị Minh và vợ là Diệu Liên Hồ Nguyệt Hà đã dành nhiều thời gian để hầu cận, chăm sóc sức khỏe cho Sư Bà.

Thị Minh đã trình bày những diễn tiến về bệnh tình của Sư Bà. Hồi còn ở Việt Nam Sư Bà đã mang bệnh tim và bệnh suyễn. Năm 2010 Sư Bà bị đột quỵ, năm 2016 Sư Bà bị té gãy tay đi đứng khó khăn, đến giai đoạn cuối gần đây thì bị liệt nửa người. Dù vậy trí tuệ của Sư Bà vẫn còn minh mẫn...

Theo Bác sĩ Trâm, Sư Bà dù bệnh duyên nhưng vẫn an nhiên nhờ áp dụng:

- (1) về tinh thần: phát nguyện đại nguyện cứu độ chúng sanh
- (2) về dinh dưỡng: ăn nhiều rau quả
- (3) về thân: chịu khó, cẩn rằng cố gắng tập thể dục không than phiền

Trước giờ di quan, bỗng nhiên Hòa Thượng Phương Trượng Tổ Đình Viên Giác, Trưởng Ban Tổ Chức gọi Nguyên Đạo Văn Công Tuấn có lời phát biểu cảm tưởng cuối cùng.

Anh Nguyên Đạo y giáo quỳ trước Kim quan thưa với Sư Bà giọng nghẹn ngào tràn đầy nước mắt nhắc lại chuyện xưa.

Sau khi đậu tú tài toàn phần năm 1972, anh quyết định sẽ đi du học ở Đức. Nhưng không may trong thời gian đó, chỉ sau một đợt cho phép bổ sung Chính phủ VNCH cắt bỏ các chương trình xuất ngoại du học đến Đức còn lại. Nguyên Đạo thất vọng bỏ học đi lang thang. Được tin, Sư Bà vội vàng từ Đà Nẵng vào Sài Gòn để gặp Nguyên Đạo.

Trong phòng khách của chùa Pháp Hội, Sư gọi Nguyên Đạo vào phòng khách và bắt quỳ ngay tại đó. Sư hỏi tại sao lại bỏ học, trên tay Sư cầm ly nước đang uống ném mạnh xuống nền

nhà tan nát thành từng mảnh vụn, rồi Sư nói: „Nếu không chịu học đạo hoàng thì cũng giống như mảnh vụn của chiếc ly bể này!”. Sau đó Sư bảo Nguyên Đạo phải tự tay quét dọn các mảnh vụn và chiêm nghiệm kỹ việc này, rồi vào quỳ tại phòng tổ đến 2, 3 tiếng đồng hồ mới tha lỗi.

Sự giáo dục của Sư Bà làm cho Nguyên Đạo phải quyết tâm ghi danh vào Đại Học Sài Gòn và Đại Học Vạn Hạnh tiếp tục học hành. Nhờ vậy, hôm nay Nguyên Đạo mới xây dựng được gia đình hạnh phúc với Thị Chấn và nuôi dạy 3 con thành đạt vinh hiển...

Thời gian 6 năm Sư Bà lâm bệnh, Nguyên Đạo phải từ thành phố Kiel cách Hamburg hơn 100 cây số về chăm sóc Sư Bà vào mỗi cuối tuần để đền đáp phần nào công ơn giáo dưỡng.

Nguyên Đạo hôm ấy đã hứa trước Kim quan Sư Bà, nguyện sẽ sống đúng cuộc sống của người Phật tử hầu phụng sự Tam Bảo trong suốt thời gian còn lại của đời mình và đóng góp chút công sức cho đời trong cõi Ta-bà này.

Thật cảm động, thật đáng tán thán tâm nguyện của Nguyên Đạo. Từ những điểm này, chúng ta mới nhận thấy rằng Sư Bà có được thật nhiều ân phước của Tam Bảo, được sự chăm sóc của những đệ tử- gần gũi là Sư Cô Tuệ Đàm Nghiêm, Ni Sư Tuệ Đàm Châu, SC Tuệ Trung và hai đồ tôn Quang Huệ, Quang Viên cùng Diệu Liên Hồ Nguyệt Hà và hai người em trai chí hiếu là Thị Minh và Nguyên Đạo. Chưa kể là hàng Phật tử Bảo Quang hằng tuần vẫn đến chùa cầu nguyện cho Sư Bà cho đến khi Sư Bà an nhiên thị tịch.

Sau lễ Trà Tỳ ngày 17.6 chùa Bảo Quang mỗi tuần đều cử hành lễ cúng thất cho Sư Bà rất trang trọng.

Thất thứ hai, Hòa Thượng Phương Trượng và Chư Tăng Ni Tổ Đình Viên Giác đều vân tập về chùa Bảo Quang để cúng thất cho Sư Bà. Xong lễ, Hòa Thượng có lời tán dương buổi lễ trang nghiêm mặc dù trong thời gian còn dịch bệnh cần giãn cách và đeo khẩu trang. Hòa Thượng hết lời khen ngợi quý Sư Cô chân yếu tay mềm nhưng làm việc rất cật lực trên nhiều phương diện. Mức độ thành công xứng đáng được 95%.

Sau đó là một bài pháp ngắn của Hòa Thượng có ý nghĩa trong Đại Trí Độ Luận: „... Người từ trong rừng trầm đi ra sẽ có phảng phất hương thơm, giống như người làm việc thiện. Còn người từ chợ cá đi ra, sẽ có mùi hôi giống như người có tâm ác”. Hòa Thượng nhắc nhở đại chúng: Tăng Tử nói rằng :

- Người làm việc thiện, tuy việc lành chưa đến; nhưng cái ác đã xa rời.

- Người làm việc ác, tuy việc xấu chưa đến; nhưng cái ác lại gần kề.

Thất thứ bảy ngày 29.7 có lễ Chấn tế Cô hồn, do Thượng Tọa Thích Hoằng Khai làm Đàn chủ, Thượng Tọa Thích Thiện Niệm làm Công văn và 6 vị trong Ban Kinh Sư. Âm vang giọng thuyết linh của lễ Chấn tế trong chánh điện liên tục trong suốt 3 tiếng đồng hồ với khoảng 100 Phật tử tham dự.

Hôm sau 30.7 Lễ Nhập Tháp là ngày lễ cuối cùng, có khoảng hơn 250 Phật tử cùng với Chư Tôn Đức xếp hàng 2 trước cổng nghĩa trang Öjendorf làm thành đám rước, vừa tụng niệm vừa di hành thật trang nghiêm hơn cây số mới đến địa phận nghĩa trang Phật giáo. Tháp của Sư Bà dựng trước Tượng Địa Tạng- là nơi an nghỉ cuối cùng của Sư Bà.

Phật tử trang nghiêm tụng niệm theo nghi lễ nhập tháp (29.7.2021)

Tang lễ của Sư Bà được Giáo Hội PGVNTN Âu Châu chủ trì, có đến 6 vị Hòa Thượng chứng minh trong suốt những ngày tang như HT Thích Trí Minh, HT Thích Tánh Thiết, HT Thích Như Điển, HT Thích Minh Giác, HT Thích Quảng Hiền, cùng HT Thích Tâm Huệ, gần 100 Chư Tăng Ni từ các quốc gia Âu châu đến tiễn biệt Sư Bà. Hạnh phúc thay cho Phật tử thấy được cơ hội Tăng Già hòa hợp trong không khí trang nghiêm thanh tịnh này...

Trong khung cảnh quyền luyến tiếc thương giữa mệnh mông những ngôi mộ, hình ảnh của những bác Phật tử thuần thành đã một thời làm trụ cột cho chùa Bảo Quang, luôn luôn sát cánh hộ trì cho Sư Bà xuyên suốt mấy mươi năm ẩn hiện trước mắt tôi như hai bác Thiện Quang Trần Văn Quý và Anna Khiêm; hai bác Quảng Hiền

Đào Hữu Chí và Diệu Thiện Phạm Thị Đào; bác Nhật Đạo Lưu Minh Thành; bác Pháp Thiện Trần Ngọc Thạch... Chắc hôm nay hương linh của quý bác cũng hội tụ về đây tiễn biệt Sư Bà.

*

Sư Bà kính quý,

Gương mặt hiền hòa thanh thản, nụ cười từ ái bao dung của Sư Bà vẫn luôn là niềm an ủi xoa dịu những buồn phiền, không những chỉ đọng lại trong trái tim con mà cho cả Nhóm Bút Nữ Viên Giác đã có dịp đến đánh lễ Sư Bà vào năm 2012.

Nhóm Bút Nữ cùng với Sư Bà trước chánh điện chùa Bảo Quang

Sư Bà ơi! Sư Bà với 83 năm hiện hữu trên cõi đời này như một ngôi sao sáng. Trong vườn cây Sư Bà đã trồng qua 68 năm hành đạo, đến nay hoa đã nở rộ, cây đơm đầy trái ngọt. Với cảm nhận của riêng con, người kế vị Sư Bà trụ trì ngôi chùa Bảo Quang sẽ giữ vững giềng mối của Sư Bà. Đó cũng nhờ vào sự dày công chăm sóc, giáo huấn, truyền trao phẩm hạnh và lòng từ bi thương xót chúng sanh của Sư Bà cho hàng đệ tử. Đúng là:

*„Hương hoa bay thuận gió đời,
Hương người đức hạnh ngát trời gần xa.“*

Vâng, con đã có thuận duyên lên kính viếng Phòng Tưởng niệm Sư Bà và trong bao la lòng yêu thương của Sư Bà đối với chúng sanh. Riêng đối với con chắc hẳn không bao giờ phai nhạt nỗi nhớ thương...

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật.
Kính tiễn biệt Sư Bà Cao Đăng Phật Quốc.

Hamburg, tháng 8.2021
Phương Quỳnh – Diệu Thiện

NIỆM ÂN CÔNG HẠNH NI TRƯỞNG DIỆU TÂM

Kính tưởng niệm Sư Bà Tân Viên Tịch thượng Diệu hạ Tâm. Nguyện cầu Giác Linh Sư Bà Cao Đăng Phật Quốc. Thành Kính Phân Ưu Cùng Môn Đồ Pháp Quyển.

*Sư đi như một bóng mây
Trắng bay nhẹ tựa về đây bước thiền
Khởi từ xứ Quảng nhân duyên
Nhờ ân Sư Phụ đến miền Tuệ Quang*

*Xuyên qua Phật Học Nha Trang
Đại Học Vạn Hạnh lên đàng hóa thân
Trở về một niệm tinh cần
Chúng sinh phụng sự đền ân Phước Điền*

*Sư Bà đảm nhận đầu tiên...
Giám đốc Cô Nhi viện miền Hội An
Trải bao sóng gió gian nan
Đức Tin Phật Pháp vẫn mang theo đời*

*Trải cơn Quốc nạn đổi dời
Dân Nam tan tác, phải rời quê hương
Đi khắp bốn bể mười phương
Vượt biên, vượt biển tang thương một trời*

*Đến nơi xứ lạ quê người
Cách xa nguồn cội, bước đời vô minh
Trên quê hương mới mong tìm
Ngôi Chùa che chở Tâm Linh dân lành*

*Sư Bà "Y giáo phụng hành"
"Cải gia vi tự" nay thành Chùa chung
Tại nơi phố cảng Hamburg
Bảo Quang Ni Tự cũng vừa dựng lên*

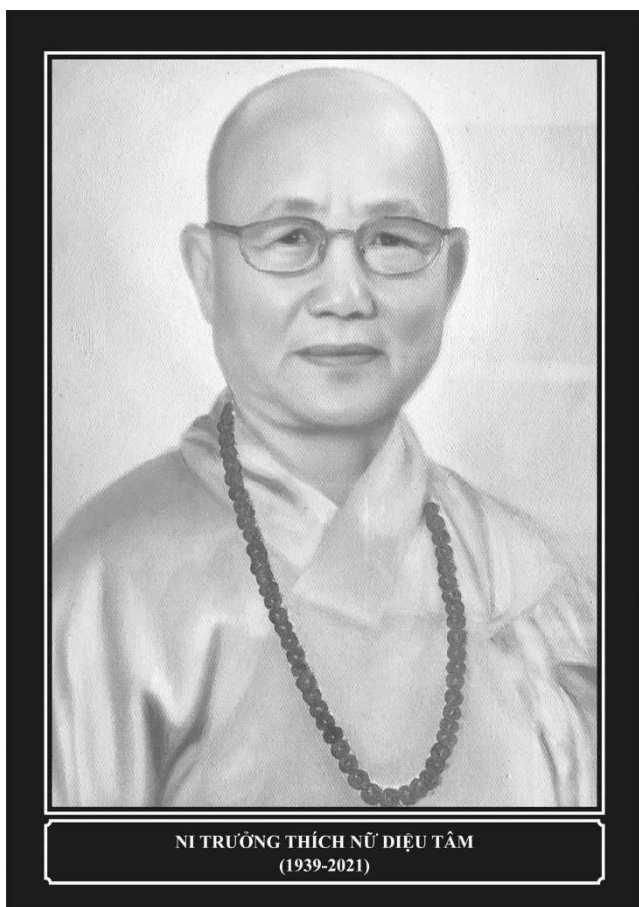
*Chùa Bảo Thành ở Koblenz
Bảo Đức, Linh Thứu, Bảo Liên nối dài
Bây giờ quê hương thứ hai
Bước chân Sư Giả Như Lai lưu truyền*

*Sư đi bóng mát hóa duyên
Ấm như bếp lửa sưởi miền tuyết băng
Sư về như một vầng trăng
Thong dong tự tại cao đăng Niết Bàn !*

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật
● **Trần Đan Hà**

TƯỜNG THUẬT LỄ TANG

Ni Trưởng thượng
DIỆU hạ TÂM tại
Hamburg Đức Quốc
(từ 12.6 đến 30.7.2021)

Ni Trưởng thượng DIỆU hạ TÂM đã xả báo thân thuận tịch vào lúc 18:59 ngày thứ bảy **12.06.2021** (nhằm mồng 3 tháng 5 năm Tân Sửu) tại phương trượng Chùa Bảo Quang Hamburg Đức Quốc; trụ thế 83 năm, 57 hạ lạc.

- Sau khi Ni Trưởng thị tịch, sáng chủ nhật 13.06 đồ chúng chùa Bảo Quang đã cung kính báo tin và gửi Cáo Bạch trình Hòa Thượng đệ nhị Chủ tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu đạo hiệu Như Điển. Hòa Thượng đã khẩn cấp gửi thông báo đến các tự viện khắp nơi trên thế giới.

- Giáo Hội PGVNTN Âu Châu đã tức tốc gọi điện cung thỉnh chư Đại Lão Hòa Thượng Cao

Tăng Thạc Đức các châu và thành lập ngay Ban Tổ chức Tang Lễ Ni Trưởng gồm có:

* CHỨNG MINH:

Hòa Thượng Thích Bảo Lạc (Úc)
Hòa Thượng Thích Tín Nghĩa (Hoa Kỳ)
Hòa Thượng Thích Tánh Thiệt (Pháp)
Hòa Thượng Thích Như Điển (Đức)
Hòa Thượng Thích Bản Đạt (Canada)
Ni Trưởng Thích Nữ Như Tuấn (Pháp)

* TRƯỞNG BAN TỔ CHỨC:

Hòa Thượng Thích Như Điển.

* PHÓ BAN TỔ CHỨC:

Thượng Tọa Thích Thiện Niệm; Thượng Tọa Thích Hạnh Tấn.

Ni trưởng Thích Nữ Diệu Phước; Ni sư Thích Nữ Minh Hiếu; Ni sư Thích Nữ Tuệ Đàm Châu; Sư cô Thích Nữ Tuệ Đàm Nghiêm.

và các Ban Bộ chuyên môn khác.

- **Chiều chủ nhật 13.06.21** Thượng Tọa Thích Thiện Niệm, thay mặt môn phái Tổ Đình Tường Vân Huế, phụ trách Kinh Sư đã từ Paris cấp tốc bay sang Hamburg để trực tiếp lo chuẩn bị chi tiết tang lễ.

- **Tối chủ nhật** bác sĩ nhà đến khám và ký giấy cho phép nhập liệm theo luật lệ tại Đức.

* **Thứ hai 14.06.2021: Lễ Nhập Kim Quan.** Vào lúc 10 giờ sáng ngày thứ hai 14.06.2021 (nhằm mồng 5 tháng 5 năm Tân Sửu) Thượng Tọa Thiện Niệm và Đại Đức Hạnh Giới đã chủ trì buổi Lễ Trị Quan Nhập Liệm và đồng đảo môn đồ đã thành kính phủ phục trước Giác linh đài Ni Sư Trưởng. Sau đó, vào lúc 12:00 giờ cùng ngày là Lễ Thành Phục, Thọ Tang.

- Trong ngày này, Bộ phận nghi lễ và các Ban bộ trong Ban Tổ Chức chuẩn bị sẵn sàng cung nghinh Chư tôn Thiên đức và khách viếng tang. Các Cận Sự Nữ công quả cùng 3 nhà hàng tại địa phương đã tình nguyện xung vào Ban Ẩm Thực để thay phiên nấu nướng; các Cận Sự Nam nhanh chóng dựng lều và sắp xếp bàn ghế, nước uống các thứ để phục vụ khách dự tang lễ.

- **Trưa thứ hai ngày 14.06**, Hòa Thượng Thích Như Điển và Tăng chúng Chùa Viên Giác lái xe đến thăm viếng. Đồng thời Hòa Thượng

cũng đích thân kiểm tra, góp ý thêm các khâu tổ chức.

- Sau đó, Kim quan của Ni Trưởng được tôn trí trang nghiêm tại Giác Linh Đường Chùa Bảo Quang Hamburg. Lễ viếng bắt đầu từ 14:00 giờ ngày 14.06.2016.

- Những ngày kế tiếp, nhiều đoàn khách Tăng và Phật tử từ các nơi xa xôi như Na Uy, Thụy Điển ở Bắc Âu, hay Pháp ở Nam Âu...sau khi nhận được tin lần lượt vân tập về. Do hoàn cảnh dịch bệnh Covid còn căng thẳng nên số lượng các chuyến bay Âu châu rất hạn chế, chư Tôn Thiên Đức đã không ngại khó khăn dùng xe hơi

cá nhân vượt đường xa đi đến Hamburg để tham dự lễ.

- Các thời kinh Kinh Kim Cang, Kinh Di Giáo, Kinh A Di Đà, Kinh Thủy Sám... được liên tục tụng niệm. Chư Ni trong môn đồ pháp quyến đã thay phiên nhau tụng ca bốn vị đứng hầu Kim quan và niệm tiếp dẫn suốt ngày đêm thật ấm cúng

* Thứ tư 16.06.2021 – Lễ phúng điếu:

Hòa Thượng đệ nhất chủ tịch Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu đạo hiệu Tánh Thiệt cùng Tăng chúng chùa Thiên Minh dùng xe hơi của chùa vượt gần 2.000 cây số từ Lyon, Pháp quốc đến Hamburg để chứng minh các nghi thức tang lễ, và ngày hôm sau Chủ Lễ Phật Trần.

Ngay trong ngày hôm đó (16.06), nhị vị Đệ nhất và Đệ nhị Chủ tịch Hội Đồng Điều Hành Giáo Hội Âu Châu đã đồng chủ trì các Lễ Phúng Điếu của khách viếng khắp nơi.

- Lễ phúng điếu của GHPGVNTN Âu Châu
- Lễ phúng điếu của Môn phái Lâm Tế Liễu Quán, Tường Vân môn hạ
- Lễ phúng điếu Chi Bộ GHPGVN Đức Quốc và Chùa Viên Giác
- Lễ phúng điếu Đại diện các Chùa, Tự Viện tại Âu Châu
- Lễ phúng điếu của Gia Đình Phật Tử Việt Nam tại Âu Châu
- Lễ phúng điếu của Hội Phật Tử VNTN tại Đức
- Lễ phúng điếu của Đại diện các Hội Đoàn & Tổ Chức tại địa phương Hamburg: Cộng đoàn Công giáo Hamburg - Hội Tượng Đài Cap Anamur Hamburg - Hội Người Việt Tỵ Nạn Hamburg - Hội Chúng Tôi Vì Hòa Bình Thế Giới - Hội Cảm Tạ Nước Đức
- Và các Lễ phúng điếu của những tự viện, hội đoàn và cá nhân khác.

- 19 giờ cùng ngày: Lễ Thắp nến Tưởng niệm của Môn nhơn. Buổi lễ diễn ra trang nghiêm, xưng tán tấm gương sáng của Ni Trưởng qua nhiều Phật sự như giáo dục Ni chúng khắp nơi, từ thiện xã hội, xây dựng hay tu trì các cổ tự già lam... mà Ni Trưởng đã miệt mài thực hiện trong suốt quãng đường dài 68 năm xuất gia trong đạo.

Tuân thủ các quy định về phòng ngừa bệnh Covid 19 địa phương, Ban Tổ chức đã cho dựng những lều lớn và bố trí 3 màn hình, hệ thống âm thanh trực tiếp truyền hình buổi lễ để chư quan khách và Phật tử ở bên ngoài sân chùa, phía bên

bờ sông tiện theo dõi và cùng hộ niệm suốt trong thời gian lễ. Trong phạm vi Chánh điện và Giác Linh đường chỉ giới hạn dành riêng cho chư Tôn đức Tăng Ni hành lễ.

* Thứ năm 17.06.2021: Lễ Di Quan và Trà Tỳ:

- Ngày 17.06.2021 (nhằm mồng 8 tháng 5 năm Tân Sửu) trên 100 Chư Tôn Thạc Đức đã quang lâm tham dự **Lễ Truy Niệm và Phụng tống Kim quan**, tiễn đưa Ni Trưởng đến nghĩa trang Öjendorf, thành phố Hamburg. Môn phái Tổ đình Tường Vân đã cúng dường hoa và trang trí hai chiếc xe hoa rước Phật cũng như di ảnh Ni Trưởng thật trang nghiêm, đưa tiễn Kim quan Tân viên tịch trên đoạn đường từ chùa đến nơi hỏa thiêu tại nghĩa trang.

Trong ngày này còn có các Nghi Lễ:

- Lễ Thỉnh Kim quan Trà Tỳ
- Lễ Cúng Dường Trai Tăng

* Cúng Tuần Thất: cứ mỗi tuần thất chử Tôn Đức Tăng từ các Tự Viện ở Âu Châu, do lòng quý mến Sư Bà, đã từ bi đáp lời cung thỉnh của Môn đồ Pháp quyến đến chủ sám các Lễ cúng tuần thất Ni Trưởng cùng chư Ni chùa Bảo Quang và Phật tử - liên tục suốt từ sơ thất cho đến chung thất.

* Thứ ba 06.07.2021 (nhằm ngày 27 tháng 05 âm lịch) – **Viếng và đánh lễ Chư Phật và Chư Tổ tại Tổ Đình Viên Giác, Hannover-Đức Quốc:**

Di chúc Ni Trưởng để lại có đoạn: *Hũ thứ tư tên là **Cảm Tạ và Tiếp Nối**: Hũ tro này sẽ nằm tại Khu Phật Giáo của nghĩa trang Öjendorf Hamburg, Đức Quốc. Đây là lời cảm tạ chân thành của tôi với nước Đức, đất nước đã cứu mang tôi và những đồng bào của tôi trong nhiều năm qua. Tôi cũng mong ước các thế hệ sau này nên chọn ngày Lễ Vu Lan, sau khi lễ Chùa lay Phật hãy cùng về đây đốt một nén hương cho Ông Bà Cha Mẹ, cho tất cả những người thân hay sơ năm an nghỉ ở đây. Việc này xem như là thiết lập truyền thống Lễ Thanh Minh tại Đức, trong lúc thời tiết ấm áp của mùa Vu Lan để cùng duy trì tiếp nối những nét đẹp văn hóa Việt tại xứ người. Trước khi chôn hũ tro vào lòng đất xin cho tôi được về đánh lễ Phật và chư Tổ tại Chùa Viên Giác Hannover, cơ sở trung ương của Giáo Hội, là chiếc nôi và đầu tàu của Phật giáo Việt Nam tại nước Đức.*

Thể theo di nguyện ấy, ngày 06.07.2021 môn đồ pháp quyến và thể quyến đã cung thỉnh tro cốt Ni Trưởng đến viếng và đánh lễ chư Phật, chư Tổ tại Chùa Viên Giác Hannover.

Đại Đức Trụ Trì Thích Hạnh Bốn đã cung đón hũ cốt tại xe tử sân Chùa và Hòa Thượng Phương Trượng cùng Tăng chúng Viên Giác đã đón chào Giác linh Ni Trưởng tại cửa vào Chánh điện. Sau khi Giác linh lễ Phật tại chánh điện, tro cốt và di ảnh Ni Trưởng hôm đó được trí thiết tại Tổ đường để hành lễ.

Sau đó là Lễ Quá Đường, Cúng Dường Trai Tăng và Lễ Cầu Siêu. Đứng trước di ảnh và hũ tro cốt, Hòa Thượng Phương Trượng đã ban một thời pháp, khuyên răn hàng đệ tử của Ni Trưởng nên ghi nhớ và học theo công hạnh vui sống lạc hòa, giáo hóa độ sinh của Ni Trưởng. Sau đó Hòa Thượng và Tăng Chúng Viên Giác đã tiễn đưa tro cốt ra đến tận xe về lại Hamburg, mặc dầu lúc đó trời đang đổ cơn mưa nhẹ.

**NHỮNG HÌNH ẢNH
LỄ RƯỚC GIÁC LINH SƯ BÀ ĐẢNH LỄ CHƯ
PHẬT, CHƯ TỔ TẠI CHÙA VIÊN GIÁC
HANNOVER**

**NHỮNG HÌNH ẢNH
LỄ RƯỚC GIÁC LINH SƯ BÀ TRỞ VỀ LẠI
CHÙA BẢO QUANG HAMBURG**

Địp Lễ Chung Thất, trong hai ngày 29 và 30.07.21, trên 100 chư Tôn Đức khắp nơi lại một lần nữa lại quang lâm chùa Bảo Quang để tiễn đưa tro cốt Ni Trướng nhập tháp. Những Nghi Lễ trong ngày này gồm có:

- Lễ Chấn Tế Cô Hồn – Cầu Âm Siêu Dương Thái (Sám Chủ: Thượng Tọa Thích Hoảng Khai và Ban Kinh Sư – Công Văn: Thượng Tọa Thích Thiện Niệm).

- Buổi tối: Lễ Tưởng Niệm Ni Trướng (Sám chủ: Hòa Thượng Thích Tâm Huệ). Sau đó Hòa Thượng đạo hiệu Tánh Thiết và Hòa thượng đạo hiệu Trí Minh đã nhắc về những kỷ niệm và tán thán công hạnh của Ni Trướng, suốt đời hy sinh cho mọi Phật sự của Giáo Hội cũng như những công cuộc hoằng pháp độ sanh, cứu tế xã hội khắp nơi. Nhị vị Hòa Thượng cũng đã ban các lời pháp nhủ quý báu cho hàng đệ tử và chư Phật tử.

- Buổi chiều, bên lễ Tang Lễ: Tranh thủ cơ hội chư Tăng Ni của Âu Châu có mặt đông đủ, Hòa Thượng Chánh Thư Ký HĐHP Thích Như Điển, đã triệu tập một buổi họp Hội Đồng Hoảng Pháp ngay tại Phòng Tưởng Niệm Ni Trướng (nơi Người ở trước khi tịch). Đây là buổi họp đầu tiên của các thành viên HĐHP Âu Châu và cũng là lần đầu tiên mọi thành viên đều đồng thuận phương án làm việc cũng như chương trình Phật sự của HĐHP. Các thành viên cũng đã hoan hỷ đóng góp được một số tịnh tài đáng kể bước đầu gần 50 ngàn euro cho các Phật sự Đại Tạng Kinh và Đào tạo Tăng tài sắp đến. Thành quả này có được có thể là nhờ năng lực hộ trì của Giác Linh Ni Trướng, như tâm thành hiệp hòa Tăng Ni chúng mà người đã luôn quan tâm và miệt mài xây dựng suốt trong 68 năm tu đạo.

* Thứ năm 29/07/2021 (nhằm 20/06 Tân Sửu âm lịch) - Chấn Tế Cô Hồn:

* Ngày Thứ sáu 30.07.2021 (nhằm 21.06 Tân Sửu âm lịch) - Lễ Nhập Tháp tại Nghĩa trang Öjendorf Hamburg:

Vào ngày 30.07.21, từ 7:00 sáng chư Tôn Đức Tăng Ni từ nhiều tự viện Âu Châu đã lần lượt có mặt tại cổng chính Nghĩa trang Öjendorf thành phố Hamburg, nghiêm trang thanh tịnh hàng ngũ theo sự sắp xếp của Thượng Tọa Thích Thiện Niệm và Ni Sư Thích Nữ Diệu Trạng.

Được biết, chư Thạc đức Cao Tăng Giáo phẩm tham dự hôm ấy gồm có: Hòa Thượng (HT) Thích Tánh Thiệt, HT Thích Trí Minh, HT Thích Như Điển, HT Thích Minh Giác, HT Thích Quảng Hiền, HT Thích Tâm Huệ cùng chư Thượng Tọa, Đại Đức Tăng; Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Phước và chư Ni Sư, Sư Cô... từ khắp các Chùa, Viện ở Âu Châu.

Về phía quan khách Đức, có ông Nils Clausen Chủ tịch Liên Hội Phật Giáo tại Đức Quốc; Ni Sư Jampa Tsedroen (tức Prof. Dr. Carola Roloff) và hai ông Ronald Knaack, Michael den Hoet thuộc hai Tông phái Phật Giáo Tây Tạng Đức quốc; Bà Irene Pabst thuộc Hiệp hội Nhà Thờ Tin Lành Bắc Đức. Gần 200 Phật tử khắp nơi cũng đã đến hộ niệm tại nghĩa trang, tiễn đưa Ni Trưởng cao đẳng Phật quốc, xếp thành hai hàng kéo dài hơn cả cây số trên đường Manhardstrasse.

Đúng 8 giờ nhị vị Hòa Thượng Chấp Lệnh đã khởi chuông lệnh cho đám rước xuất phát, cung thỉnh 3 kiệu hoa tiến về khu Nghĩa trang Phật Giáo của nghĩa địa Öjendorf, thứ tự lần lượt như sau.

Dẫn đầu đoàn rước lễ là Ni Sư Huệ Châu và Ni Sư Từ Khánh với chuông và nhang đèn cung thỉnh. Nối bước là hàng tràng phan, bảo cái do chư Ni và Chúng Cư Sĩ Bồ Tát Chùa Bảo Quang cầm. Ngay tiếp theo là Hòa Thượng đệ nhị Chấp Lệnh Thích Minh Giác vừa đi vừa gõ những tiếng khánh lệnh, cung thỉnh Kiệu hoa có tôn tượng Di Đà phóng quang trang nghiêm do chư Ni khiêng. Lần lượt tiếp gót theo là Hòa Thượng đệ nhất

Chấp lệnh Thích Tánh Thiệt, nhị vị Hòa Thượng Chứng Minh HT Thích Trí Minh và HT Thích Như Điển, Ban kinh sư và Thượng Tọa sám chủ Thích Hoằng Khai cùng chư tôn đức Tăng Già hộ niệm. Ngay sau là kiệu hoa thứ hai tôn trí bát hương và di ảnh cổ Ni Trưởng, đồng thời là kiệu hoa thứ ba có hũ tro do bốn đệ tử của Ni Trưởng cùng kẻ vai khiêng. Chư Ni và môn đồ pháp quyến theo sau hầu và hộ niệm. Chư quan khách và toàn thể Phật tử lần lượt nối đuôi theo, vừa đi vừa đồng thanh niệm *Nam Mô Tiếp dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật*. Tiếng niệm kinh cầu vãng sanh vang vọng cả khu vực nghĩa trang sáng hôm đó. Công ty Tổng táng J. Schüler đã chu đáo sắp xếp cùng Ban Giám Đốc Nghĩa Trang Öjendorf cho nhân viên chận xe các đoạn đường đoàn rước đi qua, nhờ vậy đám rước vô cùng trang nghiêm thanh tịnh. Tiếng niệm Phật linh thiêng vang vọng khắp mười phương, cầu vãng sanh và đồng hồi hướng các vong hồn hương linh cùng các chúng sinh còn đang vất vưởng đâu đó.

Khi vào đến khu nghĩa trang Phật Giáo, ba vị Đại lão Hòa Thượng có đạo hiệu Tánh Thiệt, đạo hiệu Trí Minh cùng đạo hiệu Như Điển đã làm Lễ Tẩy Tịnh khu mộ và hạ huyết hũ cốt của Ni Trưởng ngay phía trước Tôn tượng Bồ Tát Địa Tạng Vương trang nghiêm. Chư Tôn đức Tăng Già cùng môn đồ pháp quyến và chư Phật tử rải hoa bái biệt vị Tân Viên Tịch Ni Sư Trưởng quý mến.

Chư Tôn Đức và Phật tử cùng quay về lại Chùa Bảo Quang làm Lễ Cung Tiến Hương Linh, dự Lễ Trai Tăng và sau đó quay về trú xứ.

Trong suốt thời gian các buổi Lễ, những trang mạng lớn của Phật Giáo trên thế giới như rongmotamhon.net, hoavouu.com, viengiac.info, hoangphap.org, quangduc.com, v.v... cũng như các trang mạng tại Việt Nam như phatgiaoluoai.com, phatsuonline.com... đã đưa tin tức, hình ảnh hay các đường links trực tiếp truyền hình (LiveStream) để các tự viện và Phật tử các nơi có thể thường xuyên theo dõi các khóa Lễ.

Nhìn chung, tuy dịch Covid vẫn còn đang hoành hành khắp nơi nhưng chư Tôn Hòa Thượng Thượng Tọa Đại Đức Tăng Ni đã vì mỗi thâm tình Pháp lữ đến tận nơi tham dự Tang Lễ. Các buổi lễ đã diễn ra thập phần viên mãn. Trong niềm tiếc thương sâu xa nhưng ai ai cũng đã rất hoan hỷ và đồng thừa nhận rằng, ngay giữa thời điểm dịch bệnh chết người này mà có tang lễ thanh tịnh như vậy, có thể nói là ít khi có

được ở Âu châu. Được vậy là nhờ lòng từ bi hứa khả của chư Tôn Giáo Phẩm cũng như sự đóng góp các Phật tử công quả không kể ngày đêm trong niềm kính mến với Ni Trưởng.

Được biết không những ở Âu Châu mà ở Việt Nam, tại các Tổ đình, tự viện trong môn phái cũng có thiết các Lễ Tưởng Niệm, Cầu nguyện, Thọ Tang... Tân Viên Tịch. Các buổi lễ cũng được chư Trưởng Lão Hòa Thượng và chư Tôn Đức Tăng Ni các nơi quang lâm chứng minh và cầu nguyện Ni Trưởng cao đăng Phật quốc.

• **Tổ đình Tường Vân tại Huế** vào ngày 16.06.2021 (theo <http://phatgiaoluoai.com>)

• **Tổ đình Bảo Quang Đà Nẵng: Lễ Tưởng Niệm và Thọ Tang** trong hai ngày 15 và 16.06.2021 (<https://phatsuonline.com>)

Chúng con ngưỡng nguyện Ni Trưởng từ bi sớm hóa hiện cõi đời này để tiếp tục hạnh nguyện giáo hóa độ sinh của Người; như lời Hộ niệm quý hóa mà Đại Lão Hòa Thượng Tuệ Sỹ đã gởi đến Người từ Việt Nam thay lời phúng điếu: **Nhất tâm hộ niệm Tân viên tịch, Ni sư trưởng Thích Nữ Diệu Tâm, Bất thời bốn thế, hồi nhập Ta-bà, mãn Bồ-đề nguyện.**

Nam mô Từ Lâm Tế Chánh Tôn, Tứ thập tứ thế, Pháp hỷ thượng Nguyên hạ Từ, tự Diệu Tâm Hòa thượng Ni Giác linh, thù từ chứng giám.

Phù Vân & Nguyên Đạo VCT
cung kính ghi lại

PHỤ LỤC:

Vài hình ảnh các buổi Lễ tại Chánh Điện Tổ đình Tường Vân (Huế) và Tổ đình Bảo Quang (Đà Nẵng)

• Ngoài ra cũng có nhiều Chùa và Tự Viện khác tổ chức các nghi lễ tương tự như Tổ đình Bảo Thắng Hội An, Chùa Bảo Vân Sài Gòn.

BÀ ANGELA MERKEL GIÃ TỪ CHÍNH TRƯỜNG SAU 16 NĂM LÀM THỦ TƯỚNG ĐỨC

Nữ Thủ Tướng Đức Angela Merkle 2019

• **Lưỡng Nguyên**

Giữa tháng 7 năm 2021, Thủ Tướng Đức Angela Merkel đã làm chuyến công du qua Mỹ, đây là lần đầu tiên một vị lãnh đạo châu Âu có cuộc gặp gỡ với Tổng Thống Joe Biden tại tòa Bạch Ốc từ khi vị Tổng Thống thứ 46 của nước Mỹ lên nắm chính quyền và đây cũng được coi như là chuyến công du cuối cùng ở Mỹ của bà trên cương vị Thủ Tướng. „Chuyến đi thăm chia tay” của bà Merkel với mục đích là cải thiện lại mối quan hệ giữa hai quốc gia Đức và Mỹ mà dưới thời Tổng Thống Trump đã bị „đóng băng”. Không phải đây là lần đầu bà tới thăm chính thức thủ đô Washington mà là lần thứ 23, trong suốt thời gian tại chức bà đã làm việc với 4 Tổng Thống của nước Mỹ: John W Busch, Barack Obama, Donald Trump, Joe

Biden. Cũng như trên chính trường thế giới, bà đã từng làm việc với 5 Thủ Tướng Anh, 4 Tổng thống Pháp và 7 Thủ Tướng Ý. Nếu mọi chuyện ra đi đúng như dự tính, thì bà Merkel là người giữ chức Thủ Tướng lâu thứ nhì ở Đức, vượt qua Konrad Adenauer (1949-1963), Thủ Tướng đầu tiên của Cộng hòa Liên bang Đức sau Đệ nhị thế chiến, nhưng lại ít hơn mấy ngày so với Thủ Tướng Helmut Kohl (1982-1998), người đã có công thống nhất nước Đức và xây dựng Liên minh châu Âu. Khi nhắc đến bà Merkel, người ta thường nghĩ đến một nữ Bộ Trưởng trẻ tuổi nhất trong nội các của Helmut Kohl sau khi Đức thống nhất năm 1991 (36 tuổi), Thủ Tướng đầu tiên xuất thân từ Đông Đức, một phụ nữ đầu tiên và trẻ tuổi nhất đứng đầu chính phủ vào năm 2005 lúc mới 51 tuổi. Nhiều tờ báo Đức cũng như Anh đã so sánh bà với cựu Thủ Tướng Anh Margaret Thatcher và đặt cho bà Merkel danh hiệu "Iron Lady" (bà Đầm Thép). Hai nhà lãnh đạo này có những điểm giống nhau mạnh mẽ, quyết đoán và nổi tiếng. Bà Thatcher thuộc đảng Bảo Thủ Anh, bà Merkel thuộc đảng cánh hữu Đức CDU (Liên minh Dân Chủ Thiên Chúa Giáo).

Thân thế

Tên thật của bà là Angela Dorothea Kasner sinh ngày 17 tháng 7 năm 1954 tại Hamburg, cha là Horst Kasner một mục sư Tin Lành và mẹ là Herlind Kasner làm nghề cô giáo. Gia đình bà có nguồn gốc từ Ba Lan di cư qua Đức sau Đệ nhất thế chiến. Đúng ra tên họ của gia đình bà là Kazmierczak, ông nội của bà tên là Ludwig Kazmierczak, sau một thời gian tới Đức, năm 1930 ông đã đổi họ thành Kasner. Năm 1957, cả gia đình bà dọn qua Templin, hồi đó thuộc lãnh thổ Đông Đức (Cộng hòa Dân chủ Đức), vì ông Horst Kasner được lãnh nhiệm vụ cai quản một nhà thờ ở vùng đó.

Năm 1973, Angela Dorothea Kasner đậu tú tài với số điểm 1,0 (tối ưu). Bà nói thông thạo hai thứ tiếng Anh và Nga. Là con người say mê khoa học, bà ghi tên học về vật lý ở đại học Leipzig và lấy bằng Tiến sĩ về vật lý năm 1986. Vào những năm 70 bà xin làm việc ở Đại học Bách khoa Ilmenau, theo như

lời bà kể, mật vụ Stasi của cộng sản đông Đức muốn tuyển mộ bà làm việc cho họ, nhưng bà từ chối. Chính vì thế bà không được nhận làm việc cho trường đại học.

Năm 1977 bà làm đám cưới với Ulrich Merkel, một người bạn học cũng là một nhà vật lý học. Bà lấy họ của chồng và đổi tên là Angela Dorothea Merkel. Sau mấy năm chung sống, hai người chia tay nhau năm 1982. Năm 1984 bà quen ông Joachim Sauer, cũng là Tiến sĩ về vật lý và sau này trở thành giáo sư đại học ở Berlin. Hai ông bà làm đám cưới năm 1998 và sống với nhau không có con cho đến ngày hôm nay.

Năm 1989, sau khi bức tường Berlin chia đôi nước Đức bị sụp đổ, bà gia nhập đảng DA (Thức tỉnh Dân chủ) là một đảng nhỏ ở Đông Đức. Năm 1990, Đông Đức sáp nhập vào Tây Đức, bà ra tranh cử, thắng cử và trở thành Dân biểu của Quốc hội thống nhất đầu tiên. Khi đảng DA được sáp nhập vào đảng CDU, bà được Thủ Tướng Kohl mời làm Bộ trưởng Bộ Phụ nữ và Thanh niên. Bà trở thành một Bộ trưởng trẻ tuổi nhất trong nội các lúc bấy giờ. Ít lâu sau bà được ông Kohl giao cho một trọng trách lớn hơn là làm Bộ trưởng về Môi trường và An toàn Lò Phản ứng Hạt nhân. Ở chức vụ này bà đã chứng tỏ được khả năng của mình và được Thủ Tướng Kohl hoàn toàn tín nhiệm. Ông thường gọi bà thân mật là „das Mädchen“ (cô gái).

Năm 1998 sau 16 năm làm Thủ Tướng, Helmut Kohl ra tranh cử lần thứ năm và bị thua Gerhard Schröder thuộc đảng SPD (Dân Chủ Xã Hội Đức). Sau đó ông Kohl bị buộc phải nhường chức Chủ tịch đảng cho Wolfgang Schäuble, bà Merkel được đề cử làm Tổng thư ký đảng CDU. Hơn một năm sau, Helmut Kohl và Wolfgang Schäuble, cả hai bị dính dáng đến vụ quỹ đen của đảng và chính bà là người đứng lên công khai lên án vụ bê bối này. Ông Kohl bắt buộc phải từ chức Chủ tịch danh dự và ông Schäuble phải nhường chức Chủ tịch đảng CDU cho bà năm 2000. Bà trở thành một phụ nữ đầu tiên nắm chức vụ này trong một đảng có truyền thống bảo thủ. Là người đứng đầu phe đối lập, bà Merkel đã thành công và thắng Thủ Tướng Gerhard Schröder đảng SPD trong cuộc bầu cử vào năm 2005 để lên làm

nữ Thủ Tướng đầu tiên và trẻ nhất trong lịch sử nước Đức.

Sự nghiệp

Từ năm 2005 đến năm 2021, qua 4 lần tranh cử bà Merkel vẫn được người dân tín nhiệm và nhờ đó giữ vững được chiếc ghế Thủ Tướng, mặc dù có lúc phải liên minh với đảng SPD năm 2005, hay với đảng FDP (Đảng Dân chủ Tự do) năm 2009, hoặc trở lại liên minh với đảng SPD vào năm 2013 và 2017. Nhiều năm liên tiếp tạp chí Mỹ Forbes đã bầu bà là người phụ nữ quyền lực nhất thế giới, tờ Time đã bình chọn bà "Nhân vật của năm 2015" mà trước bà chỉ có cựu Thủ Tướng Willy Brandt là một người Đức duy nhất được danh hiệu đó cho năm 1970. Bà cũng được báo chí ngợi khen là người đàn bà có ảnh hưởng nhiều nhất ở châu Âu. Nhưng chính cái ánh hào quang chói chói đó đã làm lu mờ những người chung quanh, làm trở ngại cho đảng CDU khi đi kiếm người kế nhiệm. Sau 18 năm trời làm Chủ tịch đảng, vào năm 2018 bà phải từ chức và nhường chức vụ này cho bà Annegret Kramp-Karrenbauer, Tổng thư ký đảng, vì đảng CDU bị liên tục mất phiếu trong các cuộc bầu cử ở cấp tiểu bang. Bà Kramp-Karrenbauer là người được bà Merkel tín nhiệm và đề nghị. Tuy nhiên chỉ hơn 1 năm, bà Kramp-Karrenbauer đã xin rút lui để ông Armin Laschet lên thay thế vì bị quá nhiều áp lực trong đảng.

Trong mọi hoàn cảnh bà luôn luôn chứng tỏ là nhà Quản trị khủng hoảng (Crisis Manager) tài năng đi xây dựng sự đồng thuận. Đây cũng là sức mạnh của bà, đi tìm sự đồng thuận với tất cả phe nhóm. Bình tĩnh, thực tế và lý luận thay vì khích động, bà dễ tạo nên sự cảm thông và đạt được mục đích của mình. Mềm dẻo nhưng không đi ra khỏi nguyên tắc, người ta ví von bà "vững chắc như bánh mì đen và Mercedes" (solide wie Schwarzbrot und Mercedes). Bánh mì đen và xe hơi Mercedes là hai sản phẩm có chất lượng cao cấp của Đức. Trong 4 nhiệm kỳ làm Thủ Tướng, bà đã mang lại cho nước Đức một nền kinh tế phồn thịnh và cuộc sống ổn định. Người Đức mến mộ bà vì đức tính giản dị, khiêm tốn. Họ thân mật gọi bà Thủ Tướng của họ là "Mutti" có nghĩa là "Mẹ". Họ không quên được hình ảnh của bà

Merkel đẩy xe đi chợ ở một siêu thị vào tháng 3 năm 2020 ở thời điểm đại dịch Corona đang lên cao. Trong xe có vài chai rượu, một ít đồ ăn và vài cuộn giấy đi cầu.

Với đầu óc phân tích thấu đáo đến tận cùng của một khoa học gia, với đức tính thận trọng của một con người từng sống dưới chế độ cộng sản, với bản tính khéo léo, khôn ngoan cộng thêm lòng chân thành và sự tận tụy bà đã dẫn dắt nước Đức đi qua nhiều cơn khủng hoảng lớn. Như năm 2010, nhờ sự quyết tâm và bình tĩnh bà tìm được giải pháp chung để vượt qua được cơn khủng hoảng về tài chính trong khu vực đồng Euro (Eurozone) và cứu được nước Hy Lạp, Bồ Đào Nha, Ái Nhĩ Lan thoát khỏi phá sản. Năm 2015 khi những làn sóng tị nạn từ Trung Đông tràn qua, bà ra lệnh mở cửa biên giới để nhận hơn 1 triệu người tị nạn, mặc dù không được sự đồng thuận của một số quốc gia trong Liên minh châu Âu. Để biện minh cho hành động nhân đạo của mình, bà nói "Đức là nước mạnh, nếu đã cứu được các ngân hàng thì cũng cứu được con người". Hơn 1 triệu người tị nạn đã tạo nên ít nhiều xáo trộn trong cuộc sống của người Đức và làm nặng gánh tài chính quốc gia (78 tỷ Euro) đưa đến sự bất mãn của một số dân chúng. Hậu quả là đảng cực hữu AfD (Con đường khác cho nước Đức) từ một đảng nhỏ không có tiếng tăm, năm 2017 vào được quốc hội Đức và đứng hàng thứ ba chỉ sau đảng CDU, SPD với 12,6% số phiếu. Năm 2021, khủng hoảng về khí hậu thay đổi gây lên lũ lụt, thêm khủng hoảng về đại dịch Corona, bà vẫn là người đứng đầu để giải quyết những vấn đề cấp bách. Nhưng không phải lúc nào bà cũng thành công, tính thận trọng, suy nghĩ thấu đáo cần thời gian và để có sự đồng thuận với các nhà lãnh đạo 16 tiểu bang trong việc chống lại Covid-19 cũng cần nhiều nỗ lực để thuyết phục. Sự phản ứng chậm chạp đã làm mức độ lây nhiễm của vi khuẩn Corona phát triển gia tăng nhanh chóng vào những tháng đầu năm 2021. Rồi sự thiếu thuốc chủng và khẩu trang trong thời gian đầu cũng làm người dân mất dần sự tin tưởng vào chính phủ.

16 năm trời không phải là dài, nhưng lại là một thời gian quá dài trong một thế giới đang quay cuồng với một vận tốc quá nhanh, hết

khủng hoảng này đến khủng hoảng khác. Người dân Đức cần một sự thay đổi, cần một khuôn mặt mới, cần những ý tưởng mới, cần thấy một viễn ảnh mới khác với một nền chính trị "cứ tiếp tục như thế" ("weiter so") của bà Merkel. Bởi vì "cứ tiếp tục như thế" sẽ không biết như thế đi về đâu? Khi sự phồn thịnh mà bà Merkel mang tới một phần lớn là cũng là do từ chương trình cải cách "Agenda 2010" của cựu Thủ Tướng Schröder và từ Thị trường chung châu Âu do cựu Thủ Tướng Kohl đã dày công xây dựng. Đất nước Đức thiếu những cải cách cần thiết để chuẩn bị cho thời gian sau Merkel, thiếu cái nhìn xa để đương đầu hữu hiện hơn cho những vấn đề trong tương lai. Nước Đức là một trong những nước tiên tiến về kỹ thuật và sống nhờ vào xuất cảng. Nước Đức sẽ đi về đâu khi không còn dẫn đầu về kỹ thuật, không còn xuất cảng được máy móc, xe hơi? Đó là những băng khoảng của người dân Đức khi nhìn về tương lai. Công nghệ kỹ thuật số (digital technology) bị đình trệ, công nghệ về xe hơi Đức vẫn bám vào những động cơ nổ chạy bằng xăng dầu, trong khi các nước khác trên thế giới đã bỏ hết công sức vào công nghệ xe hơi điện. Năm 2010, Trung Quốc đã sản xuất được xe Bus điện. Hãng xe hơi điện Tesla của Mỹ ra đời năm 2003, đến năm 2021 giá trị doanh nghiệp của Tesla gấp hai lần cả 3 hãng xe hơi của Đức cộng lại (Volkswagen, BMW, Daimler).

Những năm cuối cùng trên ghế Thủ Tướng, bà Merkel chỉ làm công việc của người quản trị khủng hoảng (Crisis Manager), thiếu sáng kiến và thiếu cái nhìn xa. Những cá tính của bà như dẫn đo suy nghĩ, cẩn thận, cân nhắc, im lặng chờ đợi đã trở thành thụ động trong thời đại mới và là rào cản cho sự thành công. Những cuộc bầu cử liên bang cho thấy đảng CDU đang tuột dốc. Năm 2013, ở cuộc bầu cử quốc hội liên bang đảng CDU với đảng liên kết CSU (Liên minh Xã Hội Thiên Chúa Giáo) đạt được 41,5 %, đến năm 2017 chỉ còn 32,9% và theo lần thăm dò ý kiến của ZDF thì cuộc bầu cử vào ngày 26 tháng 9 năm 2021 CDU/CSU chỉ còn có 26% (13.8.2021). Một kết quả thấp nhất mà hai đảng này có được từ lúc thành lập Cộng hòa Liên bang Đức đến giờ.

Giã từ

Khi được hỏi sẽ làm gì khi về hưu, bà Merkel trả lời "Sẽ ngủ nhiều hơn một chút" và nói thêm không muốn bị chê là "lười biếng" trong thời gian làm Thủ Tướng. Sự quyết định không ra tranh cử vào tháng 9 năm 2021, được đánh giá là sự khôn ngoan của bà Merkel. Kinh nghiệm về sự thất bại của cựu Thủ Tướng Helmut Kohl trong lần tranh cử lần thứ năm, cho thấy người Đức không thích có một Thủ Tướng ở chức vụ này quá lâu dù có công trạng đến đâu đi nữa.

Nước Đức có 3 cựu Thủ Tướng đã làm nên lịch sử là cựu Thủ Tướng Konrad Adenauer đã đặt nền móng đầu tiên xây dựng Cộng hòa Liên bang Đức, cựu Thủ Tướng Willy Brandt (1969-1974) với chính sách Phương Đông đã đưa đến sự sụp đổ toàn bộ các nước cộng sản đông Âu, cựu Thủ Tướng Helmut Kohl là người đã có công thống nhất nước Đức và xây dựng Liên minh châu Âu. Thật ra khó mà có thể so sánh công bằng sự nghiệp của bà Merkel với ba vị Thủ Tướng trên. Nhưng có điều, người ta không thể phủ nhận được trong 16 năm qua bà Merkel đã mang lại sự phồn thịnh cho dân Đức và sự ổn định của nền chính trị ở Đức nói riêng và châu Âu nói chung. Nước Đức đã trở thành một cường quốc về kinh tế lẫn chính trị.

Bà Merkel là một người đàn bà giản dị và khiêm tốn, nhưng nhiều đối thủ chính trị lại rất nể trọng bà, họ đã truyền cho nhau một kinh nghiệm quý báu là "Không bao giờ được đánh giá thấp bà Merkel". Một con người đi từ "das Mädchen" (cô gái) mà cựu Thủ Tướng Kohl thường thân mật gọi lúc ban đầu khi bà mới bước chân vào chính trường, cho đến khi lên làm Thủ Tướng mang danh hiệu "Iron Lady" (bà Đầm Thép) của báo chí trao tặng, rồi cuối nhiệm kỳ trở thành "Mutti" (Mẹ) mà người dân bình thường hay gọi khi nhắc đến bà, hẳn nhiên phải có một nội lực rất thâm hậu của một con người đã có một thời mang danh là "Người đàn bà quyền lực nhất thế giới". Thời đại của bà Angela Merkel sắp kết thúc, nhưng chắc chắn một điều sẽ để lại những dấu ấn đậm nét trong lịch sử nước Đức.

Tháng 8 năm 2021

• **Lưỡng Nguyên**

THƠ ĐƯỜNG HT. THÍCH NHƯ ĐIỂN DỊCH

Đề Phổ Minh Tự Thủy Tạ
Nguyên tác:

題普明寺水榭

薰盡千頭滿座香，
水流初起不多涼。
老榕影裡僧關閉，
第一蟬聲秋思長。

Hán Việt

Đề Phổ Minh Tự Thủy Tạ

Huân tận thiên đầu mãn tọa hương
Thủy lưu sơ khởi bất đa lương
Lão dung ảnh lý tăng quan bế
Đệ nhất thiên thanh thu tứ trường
(**Vua Trần Nhân Tông**)

**Đề Nhà Thủy Tạ
của Chùa Phổ Minh**

*Hương thơm xông ngát đó đây,
Đầy nhà đủ cả nghìn cây chiên đàn.
Nước khơi dòng mát suối ngàn,
Đến đây để thấy vô vàn tòa xưa.
Bóng đa ẩn hiện sân chùa,
Sư đà khép cửa duyên xưa dứt rồi.
Tiếng ve vọng đến chỗ ngồi,
Ý thu tràn ngập khắp trời râm ran.*

(Thích Như Điển)

CHƯƠNG TRÌNH PHẬT SỰ NĂM 2022

● Tháng 1 năm 2022

05. - 14.01.2022:

- An Cư Kiết Đông tại Chùa Khánh Anh Évry, Pháp Quốc

29.01.2022 (Thứ bảy):

- Tết tại Chùa Viên Minh, Thụy Sĩ (HT. Phương Trượng)

31.01.2022 (Thứ hai):

- Tết "Nhâm Dần" tại Tổ Đình Viên Giác Hannover

20:00 - Sám Hối Tất Niên, văn nghệ mừng Tết, đón Giao Thừa vào lúc 24:00 giờ.

● Tháng 2 năm 2022

01.02.2022 (Thứ ba Mồng một Tết):

5:45 - Tọa thiền và trì tụng Thần Chú Thủ Lăng Nghiêm.

- Từ sáng đến tối suốt ngày tại Chùa phát lì xì, phát lộc, xin xăm, lễ Phật v.v...

02.02.2022 (Thứ tư, mồng hai Tết):

- Phát lì xì, phát lộc, xin xăm, lễ Phật v.v...

03.02.2022 (Thứ năm, mồng ba Tết):

- Từ 6 đến 17:00 giờ trì tụng trọn Bộ Đại Thừa Diệu Pháp Liên Hoa Kinh

05. - 06.02.2022 (Thứ bảy – Chủ nhật):

-Tết tại Chùa Viên Ý, Padova, Ý (HT. Phương Trượng)

07. - 12.02.2022:

- Tụng Kinh Dược Sư cầu an lúc 20:00 giờ (đốt 1.080 ngọn đèn trí tuệ)

15.02.2022 (Thứ ba):

- Chánh Rằm tháng giêng

20.02.2022 (Chủ nhật):

- Lễ Rằm Tháng Giêng tại Tổ Đình Viên Giác, Hannover

● Tháng 3 năm 2022

21. - 27.03.2022 (Thứ hai – Chủ nhật):

- Phật Thất Tịnh Độ tại Chùa Linh Thứu, Berlin (HT. Phương Trượng, ĐĐ. Hạnh Giới)

● Tháng 4 năm 2022

15. – 18.04.2022 (Thứ sáu đến Thứ hai):

- Khóa Tu Học GDPT Đức Quốc tại Tổ Đình Viên Giác, Hannover

● Tháng 5 năm 2022

1.05.2022 (Chủ nhật - Lễ lao động):

- Du ngoạn với Chi Hội Phật tử Hannover và GDPT Tâm Minh

- Huân tu tại Chùa Quan Âm, Đan Mạch (ĐĐ. Hạnh Giới)

07.05.2022 (Thứ bảy):

- Lễ Phật Đản tại Chùa Viên Âm, Nürnberg (HT. Phương Trượng)

08.05.2022 (Chủ nhật):

- Lễ Phật Đản tại Chùa Linh Thứu, Berlin (HT. Phương Trượng)

- Lễ Phật Đản tại Chùa Bảo Đức, Oberhausen (ĐĐ. Hạnh Giới)

13. - 15.05.2022 (Thứ sáu - Chủ nhật):

- Lễ Phật Đản tại Tổ Đình Viên Giác, Hannover

16.05.2022 (Thứ hai):

- Chúng Viên Giác nhập hạ an cư

22.05.2022 (Chủ nhật):

- Lễ Phật Đản tại Chùa Bảo Thành, Koblenz (HT. Phương Trượng)

29.05.2022 (Chủ nhật):

- Lễ Phật Đản tại Chùa Viên Quang, Tübingen (HT. Phương Trượng)

● Tháng 6 năm 2022

5.06.2022 (Chủ nhật)

- Lễ Phật Đản tại Chùa Viên Đức, Ravensburg (HT. Phương Trượng)

- Lễ Phật Đản tại Chùa Bảo Quang, Hamburg (ĐĐ. Hạnh Giới)

28.06.2022 (Thứ ba):

- Họp Thường Niên Chi Bộ Đức Quốc tại Chùa Bảo Thành, Koblenz

● Tháng 7 năm 2022

02. - 6.07.2022 (Thứ bảy đến trưa Thứ tư):

- Khóa tu gieo duyên tại Tổ Đình Viên Giác

6. - 10.07.2022 (tối Thứ tư đến trưa Chủ nhật):

- Khóa Huân Tu Niệm Phật miên mật tại Tổ Đình Viên Giác

15.07. - 24.7.2022 (Thứ sáu đến Chủ nhật):

- Khóa Tu Học Phật Pháp Âu Châu kỳ thứ 34

● Tháng 8 năm 2022

07.08.2022 (Chủ nhật):

- Lễ Vu Lan tại Chùa Bảo Đức, Oberhausen (HT. Phương Trượng)

- Lễ Vu Lan tại Chùa Linh Thứu, Berlin (ĐĐ. Hạnh Giới)

12. - 14.08.2022 (Thứ sáu đến Chủ nhật):

- Đại Lễ Vu Lan và Lễ Hội Quan Âm tại Tổ Đình Viên Giác, Mãn hạ Tự Tứ

21.08.2022 (Chủ nhật):

- Lễ Vu Lan tại Chùa Bảo Quang, Hamburg (HT. Phương Trượng)

- Lễ Vu Lan tại Chùa Bảo Thành, Koblenz (ĐĐ. Hạnh Giới)

27.08.2022 (Thứ bảy):

- Lễ Vu Lan tại Chùa Liên Tâm, Turku, Phần Lan (HT. Phương Trượng)

28.08.2022 (Chủ nhật):

- Lễ Vu Lan tại Chùa Quán Thế Âm, Đan Mạch (HT. Phương Trượng)

- Lễ Vu Lan tại Chùa Viên Quang, Tübingen (ĐĐ. Hạnh Giới)

Tháng 9 năm 2022

03.09.2022 (Thứ bảy):

- Lễ Vu Lan tại Chùa Viên Âm, Nürnberg (HT. Phương Trượng)

04.09.2022 (Chủ nhật):

- Lễ Vu Lan tại Tu Viện Viên Đức (HT. Phương Trượng)

25.09. - 01.10.2022 (Chủ nhật đến Thứ bảy):

- Phật Thất Tịnh Độ tại Chùa Bảo Quang, Hamburg (HT. Phương Trượng, ĐĐ. Hạnh Giới)

● Tháng 10 năm 2022

- Lễ Thọ Bát Quan Trai tại các Chi Hội (ĐĐ. Hạnh Bổn)

● Tháng 11 năm 2022

- Lễ Thọ Bát Quan Trai tại các Chi Hội (ĐĐ. Hạnh Bổn)

Tháng 12 năm 2022

25.12.2022 (Thứ ba):

- Lễ Giỗ Tổ Chư Thánh và Hiệp Kỳ chư Hương Linh thờ tại Tổ Đình Viên Giác

25. - 31.12.2022 (Thứ ba đến Thứ hai): Khóa huân tu tại Chùa Viên Giác (ĐĐ. Hạnh Bổn và chư Tôn Đức)

• Phù Vân phụ trách

* Chùa Bảo Thành Koblenz ủy lạo nạn nhân bão lụt tại Ahrweiler, Đức Quốc:

Sau Lễ Vu Lan, vào ngày 22/8/21 lúc 13:00 giờ chư Ni và Phật tử chùa Bảo Thành Koblenz đã xuất phát đến làng Ahrweiler nơi được gọi là bị nặng nhất nhì trong kỳ bão lụt lịch sử ở Đức vừa qua để mắt thấy tai nghe, thực hiện trách nhiệm mà các Phật tử khắp nơi đã tin tưởng giao phó.

Chúng tôi đã đến thăm 2 nơi:

1- Một nhà trẻ tên Kindertafesstätte Rappelkiste in Bad Neuenahr-Ahrweiler có tổng cộng 108 em.

2- Một gia đình người Việt ở Altenahr nhà cửa không còn gì khi nước dâng từ 19:00 đến 22:00 cao lên 10m nếu nước cứ dâng tiếp chừng 15 phút thì gia đình phải phá nóc nhà.

Tuy chùa Bảo Thành chúng tôi cũng tọa lạc ở tiểu bang Rheinland-Pfalz nhưng may mắn là không bị hư hại gì đáng kể trong kỳ bão lụt tháng 7/2021 này. Đi đến khu Landkreis Ahrweiler mới thấy thật cảnh vô cùng tang thương, kinh khủng hơn những gì chúng ta xem thông tin báo đài. Không ai không khỏi chạnh lòng khi nhìn chung quanh toàn cảnh tan thương, trường học nhà trẻ thành bãi rác, bãi đậu xe thành con sông lớn, xa lộ thành hố sâu có thể nuốt cả mấy chục chiếc xe, cả dãy phố thành bãi phế liệu.

Cả khu phố vẫn còn loạt xoạt tiếng mọi người đang gom xìn đất trong nhà đem đổ, bốc mùi lăm vì thỉnh thoảng bắt gặp những xác chết trôi về đây ở gara xe hoặc trên cành cây hoặc lẫn trong xìn đất. Nhìn vào thấy những anh những chị tình nguyện viên gương mặt nửa trắng nửa đen đang hì hục làm việc, chúng tôi thầm cảm kích những bàn tay đen bẩn, những dòng máu nhiệt huyết và một trái tim ấm áp. Người ta hay nói dân Đức giàu, nhưng dù giàu bao nhiêu đi nữa, một khi thiên tai đến thì tất cả trong giây lát đã trắng tay. Nơi đây cả 100 năm nay chưa hề có tai ương

gì xảy ra nên mọi người đa số không có bảo hiểm.

Chúng tôi đã chuyển giao số tiền 7000,00 € do quý Phật tử đóng góp cho nhà trẻ Rappelkiste để họ có thể bắt đầu các bước tái thiết xây dựng. Chấm dứt buổi thiện nguyện lúc 17:00 giờ cùng ngày, chia tay nhau mỗi người chúng tôi lòng đều nặng trĩu vì câu nói của cô Hiệu trưởng nhà trẻ Andrea Engel: "Không biết khi nào những đứa trẻ mới được vui chơi bình thường trở lại!". Đâu đó có một tiếng thở dài.... cả cây số!!! Hiện tại ở đây vẫn không có điện nước và không biết mùa đông sắp tới sẽ ra sao.

Cô Andrea Engel, Hiệu trưởng nhà trẻ viết đến vị Phật tử liên lạc viên của Chùa: *Mir fehlen die Worte um Ihnen für Ihre Spendenbereitschaft zu danken! Tôi không biết dùng lời nào để có thể cảm ơn sự kiện sẵn sàng giúp đỡ của quý vị!*

Nếu quý vị còn có thể nới rộng vòng tay trao yêu thương cho những nạn nhân của quê hương thứ hai chúng ta, xứ sở đã cứu mang chúng ta bao nhiêu năm nay thì xin liên lạc trực tiếp về Chùa Bảo Thành, Tel. 0152 3453 8374, Email: chuabaothanh@yahoo.de. Chúng tôi nguyện xin được làm chiếc cầu nối yêu thương trung gian giữa những người con Phật học hạnh xả ly và những hoàn cảnh bất hạnh trong trận bão lụt kinh hoàng lịch sử tại tiểu bang Rheinland- Pfalz của nước Đức vừa qua. Nam Mô Cứu Khổ Cứu Nạn Quán Thế Âm Bồ Tát.

(Tin TKN. Thích Nữ Minh Hiếu)

Phái đoàn chụp chung với Ban Giám Học Nhà Trẻ

*** Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội GHPGVNTN
Âu Châu cứu trợ cho bà con khó khăn tại
Việt Nam:**

Trong hoàn cảnh hiện tại dịch bệnh Covid 19 nặng tại VN, Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội đã làm Từ thiện xong đợt một 10,000€ và đã chuyển tiếp thêm 10.000€ (tổng cộng là 20.000€), đợt thứ hai giúp cho bà con khó khăn. Với sự trợ giúp từ Ni Trưởng Thích Nữ Như Tường, Ni Chứng của Chùa Như Thị tại Sài Gòn và những vị Tình Nguyên viên gia đình Phật Tử Đức Hòa thay mặt Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu góp phần cứu trợ các vùng cách ly covid19, những thực phẩm hằng ngày cùng với các Phái đoàn Từ thiện tại Việt Nam.

Nay thừa hành Hội Đồng Điều Hành GHPGVNTN Âu Châu, Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội ra Thông Báo này, thành tâm kêu gọi sự ủng hộ tịnh tài từ các tự viện, tịnh thất, chư tôn đức Tăng Ni và quý đồng hương đồng bào Phật Tử, vì tình thương dân tộc đồng bào và lòng bi mẫn của người con Phật. Kính xin quý Ngài, quý vị góp phần trợ giúp, để Tổng Vụ Từ Thiện Xã Hội làm tròn trọng trách, đem lại phần nào an ủi với đồng bào tại quê hương đang rơi vào hoàn cảnh khốn khó hiện nay của Dịch Nhiễm Covid-19.

Kính nguyện chư Tôn Đức Tăng Ni Nhị Bộ mùa An Cư Thanh Tịnh.

Kính nguyện Tam Bảo gia hộ quý Đồng Hương, Đồng Bào Phật Tử cùng gia quyến luôn an lành và hưởng nhiều phước đức. Thành tâm cầu nguyện cho Đồng Bào tại quê hương Việt Nam sớm thoát nạn Covid-19.

Nam Mô Hoan Hỷ Tạng Bồ Tát ma ha tát.

*(Bản tin của TT Thích Quảng Đạo –
Tổ Đình Khánh Anh Evry – Pháp)*

*** Thành viên Hiệp Hội Tin Lành Bắc
Đức đến viếng Chùa Bảo Quang.**

Chiều ngày thứ bảy 14.08.2021, mười hai thành viên thuộc Hiệp Hội Tin Lành Bắc Đức do bà Irene Pabst và Mục sư Dr. Michaela Will hướng dẫn đã đến thăm và cùng làm việc tại Chùa Bảo Quang Hamburg. Đại diện Chi Hội Phật Tử Hamburg đã tiếp phái đoàn (hôm đó quý Sư Cô đều về tham dự Lễ Vu Lan tại Chùa Bảo Đức ở Koblenz nên có mặt tại Chùa Bảo Quang).

Thành viên mười hai vị này đa số là những Mục sư hay lãnh đạo Hội đồng Giáo xứ của nhiều nhà thờ Tin Lành của thành phố Hamburg. Đặc biệt hai vị lãnh đạo nhà thờ St. Nikolai Billwerder gần chùa là Mục sư Dagmar Rosenberg và bà Hội trưởng Hội Nhà Thờ Dorothee Stolzenburg (Vorsitz KGR) đã tỏ ra rất quan tâm trong mối quan hệ tinh thần và tâm linh của hai tôn giáo tại địa phương.

Đạo hữu Thế Hùng đã hướng dẫn tham quan Chùa, kể lại những khó khăn trong quá trình thành lập và xây dựng của Chùa Bảo Quang Hamburg. Phần giải lao trà, cà phê, bánh ngọt trò chuyện thân mật do ba đạo hữu Hồng Phượng, Thị Chấn và Như Ý đảm nhiệm. Sau đó đạo hữu Nguyên Đạo đã hướng dẫn tất cả cùng thực tập ngồi thiền ở sân chùa, trước Quán Âm Các ngay bên bờ sông Bille.

Dù thời gian 3 tiếng đồng hồ khá dài nhưng đến 18:00 giờ mọi người ai cũng chưa muốn chia tay ra về. Ai nấy đều hoan hỷ.

Buổi tiếp xúc đã viên mãn đúng như yêu cầu mà những thành viên tổ chức của Hiệp Hội

Tin Lành Bắc Đức, bà Irene Pabst đã đề nghị trong thư mời:

Ở thành phố Hamburg chúng ta, các cộng đồng tôn giáo khác nhau cùng sống sát vách với nhau mà thường thì chúng ta ít biết về nhau. Điều gì phân biệt chúng ta và điều gì kết nối chúng ta? Những cuộc gặp gỡ trao đổi trực tiếp có thể giúp chúng ta vượt qua ranh giới của sự xa lạ này. (...) Chúng ta đều đã được học rằng, hình ảnh các tôn giáo, giống như các vì sao trên bầu trời, đó là một tổng thể không thể chia lìa. Trong tổng thể đó mọi người có thể sống hòa hợp với nhau và tất cả mọi ngôi sao đều có thể đồng thời tỏa sáng.

(Nguyễn Đạo VCT ghi)

* Miếng Khi Đói Bằng Gói Khi No –

Danh Sách Những Ân Nhân ủng hộ đồng bào Nghèo tại Sài Gòn vì bị phong tỏa cho Chi Hội „Tôi Vì Hòa Bình Thế Giới – I’m for World Peace):

- Trần Thùy Dung, Köln: 700€; Nguyễn Thị Nhi Em, Witten: 300€; Cao Đức Tài, Hamburg: 240 €; Lê thị Bồn, Frankfurt: 100€; Phí thị Lan Hương, Berlin: 100€; Khiết Ngọc Tôn Trinh, Lüneburg: 100€; Ngọc Huệ, Lünrburg: 50€; Võ thị Ni, Hamburg: 50€; Huỳnh văn Ninh, Hamburg: 50€; Lê Văn Hiệp-Sương, Hamburg: 60€; Nguyễn Quý Đại, München: 50€; Đặng Minh Trí, Bonn: 50€; Nguyễn Thị Mai, Hamburg: 50€; Phạm Công Hoàng, Tostedt: 50 €; Nguyễn Thị Ba, Hamburg: 50€; Trần thị Ngọc Hương, Henstedt Ulzburg: 100 €; Nguyễn Thị Diệu, Hamburg: 50€; Trần Ngọc Tiến, Hamburg: 90€; Tina Nguyễn, Hamburg: 150€; Josef Nguyễn, Hamburg: 100€; Tin Nguyễn, Hamburg: 200€; Lê Bảo Uyên, Hamburg: 200€; Đoàn Ngọc Hương/Quang Chánh, Hamburg: 100€; Joan Nguyễn Đức Tiến, Hamburg: 100€; Bs Trần Văn Khiêm, Lemgo: 100€; Nguyễn Tích Phùng, Hamburg: 160€; Phan Lê Linh/Phát: 100€; Nguyễn Hữu Huấn, Hamburg: 50€; Trần Thế Hùng: 200€.

Tổng Cộng: 3.700 €.

Bà Đàm Thị Bích Liên, đại diện Sư Cô Thích Nữ Hạnh Trì (Chủ tịch Hội I’m for World Peace tại Hoa Kỳ) lần lượt chuyển số tiền ủng hộ này cho Ông Trần Vũ Hào Hùng, đại diện Hội tại Việt Nam để trực tiếp trao tận tay cho bà con nghèo theo danh sách đã cập nhật.

IN SINH HOẠT CỘNG ĐỒNG

• Đại Nguyên phụ trách

* Tổng Thống Đức tặng Huân chương cao quý cho Ông Nguyễn Văn Rị

Moenchengladbach: Ngày 25.08.2021 tại tòa thị chính Moenchengladbach thuộc Tiểu bang Nordrhein-Westfalen (NRW) một trong 16 tiểu bang đông dân cư nhất của Đức gần 18 triệu dân, ông Nguyễn Văn Rị đã nhận “Huân Chương Thập Tự Giá - Bundesversientskreuz” của Tổng Thống Cộng Hòa Liên Bang Đức Frank-Walter Steinmeier gửi tặng. (Ông Nguyễn Văn Rị cũng nhận được Huân chương cao quý này lần đầu năm 2010 của Tổng Thống Đức Horst Köhler).

Ông Felix Heinrichs Thị trưởng thành phố đại diện Tổng Thống Đức và Thủ Hiến tiểu bang NRW, trao Huân Chương và vinh danh công trạng, thành tích về lãnh vực văn hóa, xã hội. Buổi lễ được tổ chức trang trọng tại sảnh đường tòa Thị Chính với sự tham dự của báo chí và truyền thông địa phương. Vì lý do đại dịch Covid 19 nên số người tham dự chỉ hạn chế trong vòng gia đình và thân hữu

Gia đình ông từ Vũng Tàu vượt biển tìm tự do được tàu Cap Anamur vớt đến định cư Đức từ năm 1981 tại Moenchengladbach. Ông Nguyễn Văn Rị theo học nghề thợ khóa (Schlosser) và làm việc cho hãng Voith Paper, 34 năm cho đến lúc về hưu năm 2019. Sau 40 năm Hội nhập (từ 1981-2021) với gia đình hạnh phúc vợ và 8 người con, trai gái theo học các Đại học đều thành đạt.

Ông Nguyễn Văn Rị nhập quốc tịch Đức từ năm 1991, ông tham gia tích cực các hoạt động thiện nguyện trong các lãnh vực Cộng đồng, Văn hóa, Xã hội, Tôn giáo... là giáo dân của giáo xứ St. Heilig Geist ở Mönchengladbach-Geistenbeck và thành viên của Hội Đồng Thành Phố về Hội Nhập Di Dân. Phó Chủ Tịch Nội Vụ của Liên Hội Người Việt Tỵ Nạn CS tại Liên Bang Đức, ông luôn hăng say đóng góp các sinh hoạt chống Cộng và tranh đấu cho Nhân Quyền tại Việt Nam.

Ông từng là Chủ Tịch Cộng Đồng Công Giáo Việt Nam tại Thành Phố Mönchengladbach, Phó Chủ Tịch Liên Đoàn Công Giáo Việt Nam tại Đức, Hội Trưởng Hội Người Việt Tỵ Nạn cộng sản ở Moenchengladbach e. V.

Từ năm 2004 đến năm 2012, ông Nguyễn Văn Rị cũng là Hội Trưởng Hội Bác Ái Vincent de Paul Giáo Phận Köln & Aachen. Những hoạt động đáng kể của ông là tổ chức lớp Việt Ngữ, tổ chức sinh hoạt văn hóa cộng đồng truyền thống tại Mönchengladbach,

Ông Vincent Nguyễn Văn Rị là một thuyền nhân đầu tiên nhận Ấn thưởng 5 Huân Chương trong 40 năm sống tại Đức; đánh dấu sự thành công hội nhập tốt đẹp, hãnh diện riêng cho cá nhân ông Nguyễn Văn Rị và gia đình. Cũng là một nét son đẹp cho Cộng Đồng Người Việt Thuyền Nhân Tỵ Nạn Cộng Sản. Được nhiều cơ quan truyền thông, Chính trị gia, Đại diện các Hội đoàn, Tôn giáo gửi lời chúc mừng với ông Nguyễn Văn Rị.

*** Về cứu trợ Ấn Độ:**

Ông Nguyễn đã quyên góp số tiền 3.020 € của những người đồng hương người Việt Nam sống ở Mönchengladbach và khu vực lân cận. Ông Rị thay mặt Cộng đồng Vinzenz von Paul/Hội Bác Ái Vinh Sơn, trao số tiền trên cho ông Frank Polixa, Giám đốc điều hành của Hiệp Hội Caritas Mönchengladbach. Để chuyển giúp Ấn Độ bị ảnh hưởng nặng bởi dịch Coronavirus.

*** Về cứu trợ lũ lụt tại Đức:**

Trận lũ lụt lịch sử từ ngày 15.7.2021 tại hai tiểu bang Nordrhein-Westfalen và Rheinland - Pfalz, bị sạt lở đất trên bình diện lớn tại vùng Erftstadt-Blessem nằm phía tây nam của thành phố Köln, đã khiến hàng trăm người chết và mất tích. Bị những thiệt hại về vật chất nặng

như: nhà cửa, xe cộ bị cuốn trôi hoặc hư hại, hạ tầng cơ sở bị tàn phá...

Trước tình hình thiên tai nặng nề đó tại Đức, Liên Hội Người Việt Tỵ Nạn tại Đức gửi e.mail tha thiết kêu gọi lòng hảo tâm của quý thân hữu người Việt góp ít, nhiều tài chánh góp quỹ cứu trợ người bị nạn tại nước Đức.

Tuy nước Đức giàu có, nhưng chúng ta góp chút nghĩa cử lòng biết ơn của người Việt tỵ nạn để tỏ lòng tri ân đất nước đã cư mang.

Tổng Cộng số tiền đóng góp cứu trợ 14.750,88 €. Ngoài ra nhiều Hội đoàn, cá nhân đã đóng góp trực tiếp cho chương trình Aktion Deutschland Hilf. Giáo Xứ Nữ Vương Hòa Bình München đóng góp hơn 3.000€ tiền cứu trợ lũ lụt tại Đức.

CHÚC MỪNG ÔNG NGUYỄN VĂN RỊ

**- Hòa Thượng Thích Như Điển –
Đại diện Chùa Viên Giác – Ban Biên Tập
Báo Viên Giác gửi thư
Chúc Mừng Ông Nguyễn Văn Rị**

Hannover, ngày 18 tháng 8 năm 2021
Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật,

Kính gửi Ông Nguyễn Văn Rị,
Năm 2021, lại một lần nữa ông được Tổng Thống Đức, ông Frank-Walter-Steinmeier trao giải thưởng Huân Công Bội Tinh – Bundesverdienstkreuz qua ông Thị Trưởng thành phố Mönchengladbach vào lúc 12 giờ ngày 25.8.2021.

Đây là một vinh dự rất lớn lao không những cho cá nhân Ông đã dành nhiều tâm huyết đóng góp công tác về Văn Hóa, Xã Hội và Từ Thiện liên tục trong suốt 40 năm qua từ năm 1981 đến năm 2021; mà cũng là một niềm hãnh diện chung cho người Việt chúng ta tại hải ngoại.

Chúng tôi xin đại diện cho Chùa Viên Giác, Báo Viên Giác tại Hannover và cộng đồng Phật tử tại Cộng Hòa Liên Bang Đức, xin có lời chúc mừng Ông và cầu nguyện cho Ông và gia đình luôn gặp được nhiều an vui trong cuộc sống hàng ngày.

Nam Mô A Di Đà Phật,
Thích Như Điển

● Lê Ngọc Châu

* Tiền lương: Tốt nghiệp đại học trong tám ngành này kiếm được ít nhất:

Ngày 06.8.2021: Bằng cấp thường được đền đáp về mặt tài chính. Trong nhiều lĩnh vực chuyên môn và ngành nghề, chúng ta kiếm được nhiều tiền hơn khi có bằng đại học. Nhưng ở đây, cũng có những trường hợp ngoại lệ, theo báo cáo tiền lương của Stepstone, như Business Insider, thuộc về Axel-Springer, cho thấy. Ví dụ, trong ngành khách sạn và ăn uống, các người tốt nghiệp đại học chỉ nhận được trung bình khoảng 45.500 euro/năm. Đánh giá cũng bao gồm những người làm việc trong lĩnh vực Marketing cho khách sạn.

Để so sánh: mức lương trung bình của một nhân viên ở Đức là khoảng 57.000 euro/năm. Trong ngành tài chính và ngân hàng, ngay cả khi hoàn thành khóa đào tạo nghề, bạn nhận được trung bình khoảng 50.200 euro/năm - và như vậy cao hơn 4.700 euro so với một người tốt nghiệp đại học làm việc trong ngành dịch vụ ăn uống hoặc khách sạn.

Vì vậy, ngay cả khi có bằng cấp, không phải lúc nào bạn cũng có thể kiếm được nhiều tiền trong công việc của mình. Có một số ngành nghề mà các người tốt nghiệp đại học có xu hướng chờ đợi một mức lương tương đối thấp - thấp hơn nhiều so với mức trung bình của cả nước.

* Lương hưu cơ bản ngày càng đến với nhiều người hơn:

Hàng trăm nghìn người nghỉ hưu có thể sẽ thấy nhiều hơn một chút trong năm tới - cụ thể là khi họ nhận lương hưu cơ bản lần đầu tiên, được tính lùi từ đầu năm 2021. Bởi vì đó là thời điểm đóng bảo hiểm thêm cho những người có mức lương thấp dài hạn chính thức bắt đầu.

Tuy nhiên, việc thiết lập hệ thống dữ liệu mất nhiều thời gian đến nỗi những người thụ hưởng đầu tiên mới nhận được thông báo lương hưu cơ bản trong tháng 7 năm 2021. Phải mất đến cuối năm 2022, ước tính khoảng 1,3 triệu người được hưởng khoản bổ sung này mới được sàng lọc trong số 26 triệu nhận lương.

Thời gian làm việc lâu hơn

Chẳng hạn, yêu cầu nghỉ hưu muộn hơn không được ưa chuộng đến nỗi Liên đảng chỉ công bố trong chương trình bầu cử của mình: "Chúng tôi muốn giúp mọi người đạt đến tuổi nghỉ hưu thực tế." Trên thực tế, ngày nay nhiều người không nghỉ làm ở tuổi 67. Năm ngoái, 1,04 triệu nhân viên từ 67 tuổi trở lên. Gần 600.000 hơn 70 tuổi vẫn còn có một công việc bình thường. Gần 220.000 người thậm chí ít nhất là 75 tuổi - và 72.000 nhân viên ít nhất 80 tuổi.

800.000 người làm việc nhỏ (*Minijobs*) là những người đang trong lứa tuổi từ 67 tuổi trở lên. Họ không phải nhận tiền an sinh xã hội và không phải trả thuế cho phần thu nhập bổ sung. Một mặt, những người trong độ tuổi nghỉ hưu không nhất thiết phải cảm thấy sẵn sàng cho việc nghỉ hưu. Theo các chuyên gia, phụ nữ nói riêng thường phụ thuộc vào các khoản thu nhập bổ sung ngoài tiền hưu trí. Các số liệu thống kê cho thấy rằng một số lượng lớn đặc biệt nhiều người bị ảnh hưởng làm việc trong văn phòng, như một người dọn dẹp hoặc một người lái xe.

* Tổng Thống Đức Steinmeier: Ngày 13 Tháng 8 Năm 1961 là "Ngày định mệnh cho Thế Giới":

TT Steinmeier tại lễ tưởng niệm

Tổng Thống Cộng Hòa Liên Bang Đức, Frank-Walter Steinmeier mô tả ngày 13 tháng 8 năm 1961, ngày bắt đầu xây dựng Bức tường Berlin (*ghi chú thêm: Người Việt Nam gọi là Bức Tường Ô Nhục Bá Linh*), là "một ngày định mệnh cho người Đức chúng tôi và cho thế giới". Vào thời điểm đó, "sự phân chia thế giới trong Chiến tranh Lạnh đã được củng cố theo đúng nghĩa đen", ông nói hôm thứ Sáu.

* Những người nhận Hartz IV sẽ nhận được thêm ba euro vào năm 2022:

Berlin (dpa) 26.8.2021 - Những người nhận Hartz IV sẽ nhận được thêm 3 euro mỗi tháng kể từ năm sau. Theo thông tin từ Cơ quan báo chí Đức, chính phủ đang có kế hoạch tăng từ 446 lên 449 euro mỗi tháng cho những người độc thân. Cổng thông tin The Pioneer đã báo cáo về nó đầu tiên.

Tỷ lệ cơ bản cho những người sống chung và vợ/chồng sẽ tăng 3€ lên 404 euro. Đối với trẻ em từ 14 đến 17 tuổi sẽ là 376 euro, cũng nhiều hơn 3 euro so với trước đây. Mức tăng cho trẻ em từ 6 đến 13 tuổi và 0 đến 5 tuổi sẽ tăng thêm 2€ mỗi em (311€ và 285€). Đối với thanh niên từ 18 đến 24 tuổi sống trong nhà của cha mẹ và người lớn trong các cơ sở giáo dục, tỷ lệ tăng theo kế hoạch từ 357 lên 360 euro. Các chi phí bổ sung ước tính khoảng 190 triệu euro trong năm tới.

Mức tăng dự tính tuân theo các con số do nhà lập pháp quy định, với 70% sự phát triển là giá xác định có liên quan và 30% sự phát triển tiền lương được đưa vào tính toán.

* 13.8.2021 lễ niệm xây dựng Bức tường Berlin:

Ngày 13 tháng 8, 60 năm trước, là một ngày "chia cắt con cái khỏi cha mẹ, cháu khỏi ông bà, và đã can thiệp một cách đau đớn và đau đớn vào cuộc sống của vô số cá nhân," Steinmeier nói. Qua đó, bức tường "đi qua giữa một thành phố đang sống, nó tự ý phân chia đường phố và lối đi, quảng trường và đường rầy xe lửa, sông ngòi và nghĩa trang, mọi người có thể thấy sự phân chia này 'bạo lực và vô nhân đạo' như thế nào".

Tổng Thống Cộng Hòa Liên Bang Đức cho biết bức tường được xây dựng bởi Cộng Hòa Dân Chủ Đức (Cộng sản Đông Đức/DDR cũ) như một nhà nước "phải nhốt công dân của mình trong đất nước của mình để có thể hoạt động trong một thời gian". Công trình xây dựng là "bằng chứng cho một thất bại vô vọng" và "dấu hiệu không thể nhầm lẫn của một quốc gia bất công, không có chủ quyền cũng như không hợp pháp trong mắt người dân của chính nó".

Về cơ bản, Bức tường là khởi đầu cho sự kết thúc của Cộng Hòa Dân Chủ Đức, "tuy nhiên, còn lâu mới đến". Steinmeier nhớ lại trong 28 năm tồn tại, bức tường đã "mang lại vô vàn đau khổ cho con người". Nhiều người đã cố gắng trốn chạy đã chết một cách thảm khốc.

"Ký ức về Bức tường Berlin không được dừng lại khi bạn nhìn lại," Steinmeier đồng thời yêu

cầu. Đúng hơn, đó là một "thách thức dài hạn". Tổng Thống Đức cảnh báo: *Tự Do và Dân Chủ* "không bao giờ được ban tặng bởi thiên nhiên, không bao giờ đạt được một lần và mãi mãi". Tự Do và Dân Chủ phải được "chiến đấu, nhưng sau đó cũng phải được bảo vệ và giữ gìn".

Steinmeier nhấn mạnh: *Tự Do và Dân Chủ* cần có "cam kết và niềm đam mê quyết đoán" - bắt đầu bằng việc tham gia vào các cuộc bầu cử dân chủ, "điều mà bức tường và những gì nó đại diện đã cấm đoán rất nhiều người trong suốt thời gian dài". "Mọi người nên nhớ điều này khi một Quốc Hội (Bundestag) mới sắp được bầu lại."

* Steinmeier và Merkel Tại Lễ Tưởng Niệm Các Nạn Nhân Lũ Lụt:

Thủ Tướng Angela Merkel (l-r), Chủ tịch Quốc Hội Wolfgang Schaeuble và Tổng Thống Frank-Walter Steinmeier

Trận lũ lụt vào giữa tháng Bảy năm 2021 đã giết chết hơn 180 người. Thứ Bảy tuần này (28.08), các nạn nhân được tưởng niệm tại Nhà thờ Aachen. Tổng Thống Đức Steinmeier và Thủ Tướng Merkel cũng có mặt ở đó.

Tại lễ tưởng niệm các nạn nhân của thảm họa lũ lụt, chủ tịch Hội Thánh Tin Lành ở Đức, Heinrich Bedford-Strohm, cũng đã nêu lên nguyên nhân của trận lụt.

«Hậu quả của biến đổi khí hậu do con người gây ra đã đến với chúng ta. Chúng ta hiểu điều đó», ông nói hôm thứ Bảy ngày 28.8.2021 tại Thánh Lễ ở Nhà thờ Aachen. Ông hy vọng rằng trong 20 năm nữa, mọi người sẽ có thể nói rằng kịch tính của các sự kiện đã khiến mọi người phải suy nghĩ và dẫn tới một khởi đầu mới.

• **Lê Ngọc Châu** (München, 08+09.2021)
Sưu tầm và dịch từ der Spiegel, SZ, FAZ, die Welt, Handelsblatt, Focus, ARD, ZDF, N-TV, AFP, DPA...

* Sài Gòn phong tỏa khiến người dân nghèo Việt Nam rơi vào tình cảnh đói nghèo không có lương thực:

Bà Trần Thị Hào, một công nhân nhà máy, được thông báo rằng nhà cầm quyền cộng sản sẽ cung cấp thực phẩm đầy đủ cho bà và gia đình nhưng trong hai tháng nay họ đã không có gì để ăn ngoài cơm và nước mắm. Bà bị cho nghỉ việc không lương vào tháng 7, trong khi chồng bà, một công nhân xây dựng, đã không thể làm việc trong nhiều tháng. Gia đình họ lâm vào tình cảnh chậm trễ trả tiền thuê trọ khi hạn thanh toán kế tiếp lại đang đến gần. Bà Hào không phải là người duy nhất đối mặt với tình cảnh này. Khi các hạn chế chặt chẽ hơn đã dần được áp dụng kể từ đầu tháng 6, dân nghèo là những người bị ảnh hưởng nặng nề nhất. Tài xế taxi, người bán hàng rong, công nhân nhà máy và công nhân xây dựng vốn đã khó khăn, nay lại không thể kiếm tiền trong nhiều tháng liền và bị mắc kẹt trong những khu nhà chật chội, đông đúc ở các điểm nóng Covid. Dữ kiện thống kê chính thức cho biết chỉ riêng tại Sài Gòn đã có 3 đến triệu người rơi vào tình trạng khó khăn về tài chính do đại dịch. Cô Nguyễn Lâm Ngọc Trúc, 21 tuổi, sống trong một khu ổ chuột bên bờ sông cùng với 30 đến 40 gia đình khác. Gia đình cô đều thất nghiệp và phải sống qua ngày nhờ gạo và mì gói từ các tổ chức thiện nguyện và hàng xóm. Với số lượng lớn người dân di cư sinh sống trong khu xóm của cô Ngọc, có nhiều người trong số họ chưa ghi danh hộ khẩu và do đó đã không được cai quản và trở nên vô hình đối với chính quyền.

Nguồn: <https://www.sbtn.tv/>

* Người dân Vũng Tàu muốn đi cấp cứu phải xin giấy phép của nhà cầm quyền địa phương:

Ngày 9/9/2021, Trần Đình Khoa, Bí thư Thành ủy Vũng Tàu đã ký thông báo kết luận cuộc họp của Ban chỉ đạo phòng chống dịch Covid-19 của Tp Vũng Tàu về việc tăng cường, siết chặt, cai quản việc ra đường của người dân trong thời gian phong tỏa. Nội dung kết luận cho biết, tại thành phố Vũng Tàu, chỉ có viên chức

Cộng sản, người lao động đi làm theo kế hoạch của cơ quan được đi trên đường trong khoảng thời gian từ 6 đến 8 giờ sáng và 5 đến 7 giờ tối trong ngày. Các phường, xã phải xây dựng chốt kiểm soát, cai quản người ra vào địa phương theo hình thức "đóng chặt- khoá cứng" để người dân không được đi ra khỏi địa bàn. Đặc biệt là đối với những người phải đi khám chữa bệnh, đi cấp cứu thì phải gọi điện qua đường dây nóng của nhà cầm quyền xã, phường để xin cấp giấy đi đường, hoặc cấp giấy thông qua mã QR. Sau khi gọi điện xin giấy đi đường, nhà cầm quyền phường, xã sẽ cấp giấy mang đến tận nhà cho người dân, nhưng thời gian bao lâu thì người dân mới có được giấy đi đường để đi cấp cứu thì không được nhà cầm quyền thành phố Vũng Tàu nhắc đến. Ngoài ra, để siết chặt việc đi lại của người dân, nhà cầm quyền thành phố cũng yêu cầu các phường, xã phải bố trí lực lượng để thực hiện khóa chặt các hẻm lưu thông nhau, bịt các đường đi theo phương án "một lối vào- một ngõ ra", tức là vào đường nào thì ra đường đó.

Nguồn: <https://vietnamnet.vn/>

* Chủ tịch Quốc hội CSVN vừa xin vaccine dư thừa vừa "nổ" có thể là trung tâm sản xuất vaccine của khu vực:

Hôm 8/9/2021, tại cuộc hội đàm với ông David Sasoli, Chủ tịch Nghị viện Châu Âu, Vương Đình Huệ, Chủ tịch Quốc hội cs Việt Nam bày tỏ mong muốn Nghị viện châu Âu hỗ trợ vaccine phòng Covid-19 cho Việt Nam qua tổ chức bất vụ lợi COVAX tức là miễn phí, đồng thời xin phía châu Âu cho nhà cầm quyền nguồn vaccine dư thừa. Ngoài ra, ông Huệ cũng xin Nghị viện châu Âu hỗ trợ cho nhà cầm quyền vật tư, trang thiết bị y tế thiết yếu, thuốc điều trị Covid-19, hợp tác sản xuất vaccine. Sau khi xin vaccine "dư thừa" thì ông Huệ lại ba hoa rằng, Việt Nam đã chuẩn bị mọi mặt để trở thành trung tâm sản xuất vaccine ở khu vực. Sau đó, ông xin phía Nghị viện châu Âu ủng hộ nhà cầm quyền được gỡ thẻ vàng IUU đối với vấn đề khai thác thủy sản của Việt Nam, giúp ngư dân Việt được bảo đảm công việc mưu sinh. Đáp lại các đề nghị của ông Huệ, đại diện Nghị viện châu Âu cho biết, sẽ nỗ lực vận động vaccine cùng các trang thiết bị y tế giúp Việt Nam phòng chống Covid-19. Ngoài xin vaccine dư thừa của châu Âu, khi tiếp ông Perer Lavoy, Giám đốc cấp cao khu vực châu Á-Thái Bình Dương của tập đoàn Exxonmobil, ông Huệ cũng đã tranh thủ xin vaccine bằng cách, nhờ phía Exxonmobil với vai trò là công ty hàng đầu của Hoa Kỳ hãy có tiếng nói tác động tới Chính

phủ Hoa Kỳ hỗ trợ vaccine cho Việt Nam, hoặc nhượng lại cho Việt Nam số vaccine dư thừa. Vấn theo báo Vietnamnet, trước đó khi làm việc với Nghị viện một số nước như Italia, Chủ tịch Thượng viện Nhật Bản Santo Akiko, ông Huệ cũng cầu xin các nước này cho Việt Nam số vaccine phòng Covid-19 dư thừa vì Việt Nam đang có nhu cầu cấp bách để kiểm soát đại dịch.
Nguồn: <https://www.sbtn.tv/>

*** Bộ y tế Cộng sản ra văn bản dọa rút chứng chỉ hành nghề nhân viên y tế bỏ việc mùa dịch:**

Trước tình trạng nhiều nhân viên y tế bỏ việc trong mùa dịch, ngày 4/9/2021, bộ Y tế Cộng sản đã ban hành công văn số 7330/BYT-KCB với tuyên bố sẽ tước chứng chỉ hành nghề đối với nhân viên y tế bỏ việc. Ngày 6/9, bộ Y tế Cộng sản đề nghị sở Y tế các địa phương tăng cường kiểm tra, tổng hợp danh sách những nhân viên y tế tự ý bỏ việc, hoặc vi phạm đạo đức hành nghề để tước quyền sử dụng chứng chỉ hành nghề. Vì nhà cầm quyền cs cho rằng, Bộ Y tế đã trang bị 'đầy đủ' cho các nhân viên y tế chống dịch Covid-19 như, được tiêm đủ 2 mũi vaccine; mỗi nhân viên y tế tham gia tuyến đầu chống dịch được hỗ trợ 3 triệu đồng/1 đợt, cùng tiền phụ cấp, tiền chống dịch; và nhà cầm quyền đã làm 20.000 thẻ bảo hiểm cho nhân viên y tế tuyến đầu nên các nhân viên y tế phải tham gia chống dịch. Theo báo Lao động, sở Y tế tỉnh Bình Dương đã không giải quyết đơn nghỉ việc của các nhân viên y tế, nếu ai tự ý bỏ việc thì sẽ thu hồi chứng chỉ hành nghề. Được biết, trong thời gian qua, đã có khá nhiều nhân viên y tế chống dịch tuyến đầu vì quá bất mãn, và không chịu đựng được môi trường làm việc thiếu thốn trang thiết bị y tế, thậm chí là các đồ bảo hộ như găng tay, quần áo bảo hộ, còn lãnh đạo sở Y tế thì không dám bước chân đến nơi điều trị bệnh nhân nên họ đã bỏ việc. Ngoài ra, trong thời gian qua, nhiều nhân viên y tế phải sống bằng nguồn cơm từ thiện của cộng đồng, và người thân tiếp tế vì cơm của nhà cầm quyền cấp vừa khó ăn, vừa không đủ chất dinh dưỡng. Bác sĩ Võ Xuân Sơn bình luận, ông nhìn vào tấm hình chụp bệnh viện đã chiến 13000 giường bệnh mà ông rùng mình, và không hiểu sao các nhân viên y tế đã lấy can đảm ở đâu để làm việc trong cái không gian rùng rợn, và kinh khủng như vậy?

Nguồn: <https://www.rfa.org/vietnamese/>

*** EU thu hồi hai mặt hàng mì ăn liền hai công ty Việt Nam:**

Theo bản tin của RFA, truyền thông Nhà nước cộng sản Việt Nam dẫn công văn Văn phòng Chính phủ gửi Bộ Công Thương đưa tin ngày 31/8. Bộ Công Thương phải báo cáo trước ngày 7/9 về việc mì tôm chua cay Hào Hào của Công ty Acecook Việt Nam bị thu hồi ở Ireland do chứa chất Ethylene Oxide, bị cấm trong thực phẩm bán tại Châu Âu (EU). Tin cho biết, Cơ quan An toàn thực phẩm Ireland (FSAI) ra thông báo thu hồi một số lô sản phẩm mì ăn liền có chứa chất Ethylene Oxide, trong đó có Mì Hào Hào vị tôm chua cay và miến Good vị sườn heo do Acecook Việt Nam sản xuất. Chỉ thị số 91/414/EEC của EU quy định hàm lượng Ethylene Oxide trong các loại thực phẩm này phải dưới 0.05 mg/kg. Tuy nhiên kết quả phân tích trong mì tôm Hào Hào cho thấy hàm lượng chất này là 0.066 mg/kg. Sau đó, EU tiếp tục đưa khuyến cáo sản phẩm mì khô vị bò gà của Công ty Cổ phần Thực phẩm Thiên Hương và thu hồi lại mặt hàng này ở thị trường Na Uy do chứa Ethylene Oxide hàm lượng 0.052 mg/kg. Đại diện Công ty CP Thực phẩm Thiên Hương khi trả lời phỏng vấn báo Người Lao động ngày 30/8 khẳng định, tiến trình sản xuất cho tất cả sản phẩm của Thiên Hương không sử dụng Ethylene Oxide trong bất kỳ khâu nào. Đồng thời, đại diện công ty cho biết thêm, mì khô vị bò gà của Thiên Hương là hàng gia công xuất khẩu theo đơn đặt hàng riêng của khách hàng Na Uy theo tiêu chuẩn, bao bì, nhãn mác khách hàng yêu cầu.

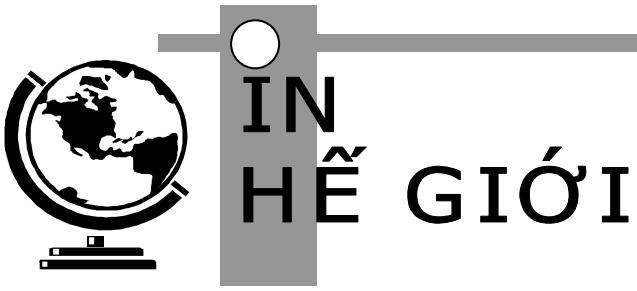
Nguồn: <https://www.rfa.org/vietnamese/>

❧ CÁO LỖI ❧

Kính thưa quý vị,
Số báo VG 245 kỳ này có chủ đề "Tưởng Niệm Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Tâm" vừa viên tịch ngày 12.6.2021, nên có rất nhiều bài viết về kỷ niệm với Ni Trưởng Diệu Tâm, vì thế rất tiếc một số bài viết trong các Mục thường lệ và ngay cả những bài viết về chủ đề cũng phải gác lại cho số báo VG 246 tháng 12.021.

Chúng tôi thành thật cáo lỗi cùng độc giả và tác giả. Mong quý vị hoan hỷ.

- BAN BIÊN TẬP VIÊN GIÁC

• Quảng Trực phụ trách

* Trung Cộng yêu cầu tàu nước ngoài khai báo khi vào 'lãnh hải' ở Biển Đông:

Bắc Kinh đòi hỏi các tàu nước ngoài phải khai báo tên tàu, tín hiệu gọi tàu, hàng hóa độc hại và nguy hiểm trên tàu khi ở trong vùng gọi là 'lãnh hải' của Trung Cộng ở Biển Đông. Tờ Bưu điện Hoa Nam Buổi sáng (South China Morning Post), vào ngày 30/8, dẫn thông báo vừa nêu của Cơ quan An toàn Hàng hải Trung Cộng, phổ biến vào ngày 27/8 và có hiệu lực bắt đầu từ ngày 1/9/2021. Yêu cầu mới này của Bắc Kinh được cho biết dựa theo Luật An toàn Giao thông Hàng hải Sửa đổi của Trung cộng, được thông qua hồi tháng 4/2021. Theo đó, các tàu nước ngoài đi vào vùng "lãnh hải" của Trung cộng ở khu vực Biển Đông phải khai báo thông tin cho Cơ quan An toàn Hàng hải Trung cộng. Trong trường hợp tàu nước ngoài không khai báo theo yêu cầu thì cơ quan này sẽ ra lệnh bắt buộc tàu nước ngoài phải rời đi ngay lập tức và dùng các biện pháp như trục xuất bắt buộc, theo luật định hiện hành của Trung Cộng. Quy định mới về yêu cầu tàu nước ngoài khai báo khi đi vào vùng "lãnh hải" của Trung Cộng, ở Biển Đông, áp dụng đối với tất cả tàu dân sự được sử dụng cho mục đích quân sự. Thông báo mới nhất của Cơ quan An toàn Hàng hải Trung Cộng được đưa ra trong bối cảnh căng thẳng leo thang giữa Trung cộng và các bên tranh chấp tại khu vực Biển Đông, cũng như các quốc gia phương Tây do Mỹ dẫn đầu ngày càng mở rộng hiện diện quân sự tại vùng biển Ấn Độ-Thái Bình Dương. Trước đó, hồi năm 2016, Tòa Trọng tài Quốc tế-PCA ra phán quyết bác bỏ chủ quyền "đường chín khúc" của Trung Cộng tự vẽ ra chiếm đến 90% diện tích Biển Đông, qua vụ Philippines vào năm 2013 đệ đơn kiện Trung Cộng về vấn đề tranh chấp bãi cạn Scarborough giữa Manila và Bắc Kinh.

Tin đặc biệt về khủng hoảng A Phú Hãn

* Chuyên bay cuối cùng sau cuộc chiến dài nhất của Mỹ:

Chuyến bay quân sự cuối cùng của Mỹ đã rời Kabul, đánh dấu sự kết thúc sự hiện diện của nước này tại A Phú Hãn. Chỉ huy quân sự hàng đầu của Mỹ trong khu vực, Tướng Kenneth McKenzie, cho biết chiếc máy bay C17 cuối cùng rời Kabul cùng với đại sứ Mỹ ngay sau nửa đêm theo giờ địa phương hôm thứ Ba 31/8/2021. Ông nói thêm rằng phái đoàn ngoại giao hỗ trợ những người không thể rời đi trước thời hạn sẽ tiếp tục. Tiếng súng ăn mừng của Taliban đã vang lên sau khi chiếc máy bay cuối cùng cất cánh. Chiếc máy bay cuối cùng rời đi báo hiệu sự kết thúc cuộc chiến dài nhất của nước Mỹ, và một nỗ lực sơ tán lớn bắt đầu vào ngày 14/8 ngay sau khi Taliban tiếp quản đất nước. Tướng McKenzie nói rằng tổng cộng, máy bay của Mỹ và liên quân đã sơ tán hơn 123.000 dân thường - trung bình hơn 7.500 người mỗi ngày trong thời gian vừa qua. Phát biểu sau thông báo trên, Ngoại trưởng Mỹ Anthony Blinken, từ Hoa Thịnh Đốn, gọi cuộc sơ tán là một "hoạt động quân sự, ngoại giao và nhân đạo quy mô lớn" và là một trong những thách thức nhất mà Mỹ từng thực hiện. "Một chương mới bắt đầu," ông nói. "Sứ mệnh quân sự đã kết thúc. Một sứ mệnh ngoại giao mới đã bắt đầu". Nhưng ông nói rằng Taliban cần có đạt được tính chính danh, và sẽ bị đánh giá dựa trên việc chính quyền này thực hiện các cam kết và nghĩa vụ đối với người dân ở mức độ nào. Các cam kết bao gồm cho phép dân thường tự do đi đến và rời khỏi A Phú Hãn, bảo vệ quyền của tất cả người A Phú Hãn bao gồm phụ nữ, và ngăn chặn các nhóm khủng bố chiếm được vị thế ở A Phú Hãn. Ông Anthony Blinken nói thêm rằng mặc dù Mỹ đã ngưng hiện diện ngoại giao ở Kabul, chuyển các hoạt động tới Doha, nhưng sẽ tiếp tục "nỗ lực không ngừng" để giúp người Mỹ và người A Phú Hãn có hộ chiếu Mỹ rời khỏi A Phú Hãn nếu họ muốn. Ông Blinken là thành viên đầu tiên của nội các Biden nói về việc rút quân. Tổng Thống Joe Biden đã đưa ra một tuyên bố ngăn cản tất cả những người tham gia vào hoạt động sơ tán trong 17 ngày qua. Trong khi đó, Mỹ vẫn chưa giải thích thông tin về một vụ tấn công bằng drone của Mỹ nhằm vào một kẻ tình nghi đánh bom liều chết ở A Phú Hãn đã giết chết một số dân thường, trong đó có 6 trẻ em và một nam giới làm phiên dịch cho quân đội Mỹ. Lầu Năm Góc cho biết họ đang đánh giá và điều tra các báo cáo.

* Các lực lượng kháng chiến chống Taliban ở A Phú Hãn yêu cầu cộng đồng quốc tế không công nhận chính phủ mới Taliban:

Các chiến binh chống đối Taliban ở tỉnh Panjshir nói chính phủ mới là "bất hợp pháp". Trong khi Hoa Kỳ bày tỏ lo ngại về các nhân vật trong nội các có liên đới tới các vụ tấn công vào lực lượng Hoa Kỳ. Chính phủ lâm thời do Mullah Mohammad Hassan Akhund, người có tên trong danh sách đen của Liên Hiệp Quốc, đứng đầu. Một nhân vật khác, Sirajuddin Haqqani, bị FBI của Hoa Kỳ truy nã. Taliban khẳng định họ đã đánh bại Mặt trận Kháng chiến Quốc gia (NRF) ở thung lũng Panjshir phía Bắc Kabul, nhưng các lãnh đạo NRF cho biết họ vẫn đang chiến đấu. Trong một thông cáo, Bộ Ngoại giao Mỹ nói: "Chúng tôi thấy danh sách [chính phủ] được công bố chỉ gồm các cá nhân là thành viên của nhóm Taliban hay các cộng sự thân cận của họ và không có phụ nữ... Chúng tôi cũng lo ngại về những liên hệ và hồ sơ của một số cá nhân này". Thông cáo nói Hoa Thịnh Đốn sẽ "tiếp tục yêu cầu Taliban thực hiện các cam kết của họ" để cho phép người nước ngoài và công dân A Phú Hãn có giấy tờ đi lại được ra khỏi đất nước an toàn, "trong đó có việc cho phép các chuyến bay hiện sẵn sàng bay ra khỏi A Phú Hãn". EU cũng chỉ trích chính phủ Taliban, nói rằng tổ chức Hồi giáo này đã làm ngược lại cam kết xây dựng chính phủ "bao gồm nhiều thành phần và toàn diện". "Chúng tôi cũng nhắc lại chúng tôi trông đợi rõ ràng rằng Taliban phải đảm bảo rằng mảnh đất A Phú Hãn không được dùng để đe dọa các quốc gia khác," thông cáo viết. "Thế giới đang theo dõi rất sát sao". Taliban giành kiểm soát trên khắp A Phú Hãn một cách chóng vánh chừng ba tuần trước. Hiện giờ tổ chức này phải đối mặt với nhiều thách thức ở đất nước bị chiến tranh tàn phá, trong đó có việc ổn định nền kinh tế và được quốc tế công nhận. Hôm thứ Tư 1/9/2021, một nhóm phụ nữ biểu tình ở Kabul gơ bức ảnh một nữ cảnh sát được cho là bị Taliban bắn chết. Biểu tình này diễn ra sau một số cuộc biểu tình khác kêu gọi cho phụ nữ A Phú Hãn được tham gia vào đời sống xã hội. Người biểu tình cũng lên án điều họ cho là sự ủng hộ của Pakistan đối với Taliban. Phía Taliban phủ nhận dùng bạo lực chống lại những người phụ nữ biểu tình. Pakistan cũng phủ nhận có bất kỳ vai trò nào ở A Phú Hãn.

* Chính phủ mới Taliban được 'dặn' phải thực thi 'luật Hồi giáo'

Đầu ngày thứ Ba 31/8/2021, một thông cáo phát ra từ Lãnh tụ Tối cao Taliban Mawlawi Hibatullah Akhundzada yêu cầu chính phủ mới phải giữ nghiêm luật Sharia - hệ thống luật Hồi giáo. Taliban có cách diễn giải vô cùng hà khắc về luật Sharia. Taliban muốn có mối quan hệ "lành mạnh" với các nước khác và sẽ tôn trọng các hiệp ước và luật quốc tế chừng nào chúng không mâu thuẫn với "luật Hồi giáo và các giá trị quốc gia của đất nước", thông cáo của Taliban viết. Hassan Akhund, Thủ Tướng tạm quyền mới, từng làm Phó Thủ Tướng từ 1996 đến 2001, khi Taliban nắm quyền lần trước. Ông ta có ảnh hưởng lớn về mặt tôn giáo hơn là quân sự trong phong trào. Việc ông được bổ nhiệm làm Thủ Tướng được coi là một khoan nhượng, sau khi có tin về tranh giành quyền lực giữa một số nhân vật Taliban trung dung và những người cực đoan. Taliban trước đó đã nói họ muốn thành lập một chính phủ đa dạng và bao trùm. Biết thêm, Sirajuddin Haqqani, Bộ trưởng Nội vụ tạm quyền, là thủ lĩnh của nhóm phiến quân mang tên mạng lưới Haqqani, nhóm là một chi nhánh của Taliban. Ông ta là người đứng đằng sau một số vụ tấn công làm chết nhiều người nhất trong cuộc chiến kéo dài hai thập niên ở A Phú Hãn, trong đó có một vụ đánh bom xe tải ở Kabul năm 2017 làm hơn 150 người thiệt mạng. Không như tổ chức Taliban rộng hơn, mạng lưới Haqqani bị Hoa Kỳ gọi là một tổ chức khủng bố nước ngoài. Mạng lưới này cũng giữ quan hệ chặt chẽ với al-Qaeda. Cục Tình báo Liên bang Mỹ (FBI) nói ông này bị truy nã để xét hỏi về vụ tấn công một khách sạn năm 2018 làm một người Mỹ thiệt mạng, và vì ông đứng đằng sau các vụ tấn công quân đội Mỹ ở A Phú Hãn. Các vị trí khác trong nội các mới gồm:

- Mullah Yaqoob, quyền Bộ trưởng Quốc phòng. Ông là con trai của người sáng lập Taliban và lãnh tụ tối cao đã quá cố Mullah Omar.
- Người đồng sáng lập Taliban Mullah Abdul Ghani Baradar sẽ là một trong các Phó Thủ Tướng. Ông ta đã phụ trách việc ký thỏa thuận rút quân của Mỹ hồi năm ngoái.
- Amir Khan Muttaqi, Bộ Trưởng Ngoại giao tạm quyền, cũng là người từng tham gia đàm phán rút quân.

Quảng Trục
(tháng 8 & 9.2021)

CÁO PHÓ & CẢM TẠ

Gia đình chúng con/chúng tôi vô cùng thương tiếc báo tin cho bà con quyến thuộc, bạn hữu gần xa: Mẹ, Bà Nội chúng con/chúng tôi là:

Bà LÂM THỊ SÂM

Sanh 1932 tại Đại Ngãi, Sóc Trăng, Việt Nam
Mất ngày 11.9.2021 tại Việt Nam,
nhằm ngày mùng 5 tháng 8 năm Tân Sửu
Thượng thọ 90 tuổi

Tang lễ được cử hành lúc 13 giờ 30 ngày 12.9.2021, nhằm ngày mồng 6 tháng 8 năm Tân Sửu tại Việt Nam.

Gia đình chúng con/chúng tôi thành kính tri ân:

- Hòa Thượng Phương Trượng Tổ Đình Viên Giác tại Hannover, Đức Quốc
- Thượng Tọa Thích Hạnh Vân, trụ trì Tu Viện Viên Đức tại Ravensburg, Đức Quốc
- Đại Đức Thích Hạnh Bốn trụ trì và Chư Tăng Ni Tổ Đình Viên Giác tại Hannover, Đức Quốc

- Cùng tất cả quý thân bằng quyến thuộc, Đạo hữu, bạn hữu xa gần đã thăm hỏi, điện thoại, cầu nguyện, cầu siêu cho hương linh của Mẹ, Bà Nội chúng con/chúng tôi sớm vãng sanh về Cực Lạc Quốc.

Trong lúc tang gia bối rối không tránh khỏi thiếu sót, kính ngưỡng mong quý Chư Tăng

Ni và quý đạo hữu, thân hữu và bà con cô bác hoan hỷ lượng thứ cho.

Tang gia đồng kính bái:

- Trưởng nữ Trịnh Kim Cúc và gia đình
- Thứ nữ Trịnh Kim Hoàng và gia đình
- Trưởng nam Trịnh Hưng Quang và gia đình
- Thứ nữ Trịnh Kim Hương
- Thứ nữ Trịnh Kim Loan và gia đình
- Thứ nữ Trịnh Kim Thủy và gia đình
- Thứ nam Trịnh Hưng Minh và gia đình
- Thứ nam Trịnh Hưng Đức và gia đình
- Thứ nữ Trịnh Kim Anh và gia đình

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Được tin thân mẫu của gia đình Đạo hữu Thiện Tâm Trịnh Hưng Minh là:

Bà LÂM THỊ SÂM

Sinh năm 1932 tại Việt Nam
Tạ thế ngày 11.9.2021
nhằm ngày mùng 5 tháng 8 Tân Sửu
tại Việt Nam
Thượng thọ 90 tuổi.

Chúng tôi chân thành Phân Ưu cùng gia đình Đạo hữu Thiện Tâm Trịnh Hưng Minh và đại gia đình tang quyến; đồng thời thành kính cầu nguyện cho hương linh cụ Bà Lâm Thị Sâm sớm được vãng sanh Cực Lạc Quốc.

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

- Hòa Thượng Phương Trượng và Đại Đức Trụ trì cùng Chư Tăng Ni Tổ Đình Viên Giác tại Hannover, Đức Quốc
- Thượng Tọa Thích Hạnh Vân, trụ trì Tu Viện Viên Đức tại Ravensburg, Đức Quốc

CÁO PHÓ & CẢM TẠ

Gia đình chúng con/chúng tôi vô cùng thương tiếc báo tin đến thân bằng quyến thuộc và bạn hữu xa, gần:

Vợ, Mẹ, Bà chúng con/chúng tôi là:

Bà NGUYỄN THỊ NHIÊN
(bút hiệu Hồng Nhiên)
Pháp danh Thiện Tạo

Sanh ngày 20.07.1941
tại Việt Nam

Từ trần ngày 28.08.2021
(nhằm ngày 21 tháng 7
năm Tân Sửu)

thành phố Willich, tỉnh Viersen, Đức Quốc.
Thượng thọ 81 tuổi (âm lịch)

Tang lễ được cử hành theo nghi thức Phật Giáo vào lúc 13:00 đến 14:30 giờ tại nhà quàn Krematorium Niederrhein, Kempener Strasse 1, Willich.

Gia đình chúng con/chúng tôi thành kính tri ân và cảm tạ:

- Hòa Thượng Thích Như Điển, Phương Trưởng Tổ Đình Viên Giác Hannover.
- Đại Đức Thích Hạnh Thức.
- Đại Đức Thích Hạnh Lý.
- Đại Đức Thích Hạnh Bốn, Trụ Trì Tổ Đình Viên Giác.
- Đại Đức Thích Thông Triêm.
- Cùng tất cả thông gia, quan khách, thân bằng quyến thuộc, bạn hữu xa, gần đã điện thoại, điện thư thăm hỏi, cầu nguyện, cầu siêu, tràng hoa, phúng điệu và tiễn đưa Hương linh của Vợ, Mẹ, Bà chúng con/chúng tôi đến nơi an nghỉ cuối cùng sớm vãng sanh về cực lạc, quốc độ của Đức Phật A Di Đà.

Trong lúc tang gia bối rối không khỏi vấp phải những thiếu sót, kính mong Hòa Thượng Phương Trưởng, quý Đại Đức, quý Sui gia, quan khách, thân nhân và bằng hữu hoan hỷ tha thứ cho.

Tang gia đồng kính bái và cảm tạ.

- Chồng: Thiện Căn Phạm Hồng Sáu
- Trưởng Nam: Phạm Hồng Khanh
- Dâu: Lưu Thế Mùi
- Cháu Nội: Phạm Kenny Đức Duy (trai)
Phạm Linda Tâm Như (gái)

- Trưởng Nữ: Phạm Hồng Diễm Khanh (PD. Thiện Hồng)
- Rể: Huỳnh Quốc Dung (PD. Thiện Nghi)
- Cháu ngoại: Huỳnh Dennis Anh Khoa (trai)
Huỳnh Philipp Anh Minh (trai)
Huỳnh David Anh Phúc (trai)
- Thứ Nam: Phạm Lương Khanh
- Dâu: Hồ Thị Chính
- Cháu Nội: Phạm Thảo Mi (gái)
Phạm Hà Vi (gái)

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Được tin buồn hiền thê của anh Thiện Căn Phạm Hồng Sáu là chị:

Nguyễn Thị Nhiên
Pháp danh Thiện Tạo
Bút hiệu Hồng Nhiên
(cộng tác viên Báo Viên Giác)

Sanh ngày 20.7.1941 tại Mỹ Tho, Việt Nam

Tạ thế ngày 28.8.2021
nhằm ngày 21 tháng 7 năm Tân Sửu
Thượng thọ 81 tuổi

Chúng tôi thành thật Phân Ưu cùng anh Thiện Căn Phạm Hồng Sáu và đại gia đình tang quyến; đồng thời cầu nguyện cho hương linh chị Thiện Tạo Phạm Thị Nhiên sớm được vãng sanh Cực Lạc Quốc.

*Cánh Hồng nay đã về cõi Phật
Tiếng hát lắng vào chốn An Nhiên
Kính cầu vãng vọng Ba-La-Mật
Thuyền đã neo vào bến Tịnh Yên*

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

- Hòa Thượng Thích Như Điển, Phương Trưởng kiêm sáng lập Chủ Nhiệm Báo Viên Giác và Chủ Tăng Ni Tổ Đình Viên Giác, Hannover-Đức Quốc
- Phù Vân, Chủ Bút và Ban Biên Tập & Kỹ Thuật Báo Viên Giác
- Gđ. Ngô Văn Phát, Lương Hiền Sanh, Hà Phước Nhuận, Uông Minh Trung, Phạm Công Hoàng, Văn Công Tuấn

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Chùa Viên Giác vừa nhận được tin Thân phụ của Tỳ Kheo Thích Hạnh Sa là:

Phật tử TRẦN KỶ Pháp danh Thiện Hộ

Sinh năm 1934 Phan Thiết, Việt Nam
Mất ngày 12.8.2021
nhằm ngày mùng 5 tháng 7 năm Tân Sửu
Long Hải, Vũng Tàu - Việt Nam
Thượng thọ 88 tuổi

Chúng tôi thành thật Phân Ưu cùng Tỳ Kheo Thích Hạnh Sa và đại gia đình tang quyến; đồng thời cầu nguyện cho hương linh Bác Thiện Hộ Trần Kỳ sớm được vãng sanh Cực Lạc Quốc.

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

- Hòa Thượng Phương Trượng và Chư Tăng Ni Tổ Đình Viên Giác, Hannover-Đức Quốc
- Quý Phật tử tại Wilhelmshaven và Vùng phụ cận

Đồng Thành Kính Phân Ưu

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Nhận được tin buồn song thân của chị Trần Thị Nga, cũng là nhạc phụ nhạc mẫu của anh Phạm Văn Hóa ở Hamburg, là:

Bác TRẦN VĂN ĐỨC

Sinh ngày 22.11.1934 tại Sài Gòn, Việt Nam
Mất ngày 15.8.2021 tại Sài Gòn, Việt Nam
Thượng thọ: 88 tuổi

Bác NGÔ THỊ LIỄU

Sinh ngày 29.3.1936 tại Sài Gòn, Việt Nam
Mất ngày 14.9.2021 tại Sài Gòn, Việt Nam
Thượng thọ 86 tuổi

Chúng tôi thành thật phân ưu cùng gia đình anh chị Phạm Văn Hóa và Trần Thị Nga cùng đại gia đình tang quyến tại Việt Nam và Hoa Kỳ; đồng thời xin thành kính cầu nguyện cho hương linh Bác Trần Văn Đức và Bác Ngô Thị Liễu sớm được vãng sanh miền Cực Lạc.

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

* Gia đình thân hữu:

Nguyễn Hòa, Phạm Văn Thế, Cao Đức Tài, Huỳnh Thoảng, Nguyễn Văn Nhân, Nguyễn Hữu Huấn, Lê Văn Hồng, Đinh Anh Dũng, Dương Anh Dũng, Phạm Công Hoàng, Nguyễn Đình Phúc, Nguyễn Tích Phùng, Đỗ Thạch Lân, Nguyễn Chí Thanh, Trần Ngọc Tiến.

Đồng Thành Kính Phân Ưu

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Được tin buồn Trưởng Nam của Ông Bà Nguyễn Đình Nguyễn Đình Tâm và Tâm Bích Trần Thị Hồng Sương tại Berlin là:

NGUYỄN ĐÌNH TÙNG

Pháp danh Nguyên Huệ

Sinh ngày 25.9.1963 tại Việt Nam
nhằm mùng 8 tháng 8 năm Quý Mão
Mất ngày 9.8.2021
nhằm ngày mùng 2 tháng 7 năm Tân Sửu
tại Berlin, Đức Quốc
Hưởng dương 59 tuổi

Chúng tôi thành thật Phân Ưu cùng gia đình hai Bác Nguyễn Đình & Tâm Bích và đại gia đình tang quyến; đồng thời cầu nguyện cho hương linh Nguyên Huệ Nguyễn Đình Tùng sớm được vãng sanh Cực Lạc Quốc.

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

- Hòa Thượng Phương Trượng và Chư Tăng Ni Tổ Đình Viên Giác, Hannover-Đức Quốc
- Gđ. Thông gia Nguyễn Hòa, Hamburg
- Gđ. Ngô Văn Phát, Hannover

CÁO PHÓ

*"Chính Thầy là sự sống lại và là sự sống.
Ai tin vào Thầy, thì dù có chết, cũng sẽ được sống"*
(Gioan 11,25)

TRONG NIỀM TIN VÀO CHÚA KITÔ PHỤC SINH

Gia đình Tang quyến chúng tôi trân trọng kính báo

Ông Vincentê Hoàng Tiến Hưng

sinh ngày 20.10.1935 tại Nam Anh, Bùi Chu
đã thật an bình ra đi trong vòng tay của mái ấm gia đình
vào Chúa nhật, 12.9.2021 lúc 9g sáng tại Bremen, Đức quốc.

Hưởng thọ 86 tuổi

THÁNH LỄ AN TÁNG

sẽ được cử hành vào thứ bảy, 18.9.2021 lúc 12g30
tại nhà thờ St. Elisabeth Bremen
(Suhrfeldstraße 159 a - 28207 Bremen)
Livestream qua Facebook-Account: linhhoang@gmx.net

Kính xin Quý Cha, Quý Tu Sĩ Nam Nữ, Thân Bằng Quấn Thuộc
và Bạn Hữu xa gần cầu nguyện cho **Linh Hồn Vincentê**
hưởng Hạnh Phúc Thiên Đàng bên Nhan Thánh Chúa.

Tang Gia Đồng Kính Báo

- Bà quả phụ Hoàng Tiến Hưng, nhũ danh Nguyễn Thị Liên
- Trưởng nữ: Hoàng Thị Bích Huyền, Chồng, các Con và các Cháu (Việt Nam)
- Thứ nữ: Hoàng Bích Loan, Chồng, các Con (Việt Nam)
- Thứ nữ: Hoàng Thị Ngọc Hân, Chồng, các Con và các Cháu (Đức)
- Thứ nữ: Hoàng Thị Ngọc Linh và Con (Đức)
- Trưởng nam: Hoàng Thế Huân (Thụy Sĩ)
- Út nữ: Hoàng Thị Hồng Ngọc, Chồng và Con (Đức)

CÁO PHÓ NÀY THAY THẾ THIỆP TANG

- Thay vì vòng hoa, tất cả tiền Phúng Điếu sẽ giúp cho dịch bệnh Corona tại VN qua TGP Sài Gòn
- Ai đã chích ngừa hoặc thử Test (3-G-Regel) mới vào được nhà thờ tham dự, có ban kiểm tra
- Liên lạc: Hoàng Thế Huân: huanhoang@yahoo.de | Handy: 0152 52083475

THƯ CẢM TẠ

Tang lễ Con/ Em/ Anh của chúng con/chúng tôi:
Phật tử Nguyễn Huệ - NGUYỄN ĐÌNH TÙNG

Sinh ngày 23.9.1963 tại Việt Nam
Mãn phần ngày 09 tháng 8 năm 2021 (nhằm ngày 02 tháng 7 năm Tân Sửu)
Tại thành phố Berlin – Đức Quốc
Hưởng dương 59 tuổi

※

**Nam Mô Ta Bà Giáo Chủ Điều Ngự Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật
Nam Mô Tây Phương Giáo Chủ Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật**

* Tang gia chúng con tâm thành đảnh lễ, ngưỡng kính tri ân lực hộ niệm của:

- Hòa Thượng Thích Như Điển, Trưởng Tổ Đình Viên Giác, Hannover-Đức Quốc
- TT Thích Hạnh Tấn, ĐĐ Thích Hạnh Hòa, ĐĐ Thích Hạnh Giới, ĐĐ Thích Hạnh Bốn, ĐĐ Thích Hạnh Nhơn, Chư Tôn Đức Tăng Ni chứng minh Lễ Trai Tăng ngày Tự Tứ tại Tổ Đình Viên Giác
- TT Thích Pháp Uyển và Chư Tăng Ni chứng minh Lễ Trai Tăng ngày Tự Tứ tại chùa Ba La Mật, Mỹ Quốc
- TT Thích Hạnh Vân – trụ trì Tu Viện Viên Đức, Ravensburg
- Sư Bà Viện Trưởng Chùa Linh Thứu, chủ sám hộ niệm, an ủi khuyến nhủ; Ni Sư Thích Nữ Huệ Châu, Ni Sư Thích Nữ Huệ Thanh, Ni Sư Thích Nữ Tuệ Viên cùng quý Chư Ni chùa Linh Thứu đã quang lâm cử hành tang lễ, cầu siêu thất tuần.
- Ni Sư Thích Nữ Tuệ Nguyệt, trụ trì chùa Dược Sư, Bá Linh
- Quý Chư Tôn Đức Tăng Ni và Đạo tràng các Tự Viện tại Đức Quốc và Na Uy.

* Tang gia thành kính tri ân:

- Quý thân bằng quyến thuộc nội ngoại hai bên và thông gia
  - Quý đồng hương, quý Hội Đoàn, quý Đạo hữu Phật tử và quý bạn hữu gần xa
  - Quý Ban Hướng Dẫn GDPTVN tại Hải Ngoại, Âu Châu, Đức Quốc, Na Uy và GDPT Chánh Niệm - Bá Linh cùng anh chị em GDPT khắp nơi
  - Cộng Đồng Người Việt Tự Do München
- đã đến tiễn đưa, chia buồn, điện thư, điện thoại thăm hỏi, trợ niệm, cầu nguyện, gửi thiệp, gửi vòng hoa chia buồn, phúng điếu, hỗ trợ tang lễ: bánh trái, nhang, đèn và các pháp thiện để hồi hướng cho Hương Linh.

Lễ tang được diễn ra trang trọng, đầy đủ nghi lễ Phật Giáo nay đã hoàn thành viên mãn. Tang gia hiểu quý chúng con kính đảnh lễ ân đức cao trọng của Chư Tôn Hòa Thượng, Chư Thượng Tọa Đại Đức Tăng Ni.

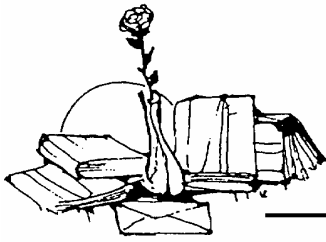
Đồng xin được cảm niệm ân tình và tấm lòng đồng cảm sâu sắc của toàn thể bà con nội ngoại gần xa, bạn bè thân hữu.

Trong lúc tang gia bối rối chúng con/chúng tôi không sao tránh khỏi những thiếu sót, kính mong Chư Tôn Đức cùng quý vị niệm tình hoan hỷ và tha thứ. Tang gia tâm thành ngưỡng chúc Chư Tôn Đức pháp thể khinh an, chúng sanh dị độ, Phật Đạo viên thành. Kính chúc quý vị thân tâm thường an lạc, vạn sự cát tường.

Nam Mô Siêu Lạc Độ Bồ Tát Ma Ha Tát.

* Thay mặt tang gia quyến thuộc:

- Cha: Nguyễn Đình – Nguyễn Đình Tâm
  - Mẹ: Tâm Bích – Trần Thị Hồng Sương
  - Chị: Nguyễn Trí – Nguyễn Thị Diệu Hạnh
- Các em:
- Nguyễn Lương – Nguyễn Đình Hoàng cùng vợ và các con
  - Nguyễn Nhân – Nguyễn Thị Đoan Trang cùng chồng và con
  - Nguyễn Thành – Nguyễn Đình Khanh cùng vợ và các con
  - Nguyễn Đạt – Nguyễn Đình Tuấn cùng vợ và các con
  - Nguyễn Mẫn – Nguyễn Đình Hưng
  - Nguyễn Lượng – Nguyễn Thị Đan Thanh

HỘP THƯ VIÊN GIÁC

Trong thời gian qua VIÊN GIÁC đã nhận được những thư từ, tin tức, tài liệu, bài vở, kinh sách, báo chí của các Tổ Chức, Hội Đoàn, Tôn Giáo và các Văn Thi Hữu khắp các nơi gửi đến.

• THƯ TÍN

- **Đức:** HT Thích Như Điển, TT Thích Hạnh Tấn, Ni Trưởng Thích Nữ Như Viên, Ni Sư Thích Nữ Tuệ Đàm Châu, Sư Cô Tuệ Đàm Nghiêm, Sa Di Ni Quang Huệ, Phù Vân, Tùy Anh, Nguyễn Đức Tiến, Nguyễn Đạo VCT, Thị Minh Văn Công Trâm & Nils Clausen, Nguyễn Hữu Huấn, Phương Quỳnh Diệu Thiện, Thi Thi Hồng Ngọc, Thiện Giới Hoa Lan, Trần Đan Hà, Đức Hương Hồ Thanh, Từ Đường, Thị Thiện Phạm Công Hoàng, Thiện Hạnh, Nhuận Như Ý, Lê Ngọc Châu, Nguyễn Quý Đại, Đỗ Trường, Lương Nguyên Hiền.

- **Pháp:** TK Thích Thanh An, Dr. Nguyễn Đức Tiến Hoang Phong, An Tiêm Mai Lý Cang, Nguyễn Thị Cỏ May.

- **Na-Uy:** Thượng Tọa Thích Hoằng Khai.

- **Đan Mạch:** Ni Sư Thích Nữ Tuệ Đàm Vân, Sư Cô Tuệ Đàm Phương.

- **Thụy Sĩ:** TT Thích Như Tú, Trần Thị Nhật Hưng.

- **Nga:** Ni Sư Thích Nữ Tuệ Đàm Hương.

- **Hoa Kỳ:** Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Chỉ, Nguyễn Minh Nguyễn Minh Tiến, Tuệ Nga, Thylanthao, Lâm Minh Anh, Nguyễn Giác.

- **Úc Châu:** HT Thích Bảo Lạc, TT Thích Nguyên Tạng, Quảng Trực Trần Viết Dung, Thanh Phi, Tâm Tịnh.

- **Việt Nam:** HT Thích Tuệ Sỹ, HT Thích Minh Thế, Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Cảnh.

• THƯ & SÁCH BÁO

- **Đức:** D+C, E+Z 07-08/2021. Về Miền Kỳ Ước của Đỗ Trường.

- **Pháp:** Bản Tin Khánh Anh số 129.

- **Thụy Sĩ:** Mục Vụ số 398.

- **Mỹ:** Suối nguồn tâm thức thơ Thái Tú Hạp.

PHƯƠNG DANH CÚNG DƯỜNG

(Tính đến ngày 31.08.2021)

Trong thời gian gần đây, Chùa Vin Giác có nhận được tiền của quý Đạo Hữu gửi bằng cách chuyển qua Ngân Hàng hay bằng Bưu Phiếu, nhưng không ghi rõ mục đích. Thí dụ như Cúng Dường, Tu Bồ Chùa, Ấn Tống Kinh, Pháp Bảo v.v...

Ngoài ra có Đạo Hữu nhờ người khác đứng tên chuyển tiền nhưng không rõ chuyển tiền giùm cho ai để Cúng Dường hoặc thanh toán vấn đề gì. Do đó khi nhận được tiền, Chùa không thể nào ghi vào sổ sách được.

Để tránh những trở ngại nêu trên, kính xin quý Đạo Hữu khi chuyển tiền hoặc gửi tiền về Chùa nhớ ghi rõ Họ & Tên, địa chỉ đầy đủ và mục đích để Chùa tiện ghi vào sổ sách.

Ngoài ra khi quý vị xem Phương Danh Cúng Dường xin đọc phần trên cùng là tính đến ngày?... tháng?... để biết rằng tiền đã chuyển đi ngày nào và tại sao chưa có tên trong danh sách.

Chùa có số Konto mới và Tu Viện Viên Đức cũng đã có số Konto (xin xem phía sau). Kính xin quý vị thông cảm cho.

Thành thật cảm ơn quý Đạo Hữu.

Danh sách PDCD của quý Đạo Hữu & Phật Tử, chúng tôi xin phép chỉ đánh máy một lần chữ ĐH (Đạo Hữu) ở bên trên.

• **TAM BẢO :** ĐH. Ai-Linh Zuidema 100€. Ân Đức 100€. Bành Tâm Sơn 10€. Bohan Lin 100€. Bùi Hải Bằng 20€. Bùi Thanh Hùng 100€. Bùi Thị Cẩm Anh 20€. Bùi Thị Dân 50€. Bùi Thị Kim Anh 40€. Bùi Thị Kim Chi 80€. Cao Phan Cường 50€. Cao Toàn Châu 10€. Chi Lập 100€. Chi Phương Majewski 10€. Christine Pardey, Johanna Pardey & Maja 50€. Đạo hữu ẩn danh 300€. Đặng Kiều Oanh 100€. Đặng Thị Mỹ Hạnh 20€. Đặng Thị Tuyết 20€. Đặng Thị Vân 10€. Đặng Thị Vân Hà 10€. Đào Mạnh Cường & Nguyễn Thị Thanh Hiền 20€. Đào Ngọc Sơn 50€. Đào Thị Phu 70€. Đào Thị Sinh 20€. Đào Tú Oanh 30€. David Đức Vương Pd Đồng Niệm 20€. Diệu Bích Trần Mai Bảo Ngọc 5€. Diệu Hạnh Trần Thị Ánh Hồng & Đồng Dũng Dương Mỹ Anh 200€. Diệu Hiền Nguyễn Thị Phương Thảo 20€. Diệu Hòa Trần Thị Hiền 10€. Diệu Hòa Trần Thị Hiền, Thiện Đức Trần Thị Kim Phúc & Liên Hạnh Hồ Thị Lam 30€. Diệu Kim Hà Tú Anh 30€. Diệu Minh Bathke 100€. Diệu Phương 200€. Đinh Thị Thủy Tiên 50€. Đinh Thu Hương 30€. Đỗ Thị Anh 20€. Đỗ Thị Bau 200€. Đỗ Thị Cúc 300€ HHLH Đỗ Ngọc Hồng. Đoàn Bích Ngọc 20€. Đồng Bạch Nguyễn Thị Liên & Đồng Lực Nguyễn Minh Đức 70€. Đồng Dược Cao Thị Cúc 10€. Đồng Hà Phạm Hoàng Mai & Đồng Mỹ Phạm-Hoàng Bảo My 10€. Đồng Hạnh Dương Thị Quỳnh Hoa 50€. Đồng Hiếu Kunde Pascale 5€. Đồng Hoa Lâm Thị Huệ 50€. Đồng Liên Kunde Marie Louise 5€. Đồng Lực Trần Minh Tuấn 200€. Đồng Nghĩa Nguyễn Tiến Trọng 100€. Đồng Ngọc Trần Thị Anh 20€. Đồng Nguyễn 10€. Đồng Pháp Dương Quốc Tăng 50€. Đồng Thảo Kunde Josefina 5€. Đồng Trọng, Đồng Thanh & Chúc Nguyễn 30€. Đồng Vũ 20€. Đức Hoa Vũ Thị Minh 20€. Dương Hoài Hương 20€. Dương Nguyệt Hoa 50€. Dương Thanh Sang Pd Tục Tâm Trọng 50€. Dương Thị Bích Ngọc 100€. Duy Nguyễn 50€. Fam Sutjipito 10€. Fam Trưởng (Trưởng Thu Thảo) 270€. Fam. Khounvavathdy 50€. Fam. Nguyễn 50€. Fam. Nguyễn Ngọc Thanh & Hòa Thị Mai Phương 20€. Fam. Triệu & Tăng 20€. Fr. Halinghaus 10€. Francisco Struzynski & Sina Struzynski 56€. Frau Christina Parley 40€. Gđ Diệp Hoàng Mai 100€. Gđ. Bùi Sĩ Nghĩa & Vũ Hương Giang và các con 100€. Gđ. Choong Leong Seng, Vương Tuyết Lan, Choong Wai Kin & Choong Wai Lok 100€. Gđ. Chử Thị Thành 50€. Gđ. Diệu Hòa Trần Thị Hiền, Dennys Strohmman & Thiên Đức Trần Thị Kim Phúc 20€. Gđ. Diệu Pháp Âu Vương Nguyệt 300€ HHLH Lê Thị Khương Pd Diệu Khương. Gđ. Đồng Tâm 50€. Gđ. Ngọc Cẩn Trần Thị Lan & Đặng Lâm Quang 100€. Gđ. Nguyễn Chí Cường & Lê Thanh Bình 20€. Gđ. Nguyễn Thị Trà & Lâm Khánh Tịnh 20€. Gđ. Phạm Công Diễm 50€. Gđ. Phạm Thị Hương, Ninh Đắc Thanh, Vũ Thị Kim Trang & Dominik Maslo 800€. Gđ. Phạm Văn Sơn (tức Hải) & Nguyễn Thị Thu Hương 40€. Gđ. Phạm Văn Tuấn & Nguyễn Thị Thuận 20€. Gđ. Pt Thiện Hằng & Trung Đạo 50€. Gđ. PT. Vũ Thị Thắm 20€. Gđ. Thị Thiện Phạm Công Hoàng 50€. Gđ. Thiện Tâm Nguyễn Ngọc Thông, Thiện Nhật Vương Tuyết Băng, Đồng Hòa Nguyễn Ngọc Tony Thanh, Đồng Tâm Nguyễn Ngọc Lucky Thuận, Đồng Pháp Nguyễn Ngọc Kenny Thịnh & Laura Stöber 70€. Gđ. Trần Vang Ngọ 50€. Gđ. Pt Bùi Mạnh Hùng và các con Phạm Bùi Việt Phương, Bùi Tiểu Phương & Bùi Mạnh Phương

1.000€. Gđ. Pt Ngọc Cẩn Trần Thị Lan 100€. Gđ. Pt. Đồng Liên 10€. GDPT Tâm Minh cùng Phụ huynh 100€. Giác Độ Dương Thanh Nghiệp 50€. Guan 10€. Hà Kiến Hưng 100€. HHHL Hoa Khai Nguyễn Kim Huệ 15€. HHHL Huỳnh Vũ Tường, Trần Phôi Nương, Huỳnh Thọ Điền & Huỳnh Ngọc Lan 50€. HHHL Ngô Thị Hiền Pd Hiền Ngọc 50€. HHHL Vương Thiệu Hạp Pd Đông Sanh 50€. HL Cu Ngọc Mỹ Châu 30€. LL Lê Vinh Thiện 20€. Hoàng Minh Tuấn 50€ HHHL Thiện Nam Hoàng Nguyễn Hải Hoàng Thị Mơ 30€. Hoàng Văn Quý 30€. Hồng Thuận 50€. HT. Marie Như Điền 15.000€. Huan Nguyễn & Tam Nguyễn 1.000€. Huệ Thống Kunde Marie-Noëlle 5€. Huỳnh Lê Hồng Phượng 20€. Huỳnh Thị Chang 50€. Huỳnh Văn Thanh & Nguyễn Uyên Trang 100€ HHHL Bà Nguyễn Kim Huệ. Khương Thị Thùy Linh 20€. Kim Sinh & Đồng Huệ 20€. Kimmy & Sönke 10€. La Như Phương 100€. Lam Hoa 100€. Lam Son Le 20€. Lâm Thuận Hi 20€. Lê Minh Tuyền 30€. Lê Nhật Hiền 100€ HHHL Bà Nguyễn Văn Dung. Lê Thị Anh Đào 20€. Lê Thị Hoe 45€. Lê Việt Đờng 200€ HHHL Mẹ Nguyễn Thị Diệu. Lê Vũ Hoàng Nam 20€. Lê Xuân Thành 20€. Liên Tô Linh 20€. Lưu Bội Trần 200€. Lưu Nguyệt Tiên 227.800€. Lưu Thị Thủy Hằng 50€. Lê Hồng Tiên 100€ HHHL công đức cho Walter Vogt Willich. Lý Khánh Minh (Thích Hạnh Bôn) 708€. Lý Thị Quỳnh Như 30€. Mai Diệu Hồng 30€. Mai Thanh Hà 10€. Mạnh 5€. Maria 10€. Meyer Nguyễn Thị Yên 20€. Một gia đình ăn danh 200€. Ngô Kiều Oanh 100€. Ngô Minh Sang 100€. Ngô Q.N. 20€. Ngô Thanh Nhân 200€. Ngô Thị Huyền 70€. Ngô Thị Thu Vân 50€. Ngô Văn Thuận & Nguyễn Thị Thanh Hồng 50€. Ngọc Ngọc Long & Vũ Thị Vũ 30€. Ngọc Vui Lay Zhen 30€. Nguyễn Văn Thanh 50€. Nguyễn Anh Thu & Nguyễn Văn Hòa 50€. Nguyễn Anh Tùng 20€. Nguyễn Hoàng Hà 40€. Nguyễn Huỳnh Thị Kim Loan 50€ HHHL Nguyễn Văn Mau. Nguyễn Kim Cương 50€. Nguyễn Ngọc Lâm 20€. Nguyễn Ngọc Nghĩa & Nguyễn Thu Thủy 30€. Nguyễn Phước 10€. Nguyễn Quý Hạnh 30€. Nguyễn Thanh Hùng & Huỳnh Thị Thu Thủy 30€. Nguyễn Thanh Sang & Thủy-Vy Jasmin 100€ HHHL Nguyễn Hữu Vĩnh & Trương Ngọc Anh. Nguyễn Thị Diệu Hạnh 500€ HH Pt Nguyễn Hue. Nguyễn Thị Hào 30€. Nguyễn Thị Hồng Diễm 100€. Nguyễn Thị Hồng Nhung 20€. Nguyễn Thị Hương 100€. Nguyễn Thị Thiên Trang 10€. Nguyễn Thị Thu 400€. Nguyễn Thị Thu Hiền 50€. Nguyễn Thị Trâm 50€. Nguyễn Thị Xuân 50€. Nguyễn Thông Lập 50€. Nguyễn Trường Giang & Nguyễn Thu Huyền 20€. Nguyễn Uyên Trang 20€. Nguyễn Văn An 100€. Nguyễn Văn Đô 60€. Nguyễn Văn Mẫn 10€. Nguyễn Vũ Phương Anh 20€. Nhuận An Đẳng Thị Kim Loan 20€. Niên 50€. Nikola & I Vana 20€. Phạm Đức Hiếu 20€. Phạm Đức Thọ 100€. Phạm Mạnh Hùng 20€. Phạm Mỹ Hạnh Kathleen 50€. Phạm Thị Cúc 20€. Phạm Thị Minh Phượng 20€. Phạm Thị Ngọc 50€. Phạm Thị Thảo 30€ HHHL Thiện Nam Hoàng Nguyễn Hải. Phạm Bé Ái 10€. Phu Dao Thị 15€. Phước Tài & Trần Thị Mười 100€. Pt. Đông Chi 50€. Pt. Đông Hoa 20€. Pt. Đông Huệ 40€. Pt. Đông Tâm Nguyễn Hồng Thu 50€. Pt. Đông Trí & Đông Châu 100€. Pt. Giác An 20€ HHHL Bà nội chú Thiện Đức. Quý Phật Tử (Nhóm Chi Dung) 100€. Quý PT Diệu Như, Phúc Hải, Thiện Phượng, Thiện Hải, Diệu Bạch, Diệu Bảo, Quảng Hiền 800€. Slovakia 10€. Thanh Hà 20€. Thanh Hào Ky 30€. The Vi Lam & To Nga Lam 100€. Thiện Anh 100€ HHHL Võ Kim Hoa Pd Thiện. Thiện Đạo Nguyễn Thị Hai & Linh Từ Hậu 110€. Thiện Giáo & Giang Lệ Kiều 80€. Thiện Hào Hoàng Thị Tân 100€. Thiện Toàn Trần Thị Tâm 20€. Thục Như Hà Đoàn 500€. Thủy & Carsten Wick 20€. Thủy Hanna 20€. Thụy Henner & Thanh Oai 30€. Thủy Spitzner 100€. TNT Ngô Huỳnh (Diệu Nguyệt) 250€. Tô Thị Nhung 30€. Tống Khánh Vương Tiểu Bình 20€. Tống Kim Liên 20€. Trần Chí Thành 50€. Trần Đức Nghĩa 20€. Trần Hải Yến 20€. Trần Kim Quang 40€. Trần Kim Nguyệt 50€. Trần Mỹ Châu 50€. Trần Ngọc Dũng 100€. Trần Quang Vinh 20€. Trần Thị Dung 50€. Trần Thị Hoa 50€. Trần Thị Huệ, Đoàn Thị Cúc & Hoàng Hà 40€. Trần Thị Kim Lý 20€. Trần Thị Ngọc Thùy 50€. Trần Thị Như Tâm 20€. Trần Thị Thảo & quý Phật Tử 2.500€. Trần Thu Vân 50€. Trần Thủy Hằng 100€. Trần Từ Anh 100€. Trần Văn Linh 50€. Trần Văn Phi 50€. Trang Thị Như Ngọc 100€. Triệu Quang Hồng 60€. Trịnh Thị Mai Hoa 500€. Trịnh Thị Thanh & Nguyễn Thị Kim Sanh 50€. Trịnh Xuân Đình 20€. Trương & Lê Thị Mai 400€. Trương Mandy Liên 10€. Trương Ngọc Huệ 200€. Trương Thị Bình 100€. Trương Thị Thu Trang 20€. Tỳ Kheo Thích Hạnh Sa 100€ HHHL Thân phụ Trần Kỳ Pd Thiện Hộ. Vera Siebeneck 10€. Viktoria Phan 10€. Võ Công Khanh & Phạm Thị Thanh Hiền 100€. Võ Công Tâm 20€. Võ Ngọc Hiền 20€. Võ Quang Châu 100€ HHHL Hoàng Thu Võ Văn Ngạn & Diệu Ngọc Nguyễn Thị Sum. Võ Quốc Hùng & Hồ Thị Tinh 50€. Võ Thị Tuấn & Nguyễn Thị Bạch Tuyết 100€. Võ Anh Tiên 100€. Vu Bui & Schubert 20€. Vũ Thị Hiền 50€. Vũ Thị Hồng 50€. Vũ Thị Khai 30€. Vũ Thị Nga 40€. Vũ Thị Phương Thảo 20€. Vương Lê Xuân 20€. Vương Văn Mạnh 30€. William Thai 120€. Xiàng Hu Qian 50€. Xu Zhi Ming 50€. Yen Reinholz 50€. Hồ Mỹ Linh (Achim) 20€. Hoàng Lan & Thị Nụ Nguyễn (Alfred) 20€. Ma Thị Quyên (Arnsberg) 30€. Tien Rohr (Bad Berka) 20€. Gđ. Thào Dương Cordens & Tim Cordens (Bad Bevensen) 30€. Cheung Sui Cú (Bad Iburg) 50€ HHHL Lý Thập Muội & Trần Tú Anh. Gđ. Lý Hương Pd Diệu Thiện 200€ HH cho Lý Thành sinh 1962. Lý Hương 20€. Minh Trụ 50€. Thing Sang Cu (Bad Oeyernhausen) 50€. Tô Kim Phượng 20€. Nguyễn Thị Tinh (Bad Pyrmunt) 50€. Nguyễn Văn Tường (Bergheim) 20€. Huỳnh Kim Thủy (Berlin) 40€. Huỳnh Quang Đang 20€. Lê Xuân Linh 100€. Nguyễn Thị Bích Thủy 40€. Phan Trọng Hiếu 50€. Becker Phương Loan (Bielefeld) 50€. Hứa Lương Huy 500€. Lê Thị Hĩa 20€. Mai Thị Dau 30€. Phạm Văn Đại 40€. Chu Hải Thanh (Bochum) 20€. Trần Thị Hoa 20€. Lê Văn Dung (Bonn) 50€. Nguyễn Văn Thuận 10€. Trần Xuân Bách 10€. Vương Ngọc Nữ 50€. Cao Ngọc Lang (Braunschweig) 20€. Đặng Yến Nhi 20€. Đào Quỳnh Hoa 20€. Hương 30€. Trần Thị Trương 20€. Bùi Thị Yến (Bremen) 30€. Đồng Thiện Lương Bá Truyên 200€. Gđ. Trần Văn Că 200€. Lương & Nguyễn 100€. Nguyễn Thị Nhung 50€. Hà Văn Châu (Bremerhaven) 50€. Cáp Trọng Dũng (Bremervörde) 20€. Lương Việt Phương & Diệu Bảo Nguyễn Ngọc Bích & con Leon Lương (Celle) 50€. Nguyễn Thị Hồng Diệp 20€. Thủy Choi, Hong Lôi Pd Đông Chiên 100€. Đh. Diệu Như & Phúc Hải (Chemnitz) 50€. Hòa Thượng Thích Như Điển (Chùa Viên Giác) 600€. Lê Thị Tiên (Coesfeld) 100€ HHHL Mẹ Đỗ Thị Hương (Đỗ Thị Lan) Pd Thiện Lâm & những thân nhân quá cố. Trần Vinh Cam 50€. Thiện Giáo, Thiện Trí, Thiện Ngọc, Thanh Thủy, Thiện Tâm, Gđ. Diệu Khiết, Diệu Thiện, Nhuận Hạnh, Nguyễn Đại Gđ. Lại Thị Biện, Gđ. Hồng Tiến & Gđ. Bảo Văn (Đan Mạch) 450€. Quý PT Ban Nấu ăn Đan Mạch (Danmark) 200€. Chai Mỹ Hương (Danmark/Odense) 60€. Nguyễn Thị Thuận (Dissen) 100€. Ăn danh (Donaueschingen) 50€. Trịnh Hòa An 30€. Bùi Mạnh Hùng (Dorsten) 20€. Gia Nghi Hồng (Dortmund) 100€. Trần Thị Hiền Lương 20€. Đỗ Thị Tuyết Lan (Dresden) 20€. Dương Thị Hương 50€. Nguyễn Thị Mạnh 30€. Nguyễn Thị Quý 50€. Nguyễn Thị Liễu (Duisburg) 10€. Huỳnh Thị Guối (Düsseldorf) 50€. Nguyễn Quốc Anh 50€. Đào Thị Hồng Nguyễn (Edewecht) 50€. Nguyễn Văn Hiệp & Nguyễn Thị Viên (Eilsleben) 30€. Lisa Nguyễn (Einbeck) 20€. Adamy Hoàng (Ensdorf) 20€. Phạm Chí Huy (Erfstadt Liblar) 40€. Nguyễn Thị Huệ (Eschenburg)

20€. Đỗ Việt Hùng (Essen) 50€. Nguyễn Thị Tâm 20€. Nguyễn Văn Đức 20€. Trịnh Văn Thịnh 20€. Lê Thị Hoa (Filderstadt) 20€. Phạm Anh Tuấn & Bùi Thị Mai Toan (Flensburg) 250€. Minh Phượng Dương Thị Tâm (France) 40€. Nguyễn Gia Vinh (Frankental) 10€. Pt. Thiện Đức & Diệu Phước (Frankfurt) 100€. Trần Ngọc Quân 20€. Cao Mạnh Hải (Frankfurt/M) 20€. Lê Chi Gruber 300€. Đỗ Triều Hồng (Frechen) 50€. Nguyễn Việt Dũng & Nguyễn Thị Ngọc Diệp (Freiburg) 20€. Phạm Văn Hoanh 30€. Trương Thị Hạnh 20€. Phương Nguyễn (Friedberg) 100€. Lê Thị Gấm (Friedberg Hessen) 20€. Nguyễn Thị An Dương (Fürth) 50€. Nguyễn Văn Ké (Furtwangen) 50€. Fam. Nguyễn Minh Tuấn (Garbsen) 70€. Ăn danh (Geretsried) 20€. Châu Herrmann (Gersdorf) 30€. Trần Văn Thái (Goslar) 50€. Diệu Nga Nguyễn Thủy Hồng (Göttingen) 540€ HHHL Ngô Thị Hiền Pd Hiền Ngọc. Đỗ Xuân Hoạch, Đỗ Thủy Quỳnh & Đỗ Kenny Thái 30€. Đồng An Trần Thị A 300€. Gđ. Dương 100€. Gđ. Hoàng Thị Liu 30€. Gđ. Lê Minh & Lê Thị Oanh 30€. Hoàng Thị Xuân Ngọc 30€. Lôi Thị Thanh Dung 50€. Ngụy Chơn Tâm 20€. Nguyễn Thị Thường 50€. Phan Thị Hồng Lan 50€. Thiện Giáo Nguyễn Xuân Nghiêm & Thiện Sanh Đỗ Thị Lịch 50€. Trần Ngọc Tri 100€ HHHL Ngụy Sơn Hà, Huỳnh Thị Xuân, Trần Ngọc Kỳ & Liễu Thị Tư. Lê Thu Hà 100€. Nguyễn Thủy Ngọc (Großbreitenbach) 20€. Nguyễn Cao Cường & Lê Thị Lệ & các con Nguyễn Đức, Nguyễn Nhi (Halberstadt) 50€. Diệu Hà (Hamburg) 50€. Lý Thanh Phung 300€. Nguyễn Thị Nha 30€. Nhuận Tín Phạm Ngọc Đam & Nhuận Mỹ Trần Thị Bích Nga 100€ HH cho Vũ Mia Bảo Châu. Phan Thị Mỹ Hương 25€. Vũ Hồng Thanh (Hameln) 20€. Nguyễn Văn Hùng (Hanau) 20€. Đào Thu Hương (Hannover) 50€. Đồng Hạnh Bùi Thị Thu Dung 150€. Đồng Kim Nguyễn Thủy 100€. Dương Ngọc Minh 20€. Gđ. Ngụy Nhật Thứ 100€. Gđ. Nhung Quỳnh 100€. Gđ. Pt Trần Hoàng Việt 70€. Gđ. Thiện Lương & Thiện Ý 200€. Gđ. Thu & Từ 35€. Hà Phước Minh Thảo 150€. Henry Lam 20€. Hồ Chuyền Pd Quảng Ngộ 50€. Jolie Kỳ 40€. Lê Thị Kim Sa 50€ HHHL Lê Thị Liễu. Lê Thị Lan 20€. Lưu Hương 50€. Lưu Thị Phương Lan 30€. Ngô Văn Xuân 50€. Nguyễn Anh Tuấn 20€. Nguyễn Thu Hằng 20€. Nguyễn Tuyết Nhung 20€. Nhuận Thanh Trần Thị Thảo & Jörg Becker 500€. Phạm Thị Nhân 30€. Thiện Dũng Nguyễn Quang Mạnh 100€. Thiện Phú Lê Thị Bích Lan 30€ HHHL Phạm Văn Cường. Tô Quang Vinh 20€. Trần Duệ Triết 30€. Trần Duyệt Khanh 50€. Trần Duyệt Sanh & Ái Mai 20€. Vũ Thị Sinh 100€. Vũ Thị Hương 20€ cầu an cho ông Helmut Lampe. Huỳnh Thị Bé (Helmstedt) 50€. Nguyễn Quang Chánh (Henstedt-Ulzburg) 50€. Gđ. Nguyễn Quang Chánh & Nguyễn Thanh Thủy (Henstedt-Ulzburg) 100€. Đình Anh Tuấn (Heppenheim) 20€. Nguyễn Ngọc Thoan, Jürgen Engelberth, Vũ Cam Ly & Vũ Tiểu Kha (Herne) 30€. Ngô Thị Ngọc Oanh (Hildesheim) 10€. Nguyễn Phước Hạ Uyên 40€. Phạm Đình Hải (Hohenstein Ernstthal) 20€. Lê Thị Lan Anh & Nguyễn Tiên Thành (Hollenstedt) 30€. Nguyễn Thị Thu (Hötzum) 80€. Trần Thị Hoài Thu (Hungari) 150€. Gđ. La & Nguyễn (Ibbenbüren) 20€. Thiện Như Nguyễn Thị Kiều 50€. Nguyễn Thị Thanh (Ingefingen) 20€. Diệu Hạnh & Đạo Tâm (Ingolstadt) 100€. Bùi Thị Thiệt (Jaderberg) 20€. Nguyễn Drebellow Thị Bình (Jesteburg) 30€. Lê Thị Tuyết (Kalsruhe) 20€. Huỳnh Quốc Cường (Karlsruhe) 50€. Nguyễn Sáu 20€. Thiện Mỹ Lưu Hạnh Dung 100€. Vũ Thị Minh Hằng 100€. Linh Nguyễn (Kassel) 100€. Nguyễn Minh Tuyền 50€. Phạm Đăng Anh Tuấn 200€. Nguyễn Thủy Hồng (Kiel) 20€. Thủy Dương (Koblenz) 50€. Diệu Viên Lê Thủy Việt (Köln) 100€. Đông Nguyễn Điền Kim Đình 120€. Huỳnh Lai Dân 100€. Nguyễn Thị Thu Hương 50€. Đồng Vũ Đình Thị Hải (Köningslutter) 20€. Thân Thị Ngân (Korbach) 20€. Selina Lam (Kornwestheim) 10€. Đinh Thị Xuân Thảo (Krefeld) 20€. Trần Minh Tuấn 20€. Gđ. Bắc Viên Tuyết (Laatzing) 220€. HHHL Bắc Viên Tuyết 50€. Tăng Quốc Cơ 50€. Đặng Xuân Trường (Langen) 20€. Trương Thị Hạnh (Langenfeld) 20€. Vũ Quốc Hiếu & Đinh Thị Tuyết Vân 100€. Hung Mai (Langenhagen) 10€. Cao Thị Thuyet (Lanlingen) 50€. Gđ Phạm Hồng Phong & Lâm Ý Xuân (Leer) 50€. Nam Hằng (Lehrte) 20€. Nguyễn Thị Tâm 20€. Vũ Hải Yến (Leipzig) 20€. Nguyễn Việt Phương (Lienz) 40€. Kim Chi & Kaspar Nguyen (Leinberg) 20€. Thạch Hồng Văn (Lippstadt) 20€. Phạm Thị Thanh Hiền (Löhne) 50€. TTT Phạm & B. Adler (Lübeck) 100€. Lý Quốc Thái (Lüdenscheid) 50€. Royal Nail 50€. Bành Vinh Hoa (Ludwigshafen) 25€. Hoàng Thị Sen 400€. Dương Siêu (Lüneburg) 20€. Nguyễn Thị Hà 20€. Phùng Oanh 20€. Thị Bích Lan Nguyễn-Erhardt (Lünen) 20€. Trần Thị Thanh Hương (Magdeburg) 20€. Trần Thị Nhuận (Mainz) 50€. Phùng Cát Dũng (Marburg) 100€. Fam. Ros Thyrawath & Ngô Thị Chuyền (MD) 50€. Lê Đức Hiếu (Meine) 50€. Lê Hoa (Meppen) 30€. Phan Văn Hòa (Minden) 60€. Quách Huệ Linh 100€. Diệu Phi Nguyễn Phương Đan (Mönchengladbach) 20€. Pt. Diệu Ngọc 30€ HHHL Bà Trần Thị Nhung. Áu Kim Phung (Münster) 20€. Công Ngọc Trương Mỹ Anh 40€. Bùi Thị Kim Tuyền (Neu Irenburg) 20€. Hồ Thị Phai (Neuss) 20€. Trần Ngọc Khử & Nguyễn Thị Chiếu 20€. Trương, Hoa (Neustadt) 20€. Trần Thủy Loan (Niederahr) 50€. Vũ Trọng Thứ (Nienburg) 20€. Gđ. Lee Luc Nhan Khanh (Nienburg/Weser) 20€. Đào Minh Thắng (Norden) 30€. Dương Anh Tuấn (Norderney) 40€. Dương Anh Tuấn & Đinh Thị Hồng Đoàn 50€. Gđ. Nguyễn Ngọc Huyền & Nguyễn Thị Vui (Nordhausen) 50€. Nguyễn Đức Niêm & Hồ Thị Nghi 50€. Bùi Thị Hương (Northeim) 20€. Nguyễn Hồng Văn (Nürnberg) 10€. Phật Tử ăn danh 50€. Fam. Lư Vương (Oberhausen) 10€. Bùi Thị Kim Chi (Oldenburg) 500€ HH cầu siêu Thái nhi Võ Bùi Đức Phúc. Nguyễn Thị Bích Liên & Trang Be 300€. Lê Trung Hà (Osnabrück) 30€ HHHL cho Bố. Wai-Han Chow 50€. Trịnh Hương Lan (Osterode) 20€. Đặng (Ostfildern) 10€. Fam. Nguyen (Paderborn) 30€. Gđ. Cao Thị Dia 30€. Huỳnh Tố Nữ 20€. Nguyễn Hồng Ngọc 30€. Nguyễn Thị Bích Liên 20€. Nguyễn Văn Sư 20€. Lâm Thanh Vũ (Pforzheim) 20€. Li, Trần Thúy Phượng 50€. Trần Thúy Lan 30€. Vũ Việt Anh (Plauen) 30€. Nguyễn Văn Thạch (Plochingen) 50€. Phạm Thị Tiếp Thu, Phạm Thị Như Trang, Phạm Linh Anh & Phạm Hoàng Nam (Potsdam) 60€. Quách Văn Thiên (Rastatt) 30€. Marie Noelle Kunde (Yến) (Rehburg-Loccum) 20€. Trương Quốc Tuấn (Retscheid) 30€. Gđ. Phạm Quang Tiên & Phạm Văn Anh (Rosdorf) 300€. Wurzbacher, Karola (Saalburg-Ebersdorf) 50€. Tôn Quốc Vinh (Saarbrücken) 20€. Lê Lâm Hoàng (Salzbergen) 10€. Gripienski Thanh Hiền (Salzgitter) 20€. Nguyễn Thị Lý & Lê Văn Anh 100€. Bích Ngọc Rüttiger (Sandberg Langenleiten) 10€. Diệu Hào Tạ Thị Thanh Huyền & Hà Ngọc Thịnh (Sande) 170€ HHHL ông Hà Chính Bình. Lê Trường Sinh (Schwäbisch-Hall) 30€. Lý Thị Dân (Schwebheim) 50€. Tô Khải Đức (Schweinfurt) 30€. Lê Quỳnh Thu (Schweiz) 50€. Trương Kim Học (Schwieberdingen) 20€. Nguyễn Thị Hiền (Sönderda) 30€. Nguyễn Văn Tây (Springe) 20€. Đông Diệu Tạ Thị Hiền (Stadthagen) 50€. Đông Diệu Tạ Thị Hiền & Đông Ngọc Tạ Elisabeth Bùi Hạnh Xuân 50€. Gđ. Pt Bùi Hữu Thoa 50€. Đỗ Thị Dung (Staßfurt) 10€. Nguyễn Văn Cúc (Steinbach) 30€. Đồng Yến Trần Thủy Hằng (Hường) (Stuhr) 50€. Nguyễn Đức Lương (Stuttgart) 50€. Nguyễn Thị Phúc Lợi 50€. Phan Kim Oanh (Sugenheim) 10€. Hoàng Văn Chiên (Suhl) 100€. Huỳnh Kim Lang (Syke) 30€. Huỳnh Thị Kiều Liên (Taufkirchen) 30€. Nguyễn Ngọc Thanh 20€.

Nguyễn Đắc Nghiệp (Thale) 20€. Nguyễn Khắc Hiếu (Timmendorfer Strand) 200€. Đặng Hồng Việt (Torgau) 20€. Hoàng Thị Nguyệt Nhung (Tostedt) 20€. Nguyễn Thanh Tâm (Trier) 100€. Phạm Phương Anh 20€. Triệu Kim Ngọc 50€. Vương Lệ Hoa (Troisdorf) 20€. Hồ Ngọc Thạch & Nguyễn Thị Hồng Do (Twistringen) 50€. Đặng Thị Hải Vân (Ulm) 10€. Đặng Thị Linh Thy (Unterreichenbach) 20€. Trịnh Thất Hòa Bình (USA) 2661,92€. Trần Thị Anh 151,69€. Trần Thị Hồng Châu 100€. Anton Ly (Vechna) 100€. Fam. Tuấn & Lợi 30€. Nguyễn Franz & Thị Ninh Hiền 20€. Nhung Au 20€. Ngụy Xu Keo, Trần Hữu Nhơn & Trần Hữu Kinh (Việt Nam) 50€. Gđ. Trần Đức Hiến & Đỗ Thị Hải (Việt Nam/Lâm Đồng) 50€. Trần Thị Thiện (Vilshofen a.d Donau) 30€. Nguyễn Thị Phương (Waldkirch-Kollnau) 20€. Lê Thị Cậy (Nguyễn Văn Cừu) 25€. Hoàng Thị Hối (Wilhelmshaven) 20€. Hứa A Tri 20€. Nguyễn Trí & Nguyễn Tuệ 50€. Phạm Diệu Hoa 50€. Trần Thị Dung, Lê Huy Hoàng & Trần Louis 100€. Nguyễn Thị Phương (Wissen) 50€. Trương Minh Hoàng & Trương Thị Cẩm Hương (Witten) 100€. Nguyễn Thu Thủy (Wittlich) 20€. Bích Liên (Wolfsburg) 10€. Bích Liên Kadagich 10€. Đỗ Thu Thủy & Nguyễn Thị Phương Lan 20€. Fam Võ & Ngô 30€. Fam. Wilfgang Delarber 30€. Nguyễn Thị Phương Lan 10€. Nguyễn Xuân Hoàng 20€. Thiệp Đăng Nguyễn Thị Bình 10€. Trần Thị Hoài 20€. Trịnh Thị Thêu 50€. Nguyễn Thị Bích Hằng (Worms) 50€. Gđ. Diệp Văn Sơn (Wuppertal) 50€. Trần Thị Nhài (Würseln) 50€. Liễu Trinh Thị Thủy (Würzburg) 20€. Trinh Thị Nga 20€. Lê Văn Thạch & Đào Tú Uyên (Zwickau) 50€. - Gđ. Thị Chơn, Thiệp Liên & Gđ. Ngọc Cấn cùng những gia đình khác tại Hannover 310€. Phật Tử Aurich 50€. Quý PT tại Đan Mạch 200€. Quý PT tại Hannover & VPC 100€. Chùa Bảo Quang (Hamburg) 500€. Diệu Xuân 100€. Như Lộc 100€. ĐĐ Thích Hạnh Tuệ (Hannover) 50€. Diệu Ngọc & Phúc Tín 50€. Sa Di Ni Thông Tịnh (Koblentz) 200€ HHLH Thân phụ Nguyễn Bá Lộc Pd Đồng Thọ. Phạm Thị Xuân (Laatzten) 50€. Thiệp Trí Trinh Thị Huệ (Paderborn) 100€. Nguyễn Hùng & Nguyễn Ân (USA) 840€. Sư Cô TN Hạnh Trì 840€. Gđ. Nguyễn Thùy Linh & Nguyễn Thị Hà Phương 150€. Nguyễn Đức Hiệp & Phạm Thị Vân 100€. Nguyễn Minh Nguyệt (Steinhude) 50€. Nguyễn Đài Trương Châu Sơn 50€. Lê Thị Thủy Mai (Schwäbisch Gmünd) 50€. Thiệp Phước Nguyễn Phú Đức (Springe) 50€. Gđ. Phan Thị Huyền & Lại Ngọc Hải 50€. Anna Vu 40€. Nguyễn Phúc Hùng, Hoàng Thị Thanh Hằng, Nguyễn Hùng Cường & Nguyễn Thùy Linh (Harpstedt) 30€. Nguyễn Kim Loan 30€. Phạm Thị Liên 40€. Phạm Quỳnh Nga 40€. Nguyễn Minh Đức 40€. Nguyễn Thị Hối 20€. Huyền Diệu Nguyễn Thanh Huyền 20€. Võ Lệ Trang 20€. Dương Thị Loan 20€. Nguyễn Ngọc Toàn (Walsrode) 20€. Nguyễn Đức Thu Thủy (Friedrichsdorf) 20€. Mai Thanh Hà 20€ HHLH Bộ Mai Xuân Thực. Phạm Văn Việt (Duderstadt) 20€. Nguyễn Tiến Dũng („) 20€. Nguyễn Thị như Hoa (Hannover) 20€. Vũ Thị Chuốt 20€. Diệu Thu Đỗ Thị Thanh Thủy 20€. Nguyễn Phước Hạ Uyên (Hildesheim) 20€. Nguyễn Thị Xuân Minh 15€. Henning Kollenrott & Nguyễn Thu Ngân (Hannover) 10€. Trần Thị Hoài Thanh („) 20€. Trần Kim Phúc (Burgdorf) 10€. Nguyễn Ngọc Toàn 10€. HL Trương Thị Ân Pd Định Ngọc 10€. Tâm Huê Ong Tú Quyên 10€. Nguyễn Tuấn Anh & Trần Thị Bích Hằng (Einbeck) 10€ HHLH cha Nguyễn Ngọc Giáp, mẹ Bảo Hiên TrầãThị Quý & cha Văn Danh Trần Văn Thành. HL. Dư Ngọc Phú Pd Thiệp Quý 10€. Bùi Thúy Hằng (Salzgitter) 10€. Nguyễn Đức Dũng 10€. - Chi Mai (Schweiz) 100€.

* Thiệp Đức và quý Phật Tử Frankfurt 200€. HHLH Trí Vui 20€. HHLH Nguyễn Quế (Hannover) 20€. Thiệp Ảnh (Bad Säckingen) 100€. Diệu Tịnh (Hằng & Tuấn) (Berlin) 100€. Thông Mẫn & Nhuận Thịnh (Đức/Pháp) 100€. Đông Phước (Bielefeld) 100€. Tu Viện Lộc Uyển (Rostock) 1.000€. Nguyễn Đình & Tâm Bích (Berlin) 100€. Danmark: Mỹ Dung 50€. Mỹ Hạnh 50€. Thiệp Trí Thiệp Giáo 50€. Quý Phật Tử Đan Mạch 200€. Chùa Bảo Quang (Hamburg) 1.200€. Thông Truy (Schmiederberg) 150€. Ngân Tuyền (Hamburg) 50€. Chánh Tâm Đạo & Chơn Nhân Hiếu (HH) 10€. Lai Khánh Văn (München) 50€. Reutlingen: Thiệp Như 100€. Tú Nguyệt Lư 100€. **Hannover:** Gđ. họ Văn 50€ HHLH Huỳnh Thị Mạnh Pd Thiệp Hào. ĐĐ Thích Hạnh Luân 100€ HHLH Thân phụ & Thân mẫu. Nguyễn Thị Phương Chinh 50€ HHLH Thân phụ Lê Văn Chương. Bùi Thị Thu Dung 50€. Ngọc Thơ (Aarhus/Danmark) 100€. Huyền Ngọc Lý Mỹ Kim Hương 50€. Diệu Đông (Heidelberg) 50€. Sư Cô Hạnh Trì, Đông Hiếu Tâm, Đông Quang, Mathew Nguyễn, Tuệ Huỳnh, Đông Trí Thiệp, Chí Thanh, Văn Nga, Văn (mẹ của Tuấn), Sarah Hứa & Chot Nguyễn (USA) 932€. Đặng Thị Kim Loan (Bremen) 200€. Diệu Nguyễn (Neuss) 100€. **Nürnberg:** Chùa Viên Âm 500€. Thiệp Phương 50€. Ấn danh 100€. Nguyễn Tịnh Nguyễn Thị Thanh & Nguyễn Lạc Nguyễn Thị Kim Sanh 50€. Nhuận Tâm Hương, Quang Minh Hải, Nhuận Tâm Hạnh & Plania Charousikoa 100€. Ấn danh 100€. Thiệp Công 100€. Ấn danh 20€. Tâm Mẫn & Nguyễn Thiệp 50€. Ấn danh 50€. Đức Hương & Diệu Tịnh (Fürth) 200€. Giác Đạo Châu Bảo Chương & Diệu Hải Lê Thị Hoa (Bayreuth) 100€. Chùa Khánh An (Evry/France) 1.000€. Chùa Khánh An (Baguex/France) 300€. Lục Phương Hiếu (France) 500€. Diệu Như Nguyễn Thị Thanh (Danmark) 500€ HHLH Thiệp Duyên Lê Cờ. Nhuận Thanh (Hannover) 100€. ĐĐ Thích Thông Triêm („) 50€. Sa Di Ni TN Thông Tịnh (Köln) 200€ HHLH Thân phụ Nguyễn Bá Lộc Pd Đồng Thọ. Trần Thị Mỹ Châu & Nguyễn Thái Bạch Hồng (Braunschweig) 50€. HHLH Hồ Diệu Minh 20€. Sư Chủ Thông Trụ (Schmiederberg) 925€. Ấn danh 150€. Ấn Đức 50€. Thiệp Đức và gia đình (Frankfurt) 200€. Diệu Hương (Münster) 50€. Nguyễn Trí, Nguyễn Tuệ & Thiệp Trang (Wilhelmshaven) 50€. Gđ. Đh Tâm Bích & Nguyễn Mẫn (Berlin) 400€ HHLH Nguyễn Huệ Nguyễn Đình Tùng. TT Thích Hạnh Sa (Việt Nam) 300€ HHLH Thiệp Hộ Trần Kỳ. GDPT Tâm Minh (Hannover) 35€. HHLH Hoa Khảo Nguyễn Kim Huệ 15€. Lê Thị Thanh Hiền 50€ HHLH Lê Hải Thành. Từ Năng & Diệu Pháp (Bielefeld) 200€. GDPT VN Đức Quốc 300€. Nguyễn Thị Diệu Hạnh 200€ HHLH Nguyễn Huệ Nguyễn Đình Tùng. Đông Tâm Nguyễn Hồng Thu 50€. **Koblentz:** Chùa Bảo Thành 700€. Ấn danh 200€. Phạm Lạc Pd Thiệp Đạo 50€. Lê Thị Tư 100€. Trần Chí Pd Thiệp Đa (Mendig) 50€. Sư Cô TN Giác Anh cùng gia đình & PT Chức Quyền (Australia) 2.930,50€/HĐHP. Shane Thanh Bảo Trần, Minh Thuận Trinh, Trần Hải Hòa & Hứa Thị Dục Tú (Tüttlingen) 50€.

Quý Đạo Hữu & Phật Tử ấn danh 3.393€

-Khóa tu học Phật Pháp Âu Châu kỳ 32: Biện Thị Mai 150€. Gđ. Thiệp Hà & Nguyễn Thảo 50€. Hoàng Thị Phúc 100€. Trần Hữu Nghiệp 50€. Trịnh Thị Mai Hoa 500€.

* **BÁO VIÊN GIÁC:** Đào Thị Phương Lan 30€. Diệu Kim Hà Tu Anh 30€. Dr. Bùi Hạnh Nghi 100€. Hà Kiến Hưng 50€. Hồ Đình Tuấn 30€. Jan Đức Tiến Nguyễn 50€. Lê Văn Đức 20€. Lưu Phước Lai 30€. Nguyễn Thanh Hùng & Huỳnh Thị Thu Thủy 20€. Nguyễn Thị Mỹ Hằng 50€. Nguyễn Văn Út 30€. Tăng Bích Phần 30€. Thanh Hao Ky 30€. Thị Nguyen 29€. Hồ Mỹ Linh (Achim) 10€. Diệu Hạnh Nguyễn

Thị Liễu (Aschaffenburg) 50€. Nguyễn Kinh Tân (Baienfurt) 25€. Trương Tuyết Anh (Belgique) 30€. Dr. Lê Vinh Hiệp (Bendorf) 30€. Huỳnh Kim Thủy (Berlin) 20€. My Lee Trần 20€. Trần Xuân Đan (Bremen) 20€. Gia Nghi Hồng (Dortmund) 100€. Sầm Cường (Düsseldorf) 30€. Trần Văn An (Flensburg) 20€. Đặng Thị Liên (France) 30€. Hoàng Jean Pascal 30€. Minh Phương Dương Thị Tâm 40€. Mme Lê Anh Nguyễn 30€. Mme Phạm Văn Thăng 30€. Nguyễn Minh Nga 47,50€. Nguyễn Gia Vinh (Frankental) 10€. Nguyễn Văn Kế (Furtwangen) 30€. Đặng Đình Lương (Hamburg) 20€. Đỗ Túy Thanh 50€. Lê Tấn Lộc 20€. Nguyễn Thị Nha 20€. Phan Thị Mỹ Hương 25€. Nguyễn Văn Hùng (Hanau) 10€. Đông Kim Ngụy Minh Thủy (Hannover) 30€. Nguyễn Thị Tiên 20€. Đào Văn Dưỡng (Heidenheim) 30€. Nguyễn Thị Vân (Italia) 30€. Đỗ Thị Lê Châu (Jülich) 55€. Điền Kim Thoa (Köln) 20€. Đông Nguyễn Điền Kim Đinh 25€. Nguyễn Hữu Vui (Langen) 20€. Điền Văn An & Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 20€. Phạm Hoàng Tố Hoa (Linkenken Hochstetten) 30€. Dr. Nguyễn Thiên T. Duyên (Lübbeck) 50€. Bành Vinh Hoa (Ludwigshafen) 25€. Ô Thị Hai (Meppen) 30€. Trinh Thị Kim (Nehren) 20€. Lê Hồng Anh (Neuss) 30€. Lê Lan Anh 30€. Vũ Trọng Thứ (Nienburg) 20€. Nguyễn Hồng Văn (Nürnberg) 20€. Nguyễn Thái Nam 20€. Fam. Lư Vương (Oberhausen) 20€. Nguyễn Văn Bát (Osnabrück) 20€. Gđ. Đặng Ban Mai (Rastede) 20€. Nguyễn Văn Chắc (Recklinghausen) 20€. Nguyễn Kim Thu (Reutlingen) 20€. Nguyễn Văn Dinh (Ronnberg) 20€. Lý Kiến Phi (Saarbrücken) 30€. Anh Thư Thị Huỳnh (Saarlouis) 20€. Huỳnh Minh Tân 20€. Diệu Hào Tạ Thị Thanh Huyền & Hà Ngọc Thịnh (Sande) 50€. Lê Trường Sinh (Schwäbisch-Hall) 30€. Tô Khải Đức (Schweinfurt) 20€. Dương Nhật Quang (Schweiz) 120€. Hà Thị Thùy Linh 90,08€. Lê Quỳnh Thư 50€. Mac Sau Can (Speyer) 100€. Nguyễn Văn Tây (Springe) 5€. Huỳnh Văn Thập (Stuttgart) 100€. Chí Thanh Leuchtweis (Tübingen) 100€. Nguyễn Phú Tam (Uastrala) 30€. Nguyễn Thị Chiến (USA) 30€. Trần Thị Hồng Châu 100€. Trần Thị Thiệp (Vilshofen a.d Donau) 20€. Ngọc Tâm Tạ Thị Hương (Westerstede) 20€. Huỳnh Tuyết Vân (Wiesbaden) 30€. Diệp Văn Sơn (Wuppertal) 100€. Tanja Triệu (Wilhelmshaven) 100€. Trần Chơ Pd Thiệp Đa (Mendig) 50€.

* **ẤN TỔNG :** Trần Thị Hồng Châu (USA) 100€. Nguyễn Minh Nga 82,50€.

-Đại Tạng Kinh: Diệu Ngọc & Quảng Tâm 200€.

-Thiên Môn Nhựt Tụng: Minh Đức Huỳnh Văn Thương cùng các con 1.000€ HHLH Hồng Thị Hóa. Gia Nghi Hồng 50€. Điền Văn An & Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 50€. Đông Nguyễn Điền Kim Đinh (Köln) 25€.

-Bát Nhã Tâm Kinh: Nguyễn Minh Lưu 500€.

-Mây oan cửa thiên: Minh Phương Dương Thị Tâm (France) 20€.

* **TƯỢNG PHẬT :** -**Tượng Quan Âm:** Mai Thị Dâu (Bielefeld) 20€. Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 15€. Fam. Lư Vương (Oberhausen) 10€.

-Thiên Thủ Thiên Nhân: Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 15€.

-Đĩa Tạng: Mai Thị Dâu (Bielefeld) 10€.

-Dược Sư: Mai Thị Dâu (Bielefeld) 10€.

-A Di Đà: Vũ Xuân Hoài & Hoàng Thị Mây 50€.

-Tôn tượng hóa thân Quan Âm: Thích Hạnh Luận 200€. Thích Hạnh Sa 200€. Gđ. Phạm Thị Hương HHLH Vũ Sơn Tùng 200€. Minh Tôn Nguyễn Văn Phong (*29.01.1927 - †20.11.2010) & Thanh Hòa Trần Thị Thắm (Laatzten) 200€.

* VU LAN

Albert Hans Adam Sturzer 100€. Đặng Văn Liem 20€. Đào Thị Hiền 50€ (Rằm tháng 7). Diệu Đức Hoàng Thị Bích Nga 20€. Diệu Ngọc & Quảng Tâm 100€. Đỗ Thái Bằng & quý Phật Tử khắp nơi 1.811€. Đức Hương Trần Ngọc Phương 100€. Huỳnh Hoài Phú & Huỳnh Thị Kim Hà 50€. Nguyễn Thị Xuân 50€. Phạm Bích Thủy 200€. Phạm Văn Thanh & Phạm Hồng Khanh 30€. Phan Văn Hách 100€. Tâm Đồng Trần Hải Hòa 50€ cầu siêu Gđ. họ Trần & Hồ. Tăng Bích Phần 50€. Thi Nguyen 10€. Trần Thị Thanh Thủy 20€. Trần Tú Anh 100€. Trần Văn Chương 100€. Triệu Học Can & Mã Yến Huệ 200€. Võ Văn Thuận & Huỳnh Thị Mỹ Hạnh 50€. Xuyên Thị 20€. Diệu Hạnh Nguyễn Thị Liễu (Aschaffenburg) 50€. Lương Thị Kim Phụng (Bielefeld) 45€. Trương Công Thuận (Buchholz) 50€. Phạm Chí Huy (Erfstadt Liblar) 10€. Mme Lê Anh Nguyễn (France) 50€. Lê Chi Gruber (Frankfurt/M) 300€. Nhựt Hòa Võ Văn Thăng (France) 50€. Diệu Hòa Phạm Thị Tiết Hồng (Friedrichshafen) 20€. Ngô Quang Diễm Phi (Fürstenfeldbrück) 30€. Trương Kim Nam (Hachennurg) 50€. Phan Quang (Hagen) 50€. Võ Victoria (Hamburg) 100€. Gđ. Trần Hoàng Việt (Hannover) 20€. Thiệp Khang Võ Thị Hoa 30€. Lôi Thị Thu Cúc (Haren) 30€. Mạch Gia Lạc (Haßloch) 100€. Đào Văn Dưỡng (Heidenheim) 20€. Quảng Sinh & Diệu Đạo (Holland) 100€. Fam. La & Nguyễn (Ibbenbüren) 30€. Trinh Văn Hi (Idar-Oberstein) 80€. Trần Kim Phương (Ingolstadt) 30€. Đông Giớ Trần Thị Thiên Hương (Italia) 50€. Thiên Thọ (Karlsruhe) 100€. Phạm Đăng Anh Tuấn (Kassel) 200€. Điền Kim Thoa (Köln) 20€. Phạm Xuân Thiệp (Krefeld) 50€. Điền Văn An & Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 20€. Ô Thị Hai (Meppen) 50€. Dr. Trương Ngọc Thanh & Nguyễn Thị Huyền Linh (Minden) 100€. Võ Ngọc Khải (Neuss) 20€. Fam. Lư Vương (Oberhausen) 10€. Lê Thị Hồng (Parsberg) 50€. Phạm Lạc & Thủy Hằng (Pforzheim) 20€. Trần Thị Ba 50€. Trần Văn Nam 15€. Gđ. Đặng Ban Mai (Rastede) 10€. Bạch Hồng Dieter (Recke) 50€. Gđ. Pt. Duyên Tạ Ngọc Hoa (Rheine) 50€. Vũ Quang Tu (Seelze) 100€. Gđ. Đông Liên Tạ Ngọc Hoa, Quách Quan Đông Tâm, Đông Liên, Đông Thuận & Quách Nga (Wedel/Holstein) 200€. Ngọc Tâm Tạ Thị Hương (Westerstede) 10€. Lê Thị Cậy (Nguyễn Văn Cừu) (Wiesbaden) 50€. Nguyễn Hữu Mừng Chi (Wuppertal) 30€.

-Lễ Hội Vu Lan: Dr. Trương Ngọc Thanh & Nguyễn Thị Huyền Linh (Minden) 100€.

-Pháp Hội Dược Sư: Điền Văn An & Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 20€. Đông Nguyễn Điền Kim Đinh (Köln) 25€.

-Chấn tế: Điền Văn An & Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 20€. Đông Nguyễn Điền Kim Đinh (Köln) 25€.

* **TRAI TẶNG :** Ấn Đức 30€. Diệu Minh 100€. Diệu Ngọc & Quảng Tâm 100€. Diệu Phương 300€. Diệu Trí Huỳnh Thị Ngọc Hà 50€ cầu an Cha Huỳnh Văn Thương & HHLH Mẹ Hồng Thị Hòa Pd Diệu Liên. Đông Liên Trần Thị Hồng 100€. Gđ. Diệu

Hoà Hồ Huệ Phương 500€. Gđ. Diệu Hòa Trần Thị Hiền, Dennys Strohmann & Thiên Đức Trần Thị Kim Phúc 50€. Gđ. HL Lê Hải Thành 50€. Gđ. Huỳnh Hiền 50€. Gđ. Ong & Lê 50€. H.C. Nguyen & T.T. Phan 100€. Lan Hoa 100€. Minh Đức Huỳnh Văn Thương cùng các con 50€ HHHH Hồng Thị Hóa. Nguyễn Quốc Việt 30€. Nguyễn Thị Nguyệt 100€. Phạm Thị Tuyết Mai 200€. Pt. Đồng Chi 30€. Quý PT Diệu Như, Phúc Hải, Thiên Phương, Thiên Hải, Diệu Bạch, Diệu Bảo, Quảng Hiền 200€. Sa Di Ni Giác Thọ 100€. Sa Di Ni Thích Thông Tịnh 100€. Thầy Thông Triêm 50€. Thiện Giáo & Giảng Lê Kiều 200€. Trần Kim Nguyệt 50€. Trần Xuân Hoa 100€. Trinh Thị Mai Hoa 500€. Vương Lê Xuân 50€. Mai Thị Dau (Bielefeld) 20€. Phạm Văn Đại 20€. Hà Văn Châu (Bremerhaven) 40€. Pt. Thiện Đức (Frankfurt) 50€. Gđ. PT Liễu (Frankfurt/M) 200€ HHHH Mẹ chồng Nguyễn Thị Có Pd Quảng Hữu. Võ Victoria (Hamburg) 100€. Gđ. Thiện Lương & Thiện Ý (Hannover) 100€. Huỳnh Thị Hà Hưng 20€. Pt. Trần Hoàng Việt 20€. Đồng Nguyễn Điền Kim Đỉnh (Köln) 50€. Trương Mỹ Phương (Laatzten) 50€. Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 20€. Điền Văn An & Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 15€. Kim Chi & Kaspar Nguyen (Lindenberg) 20€. Diệu Phi Nguyễn Phương Danh (Mönchengladbach) 30€. Lê Trường Sinh (Schwäbisch-Hall) 30€. Bùi Hữu Thòa (Stadtthagen) 20€. Đồng Diệu Tạ Thu Hiền & Đồng Ngọc Tạ Elisabeth Bùi Hạnh Xuân 50€. Trần Thị Hồng Châu (USA) 400€. Gđ. Diệp Văn Sơn (Wuppertal) 50€. Nguyễn Hữu Mừng Chi 50€. Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 30€. Thiên Phú Lê Bích Lan (Hannover) 20€.

* SỬA CHÙA: Trần Thị Hương Quỳnh 100€. Tuyết Mai Bùi-Kluess 50€. Lê Thanh Bình (Bremen) 50€. Nguyễn Văn Kế (Furtwangen) 50€. Sư Cô TN Hạnh Bình (Hannover) 100€. Đồng Nguyễn Điền Kim Đỉnh (Köln) 130€. Điền Văn An & Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 30€.

* TỪ THIÊN XÃ HỘI

-Cò nhí, Cùi, Mù & Dưỡng lão: Hoàng Nguyễn Cường & Dr. Nguyễn Thị Minh Ngọc 50€. Hoàng Thị Phúc 50€. Nguyễn Văn An 200€. Hà Văn Châu (Bremerhaven) 20€. Đào Thị Hồng Nguyên (Edewecht) 100€. Lê Chi Gruber (Frankfurt/M) 400€. Đồng An Trần Thị A (Göttingen) 70€. Phi Nam (Karlsruhe) 30€. Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 20€. Fam. Lư Vương (Oberhausen) 20€. Trần Thị Hồng Châu (USA) 100€.

-Giúp người nghèo: Frau Christina Parley 30€. Trần Thị Hồng Châu (USA) 100€. Hue Wollenberg 20€. Điền Văn An & Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 20€. Đồng Nguyễn Điền Kim Đỉnh (Köln) 25€.

-Giúp nạn nhân Covid 19 Việt Nam: Phạm Thị Mai & Minh Trương (tiền quyền góp cứu trợ) 415€. Trương & Lê Thị Mai 200€. Frau Christina Parley 30€. Diệu Thủy Trần Thị Kiều Nga (Göttingen) 30€. Vũ Quang Tú (Seelze) 100€. Trương Văn Kỳ (VS.Villingen) 150€. Phan Thị Lan 20€. Phạm Văn Thanh 50€ HHHH Quảng Tâm. - Nguyễn Hùng & Nguyễn Ân (USA) 1.680€.

-Bảo lụt: Đỗ Thái Bằng 50€. Phạm Thị Tuyết Mai 50€. Phạm Văn Thanh 50€ HHHH Quảng Tâm.

-Cứu trợ lụt tại Đức: Nguyễn Tăng Lộc 300€. Trương & Lê Thị Mai 200€. Frau Christina Parley 30€. Diệu Hào Tạ Thị Thanh Huyền (Wilhelmshaven) 20€. Đồng Thị Phạm Đức Thiện 10€. Đồng Tu Trần Đỗ Khả 20€. Thông Thọ Hứa Kỳ Năng 20€.

-Nỗi chao tình thương: Hà Văn Châu (Bremerhaven) 20€. Mme Phạm Văn Thăng (France) 20€. Diệu Hào Tạ Thị Thanh Huyền & Hà Ngọc Thịnh (Sande) 50€ HHHH ông Hà Chính Bình.

-Phóng sanh: Đào Thị Hồng Nguyên (Edewecht) 50€. Đồng An Trần Thị A (Göttingen) 30€. Đồng Nguyễn Điền Kim Đỉnh (Köln) 25€. Điền Văn An & Diệu

Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 20€. Trương Văn Kỳ (VS.Villingen) 50€.

-Xe lăn: Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 10€.

-Mồ mắt tìm lại ánh sáng: Hà Văn Châu (Bremerhaven) 20€. Phi Quang (Karlsruhe) 30€. Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 10€.

* ĐỀN DƯỢC SƯ: Mme Lê Anh Nguyên (France) 20€.

* Trung Tâm Nghiên Cứu & Tu Học

Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 20€. Diệu Ngọc & Quảng Tâm (Heo công đứ) 100€.

* Học bổng Tăng Ni Việt Nam

Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 20€. Đồng Nguyễn Điền Kim Đỉnh (Köln) 50€. Điền Văn An & Diệu Nguyệt Hoàng Thị Nga (Leverkusen) 15€.

* Ký tự: Pt. Giới Giác 200€. Bùi Thúy Hằng (Salzgitter) 10€. HL. Đỗ An Pd Đồng Sanh 10€. Pt. Đồng Chi 20€.

* QUẢNG CÁO: Huỳnh Ngọc Hà 115€. Trần Hữu Lộc 150€. Trương Ngọc Đức 280€.

* Định kỳ tháng 7 & 8 /2021

Anh Châu Thị Trần-Lê 10€. Chöling 600€. Đặng Quốc Minh 20€. Diệu Khai, Diệu Ngọc & Quảng Tâm 50€. Đỗ Thái Bằng 60€. Đỗ Thị Hồng Hạnh 10€. Đoàn Thanh Vũ Phước 10€. Đồng Giới Nguyễn Thị Thu 20€. Gđ. Thiên Nam & Thiên H. 100€. Gđ. Viên Tú Nguyễn Thị Anh 10€. Hà Ngọc Kim 50€ HHHH Diệu Hạnh Đình Thị Hợi. HHHL Đh. Đồng Phước Võ Thị Hai 10€. Hồ Thị Nguyệt 50€. Hoàng Thị Phúc 20€. Hoàng Thị Tân 120€. Hồng Nghiệp Phan Quỳnh Trâm 10€. Hứa Thiên Cao 10€. Hue Wollenberg 20€. Kim Loan Lâm Thị Maier 20€. Lâm Đức Toàn 10€. Lâm Thị San 20€. Lê Hoàng Nhi 10€. Lê Minh Sang 40€. Lê Thị Ngọc Hân 100€. Lê Thị Tiên 50€. Lê Thủy Dương 20€. Lê Văn Đức 20€. Lý Kiến Cường 30€. Lý Lăng Mai 30€. Manuela Horn 20€. Ngô Quang Huy 40€. Ngô Thị Thắng 20,46€. Nguyễn Hòa 30€. Nguyễn Hữu Mừng Chi 20€. Nguyễn Liên Hương 20€. Nguyễn Ngọc Dương 10€. Nguyễn Quốc Đỉnh 30€. Nguyễn Thị 40€. Nguyễn Thị Anh 10€. Nguyễn Thị Bích Lan-Erhart 30€. Nguyễn Thị Hiền 10€. Nguyễn Thị Hồng Quyền 20€. Nguyễn Thị Kim Lê 20€. Nguyễn Thị Minh Sáu 40€. Nguyễn Thị Thanh Phương 20€. Nguyễn Thị Thu Nguyệt 20€. Nguyễn Thiên Đức 60€. Nguyễn Việt Châu 20€. Phạm Thị Mai & Minh Trương 40€. Phạm Văn Dũng & Đỗ Thị Cúc 12€. Phan Thị Lan 14€. Phùng Văn Thanh 20€. Pt. Thiện Hà (Bergheim) 5€. Quách Lê Thị Kim Thu 50€. Sabine & Phan Trương Trần Vũ 100€. Tạ Thị Ngọc Dung 60€. Thái Kim Sơn 80€. Thái Quang Minh 200€. Thị Thiên Phạm Công Hoàng 50€. Thị Thủy Phượng & Weber 20€. Thiện Sanh Trần Văn Yên 20€. Thiện Thủy Vũ Thị Xuyên 30€. Thủy Trần 50€. Tôn Thúy 40€. Trần Lăng Hia 20€. Trần Mạnh Thắng 100€. Trần Tân Tiếng 22€. Trần Thị Kim Lê 10€. Trần Thị Thu Thủy 10,22€. Trần Văn Dân 15€. Trần Văn Lục 30,68€. Trương Ngọc Liên 100€. Tu Bình Spyra 20€. Ung Minh Trung 20€. Võ Thị My 20,46€. Võ Thị Mỹ 20€. Võ Văn Hùng 30€. Vũ Đình Đức 30€. Vũ Quang Tú 100€. Vũ Thị Tường Nhân 20,46€. Young Thị Thanh 30€.

*
* *

Khi chuyển tịnh tài cúng Chùa, xin quý vị vui lòng ghi vào nơi (Verwendungszweck = mục đích cho việc gì) để văn phòng dễ làm việc. Quý vị ở xa ngoài nước Đức cũng có thể gửi tiền mặt hoặc Check trong thư, có thể gửi thường hoặc bảo đảm về chùa. Xin thành thật cảm ơn quý vị.

Tất cả mọi sự Cúng Dường định kỳ hoặc những lễ lạc khác cho Chùa, quý vị đều có thể lấy Giấy Khai Thuế lại (bằng tiếng Đức) để cuối năm quý vị có thể khai khấu trừ thuế với Chính Phủ. Quý vị nào cần, xin liên lạc về Chùa qua Email: **buero@viengiac.de** bằng thư hoặc điện thoại, cho đến cuối tháng 4 mỗi năm; chúng tôi sẽ gửi giấy đến quý vị.

Quý vị chuyển tịnh tài về Chùa, xin chuyển vào Konto mới như sau:

Congr.d.Verein Vietn.Buddh.Kirche Abteilung i.d Sparkasse Hannover
Konto Nr. 910 403 066
BIC: SPKHDE2HXXX
IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

Ngoài ra Tu Viện Viên Đức ở Ravensburg có số Konto như sau:

Kloster Vien Duc
BIC: SOLADES1RVB
IBAN: DE53 6505 0110 0111 3020 68
Kreissparkasse Ravensburg

Ngày..... tháng ..... năm 20 ....

PHIẾU ỦNG HỘ BÁO VIÊN GIÁC

Số hiệu độc giả (SH) .....

Họ và tên : .....

Địa chỉ : .....

Tel./Email : .....

Số tiền : .....

Giấy chứng nhận khai thuế : Có Không

Độc giả mới Độc giả cũ

Nếu thay đổi địa chỉ nhận báo, xin ghi rõ địa chỉ cũ dưới đây :

.....

.....

Congr.d.Verein Vietn.Buddh.Kirche Abteilung i.d Sparkasse Hannover
Konto Nr. 910 403 066
BIC: SPKHDE2HXXX
IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

VIÊN GIÁC

TẠP CHÍ CỦA KIỀU BÀO
VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM TỶ NẠN
TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC

Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnam-
Flüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland

CHỦ TRƯỞNG (HERAUSGEBER)

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche e. V.
Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover - Deutschland

SÁNG LẬP CHỦ NHIỆM

Hòa Thượng Thích Như Điển

CHỦ BÚT

Phù Vân Nguyễn Hòa

QUẢN LÝ TOA SOẠN

Thị Tâm Ngô Văn Phát

BAN BIÊN TẬP & CỘNG TÁC VIÊN

HT. Thích Như Điển - Phù Vân - Lê Ngọc Châu - Quảng Trực
Trần Viết Dung -- Đại Nguyên

✂ và Các Văn - Thi Hữu ✂

- * **Canada:** Dr. Thái Công Tung - GS. Trần Gia Phụng - DVM Nguyễn Thượng Chánh,
- * **Bi:** Nguyễn Trí-Hồ Thanh Trước.
- * **Đức:** Tích Cốc Ngô Văn Phát - Nguyễn Đạo Văn Công Tuấn - Từ Hùng Trần Phong Lưu - Tùy Anh - Dr. Trương Ngọc Thanh - Phan Ngọc - Trần Đan Hà - Đỗ Trường - Lương Nguyên Hiền - Nguyễn Quý Đại - Nguyễn Hạnh HTD - Trần Thị Hương Cau - Hoa Lan Thiện Giới - Thị Thi Hồng Ngọc - Phương Quỳnh - Dr. Văn Công Trâm - Quỳnh Hoa - Trần Thế Thi - Hoàng Quân.
- * **Hoa Kỳ:** Tuệ Nga - Hoa Sĩ Vi Võ Hùng Kiệt & Cát Đơn Sa Diễm Châu - Lâm Minh Anh - thylanthao.
- * **Pháp:** Dr. Hoang Phong Nguyễn Đức Tiến.
- * **Thụy Sĩ:** Trần Thị Nhật Hưng - Song Thư LTH - Lưu An Vũ Ngọc Ruần.
- * **Úc Châu:** TT. Thích Nguyên Tạng - TS. Lâm Như Tạng.
- * **Ý Đại Lợi:** Huỳnh Ngọc Nga - TS. Elena Pucillo Trương & Trương Văn Dân.

KỸ THUẬT AN LOÁT (Layout)

Chùa - Pagode Viên Giác - Hannover CHLB Đức

CÙNG SỰ CỘNG TÁC CỦA (Mitwirkung von)

Hội Phật Tử VNTN tại Cộng Hòa Liên Bang Đức
Vereinigung der Buddhistische-Vietnamflüchtlinge i. d. BRD

TÒA SOẠN

Chùa - Pagode Viên Giác

Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover

Tel. 0511 - 87 96 30 . Fax : 0511 - 87 941200

Homepage: <https://www.viengiac.info>

E-mail : info@viengiac.de

E-mail : buero@viengiac.de

E-mail : baoviengiac@viengiac.de

E-mail : vongatuong@yahoo.de

VIEN GIAC erscheint 6 mal jährlich

- Viên Giác phát hành mỗi 2 tháng vào những tháng chẵn. Nhằm mục đích phục vụ lợi ích cộng đồng người Việt tỵ nạn tại Đức Quốc trên mọi mặt.
- Viên Giác bảo tồn và phát huy truyền thống Văn Hóa Phật Giáo và Dân Tộc Việt bên cạnh những sinh hoạt Tôn Giáo, Xã Hội hoàn toàn không có tính cách thương mại, tuy nhiên mọi ủng hộ qua hình thức cúng dường. Viên Giác xin chân thành cảm tạ.
- Ủng hộ hiện kim cho Viên Giác. Quý vị sẽ nhận được biên nhận theo sự yêu cầu để làm đơn xin quân bình thuế lương bổng hoặc lợi tức hàng năm.
- Những bài viết được đăng hay trích đăng, cũng như Quảng Cáo thuê đăng trên báo Viên Giác không nhất thiết là tư tưởng, lập trường hay chủ trương của Ban Biên Tập. Tác giả những bài viết, hay những người thuê đăng quảng cáo chịu hoàn toàn trách nhiệm về việc này.

Ủng hộ tịnh tài xin gửi qua trương mục:

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche

Abteilung i.d.

Sparkasse Hannover

Konto Nr. 910 4030 66

BIC: SPKHDE2HXXX.

IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

Mục Lục

Trang

• Thư Tòa Soạn	2
• Chủ đề: Tưởng Niệm Ni Trưởng Thích Nữ Diệu Tâm	
- Hộ Niệm (Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ)	4
- Đề Tặng (GS Lê Mạnh Thát - Thích Trí Siêu)	5
- Tiểu sử Sư Bà Diệu Tâm	6
- Ni Trưởng Diệu Tâm trở về (HT Thích Bảo Lạc)	9
- Cõi Tạm (HT Thích Như Điển)	12
- Tưởng Niệm Pháp Tỷ khà kính (Sư Bà Diệu Cảnh)	15
- Sư Chi... một nhân duyên đẹp (Sư Bà Diệu Nghi)	16
- Lời dạy đầu tiên (Sa di ni Quang Huệ)	19
- Hình ảnh xưa (Thích Nữ Như Viên)	21
- Tưởng Niệm Ni Trưởng TN Diệu Tâm (Tổ Đình Tường Vân)	22
- Sư Bà Xứ Trời Âu (Thích Hoảng Khai)	24
- Câu chuyện trái quít (Thích Hạnh Tấn)	26
- Bên Thầy (TKN-TN Tuệ Đàm Châu)	27
- Bậc Thầy tôn kính của con (Tuệ Đàm Vân)	30
- Văn Tác Bạch Lễ Trai Tăng chung thất (Tuệ Đàm Hương)	31
- Thầy ơi ! Con cố gắng, biết là khó (Tuệ Đàm Phương)	32
- Tưởng nhớ Sư Bà (Pt Nhuận Như Ý)	33
- Một đời người, một chuyến đi (TKN-TN Tuệ Đàm Nghiêm)	35
- Văn Tế Tưởng Niệm Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm (Tùy Anh)	42
- Sư Di Tựa Vầng Trăng Khuyết (Phù Vân)	44
- Hai Phước Duyên tròn đầy (Thị Minh Văn Công Trâm)	49
- Sư bà Diệu Tâm: Người gieo hạt Bồ Đề... (Nguyễn Hữu Huấn)	52
- Giọt lệ tiếc thương Sư Bà Bảo Quang (Phương Quỳnh DT)	56
- Tưởng thuật Lễ Tang... (Phù Vân & Nguyễn Đạo VCT)	61
• CÁO LỖI ĐỘC GIẢ & TÁC GIẢ	83
• Tin Tức:	
- Bà Angela Merkel giã từ chính trường sau 16 năm làm Thủ Tướng (Lương Nguyên Hiền)	70
• Chương trình Phật Sự Năm 2021	74
• Tin Phật Sự (Phù Vân phụ trách)	76
• Tin Sinh Hoạt Cộng Đồng (Đại Nguyên phụ trách)	78
• Tin Nước Đức (Lê Ngọc Châu phụ trách)	80
• Tin Việt Nam (Quảng Trực phụ trách)	82
• Tin Thế Giới (Quảng Trực phụ trách)	84
• Phân Ưu- Cáo Phó - Cầm Tạ - Tri Ân (86, 87, 88, 89, 90)	86
• Hộp Thư Viên Giác - Phương Danh Cúng Dường	91
• Mục Lục	95
• Thơ:	
34.- Kính tiễn Giác Linh Sư Bà Thích Nữ Diệu Tâm (Thị Thiện Phạm Công Hoàng) 43.- Lời Sư Dặn (Pt Giác An). 51.- Tiễn người đi (Tâm Tịnh). 60.- Niệm ân công hạnh Ni Trưởng Diệu Tâm (Trần Đan Hà). 73.- Để Phổ Minh Tự Thủy Tạ (HT Thích Như Điển dịch Thơ Đường của Vua Trần Nhân Tông)	
• Hình bìa: Sư Bà T.N. Diệu Tâm & Chùa Bảo Quang (Hình: Quảng Huệ)	

• **Cáo lỗi:** Vì số trang báo có giới hạn nên bài viết của Quý Văn Thi Hữu gửi đến, cũng như Phương Danh Cúng Dường không thể đăng hết trong kỳ này. Chúng tôi sẽ lần lượt đăng trong các số báo tới. Xin thành thật cáo lỗi cùng Quý Phật Tử và Độc Giả.
(BBT Báo Viên Giác)